Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagstiftning om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att statsandelssystemet för kommunernas undervisnings- och kulturverksamhet skall reformeras. Propositionen innehåller ett förslag till lag om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt förslag till därav föranledda ändringar i annan lagstiftning. Vidare föreslås att stadganden som uppställer villkor för erhållande av statsandel skall strykas i lagstiftningen. Förslagen innebär att regleringen av kommunernas verksamhet och ekonomi även i övrigt minskar.

Inom undervisningen reformeras finansieringen av grundskolorna, gymnasierna, yrkesläroanstalterna, medborgarinstituten, musikläroanstalterna samt grundundervisningen i konst. Inom kultursektorn reformeras finansieringen av de allmänna biblioteken, kommunernas kulturverksamhet, idrottsverksamheten och ungdomsarbetet samt museerna, teatrarna och orkestrarna. De nya stadgandena föreslås bli tillämpade också på sådana privata läroanstalter och kulturinstitutioner som omfattas av lagstiftningen. I denna proposition ingår förslag till lag om kommunernas undervisningsförvaltning och lag om gemensamma lärare, förslag till en ny lag om medborgarinstitut, förslag till lag om kommunernas kulturverksamhet, museilag samt lag om teatrar och orkestrar. En proposition med förslag till grundundervisning i konst har avlåtits till riksdagen redan tidigare.

Propositionen utgör en del av statsandelsreformen. Till den hör också en proposition med förslag till lag om statsandelar till kommunerna och lagstiftning som har samband med den samt en proposition med förslag till revidering av lagstiftningen om planering av och statsandel för social- och hälsovården. Dessa propositioner avlåts separat till riksdagen.

Den föreslagna lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet är avsedd att vara en allmän lag om finansieringen inom undervisningsministeriets förvaltningsområde, som till centrala delar skall ersätta de finansieringsstadganden som för närvarande finns spridda i olika lagar. I lagen stadgas om statsandelar för driftskostnader och anläggningsprojekt samt om kommunernas betalningsandelar av driftskostnaderna. Statsandelarna bestäms på kalkylerade grunder. Såsom statsandels- grunder för driftskostnader används nyckeltal som beskriver verksamhetens omfattning, dvs. elevantal, antal undervisningstimmar, kommunernas invånarantal och inrättningarnas årsverk, samt de belopp som fastställs för dem. Statsandelsgrunderna för anläggningsprojekt är projektets på förhand fastställda omfattning och enhetskostnader eller projektets beräknade totalkostnader. De kalkylerade enhetspriserna för undervisningsverksamheten graderas enligt timresursen, kommunens befolkningstäthet och skolnätets struktur samt språkförhållandena. Bibliotekens enhetspriser skall graderas på basis av kommunens befolkningstäthet.

Statsandelen betalas till kommunen som en klumpsumma. Några begränsningar uppställs inte i fråga om användningen av de statsandelar som beviljas för driftskostnaderna. Statsandelen för en privat institution betalas till huvudmannen för institutionen.

I samband med reformen görs en betydande avreglering av undervisnings- och kulturverksamhetens förvaltning och funktioner. Avregleringen hänför sig framförallt till sådana stadganden som strukturellt inte är förenliga med det nya finansieringssystemet. Dessutom avregleras sådana funktioner som det är nödvändigt att banta ner för att kommunerna och de privata institutionerna skall ha förutsättningar

att bedriva en ekonomisk och resultatgivande verksamhet.

Undervisningsväsendets statsandel skall beroende på kommunens bär- kraftsklass utgöra 45—60 procent av det kalkylerade belopp som läggs till grund för statsandelen. Kulturverksamhetens statsandel skall på motsvarande sätt utgöra 25—40 procent. Statsandelen för kommuner som hör till bärkraftsklasserna 1—5 skall procentuellt vara lika stor, inom undervisningen 60 och inom kultursektorn 40 procent. De ekonomiska skillnaderna mellan kommunerna skall i bärkraftsklasserna 6—10 utjämnas i större utsträckning än för närvarande och i bärkraftsklasserna 1—5 helt genom de allmänna statsandelarna.

På grund av justeringar i statsandelsskalan kommer undervisnings- och kulturverksamhetens nuvarande statsunderstöd att minska med ca 1 565 miljoner mk, dvs. i samma mån som den statliga finansieringen överflyttas från finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet till komplettering av kommunernas skatteinkomster samt till allmänna statsandelar. På grund av justeringarna i finansieringsskalan kommer dessutom kommunernas ersättningar för elever som går i statliga läroanstalter att öka med 275 miljoner mk. Kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna kommer således inom undervisnings- och kulturverksamheten att förskjutas med ca 1 840 miljoner mk. Dessa beräkningar har gjorts på 1989 års kostnadsnivå.

Statsandelsskalan för anläggningsprojekt kommer i enlighet med bärkraftsklassificeringen av kommunerna att vara 25—70 procent. Den skall enligt förslaget iakttas i fråga om statsandelarna för grundskolornas, gymnasiernas, yrkesläroanstalternas, medborgarinstitutens, musikläroanstalternas samt bibliotekens anläggningskostnader. För anläggningsprojekt som har samband med kulturverksamhet, idrottsverksamhet och ung- domsarbetet samt museer, teatrar och orkestrar kan statsunderstöd beviljas enligt prövning.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft samtidigt som de lagar som föreslås i de propositioner som gäller lag om statsandelar till kommunerna och lagstiftning som har samband med den samt revidering av lagstiftningen om planering av och statsandel för social- och hälsovården, dvs. den 1 januari 1993.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sida

ALLMÄN MOTIVERING 5

1. Mål 5

2. Nuläget 5
2.1. Lagstiftning 5
2.2. Statsandel för driftskostnader 6
2.3. Statsandel för anläggningskostnader 8
2.4. Utbetalning och finansiering av statsandelar 9
2.5. Statsandelsvillkor 9

3. Reformförslag 9
3.1. Allmänt 9
3.2. Reformens tillämpningsområde samt lagarna om den verksamhet som skall finansieras 11
3.3. De kalkylerade statsandelsgrunderna för undervisnings- och kulturverksamhet 11
3.3.1. Undervisningsverksamhet 11
3.3.2. Kulturverksamhet 12
3.4. Anläggningsprojekt 12
3.5. Gradering av kalkylerade belopp 13
3.6. Fastställande och justering av enhetspriserna 14
3.7. Statsandelsskalan för driftskostnader 14
3.8. Statsandelen för undervisnings- och kulturverksamhet och utbetalningen av den 14
3.9. Kommunernas betalningsandelar 14
3.10. Bibehållande av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna 15
3.11. Extra understöd samt statsunderstöd för försöksverksamhet, specialuppgifter, inledande av verksamhet och lärarutbildning 16
3.12. Arrangemang i övergångsskedet 16
3.13. Avveckling av statsbidragsvillkor och avreglering av verksamhet 16

4. Ärendets beredning 17

5. Propositionens verkningar i fråga om förvaltning och personal 18

6. Propositionens ekonomiska verkningar 18
6.1. Allmänt 18
6.2. Anläggningsprojekt 19
6.2.1. Hur den nya statsandelsskalan och förändringarna i enhetsprissystemet påverkar statens utgifter 19
6.2.2. Hur avvecklingen av efterfinansieringssystemet påverkar statens utgifter 20
6.2.3. Avveckling av hyresvärdessystemet 20
6.2.4. Vissa specialfrågor 20
6.3. Driftskostnader 21

7. Beroende av andra propositioner 22

Sida

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslagen 23
1.1. Lag om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet 23
1.2. Lag om kommunernas undervisningsförvaltning 38
1.3. Grundskolelagen 39
1.4. Gymnasielagen 46
1.5. Lagen om kvällsgymnasier 47
1.6. Lagen om gemensamma lärare 48
1.7. Övningsskolelagen 49
1.8. Lagen om Suomalais-venäläinen koulu benämnda skola 50
1.9. Lagen om Helsingin ranskalais-suomalainen koulu benämnda skola 50
1.10. Lagen om skolor för hörselskadade och synskadade samt rörelsehindrade 50
1.11. Lagen om Steiner-skola 50
1.12. Lagen om steinerpedagogiska specialskolor 50
1.13. Lagen om yrkesläroanstalter 50
1.14. Lagen om studiesociala förmåner för yrkesläroanstalternas elever 54
1.15. Lagen om yrkespedagogiska lärarutbildningsinstitutioner 54
1.16. Lagen om yrkesutbildningscentrer för vuxna 54
1.17. Lagen om barnträdgårdslärarinstitut 55
1.18. Lag om medborgarinstitut 55
1.19. Lagen om musikläroanstalter 57
1.20. Lagen om statsunderstöd till folkhögskolor 60
1.21. Biblioteklagen 61
1.22. Lagen om ungdomsarbete 63
1.23. Idrottslagen 63
1.24. Lag om kommunernas kulturverksamhet 64
1.25. Museilag 64
1.26. Teater- och orkesterlag 65
1.27. Lagen om funktionärskollektivavtal för privata stats understödda institutioner 66

2. Närmare stadganden och bestämmelser .. 66

3. Ikraftträdande 66

LAGTEXTER 67

1. Lag om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet 67

2. Lag om kommunernas undervisningsförvaltning 78

3. Lag om ändring av grundskolelagen 80

4. Lag om ändring av gymnasielagen 87

Sida

5. Lag om ändring av lagen om kvällsgymnasier ... 92
6. Lag om gemensamma lärare ... 94
7. Lag om ändring av 18 och 19 §§ övningsskolelagen ... 95
8. Lag om ändring av 10 § lagen om Suomalais-venäläinen koulu benämnda skola ... 96
9. Lag om ändring av 10 § lagen om Helsingin ranskalais-suomalainen koulu benämnda skola ... 97
10. Lag om ändring av 17 a § lagen om skolor för hörselskadade och synskadade samt rörelsehindrade ... 97
11. Lag om ändring av 5 § lagen om Steinerskola ... 98
12. Lag om ändring av 3 och 4 §§ lagen om steinerpedagogiska specialskolor ... 98
13. Lag om ändring av lagen om yrkesläroanstalter ... 99
14. Lag om ändring av lagen om studiesociala förmåner för yrkesläroanstalternas elever 102
15. Lag om upphävande av 19 § lagen om yrkespedagogiska lärarutbildningsinstitutioner ... 102
16. Lag om ändring av lagen om yrkesutbildningscentrer för vuxna ... 103
17. Lag om ändring av 4 a § lagen om barnträdgårdslärarinstitut ... 103
18. Lag om medborgarinstitut ... 104
19. Lag om ändring av lagen om musikläroanstalter med statsandel ... 105
20. Lag om ändring av 2 a och 14 a §§ lagen om statsunderstöd till folkhögskolor ... 108
21. Lag om ändring av biblioteksslagen ... 109
22. Lag om ändring av lagen om ungdomsarbete ... 110
23. Lag om ändring av idrottslagen ... 110

Sida

24. Lag om kommunernas kulturverksamhet 111
25. Museilag ... 112
26. Teater- och orkesterlag ... 113
27. Lag om ändring av 2 § lagen om funktionärskollektivavtal för privata statsunderstödda institutioner ... 114

BILAGA ... 115

Paralleltexter ... 115
3. Lag om ändring av grundskolelagen ... 115
4. Lag om ändring av gymnasielagen ... 136
5. Lag om ändring av lagen om kvällsgymnasier 150
7. Lag om ändring av 18 och 19 §§ övningsskolelagen ... 154
8. Lag om ändring av 10 § lagen om Suomalais-venäläinen koulu benämnda skola ... 156
9. Lag om ändring av 10 § lagen om Helsingin ranskalais-suomalainen koulu benämnda skola ... 157
10. Lag om ändring av 17 a § lagen om skolor för hörselskadade och synskadade samt rörelsehindrade ... 158
11. Lag om ändring av 5 § lagen om Steiner-skola 158
12. Lag om ändring av 3 och 4 §§ lagen om steinerpedagogiska specialskolor ... 159
13. Lag om ändring av lagen om yrkesläroanstalter ... 160
14. Lag om ändring av lagen om studiesociala förmåner för yrkesläroanstalternas elever ... 168
15. Lag om upphävande av 19 § lagen om yrkespedagogiska lärarutbildningsinstitutioner ... 168
16. Lag om ändring av lagen om yrkesutbildningscentrer för vuxna ... 170
17. Lag om ändring av 4 a § lagen om barnträdgårdslärarinstitut ... 171
19. Lag om ändring av lagen om musikläroanstalter med statsandel ... 171
20. Lag om ändring av 2 a och 14 a §§ lagen om statsunderstöd till folkhögskolor ... 179
21. Lag om ändring av biblioteksslagen ... 181
22. Lag om ändring av lagen om ungdomsarbete 186
23. Lag om ändring av idrottslagen ... 191
27. Lag om ändring av 2 § lagen om funktionärskollektivavtal för privata statsunderstödda institutioner ... 196

ALLMÄN MOTIVERING

1. Mål

Genom utveckling av den offentliga förvaltningen, inklusive undervisnings- och kulturförvaltningen, eftersträvas bättre verksamhetsresultat och ökad flexibilitet när det gäller organiseringen av verksamheten. Kommunernas självstyrelse skall förstärkas samtidigt som kommunerna och institutionerna ges större handlingsfrihet. Dessa mål har tidigare eftersträvats inom undervisnings- och kulturförvaltningen bl.a. genom att lagstiftningen om grundskolorna, gymnasierna och yrkesläroanstalterna modifierats, genom att utbildningsstyrelsen inrättats och undervisningsförvaltningens tidigare centrala ämbetsverk dragits in, genom att systemet för planeringen av utbildningen reformerats samt genom att normgivningen på lägre nivå har skurits ned. Det är meningen att statsandelsreformen skall följa dessa utvecklingsprinciper. Förutsättningarna för att nå goda verksamhetsresultat förbättras så att kommunerna och institutionerna självständigare kan besluta om sin verksamhet, förvaltning och ekonomi, utan centraliserad reglering eller övervakning.

Syftet med statsandelsreformen är att öka statsandelstagarnas befogenheter och att samtidigt betona kommunernas och övriga statsandelstagares eget ansvar för sin ekonomi. För undervisnings- och kulturverksamhet har huvudsakligen beviljats statsandel på basis av de faktiska kostnaderna. Den statliga finansieringens andel av undervisningsverksamhetens utgifter har varit synnerligen stor. Detta faktum har inte sporrat kommunerna och övriga statsandelstagare till ekonomiskt tänkande, vilket har kommit till synes också i den utveckling som kommunernas utgifter och statsbidragsutgifterna undergått. Syftet med statsandelsreformen är att få bättre kontroll över utgiftsutvecklingen och att göra den föremål för en noggrannare evaluering. Det är också meningen att det nya statsandelssystemet skall underlätta bedömningen av åtgärdernas ekonomiska verk- ningar.

En utgångspunkt för beredningen av statsandelsreformen har varit att ändringarna av finansieringsgrunderna inte skall få leda till att landets skol- och läroanstaltsnät glesnar. När det gäller kulturverksamheten och fritidssektorn skall reformen stödja upprätthållandet och utvecklandet av högklassig service i hela landet. Den administrativa och ekonomiska reformen får i och för sig inte påverka verksamhetens standard eller servicetillgången. Den skall för sin del bidra till att skapa förutsätt- ningar för att utveckla utbildningssystemen och undervisningens nivå. Reformen skall också förbättra primärkommunernas möjligheter att påverka kommunalförbundens verksamhet och de därav föranledda kostnaderna.

Målet är att avreglera förvaltningen av statsbidragssystemet och att på olika förvaltningsnivåer minska den arbetsmängd som systemet förutsätter. Det nya systemet skall utformas så att det blir enhetligt och över skådligt. Avsikten är också att rationalisera anskaffningen av data och att förbättra verksamhets- och ekonomiinformationens tillförlitlighet och användbarhet.

De privata institutionernas verksamhetsförutsättningar skall tryggas också inom det nya systemet. De nya finansieringsstadgandena skall tilllämpas även på privata institutioner, eftersom de privata läroanstalterna och kulturinrättningarna tjänar samma syften och sköter samma slags uppgifter som de kommunala. Det faktum att statsandelsgrunderna reformeras får inte leda till att de privata institutionernas verksamhetsförutsättningar äventyras.

2. Nuläget

2.1. Lagstiftning

Lagen om statsandelar och -understöd till grundskolor, gymnasier och allmänna bibliotek (1112/78) trädde i kraft vid ingången av år 1979. Den har senare ändrats i flera repriser. I lagen stadgas om statsandelar för grundskolors, gymnasiers och allmänna biblioteks driftskostnader och anläggningskostnader. Med iakttagande av denna lagstiftnings principer reviderades finansieringssystemet för yrkesläroanstalterna genom lagen om finansiering av yrkesläroanstalter (494/83), som trädde i kraft vid ingången av år 1986. Också den har i flera repriser ändrats av olika skäl.

Andra statsbidragslagar inom undervisningsministeriets förvaltningsområde vilka omfattas av den föreslagna statsandelsreformen är

— lagen om statsunderstöd åt medborgar- och arbetarinstitut (521/62),

— lagen om musikläroanstalter med statsandel (402/87),

— lagen om ungdomsarbete (1068/85),

— lagen om kommunernas kulturverksamhet (1045/80),

— idrottslagen (984/79) och

— lagen om statsandelar och statsunderstöd för museer (1146/88).

Stadganden om finansieringen av undervisningsväsendet finns dessutom i ett flertal speciallagar. Lagen om statsandelar och -understöd åt kommuner och kommunalförbund (35/73) tillämpas också inom undervisnings- och kulturväsendet till den del annat inte stadgas.

2.2. Statsandel för driftskostnader

Grundskolor, gymnasier, kvällsgymnasier och bibliotek

— Statsandel enligt bärkraftsklassificeringen av kommunerna 51—86 procent

Statsandelsskalan ändrades temporärt genom en lag (1147/88) enligt vilken statsandelen för andra kommuner än de som hör till bärkraftsklasserna 1—3 för åren 1989—93 sänktes med en procentenhet. Samtidigt stadgades att det belopp som staten sålunda sparar in skall användas för finansiering av grundskole- och gymnasiebyggen.

Grundskolans och gymnasiets till statsandel berättigande driftskostnader indelas i tre grupper, dvs.

— avlöningsutgifter för lärare och rektorer,

— kostnader för inkvartering och skjutsning av elever samt utgifter för avlöning av skolgångsbiträden och utgifter för lön på indragningsstat samt

— övriga driftsutgifter, inklusive kostnaderna för smärre anläggningsprojekt.

Statsandelen för den första utgiftsgruppen beräknas enligt antalet lärartjänster och enhetspriserna för löneklasserna. Statsandelen för den andra utgiftsgruppen beräknas på basis av de faktiska kostnaderna. För övriga driftskostnader beräknas statsandelen på basis av särskilt fast- ställda, per elev uträknade utgifter. Dessa s.k. elevbestämda driftsutgifter har graderats utgående från kommunernas bosättning och skolnätets struktur.

Inom sjukhusundervisningen samt inom den undervisning av handikappade barn som grundar sig på den elvaåriga läroplikten har statsandelen oberoende av kommunens bärkraftsklass varit 86 procent av de faktiska utgifterna för verksamheten.

Statsandelen för bibliotekens driftskostnader har betalats på basis av kommunernas per invånare särskilt fastställda genomsnittliga driftsutgifter. Driftsutgifterna per invånare graderas på basis av kommunernas bosättningsstruktur. Landskapsbiblioteken har fått ett utökat understöd, som inkluderar en s.k. grunddel och en del som beräknas på grundvalen av invånarantalet inom deras verksamhetsområden. För anstaltsbibliotek som fungerar i sjukhus och vårdanstalter har enligt det gällande systemet på basis av antalet vårdplatser betalats en statsandel som utgör 86 procent av de beräknade kostnaderna.

Yrkesläroanstalter

— Statsandel enligt bärkraftsklassificeringen av kommunerna 51—86 procent

Statsandelarna för kommunala och privata yrkesläroanstalters driftskostnader beräknas enligt det gällande systemet på ungefär samma sätt som grundskolornas och gymnasiernas statsandelar. Statsandelen för läroan- stalters hyror beräknas emellertid enligt de faktiska kostnaderna. Till de driftskostnader som berättigar till statsandel räknas också s.k. hyresvärden, i vilka beaktas underhållsutgifterna och kapitalkostnaderna för läroanstaltslokalerna.

För de privata specialyrkesläroanstalternas driftskostnader beviljas statsunderstöd i sin helhet.

Elevernas hemkommuners betalningsandelar och ersättningar

— Kommunens betalningsandel enligt bärkraftsklassificeringen av kommunerna 14—49 procent

Statsandelen för grundskolornas, gymnasiernas och yrkesläroanstalternas driftskostnader beräknas enligt den bärkraftsklass som elevens hemkommun hör till. När eleven går i en

grundskola, ett gymnasium eller en yrkesläroanstalt som upprätthålls av en annan kommun, ett kommunalförbund eller av en privat institution, är elevens hemkommun skyldig att till huvudmannen betala skillnaden mellan de till statsandel berättigande driftskostnaderna och statsandelen. Kommunerna är skyldiga att betala ersättningar också för elever som går i läroanstalter som upprätthålls av staten. När betalningsandelen till staten beräknas har samma av driftskostnadernas statsandel härledda skala tillämpats som kommunens egen procentuella andel utgör av de kommunala och privata läroanstalternas driftskostnader. Ersättningsskyldigheten gäller elever som går i en statlig övningsskola, Suomalais-venäläinen koulu, Helsingin ranskalais- suomalainen koulu, ett barnträdgårdslärarinstitut, en skola för handikappade barn eller en statlig yrkesläroanstalt.

Medborgar- och arbetarinstitut

— Statsandel 70 procent

För medborgar- och arbetarinstitutens verksamhet har beviljats statsbidrag enligt institutets faktiska utgifter. Vissa utgiftstyper har inte berättigat till statsbidrag.

Huvudmannen för ett institut har inom ramen för statsbudgeten i tillläggsunderstöd kunnat beviljas högst 15 procent av de till statsbidrag berättigande kostnaderna.

Musikläroanstalter

— Statsandel 45, 55 eller 51—86 procent

En musikläroanstalt som ger grundundervisning i musik har fått 45 procent i statsandel, på basis av de faktiska utgifterna. En musikläroanstalt som ger också yrkesundervisning har fått 55 procent i statsandel. För den andel som den grundläggande yrkesutbildningen utgör av en musikläroanstalts verksamhet är statsandelen dock densamma som för annan grundläggande yrkesutbildning, dvs. beroende på kommunens bärkraftsklass 51—86 procent. För denna del av musikläroanstalternas verksamhet är elevernas hemkommuner dock skyldiga att delta med lika stora betalningsandelar som i annan grundläggande yrkesutbildning.

Ungdomsarbete

— Statsandel enligt bärkraftsklassificeringen av kommunerna 39—75 procent

Statsandelen för kommunernas ungdomsarbete beräknas på avlöningskostnaderna för tjänsterna inom ungdomsarbetet, utgifterna för stödjande av ungdomsföreningarnas arbete och för den av kommunen ordnade ungdomsverksamheten samt övriga utgifter för ungdomsnämndens arbete. Ungdomsarbetare godkänns såsom berättigande till statsandel inom ramen för den kvot som anges i statsbudgeten. Statsandel för övriga utgifter betalas årligen inom ramen för ett per invånare fastställt belopp. Till följd av begränsningen av de driftsutgifter som berättigar till statsandel har det belopp som lagts till grund för statsandelen i praktiken varit mindre än de faktiska utgifterna.

Kulturverksamhet

— Statsandel enligt bärkraftsklassificeringen av kommunerna 39—75 procent

Statsandel beviljas enligt det gällande systemet för avlöningsutgifterna inom kommunernas kulturväsen samt för utgifter för ordnande och stödjande av lokal kulturverksamhet. Statsandel har beviljats för de faktiska avlöningsutgifterna för personal som anställts inom ramen för den kvot som anges i statsbudgeten. Staten har årligen understött lokal kulturverksamhet på basis av ett årligen per invånare fastställt belopp. Också inom kulturverksamheten har det belopp som lagts till grund för statsandelen varit lägre än de faktiska utgifterna.

Idrottsverksamhet

— Statsandel enligt bärkraftsklassificeringen av kommunerna 39—75 procent

Statsandelen beräknas på i stort sett samma grunder som inom kulturverksamheten och ungdomsarbetet. Statsbidragspersonalens storlek är inte beroende av statsbudgeten. När det gäller idrottsverksamheten har statsandelsgrunden uppvisat den största avvikelsen från de faktiska utgifterna.

Museer

— Statsandel enligt bärkraftsklassificeringen av kommunerna 15—42 procent, för land-

skapsmuseer och regionala konstmuseer 7 procentenheter högre

Museernas statsandel beräknas utgående från bärkraftsklassificeringen av den kommun där de är belägna. Till grund för statsandelen fastställs ett belopp per heltidsanställd arbetstagare i museiyrken. Det sammanlagda antalet arbetstagare som berättigar till statsandel bestäms i statsbudgeten. Museer som är av betydelse för hela landet har kunnat beviljas tillläggsunderstöd.

Teatrar och orkestrar

— Statsbidrag enligt prövning

Teatrar och orkestrar har fått statsbidrag enligt prövning, på de grunder som undervisningsministeriet bestämmer. Statsbidraget för teatrar med regionteaterstatus har varit klart högre än andra teatrars.

2.3. Statsandel för anläggningskostnader

Grundskolor, gymnasier och bibliotek

— Statsandel enligt bärkraftskalssificeringen av kommunerna 6—94 procent

Statsandelen för kommuner som hör till första bärkraftsklassen har varierat mellan 78 och 94 procent, beroende på deras ekonomiska ställning. De till statsandel berättigande byggnadskostnaderna beräknas på basis av normalpriser som statsrådet årligen bestämmer. I normalpriserna inkluderas inte tomtkostnader. Normalpriserna beräknas på basis av ekonomiskt genomförda projekt.

Yrkesläroanstalter

— Statsandel enligt bärkraftsklassificeringen av kommunerna 33—51 eller 51—86 procent, för privata läroanstalter 33 eller 51 procent

Statsandelen för apparatanskaffningar har varit 51—86 procent, dvs. densamma som för driftskostnader. Efter att en läroanstalt inlett sin verksamhet räknas emellertid som anläggningskostnader endast apparatanskaffningar som överskrider ett fastställt belopp. Statsandelen för byggande och lokalanskaffning är 33—51 procent. Statsandelen grundar sig på de skäliga och godtagbara kostnaderna. Tomtkostnader berättigar inte till statsandel. För privata läroanstalters anläggningskostnader har kunnat beviljas tilläggsunderstöd inom ramen för statsbudgeten.

Medborgar- och arbetarinstitut

— Statsbidrag enligt prövning

Upprätthållare av medborgar- och arbetarinstitut har inom ramen för statsbudgeten kunnat beviljas statsunderstöd och räntestödslån. I praktiken har statsunderstöd inte beviljats.

Musikläroanstalter

— Statsbidrag enligt prövning

Musikläroanstalter har inom ramen för statsbudgeten kunnat beviljas byggnadsunderstöd för anskaffning och utvidgning av lokaler. I praktiken har byggnadsunderstöd inte beviljats.

Ungdomsarbete

— Statsbidrag enligt prövning

För anläggningskostnaderna för ungdomslokaler har inom ramen för an- slag i statsbudgeten kunnat beviljas statsunderstöd och lån. Statligt stöd kan beviljas också för anskaffning och utrustning av ungdomsbussar.

Kulturverksamhet

— Statsbidrag enligt prövning

För byggande av lokaler och för anskaffning av utrustning som behövs inom kulturverksamheten har kunnat beviljas statsunderstöd och lån inom ramen för statsbudgeten. Lån har i praktiken inte beviljats.

Idrottsverksamhet

— Statsbidrag enligt bärkraftsklassen, högst 39—75 procent

För byggande och utrustande av idrottsanläggningar och till dem an- slutna fritidslokaler har inom ramen för statsbudgeten kunnat

beviljas statsunderstöd och lån. I praktiken har statsunderstödet inte uppgått till maximibeloppet.

Museer, teatrar och orkestrar

— Statsbidrag enligt prövning

Museers, teatrars och orkestrars anläggningskostnader har kunnat finansieras med för ändamålet anvisade budgetanslag.

2.4. Utbetalning och finansiering av statsandelar

Under finansåret har i allmänhet betalts månatliga förskott på statsandelarna för driftskostnader. Under det därpåföljande året har i allmänhet erlagts en s.k. delbetalning. Det sista beloppet har betalts efter att statsandelsredovisningen granskats. Då har också statsandelens slutliga belopp kunnat fastställas.

För anläggningskostnader har beviljats statsandel antingen som finansiering under byggnadstiden eller som s.k. efterfinansiering. I samband med finansiering under byggnadstiden har på statsandelen för anläggningskostnaderna betalts förskott i enlighet med tidtabellen för projektets framskridande. Slutbeloppet har betalts efter att genomförandet av projektet och redovisningen granskats.

Efterfinansieringssystemet har gällt grundskolor, gymnasier, bibliotek och yrkesläroanstalter. Efterfinansieringen betalas ut i jämnstora belopp under sju år. På utestående statsandel har betalts ränta. Statsandel för grundskolors, gymnasiers och biblioteks anläggningskostnader beviljas kommuner i bärkraftsklasserna 3—10 såsom efterfinansiering. Huvudmän för yrkesläroanstalter beviljas statsandel för anläggningskostnaderna såsom efterfinansiering, om dessa ansökt om sådan.

Av de statsunderstöd som faller inom ramen för denna lagstiftning finansieras med tippnings- och lotterivinstmedel statsandelarna till musikläroanstalter som ger grundundervisning i musik samt statsunderstöden för ungdomsarbetets och idrottsverksamhetens, teatrarnas och orkestrarnas driftskostnader. Av statsunderstöden för anläggningskostnader finansieras med tippningsvinstmedel idrottsverksamhetens, kulturverksamhetens, ungdomsarbetets samt teatrarnas och museernas projekt.

2.5. Statsandelsvillkor

I lagstiftningen och i tillämpningsanvisningarna finns ett flertal bestämmelser om vilka kostnader som berättigar till statsandel. I lagstiftningen uppställs dessutom ett stort antal villkor som komplicerar statsandelssystemen.

3. Reformförslag

3.1. Allmänt

Denna proposition står i samband med totalrevisionen av statsandelssystemet. Revisionen omfattar också en proposition med förslag till lag om statsandelar till kommunerna och lagstiftning som har samband med den samt en proposition med förslag till förnyande av lagstiftningen om planering av och statsandel för social- och hälsovården. När det gäller bestämmandet av statsandelarna sker en total övergång till kalkylerade grunder. Statsandelsförfarandena förenhetligas och statsandelsbeloppens förutsägbarhet förbättras.

De grunder enligt vilka den kalkylerade statsandelen bestäms beaktar särdragen i kommunernas samt de privata undervisnings- och kulturinstitutionernas verksamhet och ekonomi. Grunderna för bestämning av den kalkylerade statsandelen avspeglar framförallt funktionerna och skolnätets struktur. Också i övrigt påverkas bestämningsgrunderna av undervisnings- och kulturväsendets struktur och av de olikartade förhållandena i olika delar av landet samt i olika typer av kommuner och privata institutioner.

Bärkraftsklassificeringens inverkan på undervisnings- och kulturväsendets samt social- och hälsovårdens statsandelar tonas ned. Detta leder till att det sker en övergång från de nuvarande uppgiftsbundna statsandelarna till komplettering av kommunernas skatteinkomster och till allmänna kommunala statsandelar. Därigenom utjämnas kommunernas skatteintäkter och övriga ekonomiska förutsättningar.

Det ovan sagda innebär att reformens verkningar på statsandelarna för undervisnings- och kulturväsendet måste granskas i förening med

vad som i lagen om statsandelar till kommunerna stadgas om allmän statsandel, komplettering av skatteinkomster och understöd enligt prövning.

Faktorer som inverkar på bestämmandet av den allmänna statsandelen är kommunens bärkraftsklass, befolkningens språkförhållanden, befolkningstätheten, andelen skärgård i kommunen, arealen samt sjunkande befolkningstal. Den kommunbundna allmänna statsandelen utjämnas så att de förändringar som följer av att systemet ändras uppgår till högst en bärkraftsklass fram till år 2000. Utjämningen görs så att de kommuner vilkas statsandelar genom reformen, enligt försöksberäkningarna för åren 1988—1990 skulle sjunka, ges en utjämningspost till den allmänna statsandelen. År 1993 uppgår utjämningsposten till skillnaden mellan det nya och det gamla systemet och den sjunker fram till år 2000. För de kommuners vidkommande vilkas statsandelar ökar i och med reformen skall den allmänna statsandelen på motsvarande sätt minskas. Det är fråga om ett kalkylerat utjämningsbelopp som kommunen inte kan påverka.

Kompletteringen av skatteinkomsterna skall liksom för närvarande graderas utgående från kommunens befolkningstäthet och andelen skärgård i kommunen. Utjämningsgränserna för skatteinkomsterna föreslås bli höjda med 15 procentenheter. Statsandelssystemet kompletteras med ett av prövning beroende understöd som beviljas kommunen på basis av exceptionella eller tillfälliga kommunalekonomiska svårigheter.

3.2. Reformens tillämpningsområde samt lagarna om den verksamhet som skall finansieras

Det är meningen att lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, nedan finansieringslagen, skall tillämpas om så stadgas i respektive lag om den verksamhet som skall finansieras, nedan verksamhetslag. Finansieringslagen stadgar om finansieringsbeloppet och om det förfarande som skall iakttas vid finansieringen.

Med finansiering avses härvid sådana statsandelar och understöd som skall beviljas för driftskostnader och anläggningsprojekt samt elevens hemkommuns betalningsandel av de driftskostnader som föranleds av en elevs skolgång i en annan läroanstalt än en som upprätthålls av hemkommunen. Finansieringslagen gäller finansiering av verksamhet som ordnas av kommuner och kommunalförbund samt privata sammanslutningar och stiftelser samt, i fråga om den betalningsandel som hänförs till elevernas hemkommuner, också finansieringen av statliga läroanstalter.

Med *statsandel* avses en finansieringsandel som staten beviljar och betalar till en kommun, ett kommunalförbund eller en privat sammanslutning eller stiftelse och som bestäms i enlighet med finansieringslagens statsandelsstadganden. På en statsandel tillämpas den bärkraftsklassenliga statsandelsskalan och de kalkylerade enhetspriserna. Bestämningsgrunderna för statsandelen fastställs således i lagen. Rätten att erhålla statsandel regleras i respektive verksamhetslag.

Med *statsunderstöd* avses understöd som staten betalar till kommuner, kommunalförbund och enskilda sammanslutningar eller stiftelser i enlighet med finansieringslagens stadganden om statsunderstöd. På ett understöd tillämpas finansieringslagens statsandelsstadganden endast i det fall att därom stadgas särskilt. Bestämningsgrunderna för understöd är inte lika bundna som i fråga om statsandelar. På understöd tillämpas varken statsandelsskalorna eller systemet med enhetspriser. Understöd enligt finansieringslagen kan beviljas endast i det fall att så stadgas i respektive verksamhetslag. Utöver de statsunderstöd som nämns i finansieringslagen kan inom ramen för anslag i statsbudgeten beviljas understöd som finansieringslagen inte tillämpas på.

I lagarna om verksamhet som kan finansieras, verksamhetslagarna, stadgas i vilken utsträckning finansieringslagen skall tillämpas på den verksamhet som avses i lagen. Verksamhetslagar är

— grundskolelagen (476/83), gymnasielagen (477/83) och lagen om kvällsgymnasier (478/83),

— lagen om yrkesläroanstalter (487/87),

— lag om medborgarinstitut (ny),

— lag om musikläroanstalter (föreslaget nytt namn på lagen om musikläroanstalter med statsandel),

— lag om grundundervisning i konst (ny),

— biblioteksslagen (235/86),

— lag om kommunernas kulturverksamhet (ny),

— lagen om ungdomsarbete,

— idrottslagen,
— museilag (ny) samt
— teater- och orkesterlag (ny).

Nya funktioner hänförs till systemet med lagstadgad finansiering genom lagen om grundundervisning i konst samt teater- och orkesterlagen.

I fråga om yrkesutbildningen täcker förslaget till finansieringslag följande funktioner av dem som för närvarande finansieras:

— grundläggande yrkesutbildning på det egentliga ungdomsstadiet,
— grundläggande yrkesutbildning för vuxna,
— interimistisk yrkesutbildning,
— påbyggnadslinjerna,
— yrkesutbildning som baserar sig på utbildningsavtal,
— yrkesläroanstalternas vuxenutbildningsavdelningar till den del särskild statsandel har beviljats för deras personalkostnader samt
— undervisning i huslig ekonomi i en hushållsskola.

Kostnaderna för samtliga de yrkesutbildningsfunktioner som räknas upp ovan skall tas i beaktande när yrkesutbildningens enhetspriser räknas ut. För dessa uppgifter kommer således inte längre att beviljas särskild finansiering inom ramen för det system som den nya finansieringslagen stadgar. Om den nämnda utbildningen emellertid ordnas i form av avgiftsbelagd serviceverksamhet hör den till denna del inte till statsandelssystemet.

Reformen omfattar inte en del av de nuvarande statsbidragssystemen inom undervisningsministeriets förvaltningsområde, om vilka stadgas särskilt. Det är aktuellt att förnya dessa statsbidragssystem så att de huvudsakligen grundar sig på kalkyler.

Reformen omfattar således inte

— folkhögskolorna (lag om statsunderstöd till folkhögskolor; 542/84, statsandelen för 1992 års driftsutgifter 328 Mmk)
— studiecentralerna (lag om statsunderstöd åt studiecentraler; 398/75, 71 Mmk)
— idrottsinstituten (lag om statsbidrag åt idrottsinstitut; 946/78, 75 Mmk)
— yrkesutbildningscentrerna för vuxna (lag om yrkesutbildningscentrer för vuxna; 760/90, 278 Mmk)
— läroavtalsutbildningen (läroavtalslagen; 422/67, 65 Mmk)
— fackliga kompetensexamina (lag om fackliga kompetensexamina; 32/72, 6 Mmk)
— brevundervisningen (lag om statsbidrag för yrkesinriktade brevstudier och yrkesinriktad brevundervisning; 1079/79, 5 Mmk)
— specialyrkesläroanstalterna (lag om finansiering av yrkesläroanstalter; 494/83, 127 Mmk)
— de särskilda yrkesläroanstalterna (lag om finansiering av yrkesläroanstalter; 494/83, 121 Mmk).

3.3. De kalkylerade statsandelsgrunderna för undervisnings- och kulturverksamhet

3.3.1. Undervisningsverksamhet

Statsandelen för kommunernas undervisningsverksamhet skall bestämmas på följande kalkylerade grunder.

Grundskolor, gymnasier, kvällsgymnasier och yrkesläroanstalter

— Elevantalet
— Enhetspriset per elev
— Antalet till elever som skall skjutas och inkvarteras
— Enhetspriset för skolskjuts och inkvartering (beträffande yrkesläroanstalter särskiljs skjutsning och inkvartering)

Skjutsnings- och inkvarteringskostnaderna måste särskiljas från undervisningsväsendets övriga driftskostnader, eftersom de kalkylerade kostnaderna på detta sätt bäst kommer att motsvara kostnaderna för undervisningsväsendet.

Undervisningsministeriet håller särskilt på att reda ut om statsandelsgrunderna i fråga om grundskolan bör ändras så att såsom bestämningsgrund för statsandelen skulle beaktas antalet kommuninvånare som är i grundskolepliktig ålder, i stället för elevantalet.

Medborgarinstitut och musikläroanstalter

— Antal undervisningstimmar
— Det per undervisningstimme bestämda enhetspriset

Det på förhand såsom beräkningsgrund för statsandelen fastställda antalet undervisningstimmar är inte bindande för statsandelstagaren. Det används endast som beräkningsgrund för statsandelen. Det timantal som läggs till grund

för statsandelen motsvarar emellertid omfattningen av läroanstaltens verksamhet.

Avsikten är att 20 sådana musikläroanstalter som har fått statsunderstöd enligt prövning skall få rätt till lagstadgad statsandel.

3.3.2. Kulturverksamhet

Statsandelen för kommunens kulturverksamhet bestäms på följande kalkylerade grunder.

Bibliotek, kultur, idrott och ungdomsarbete

— Kommunens invånarantal

— Det per invånare fastställda enhetspriset

Statsandelen beräknas på basis av kommunens invånarantal och enhetspriserna.

Museer, teatrar och orkestrar

— Antal årsverken

— Det per årsverke fastställda enhetspriset

Statsandelen beräknas på basis av respektive kulturinstitutions på förhand fastställda antal årsverk och enhetspriser.

Avsikten är att den lagstadgade statsandelen skall omfatta 70 av de museer som har fått statsunderstöd enligt prövning. Statsandelssystemet kommer att omfatta 50 teatrar och 23 orkestrar.

3.4. Anläggningsprojekt

Anläggningsprojekt inom undervisnings- och kulturväsendet är byggande och annan anskaffning av lokaler samt grundlig reparation, anskaffning av apparater och redskap under vissa betingelser, anskaffning av biblioteksbussar och -båtar samt byggande av idrottsanläggningar. Såsom anläggningsprojekt betraktas emellertid endast projekt vilkas beräknade kostnader överskrider ett belopp som statsrådet fastställt.

Beräknade statsandelsgrunder för anläggningsprojekt är

— i samband med byggande och anskaffning av verksamhetslokaler, projektets fastställda storlek och det för lokaltypen fastställda enhetspriset,

— i samband med grundlig reparation av verksamhetslokaler, projektets beräknade kostnader,

— i samband med anskaffning av apparater, redskap, biblioteksbussar och -båtar samt anläggning av idrottsanläggningar, projektets beräknade kostnader, om för dessa inte har fastställts enhetspriser.

Avsikten är att det pris som läggs till grund för ett anläggningsprojekts statsandel efter fastställandet skall ändras endast på basis av indexjusteringen. Statsandelstagaren har således ingen återbäringsskyldighet om projektets kostnader underskrider det fastställda priset.

Den riksomfattande realiserings- och finansieringsplanen (finansieringsplanen för anläggningsprojekt) för investeringar som finansieras med statsandelar utgör en del av undervisningsministeriets verksamhets- och ekonomiplan. På basis av sina motsvarande planer skall kommunerna, kommunalförbunden samt huvudmännen för andra undervisnings- och kulturinstitutioner tillställa länsstyrelsen uppgifter om sina projekt. Länsstyrelsen skall varje år för anläggningsprojekten länsvis uppgöra en projektplan på fyra års sikt. På basis av länsstyrelsernas planer skall undervisningsministeriet varje år uppgöra en *finansieringsplan för anläggningsprojekt*, som utgör undervisningsministeriets uppskattning av till de fyra följande årens anläggningsprojekt.

Finansieringsplanen för anläggningsprojekt utgör grunden för planeringssystemet för statsandelsinvesteringar. Med hjälp av den är det möjligt att effektivare och långsiktigare planera och styra investeringarna. Planen ger också kommunerna och inrättningarna tillförlitligare uppgifter om projektens sannolika finansierings- och realiseringsår. Statsandels- grunderna för enskilda projekt utreds och bestäms i detalj på basis av en *projektplan*. Kommunen eller inrättningen skall i allmänhet högst två år före projektets planerade inledningstidpunkt tillställa statsbidragsmyndigheten projektplanen. I projektplanen presenteras projektet och grunderna för det samt den planerade realiseringstiden och kostnadsförslaget. När det gäller byggnadsprojekt är *rumsprogrammet* en viktig del av projektplanen. På basis av rumsprogrammet bestäms omfattningen av det projekt som statsandelen skall hänföra sig till.

Inom ramen för de fullmakter som ges i statsbudgeten skall statsbidragsmyndigheten besluta om genomförandet och finansieringen av anläggningsprojekt. Genomförandet av ett projekt skall inledas under det år då beslutet om att bevilja statsandel har fattats eller under det därpåföljande året. Statsbidragsmyndigheten skall i efterhand tillställas en utredning om genomförandet av projektet. Statsbidragsmyndigheten skall dessutom efter det att byggnadsarbetena inletts tillställas på entreprenadavtalen baserade utredningar över byggnadsprojektets kostnader. Med hjälp av utredningarna kan statsbidragsmyndigheten konstatera de förverkligade projektens omfattning och förbereda nya enhetspriser.

3.5. Gradering av kalkylerade belopp

Det kalkylbaserade statsandelssystemet för undervisnings och kulturverksamhet har utvecklats så att de kalkylerade statsandelsgrunderna, enhetspriserna, i så stor utsträckning som möjligt beaktar faktorer som påverkar kommunernas, inrättningarnas och projektens kostnadsnivå. Denna målsättning har genomförts så att enhetspriserna graderas genom klassificeringar och variabler som beskriver kommunernas förhållanden och skolnätets struktur.

Grundskolor och gymnasier

Det kommunala skolnätets struktur beskrivs i beräkningsmodellen för det första med ett *timresursindex*, som beräknas särskilt i fråga om det kalkylerade antalet undervisningstimmar och elevantalet i kommunens grundskola respektive gymnasium. Timresursindexet fås genom att det beräknade antalet veckotimmar divideras med elevantalet. Enhetspriserna per elev skall graderas i enlighet med timresursindexet.

Som en strukturfaktor i kommunens grundskolnät skall beaktas också ett eventuellt *högstadium* i kommunens grundskola. Enhetspriset skall i enlighet därmed omräknas med en koefficient, eftersom undervisningskostnaderna på högstadiet är högre än i en lågstadieskola. I svenskspråkiga och tvåspråkiga kommuner samt i samernas hembygdsområde skall dessutom grundskolans enhetspris omräknas med en koefficient på basis av *språkförhållandena* bland grundskolans och gymnasiets elever.

Såsom enhetspris för *kvällsgymnasier* och gymnasiets kvällslinje skall enligt förslaget användas 60 procent av gymnasiets enhetspris, vilket ungefär motsvarar den relativa andel som driftskostnaderna för kvällsgymnasiet och gymnasiets kvällslinje utgör av gymnasiets driftskostnader.

Yrkesläroanstalter

För varje *läroanstaltsform* som räknas upp i lagen om yrkesläroanstalter skall fastställas ett särskilt enhetspris. Detta är behövligt på grund av de stora kostnadsskillnaderna mellan olika läroanstaltsformer. Dessutom skall enhetspriserna graderas enligt *läroanstalternas timresursindex* på samma sätt som i grundskolorna och gymnasierna. Under det första året lagen är i kraft skall enhetspriserna inte graderas enligt timresursindex utan i stället undantagsvis på basis av undervisningsanstaltens storlek.

Medborgarinstitut

De enhetspriser per undervisningstimme som läggs till grund för statsandelen skall graderas beroende på hur kommunerna grupperas enligt sin bosättningsstruktur, eftersom denna har en väsentlig betydelse för kostnaderna för medborgarinstituten.

Musikläroanstalter

De enhetspriser för musikläroanstalter som läggs till grund för statsandelen skall bestämmas särskilt för yrkesutbildning i musik respektive annan utbildning, eftersom skillnaderna mellan kostnaderna är stora.

Bibliotek

De enhetspriser per invånare som läggs till grund för statsandelarna för kommunernas biblioteksväsen skall graderas utgående från grupperingen av kommunerna enligt deras bosättningsstruktur, eftersom bosättningsstruktu-

ren i hög grad påverkar biblioteksväsendets kostnadsnivå.

3.6. Fastställande och justering av enhetspriserna

Undervisnings- och biblioteksväsendet

De enhetspriser som läggs till grund för statsandelarna för *grundskolornas, gymnasiernas, kvällsgymnasiernas, yrkesläroanstalternas, medborgarinstitutens, musikläroanstalternas och bibliotekens* driftskostnader för det första året den nya finansieringslagstiftningen är i kraft, skall bestämmas på basis av 1990 års bokslut. Ur dessa bokslut framgår de faktiska genomsnittskostnaderna, vilka skall höjas i enlighet med den prognosticerade förändringen i löne- och prisnivån. Enhetspriserna skall bestämmas enligt kostnadsnivån det år för vilkets statsandel de skall användas såsom beräkningsgrund. När enhetspriserna bestäms skall förändringarna i statsandelsuppgifternas art och omfattning beaktas, till den del de föranleds av lag, förordning eller med stöd av lag eller förordning utfärdade föreskrifter eller av statsbudgeten. Avsikten är att enhetspriserna skall bestämmas så att de så väl som möjligt motsvarar finansårets kostnadsnivå och de förändringar i verksamheten som påverkar kostnadsnivån och kostnaderna.

Under finansåret skall enhetspriserna justeras om förändringarna i löne- och prisnivån väsentligt avviker från prognoserna. Enhetspriserna skall justeras efter finansåret på basis av den faktiska löne- och prisutvecklingen samt förändringarna i verksamhetens art och omfattning.

Enhetspriserna skall justeras på basis av de faktiska genomsnittliga kostnaderna vart fjärde år. Under de mellanliggande åren skall enhetspriserna justeras endast i motsvarighet till löne- och prisutvecklingen samt förändringarna i verksamheten, enligt vad som stadgas i denna lag och i lagen om statsandelar till kommunerna.

Kulturverksamhet, idrottsverksamhet och ungdomsarbete

Enhetsprisen för kommunernas kulturverksamhet, idrottsverksamhet och ungdomsarbete skall fastställas inom ramen för statsbudgeten. Enhetsprisen justeras inte i efterskott.

Museer, teatrar och orkestrar

Också enhetspriserna för museer, teatrar och orkestrar skall justeras inom ramen för statsbudgeten. När enhetspriserna fastställs för första gången skall utgångspunkten vara de genomsnittliga driftskostnaderna år 1990. Enhetspriserna för museer, teatrar och orkestrar fastställs därefter på basis av enhetspriset föregående år så att en beräkning av förändringarna i kostnadsnivån och de ändringar som statens åtgärder föranleder även beaktas.

3.7. Statsandelsskalan för driftskostnader

Statsandelen för undervisningsväsendet föreslås enligt bärkraftsklassificeringen av kommunerna utgöra 45—60 procent av de beräknade driftskostnaderna. I bärkraftsklassen 10 skall statsandelen vara 45 procent. Statsandelen stiger med tre procentenheter i sänder upp till 60 procent, som är nivån i kommuner som hör till bärkraftsklasserna 1—5. Statsandelen för kulturväsendet är på motsvarande sätt 25—40 procent. Statsandelen för en kommun som hör till bärkraftsklassen 10 är 25 procent. Den stiger därefter med tre procentenheter i sänder till 40 procent i kommuner som hör till bärkraftsklasserna 1—5.

3.8. Statsandelen för undervisnings- och kulturverksamhet och utbetalningen av den

Statsandelen för varje kommuns undervisnings- och kulturväsen skall beräknas på basis av de kalkylerade driftskostnaderna (enhetspriserna multiplicerade med respektive antal) för olika funktioner samt på basis av kommunens statsandelsprocent med beaktande av bärkraftsklassen. I fråga om grundskolor och skolor som ersätter grundskolan samt gymnasier, kvällsgymnasier och yrkesläroanstalter som en kommun eller ett kommunalförbund svarar för hänförs till kommunens statsandel kommunens egna elevers andel av de statsandelar som beräknas i enlighet med statsandelsgrunderna för de kommuner och kommunal-

förbund som svarar för läroanstalten. Till övriga delar beräknas kommunens statsandel enligt de särskilda statsandelsgrunderna för de verksamheter kommunen bedriver.

Statsandelen för en kommuns undervisnings- och kulturväsen betalas som en klumpsumma utan att användningsändamålet för den kalkylmässiga statsandelen begränsas genom statsandelsbeslutet. På basis av de fastställda enhetspriserna och de behövliga sifferuppgifterna (elevantal, antal undervisningstimmar, invånarantal, antal årsverk) skall statsandelarna varje år fastställas på förhand.

Statsandelarna för driftskostnader skall betalas till kommunerna som månatliga, jämnstora belopp. Justeringar av statsandelarna under ett finansår (kostnadsnivåjustering) och efter ett finansår (kostnadsnivåjustering samt justering på grund av verksamhetens faktiska art och omfattning) skall betalas i samband med november månads statsandel. Statsandelen skall betalas direkt till den som upprätthåller en privat läroanstalt eller kulturinrättning, med iakttagande av samma förfaranden och frister som i fråga om kommunernas statsandelar.

3.9. Kommunernas betalningsandelar

Elevernas hemkommuner skall enligt förslaget vara skyldiga att betala sin andel av läroanstalternas driftskostnader med iakttagande av samma principer som för närvarande. Betalningsskyldigheten gäller grundskolor, gymnasier, kvällsgymnasier och yrkesläroanstalter samt yrkesutbildning i musikläroanstalter. Såsom elevens hemkommun betraktas den kommun där eleven enligt lagen om befolkningsböcker har sin hemort.

Med hemkommunens betalningsandel avses det belopp som elevens hemkommun är skyldig att betala till läroanstaltens huvudman utöver den statsandel som har betalts antingen till elevens hemkommun eller till huvudmannen.

Enligt förslaget skall betalningsandelsgrunderna ändras i överensstämmelse med det kalkylbaserade finansieringssystemets principer. För grundskolor, gymnasier och kvällsgymnasier skall den betalningsandel som ankommer på en elevs hemkommun bestämmas så att från det per elev på basis av läroanstalternas enhetspriser (inklusive skjutsning och inkvartering) uträknade beloppet dras av den beviljade statsandelen. Kommunernas betalningsandelar för yrkesundervisning samt grundskoleundervisning för sjukhuspatienter och undervisning för handikappade i grundskolor skall bestämmas såsom skillnaden mellan ett belopp som motsvarar de sannolika utgifterna per elev och statsandelen. Detta är behövligt för att trygga finansieringen av läroanstalterna.

Eftersom statsandelarna till grundskolor och skolor som ersätter grundskolan samt till gymnasier, kvällsgymnasier och yrkesläroanstalter för vilka en kommun eller ett kommunalförbund är huvudman betalas till elevernas hemkommuner, är elevens hemkommun till dessa delar skyldig att till den kommun eller det kommunalförbund som är huvudman betala ett belopp som motsvarar statsandelen och hemkommunens betalningsandel.

Kommunerna skall i samma utsträckning som för närvarande vara betalningsskyldiga för elever som går i läroanstalter som upprätthålls av staten. Betalningsandelarna skall emellertid förändras i samma förhållande som statsandelen ändras. Medan kommunernas betalningsandel till staten för närvarande i enlighet med statsandelsprocenten (100 % — kommunens statsandelsprocent) är 14—49 procent, kommer den enligt det nya systemet att bli 40—55 procent.

Staten skall till huvudmannen betala ett belopp som motsvarar stats- andelen och hemkommunens betalningsandel, om en elev som går i gymnasiet eller får yrkesundervisning inte har hemort i Finland.

3.10. Bibehållande av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna

Principen för statsandelsreformen är att kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna inte skall förändras inom den sektor som berörs av reformen, inklusive kommunernas allmänna statsandelar och finansieringsunderstöd. Inom undervisnings- och biblioteksväsendet — med undantag av grundundervisningen i konst — skall bibehållandet av kostnadsfördelningen i praktiken ske så att enhetspriserna vart fjärde år justeras i överensstämmelse med de faktiska kostnaderna. Kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna skall med hjälp av dessa justeringar och kommunernas allmänna statsandelar hållas vid vad den

var året innan lagstiftningen trädde i kraft. Inom kulturväsendet — med undantag av biblioteksväsendet — är utvecklingen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna dels beroende av hur dessa funktioner och inrättningar utvecklas i kommunerna och dels av de statsandelsgrunder som skall fastställas i statsbudgeten.

3.11. Extra understöd samt statsunderstöd för försöksverksamhet, specialuppgifter, inledande av verksamhet och lärarutbildning

Statsandelsreformen gäller i huvudsak uppgifter som sköts av kommunerna och kommunalförbunden. Inom undervisningsministeriets förvaltningsområde sköts liknande uppgifter inom undervisnings- och kulturväsendet av ett flertal privata institutioner. I vissa fall kan förändringar i grunderna för beräknande av statens och kommunernas andelar förorsaka problem för enskilda läroanstalter och kulturinstitutioner, vilkas möjligheter att skaffa annan finansiering kan vara begränsade. Av dessa orsaker föreslås att enskilda institutioner kan beviljas *extra understöd*, om de annars på grund av att finansieringssystemet ändras försätts i en oskäligt svår situation. Avsikten är inte att extra understöd i regel skall beviljas sådana privata institutioner vilkas statsfinansiering minskar i samband med reformen. I flera fall måste man utgå ifrån att en eller flera kommuner, som en institution huvudsakligen betjänar, i första hand bär ansvaret för dess finansiella bas.

Statsandelssystemet kommer genomgående att förläggas på kalkylbasis, vilket innebär att det inte kan beakta sådana *specialuppgifter* som ålagts läroanstalter och kulturinrättningar och inte heller sådana *försöks- och utvecklingsprojekt* som syftar till att utveckla utbildningen och kulturfunktionerna. För att förutsättningarna för denna typ av verksamhet skall kunna bibehållas föreslås att specialuppgifter samt försöks- och utvecklingsprojekt också i fortsättningen skall kunna finansieras särskilt, inom ramen för anslag i statsbudgeten.

Staten har hittills understött också inledande av avgiftsbelagd serviceverksamhet vid yrkesläroanstalterna. Med tanke på sådana funktioner och eventuellt andra liknande ändamål föreslås att extra understöd skall kunna beviljas också för *inledande av verksamhet*. Staten ersätter fortfarande yrkesläroanstalterna för lärarutbildningens kostnader i sin helhet.

3.12. Arrangemang i övergångsskedet

Enligt förslaget skall statsandel för anläggningsprojekt beviljas i enlighet med de stadganden som gällde tidigare, om projektets genomförandeprogram har godkänts eller byggnadstillstånd beviljats eller något annat motsvarande beslut som gäller finansieringen av projektet har fattats innan den föreslagna lagstiftningen trätt i kraft.

För kapitalersättningar för hyresvärden och för lokalhyror skall inte längre beviljas särskild statsandel. Kapitalersättning för hyresvärden skall betalas enligt de stadganden som gällde tidigare, under de tio år som följer efter en anskaffning eller grundlig reparation. Enligt förslaget skall statsandel också för vissa hyresutgifter betalas enligt den gamla lagstiftningen i ytterligare tio år.

3.13. Avveckling av statsbidragsvillkor och avreglering av verksamhet

Det kalkylbaserade finansieringssystemet förutsätter att statsbidragstagarna, kommunerna och de privata institutionerna ges större handlingsfrihet. Genom reformen kommer undervisnings och kulturväsendet att avregleras i hög grad. Avregleringen berör framförallt stadganden som är strukturellt oförenliga med det nya statsandelssystemet. Vidare avregleras sådana verksamhetssektorer som måste ges större flexibilitet för att kommunerna och de privata institutionerna skall kunna fungera ekonomiskt och effektivt.

Det är meningen att den nuvarande uppgiftsbundenheten i fråga om statsandelarna för driftskostnader skall frångås. Härigenom förbättras statsbidragstagarnas möjligheter att bedriva sin verksamhet på ett smidigt och resultatgivande sätt och dessutom behöver användningen av statsbidragen inte längre kontrolleras. Statsbidragsvillkoren slopas och verksamheten avregleras i stor utsträckning.

Avregleringen kommer till synes bl.a. i följande avseenden:

— Kommunerna får avsevärt större hand-

lingsfrihet när det gäller organiseringen av undervisnings- och kulturväsendets förvaltning.

— Stadgandena om följande obligatoriska nämnder och direktioner inom undervisningsväsendet avvecklas:

— skolnämnderna,
— direktionerna för yrkesläroanstalterna,
— direktionerna för medborgarinstituten,
— grundskoledirektionerna,
— gymnasiedirektionerna och
— direktionerna för musikläroanstalterna.

Den enda kvarstående begränsningen när det gäller organiseringen av undervisningsförvaltningen blir att kommunerna skall ha ett kollegialt organ för förvaltningen av undervisningsverksamheten. I tvåspråkiga kommuner skall förvaltningen av undervisningsverksamheten liksom för närvarande indelas i en finskspråkig och en svenskspråkig del.

— Också stadgandena om följande obligatoriska nämnder inom kulturväsendet avvecklas:

— biblioteksnämnderna,
— kulturnämnderna,
— idrottsnämnderna och
— ungdomsnämnderna.

— Också stadgandena om organiseringen av de privata läroanstalternas förvaltning skall delvis avvecklas.

— Systemet med att binda antalet tjänster till kvoter som beviljas i statsbudgeten frångås.

— Systemet med reglering av antalet tjänster som ett statsandelsvillkor frångås.

— Behörighetsvillkoren för tjänster skall inte längre anses vara förutsättningar för statsandel. Dessutom skall behörighetsvillkoren lindras. Det är meningen att förordningarna om dessa villkor skall ändras så att behörighetsvillkoren för lärarna vid olika typer av läroanstalter blir flexiblare och enhetligare. Den som uppnått lärarbehörighet för en läroanstaltsform skall konstateras vara pedagogiskt behörig också för samtliga andra läroanstaltsformer. Avsikten är att i respektive förordningar stadga också om den språkkunskap och de examina som krävs.

— I lagstiftningen slopas de fullmaktsstadganden, med stöd av vilka det har utfärdats föreskrifter och anvisningar om olika verksamhetsformer och deras kostnader. Samtidigt upphävs de med stöd av stadgandena utfärdade föreskrifterna och anvisningarna.

— Stadgandena om grundskolans distriktsindelning förnyas. Dis- triktsindelningen skall inte längre påverka statsandelens belopp. Med hjälp av distriktsindelningen regleras elevernas rätt att bli intagna i en skola i sitt eget distrikt.

— Timresursstadgandena för grundskolan och gymnasiet föreslås bli ändrade. Timresursen blir en av grunderna för den kalkylmässiga statsandelen. Timresursstadgandena skall inte begränsa kommunens rätt att själv besluta om antalet undervisningstimmar i olika stadier och läroanstaltsformer. Timresursstadgandena för yrkesläroanstalterna ändras på motsvarande sätt.

— Stadgandena om gemensamma lärare ändras så att kommunernas möjligheter att anlita gemensamma lärare för olika skolstadier och -former ökar betydligt.

— Bland annat inom medborgarinstitutens undervisning frångås regleringen av undervisningsgruppernas storlek.

— Avsikten är vidare att i samband med verkställigheten av statsandelsreformen i stor utsträckning avreglera yrkesläroanstalternas verksamhet. Framförallt stora delar av befogenheterna att fatta beslut om ändringar i verksamheten skall överföras på läroanstalternas huvudmän, samtidigt som de statliga myndigheternas behörighetsförhållanden omfördelas. Avsikten är att överlämna propositioner till riksdagen så, att de stadganden som avses här kan träda i kraft senast samtidigt som statsandelsreformen.

4. Ärendets beredning

Undervisningsministeriets arbetsgrupp för de centrala ämbetsverken drog i sitt betänkande "Frågan om de centrala ämbetsverken inom undervisningsförvaltningen" (komittébetänkande 1989:4), som blev klart i mars 1989, upp riktlinjerna för en reform av statsandelssystemet.

Därefter bereddes förnyandet av statsandelssystemet som tjänstearbete inom ministeriet. Som sakkunniga deltog företrädare för kommunernas centralorganisationer.

I december 1989 överlämnade den för statsandelsreformen utsedde utredningsmannen Teemu Hiltunen sitt förslag till en totalrevidering av statsandelssystemet. Förslaget omfattade social- och hälsovården samt merparten av undervisningsväsendet.

På basis av de utlåtanden som inkom om förslagen tillsattes en arbetsgrupp i april 1990 för att samordna de olika modeller till ett nytt

statsandelssystem som lagts fram. Den av kanslichefer och företrädare för kommunernas centralorganisationers ledning sammansatta arbetsgruppens promemoria lades till grund för statsrådets principbeslut om förnyande av kommunernas statsandelssystem.

Statsrådet fattade den 28 juni 1990 ett principbeslut om att reformera kommunernas statsbidragssystem på basis av den i april 1990 tillsatta arbetsgruppens promemoria. Därefter bereddes förslaget i undervisnings- ministeriet av en för ändamålet tillsatt arbetsgrupp. Kommunernas centralorganisationer deltog i beredningen, både i den av statsrådets kansli tillsatta ledningsgruppen och i undervisningsministeriet. Den 22 november 1990 hördes de berörda parterna om förnyandet av statsandelssystemet. Det var meningen att propositionerna skulle avlåtas till riksdagen i december 1990. Så skedde emellertid inte.

I programmet för statsminister Esko Ahos regering togs in en punkt enligt vilken regeringen i början av sin mandatperiod till riksdagen skall avlåta en på basis av statsrådets beslut av den 28 juni 1990 uppgjord proposition med förslag till ett nytt kalkylmässigt statsandelssystem som skall träda i kraft i början av år 1993. På den grunden tillsatte statsrådets kansli den 23 maj 1991 en ledningsgrupp som skall slutföra samt styra och koordinera beredningen av propositionerna. Lednings- gruppen avlät sitt betänkande den 15 augusti 1991. Beredningen har där- efter fortsatt inom respektive ministerium. Ledningsgruppen har koordinerat beredningsarbetet.

5. Propositionens verkningar i fråga om förvaltning och personal

Reformen innebär att undervisningsministeriet och vid behov också länsstyrelserna skall fungera som statsbidragsmyndigheter. Om behörighetsfördelningen mellan ministeriet och länsstyrelserna beslutar statsrådet.

De centrala ämbetsverken inom undervisningsförvaltningen, dvs. yrkesutbildningsstyrelsen och skolstyrelsen, har indragits och ersatts med utbildningsstyrelsen som inledde sin verksamhet den 1 april 1991. När statsandelsreformen träder i kraft kommer utbildningsstyrelsen inte längre att vara en statsbidragsmyndighet med avseende på de funktioner som reformen omfattar, med undantag av den övergångsperiod som förutsätts av de gamla statsandelarna.

Sedan reformen trätt i kraft skall som statsandelsmyndighet inom centralförvaltningen enligt förslaget fungera undervisningsministeriet. Utbildningsstyrelsen skall biträda undervisningsministeriet i fråga om uppföljnings- och beredningsuppgifter. Utbildningsstyrelsen kommer även tillsvidare att vara en statsbidragsmyndighet i ärenden som faller utanför statsandelsreformen. På den ankommer också till det nya statsandelssystemet anslutna utvecklings-, berednings-, forsknings- och uppföljningsuppgifter.

Revideringen av statsandelssystemet för driftskostnaderna kommer att avsevärt minska statsandelsuppgifterna inom undervisningsministeriets förvaltningsområde. En annan minskande faktor är förnyandet av statsandelssystemet för anläggningskostnader. Statsandelsreformen leder till inbesparingar av årsverken, såväl inom statsförvaltningen som inom kommunalförvaltningen. Inom statsförvaltningen blir minskningen 50—60 årsverken.

6. Propositionens ekonomiska verkningar

6.1. Allmänt

Avsikten med det nya statsandelssystemet är inte att ändra kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna. I och med att systemet blir kalkylmässigt, samtidigt som statsandelsskalorna förenhetligas och det sker en övergång till allmänna statsandelar, kommer statsandelarna till enskilda kommuner och andra som upprätthåller inrättningar dock att förändras.

Denna proposition gäller endast den förändring som den statliga finansieringen av undervisnings- och kulturverksamheten undergår. Förändringen i kommunernas statsfinansiering granskas som en helhet i motiveringsavsnittet i propositionen med förslag till kommunal statsandelslag.

Enligt förslaget skall statsandelsskalorna för anläggningsprojekt inom undervisnings- och kulturverksamheten förenhetligas på det sätt som framgår av följande tabell.

Tabell 1. Statsandelsskalor för anläggningsprojekt

Bärkrafts-klass	Grundskolor, gymnasier, bibliotek (nuvarande)	Yrkesläro-anstalter anskaffningar (nuvarande)	Yrkesläro-anstalter anskaffningar (nuvarande)	Lagstadgade anläggnings-projekt (ny)
1	78—94	51	86	70
2	70	49	82	65
3	62	47	78	60
4	54	45	74	55
5	46	43	70	50
6	38	41	66	45
7	30	39	62	40
8	22	37	59	35
9	14	35	55	30
10	6	33	51	25

Den nya skalan är densamma som för anläggningsprojekt inom social- och hälsovården.

Av de nuvarande statsandelarna för undervisnings- och kulturverksamhetens driftskostnader skall på 1989 års prisnivå ca 1 565 Mmk överföras till kommunernas allmänna statsandelar. Överföringen sker genom en sänkning av undervisnings- och kulturveksamhetens statsandelsskalor. En faktor som sänker skalorna är också att kostnaderna enligt förslaget skall inkluderas i beräkningsbaserna för enhetspriserna, i regel utan att inkomsterna minskas. Från kostnadsbasen dras inte av heller de kostnader som för närvarande inte anses berättiga till statsandel. De nuvarande och de gällande skalorna framgår av följande tabell.

Tabell 2. Statsandelsskalorna för driftskostnader

Bärkrafts-klass	Grundskolor, gymnasier, bibliotek, yrkesundervisning (nuvarande)	Kulturväsen, idrottsväsen och ungdomsarbete (nuvarande)	Museer (nuvarande)	Undervisning-sväsen (ny)	Kultur-väsen (ny)
1	86	75	42	60	40
2	82	71	39	60	40
3	78	67	36	60	40
4	74	63	33	60	40
5	70	59	30	60	40
6	66	55	27	57	37
7	62	51	24	54	34
8	59	47	21	51	31
9	55	43	18	48	28
10	51	39	15	45	25

6.2. Anläggningsprojekt

6.2.1. Hur den nya statsandelsskalan och förändringarna i enhetspris- systemet påverkar statens utgifter

Såsom statsandelsgrund för grundskolors, gymnasiers och biblioteks anläggningskostnader används för närvarande s.k. normalpriser, vilka fastställs på basis av de genomsnittliga kostnaderna för ekonomiskt genomförda projekt. Statsandelarna för yrkesläroanstalters anläggnings- projekt bestäms på basis av de faktiska, skäliga och genomsnittliga kostnaderna. Inom det nya systemet skall enhetsprisförfarandet utsträckas också till yrkesläroanstalters byggnadsprojekt. Enligt förslaget skall enhetspriserna fastställas på basis av de genom-

snittliga kostnaderna för genomförda projekt. Detta uppskattas höja enhetspriserna för grundskolor, gymnasier och bibliotek med ca 11 procent i förhållande till de normalpriser som för närvarande tillämpas.

Den nya statsandelsskalans och det ändrade enhetsprissystemets verkningar på grundskolornas, gymnasiernas, bibliotekens och yrkesläroanstalternas beräknade statsandelar enligt bärkraftsklasserna framgår av följande tabell. Uträkningarna är gjorda enligt prisnivån i januari 1990 och de grundar sig på de genomsnittliga årliga kostnaderna för projekt som genomfördes 1987—1989.

Tabell 3. Förändringen i statsandelarna för anläggningsprojekt (Mmk)

Bärkrafts-klass	Förändring i skalan	Prisför-ändring	Förändringen sammanlagt
1	—20	20	0
2	4	17	21
3	6	14	20
4	7	12	19
5	7	10	17
6	6	8	14
7	4	6	10
8	1	5	6
9	— 3	4	1
10	— 8	2	—6
Sammanlagt	4	98	102

Enligt tabellen kommer statens utgifter att till följd av ändringarna i skalan och i normalprissystemet att öka med 102 Mmk om året, i det fall att i genomsnitt lika många projekt finansieras som tidigare år. Den faktiska förändringen i statsandelen beror på hur projekten fördelar sig mellan bärkraftsklasserna.

Hittills har i synnerhet kommuner i de högsta bärkraftsklasserna genomfört projekt på sin egen bekostnad. De sammanlagda kostnaderna för kommunernas utan statsfinansiering genomförda projekt uppgår för närvarande till ca 200 Mmk årligen. Statsandelen för dylika projekt kommer att uppgå till ca 50 Mmk om året.

6.2.2. Hur avvecklingen av efterfinansieringssystemet påverkar statens utgifter

Statsandelar som överensstämmer med de nya finansieringsbesluten kommer att till samtliga statsandelstagare betalas under byggnadstiden. Av byggnadstillståndskvoten för grundskolor och gymnasier beviljades år 1989 61 procent och av biblioteksskvoten 34 procent för projekt vilkas statsandel betalas i efterskott under sju års tid. År 1990 var motsvarande siffror för grundskolornas och gymnasiernas vidkommande 36 procent och bibliotekens vidkommande 62 procent. För yrkesläroanstalternas vidkommande beviljades ca 75 procent av projektkvoten för efterfinansierade projekt. I och med att systemet ändras beräknas det att statens utgifter tidigareläggs så att behovet av tilläggsanslag under de första åren är ca 300 Mmk per år och minskar därefter gradvis. Utgifterna för efterfinansieringen kommer i huvudsak att vara betalda senast år 2000.

De ändringar som nämns i punkterna 6.2.1. och 6.2.2. kommer under budgetåret 1993 att öka statens utgifter med sammanlagt ca 450 Mmk. Merparten av ökningen beror emellertid på den tidigareläggning av utgifterna som blir en följd av att efterfinansieringssystemet avvecklas.

6.2.3. Avveckling av hyresvärdessystemet

Hyresvärdessystemet för yrkesläroanstalter, medborgar- och arbe- tarinstitut samt privata gymnasier föreslås bli stegvis avvecklat så att för ett projekt kan beviljas en särskild, på hyresvärdet baserad statsandel för driftskostnaderna under högst tio år efter att projektet blivit klart. Avsikten är att på motsvarande sätt gradvis öka statsandelen av dessa läroanstalters anläggningskostnader.

6.2.4. Vissa specialfrågor

Särskild statsandel för hyror

De hyror som fortfarande kommer att berättiga till särskild statsandel skall inte räknas in i utgiftsbaserna när enhetspriserna räknas ut, vilket innebär att förfarandet inte kommer att få några verkningar på kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna.

Ökning av tidigare fastställda byggnadsvolymer

Lagen om statsandelar och statsunderstöd

till grundskolor, gymnasier och allmänna bibliotek ändrades år 1988 temporärt så att statsandelsskalan för driftskostnaderna i fråga om kommunerna i bärkraftsklasserna 4—10 sänktes med en procentenhet medan byggnadstillståndskvoterna för åren 1989—1993 på motsvarande sätt stadgades vara i genomsnitt 50 procent och minst 40 procet större än motsvarande kvot i medeltal 1983—1987.

Avsikten är att statsandelsskalan och byggnadstillståndskvoterna för år 1993 skall dimensioneras på det sätt som avses i den nämnda lagändringen.

6.3. Driftskostnader

Förändringen i statsandelarna för undervisnings- och kulturverksamhet

Övergången till allmänna statsandelar kommer att genomgående minska statsandelarna för kommunernas undervisnings- och kulturverksamhet. Den statsfinansiering som kommunerna kommer att få enligt det föreslagna systemet måste därför granskas som en helhet. Frågan utreds i motiveringsavsnittet i den proposition som gäller lag om statsandelar till kommunerna.

I de följande tabellerna, som baserar sig på 1988 och 1989 års kostnader, presenteras förändringen i undervisningsväsendets och kulturväsendets statsandelar. Statsandelarna hänförs i beräkningen till elevernas hemkommuner. Av uppställningen framgår också den andel av de statliga yrkesläroanstalternas utgifter som finansieras av staten samt statsandelen för verksamhet som upprätthålls av kommunalförbund och privata institutioner.

Tabell 4. Förändring i statsandelen för driftskostnader, enligt försöksberäkning för år 1988

Bärkraftsklass	Nuvarande statsandel för undervisningsväsendet	Nuvarande statsandel för kulturväsendet	Ny statsandel för undervisningsväsendet	Ny statsandel för kulturväsendet	Nuvarande statsandel sammanlagt	Ny statsandel	Skillnad
	Mmk	Mmk	Mmk	Mmk	Mmk	Mmk	Mmk
1	2 177	120	1 634	100	2 297	1 734	— 563
2	1 568	89	1 236	82	1 657	1 318	— 339
3	787	46	664	47	833	711	— 122
4	1 174	78	1 015	89	1 252	1 104	— 148
5	1 422	121	1 295	163	1 543	1 458	— 85
6	1 417	124	1 277	172	1 541	1 449	— 92
7	507	35	455	43	542	498	— 44
8	708	85	634	100	793	734	— 59
9	327	22	283	24	349	307	— 42
10	741	98	670	112	839	782	— 57
Sammanlagt	10 828	818	9 163	932	11 646	10 095	—1 551

Ändringen av statsandelsskalan påverkar dessutom de ersättningars storlek som kommunerna betalar till staten för elever som studerar i vissa läroanstalter. Kommunernas utgiftsökning för övningsskolorna är på 1989 års nivå 13 Mmk, för barnträdgårdslärarinstituten 3 Mmk, för Helsingin ranskalaissuomalainen koulu och Suomalais-venäläinen koulu sammanlagt 2 Mmk och för skolorna för handikappade barn 20 Mmk.

Tabell 5. Förändring i statsandelen för driftskostnader, enligt 1989 års försöksberäkning

Bär-krafts-klass	Nuvarande statsandel för under-visnings-väsendet milj. mk	Nuvarande statsandel för kultur-väsendet milj. mk	Ny statsandel för under-visnings-väsendet milj. mk	Ny statsandel för kultur-väsendet milj. mk	Nuvarande statsandel samman-lagt milj. mk	Ny stats-andel milj. mk	Skillnad milj. mk
1	2 412	134	1 802	109	2 546	1 911	— 635
2	1 749	100	1 363	90	1 849	1 453	— 396
3	885	52	740	51	937	791	— 146
4	1 312	87	1 130	97	1 399	1 227	— 172
5	1 587	133	1 438	177	1 720	1 615	— 105
6	1 589	136	1 429	187	1 725	1 616	— 109
7	559	40	505	48	599	553	— 46
8	798	95	702	110	893	812	— 81
9	369	24	316	26	393	342	— 51
10	832	109	749	123	941	872	— 69
Sammanlagt	12 092	910	10 174	1 018	13 002	11 192	—1 810

I kulturväsendets nuvarande statsandelar ingår också statsunderstöden till teatrar och orkestrar. Museernas nuvarande statsandelar har räknats ut på de grunder som stadgas i gällande lag.

Att utbildningsvatalen införlivas med statsandelssystemet sänker i ett övergångsskede statens utgifter med ca 20 milj. mk om året. Detta har inte beaktats i de sammanfattande tabellerna. I fortsättningen kommer de ersättningar för utbildningsavtal som läroanstalterna betalar till arbetsgivarna att beaktas i enhetspriserna för yrkesutbildningen.

7. Beroende av andra propositioner

Denna proposition utgör en del av totalrevideringen av statsandelssystemet. De övriga elementen är propositionen med förslag till lag om statsandelen till kommunerna och lagstiftning som har samband med den samt propositionen med förslag till reformering av lagstiftningen om planering av och statsandel för social- och hälsovården. Dessa tre propositioner är beroende av varandra. Om någon av dem inte godkänns förfaller således också de två andra.

I förslaget till lag om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet beaktas också finansieringen av grundundervisningen i konst. Till riksdagen har överlämnats en särskild proposition med förslag till lagstiftning om grundundervisning i konst. Om det sistnämnda lagförslaget inte godkänns i en sådan form att det träder i kraft senast samma datum som lagstiftningen om statsandelsreformen, måste punkterna om finansiering av grundundervisning i konst strykas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Om lagstiftningen om grundundervisning i konst träder i kraft senast vid den tidpunkt som nämns ovan, skall till den fogas en paragraf som i fråga om finansieringen hänvisar till lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslagen

1.1. Lag om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

1 kap. *Allmänna stadganden*

1 §. Tillämpningsområde. Lagen skall tillämpas på finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet när så stadgas i någon av lagarna om verksamhet som finansieras. Dessa lagar nämns i 3 §. Med finansiering avses statsandel och -understöd som beviljas för driftskostnader och anläggningsprojekt samt en elevs hemkommuns betalningsandel av de driftskostnader som förorsakas av att eleven går i någon annan läroanstalt än en sådan som hemkommunen svarar för. Lagen gäller finansiering av verksamhet som ordnas av kommuner och kommunalförbund samt privata sammanslutningar och stiftelser och, i fråga om hemkommunernas betalningsandelar, även finansiering av statliga läroanstalter.

2 §. Förhållandet till lagen om statsandelar till kommunerna. Enligt paragrafen skall på undervisnings- och kulturverksamhetens statsandelar och statsunderstöd tillämpas de stadganden i lagen om statsandelar till kommunerna, som det uttryckligen hänvisas till i denna lag.

3 §. Lagarna om verksamhet som finansieras. I paragrafen räknas de lagar upp i vilka regleras verksamhet som finansieringslagen tillämpas på. Denna lag stadgar om finansieringens belopp samt om det förfarande som skall iakttas vid finansieringen.

Statsandelsförfarandet utsträcks också till grundundervisning i konst samt till teater- och orkesterverksamhet. I samband med denna proposition avlåts en proposition med förslag till teater- och orkesterlag. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om grundundervisning i konst har avlåtits tidigare.

4 §. Undervisningsverksamhet. I paragrafen definieras sådan verksamhet som hänförs till undervisningsverksamheten.

5 §. Kulturverksamhet. I paragrafen definieras sådan verksamhet som hänförs till kulturverksamheten.

2 kap. *Finansiering av driftskostnader för undervisningsverksamhet*

6 §. Allmänt stadgande. Den föreslagna paragrafens 1 och 2 mom. innehåller en allmän beskrivning av systemet för finansiering av undervisningsverksamhetens driftskostnader. Finansieringen av undervisningsverksamhetens driftskostnader består av en statsandel och i särskilt stadgade fall av elevernas hemkommuners betalningsandelar.

Det kalkylerade belopp som läggs till grund för statsandelen skall enligt 7 § räknas ut så att först elevantalet enligt läroinrättningsform eller det undervisningstimantal som fortställts som grund för uträkningen av statsandel multipliceras med det per elev eller undervisningstimme bestämda enhetspriset. Därefter räknas de erhållna beloppen ihop. Till summan adderas ytterligare den produkt som fås när antalet elever som är berättigade till skolskjuts eller inkvartering multipliceras med det för skolskjuts och inkvartering bestämda enhetspriset per elev.

I fråga om grundundervisning i konst räknas det belopp som läggs till grund för statsandelen ut så att kommunens invånartal multipliceras med det per invånare fastställda enhetspriset. Statsandelsgrunden för grundundervisning i konst skall räknas ut särskilt, eftersom statsandelen i detta fall skall bestämmas i enlighet med statsandelsskalan för kulturväsendet.

Om elevens hemkommun är skyldig att betala sin andel av driftskostnaderna för elever som studerar på annat håll, skall hemkommunen till huvudmannen för läroanstalten, såsom hemkommunens betalningsandel erlägga ett belopp som räknas ut i enlighet med 9 §. I de fall där statsandel i enlighet med 39 § beviljas elevens hemkommun, skall hemkommunen enligt 40 § till läroanstaltens huvudman betala ett belopp som motsvarar statsandelen och hemkommunens betalningsandel.

Enligt paragrafens 3 mom. tillämpas lagen inte på finansiering av driftskostnaderna för privata skolor som organiserats så att de motsvarar grundskolor och inte heller på finansiering av specialyrkesläroanstalters eller särskilda yrkesläroanstalters driftskostnader. På dessa läroanstalter tillämpas i detta avseende, i enlighet med 48 § 2 och 3 mom., de för närvarande gällande stadgandena till utgången av år 1995. Det är meningen att finansieringssystemen för dessa läroanstalter skall förnyas dessförinnan. Med beaktande av särdragen i de läroanstalters verksamhet som avses i momen-

tet har finansieringen av dessa läroanstalter i detta sammanhang inte förlagts på kalkylbasis.

7 §. Kalkylerad statsandelsgrund. Det kalkylerade belopp som läggs till grund för kommunens statsandel skall i enlighet med 1 mom. räknas ut så att den produkt som erhålls då elevantalet eller antalet undervisningstimmar som nämns i momentet multipliceras med de för respektive läroanstaltsform fastställda enhetspriserna per elev eller undervisningstimme adderas till den produkt som erhålls då antalet elever som skall skjutsas och inkvarteras multipliceras med de för respektive läroanstaltsform bestämda enhetspriserna för skolskjuts och inkvartering per elev. Enligt den föreslagna paragrafens 3 mom. skall det belopp som utgör statsandelsgrunden för grundundervisning i konst räknas ut så att kommunens invånarantal multipliceras med det per invånare inom ramen för budgeten fastställda enhetspriset för grundundervisning i konst.

Enligt paragrafens 2 mom. skall statsandelsgrunden för läroanstalter som upprätthålls av privata institutioner bestämmas på basis av läroanstalternas antal elever eller undervisningstimmar utgående från samma kostnadsbasis som för läroanstalter som upprätthålls av kommuner. Vilken kostnadsbasis som skall användas vid beräkningen av statsandelen bestäms således utgående från läroanstaltsformen, oberoende av huvudmannen.

8 §. Skalan för statsandelar för undervisningsverksamhet. Enligt paragrafens 1 mom. bestäms statsandelen för undervisningsverksamhetens driftskostnader såsom en med kommunernas bärkraftsklassificering överensstämmande procentuell andel av det belopp som utgör den i 7 § nämnda statsandelsgrunden. Statsandelsskalorna för de olika läroanstaltsformerna har förenhetligats. I skalans procenttal beaktas statsandelsreformens totalverkningar på kommunernas statliga finansiering. Enligt paragrafens 5 mom. bestäms statsandelen med avseende på grundundervisningen i konst dock i enlighet med den statsandelsskala för kulturväsendet som 22 § stadgar.

Enligt paragrafens 2 mom. skall statsandelen för grundskolor, skolor som ersätter grundskolan, gymnasier kvällsgymnasier, yrkesläroanstalter samt för yrkesundervisning som ordnas av musikläroanstalter bestämmas enligt bärkraftsklassificeringen av elevernas hemkommuner. Den statsandel som beviljas på grund av en elev från någon annan kommun än den som upprätthåller läroanstalten bestäms således på basis av det för läroanstaltens huvudman bestämda enhetspriset, i enlighet med den av hemkommunens bärkraftsklass följande statsandelsprocenten. Statsandelen skall för hela det följande räkenskapsåret bestämmas beroende på i vilken mån läroanstalten har elever från kommuner i respektive bärkraftsklasser. I 20 § föreslås ett stadgande om de elevantal som skall användas vid bestämmandet av statsandelen.

Enligt paragrafens 3 mom. skall det belopp som läggs till grund för den statsandel som beviljas medborgarinstitut som upprätthålls av två eller flera kommuner fördelas i proportion till kommunernas invånarantal. För varje kommuns andel beviljas statsandel på basis av dess statsandelsprocent. Statsandelen för ett privat medborgarinstituts driftskostnader skall bestämmas enligt statsandelsprocenten för den kommun där institutet är beläget.

Enligt paragrafens 4 mom. skall för annan undervisning som musikläroanstalter ordnar än för yrkesundervisning beviljas statsandel i enlighet med den statsandelsprocent som gäller för den kommun där läroanstalten är belägen.

9 §. Hemkommunernas betalningsandelar. Om en elevs hemkommun är skyldig att till huvudmannen för en läroanstalt betala sin andel av de utgifter som orsakas av en elev som studerar på annat håll, skall hemkommunens betalningsandel bestämmas enligt den föreslagna paragrafen, om kommunerna inte i enskilda fall avtalar annat.

I fråga om grundskolor, skolor som ersätter grundskolan, gymnasier och kvällsgymnasier skall elevens hemkommuns betalningsandel räknas ut för varje skolform, på basis av det kalkylerade belopp per elev vilket inkluderar också de för varje skolform uträknade skolskjuts- och inkvarteringsutgifterna. Från detta belopp skall dras av den per elev beräknade, beviljade statsandelen. Det nämnda beloppet som läggs till grund för hemkommunens betalningsandel skall räknas ut på basis av det enhetspris som utgör statsandelsgrund samt enhetspriset på den skolskjuts och inkvartering som bestämts för respektive läroanstaltsform. Även om de per elev uträknade faktiska kostnaderna skulle överskrida det belopp som läggs till grund för hemkommunens betalningsandel, har huvudmannen inte någon lagstadgad rätt att debitera hemkommunen för en betalnins-

gandel som motsvarar de faktiska kostnaderna per elev.

I fråga om grundskoleundervisning för sjukhuspatienter och den elvaåriga läropliktsundervisningen samt yrkesundervisningen skall hemkommunens betalningsandel enligt förslaget bestämmas så att från de sannolika, per elev beräknade kostnaderna dras av den per elev på basis av enhetspriset, enligt hemkommunens bärkraftsklass beräknade statsandelen.

Det föreslagna statsandelssystemet innebär att de kalkylerade kostnader som läggs till grund för statsandelen när det gäller yrkesundervisning ofta avsevärt kommer att avvika från de faktiska kostnaderna vid en läroanstalt. För undvikande av att det i samband med statsandelsreformen sker väsentliga förändringar i läroanstalternas finansiella ställning föreslås för yrkesläroanstalterna ett på de sannolika kostnaderna baserat ersättningssystem för hemkommunerna.

Att ordna grundskoleundervisning för sjukhuspatienter samt på den elvaåriga läroplikten baserad undervisning är avsevärt mycket dyrare än grundskolans övriga undervisning. Undervisningen ordnas ofta i samarbete mellan flera kommuner, på så sätt att själva undervisningen förläggs till en av dem. Hemkommunens på de sannolika kostnaderna baserade betalningsandel utgör en garanti för att den kommun som ordnar undervisningen inte ensam behöver stå för tilläggskostnaderna.

Enligt förslaget skall det stadgas genom en förordning om hur de sannolika kostnader skall beräknas som läggs till grund för hemkommunens betalningsandel. Det är meningen att stadga att de skall beräknas på de kostnader som enligt det föregående årets bokslut orsakas läroanstaltens huvudman för de läroanstalter som hör till respektive läroanstaltsform. Vid beräkningen av hemkommunens betalningsandel beaktas också den prognostiserade förändringen i kostnadsnivån under det innevarande och det följande året, på samma grunder som när det gäller att bestämma de enhetspriser som läggs till grund för statsandelen. Avsikten är också att genom en förordning stadga att hyresvärden under en övergångsperiod skall beaktas när de sannolika kostnaderna beräknas och likaså om periodisering av kostnaderna för sådana smärre byggnadsprojekt som inte berättigar till statsandel för anläggningskostnaderna.

I paragrafens 3 mom. anges beräkningsgrunderna för hemkommunens betalningsandel i fråga om en statlig yrkesläroanstalt. Frånsett statsandelsskalan är grunderna desamma som enligt den gällande lagstiftningen.

Storleken av hemkommunens betalningsandel skall enligt förslaget bestämmas på förhand för följande år och den skall inte längre justeras i ett senare skede.

10 §. Fastställande av statsandelsgrunderna. Statsrådet skall årligen för varje läroanstaltsform fastställa de genomsnittliga enhetsprisbelopp som läggs till grund för statsandelen. Undervisningsministeriet skall på basis av dessa genomsnittliga belopp bestämma de enhetspriser som läggs till grund för statsandelen. Varje år skall de genomsnittliga beloppen fastställas och de på dem baserade enhetspriserna bestämmas för följande år. Om fastställandet av de genomsnittliga beloppen för enhetspriserna och de faktorer som därvid skall beaktas stadgas i 3 och 19 §§ lagen om statsandelar till kommunerna. Vid fastställandet av de genomsnittliga enhetspriserna skall även beaktas vad som stadgas i denna lags 11 § om bevarandet av kostnadsfördelningen. De genomsnittliga beloppen skall vart fjärde år beräknas vägda enligt elevantalen. Om enhetspriserna inom undervisningsverksamheten stadgas i denna lags 12—19 §§.

11 §. Bibehållande av kostnadsfördelningen. Kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna skall inom undervisningsverksamhet bibehållas så att de vid beräkningen av statsandelen använda kostnadsuppgifterna vart fjärde år justeras i överensstämmelse med föregående års faktiska kostnader och den prognostiserade förändringen i kostnadsnivån för det innevarande året. Härigenom hålls statsandelen för de förverkligade kostnaderna på den nivå som skalan anger. Vid granskningen av kostnadsfördelningen skall inte beaktas grundundervisningen i konst, för vilken anslagen årligen bestäms inom ramen för budgeten.

I enlighet med vad som konstateras ovan skall de genomsnittliga enhetspriserna per elev vart fjärde år räknas ut för grundskolor, skolor som ersätter grundskolan, gymnasier och yrkesläroanstalter, vägda enligt elevantalen. De genomsnittliga enhetspriserna per undervisningstimme vid medborgarinstitut skall vart fjärde år räknas ut vägda enligt bosättningsstrukturgrupper. De genomsnittliga enhetspriser som skall fastställas per undervisningstimme vid musikläroanstalter räknas ut så att de

sammanlagda kostnaderna för landets musikläroanstalter divideras med hela landets sammanlagda antal undervisningstimmar.

De enhetspriser som läggs till grund för statsandelen skall under justeringsåret räknas ut på basis av de faktiska kostnaderna enligt 12—16 och 18 §§, så att enhetspriserna motsvarar de av statsrådet fastställda genomsnittliga enhetspriserna. De genomsnittliga beloppen och enhetspriserna skall ändras på det sätt som justeringen förutsätter från ingången av justeringsåret. När justeringarna görs skall även beaktas den för justeringsåret prognostiserade förändringen i kostnadsnivån samt den förändring i verksamhetens art och omfattning som beror på statens åtgärder.

De genomsnittliga belopp som läggs till grund för andra enhetspriser än de som gäller ett justeringsår skall justeras på det sätt som förutsätts av förändringar i kostnadsnivån och av de förändringar i statsandelsuppgifterna som förorsakas av statliga åtgärder, i enlighet med vad som stadgas i 4 och 5 §§ lagen om statsandelar till kommunerna.

12 §. Beräkning av enhetspriset för grundskolor. Det år som avses i lagens 11 § skall de enhetspriser per elev som läggs till grund för statsandelen för grundskolans driftskostnader räknas ut på basis av de kostnader som hela landets grundskolor förorsakat föregående år. Enhetspriserna räknas ut med beaktande av det kalkylerade antalet undervisningstimmar per elev (timresursen), upprätthållandet av högstadiet, kommunens befolkningstäthet och språkförhållanden.

Det är meningen att genom en förordning stadga att enhetspriset skall höjas i kommuner vilka befolkningstäthet är mindre än 5 invånare per landkvadratkilometer. Språkförhållandena blir beaktade för det första genom timresursen. Kommuner som har förhållandevis flera grundskolor än andra kommuner har också en större timresurs per elev. Tvåspråkiga kommuner har i regel ett tätare skolnät än enspråkiga kommuner av motsvarande storlek och med motsvarande befolkningstäthet, vilket innebär att de i allmänhet också har en större timresurs. Språkförhållandena i svenskspråkiga och tvåspråkiga kommuner samt inom samernas hembygdsområde beaktas dessutom genom en koefficient.

När en grundskolas enhetspris räknas ut skall grundskolekostnaderna per elev jämföras med den timresurs som i respektive kommun står till förfogande per elev. Därefter beräknas för hela landet den genomsnittliga korrelationen mellan kommunernas timresurser per elev och utgifterna per elev. Utgående från denna korrelation skall på basis av timresursen per elev räknas ut beloppet per elev i grundskolan i respektive kommun. Det enhetspris som läggs till grund för statsandelen fås när det sålunda uträknade beloppet korrigeras med de koefficienter som skall bestämmas på basis av upprätthållandet av högstadiet, kommunens befokningstäthet och språkförhållanden. För varje kommun bestäms således ett enhetspris per elev, vilket räknats ut med beaktande av den per elev i kommunen beräknade timresursen. När kommunens enhetspris räknas ut beaktas också utgifterna och timresurserna för de skolor i kommunen som ersätter grundskolan.

Enhetspriserna skall bestämmas så att de multiplicerade med skolornas sammanlagda elevantal motsvarar hela landets faktiska grundskolekostnader. Det är meningen att stadga närmare om beräkningen av enhetspriserna genom en förordning.

Den statsandel som enligt denna lag bestäms för en kommun påverkas inte av att kommunens faktiska grundskolekostnader avviker från de kalkylerade utgifter som bestäms på basis av enhetspriserna.

Även om kostnadsbasen för uträkningen av enhetspriserna justeras endast vart fjärde år, skall de timresurser och elevantal som används när statsandelen beräknas alltid beaktas enligt situationen på hösten det år då enhetspriserna för följande år bestäms. Om i en kommun som inte tidigare haft något högstadium inrättas ett nytt högstadium, skall denna omständighet beaktas genom en koefficient när enhetspriserna bestäms för året efter det då högstadiet inrättades. Denna högstadiekoefficient skall slopas om kommunen drar in högstadiet.

13 §. Beräkning av enhetspriset för gymnasier. Enligt paragrafens 1 mom. skall det enhetspris per elev som läggs till grund för ett kommunalt gymnasiums statsandel räknas ut vart fjärde år, i tillämpliga avseenden på samma sätt som enhetspriset för grundskolan. För gymnasierna finns det emellertid inte någon särskild på basis av språkförhållandena uträknad koefficient, eftersom grundskolans språkkoefficient beaktar också gymnasierna. Enhetspriserna för kommunala och privata gymnasier skall räknas ut på samma kostnadsbasis, inklusive samtliga

gymnasiers förverkligade kostnader, oberoende av huvudmannen. Enhetspriserna för kommunala och privata gymnasier skall bestämmas särskilt, på basis av huvudmännens egna, per elev beräknade timresurser.

Enligt paragrafens 3 mom. bestäms enhetspriset för kvällsgymnasiet och gymnasiets kvällslinje som en procentuell andel av enhetspriset för respektive kommuns gymnasium. I denna procentulla andel beaktas den nuvarande genomsnittliga andel som kvällsgymnasiernas och gymnasiernas kvällslinjers kostnadsnivå utgör av gymnasiets kostnadsnivå samt kvällsgymnasierna och gymnasiernas kvällslinjers konstnader för ämnesstuderande. När enhetspriserna för gymnasiet beräknas skall elevantalet i kvällsgymnasiet och på gymnasiets kvällslinje beaktas i samma proportion.

14 §. Beräkning av enhetspriset för yrkesläroanstalter. Enhetspriserna för yrkesläroanstalter räknas ut per läroanstaltsform. Enhetspriserna räknas ut på basis av timresursen samt de kommunala och privata läroanstalternas faktiska kostnader, på samma sätt som i gymnasiet. Befolkningstätheten skall inte beaktas i fråga om yrkesläroanstalter, eftersom den inte har någon väsentlig inverkan på yrkesläroanstalternas kostnader. Också när det gäller yrkesläroanstalterna har språkförhållandena beaktats i grundskolans språkkoefficient.

Vid beräkningen av yrkesläroanstalternas enhetspriser skall samtliga de kostnader beaktas som förorsakats av utbildning som faller inom lagens tillämpningsområde. Den kalkylerade grunden för yrkesläroanstalternas statsandel kommer således att inkludera t.ex. kostnaderna för utbildning som motsvarar den nuvarande tillfälliga yrkesutbildningen, för yrkesinriktad vuxenutbildning och för avtalsenlig utbildning.

Yrkesläroanstalternas timresurs kan emellertid inte ännu år 1993 användas som grund för beräkning av enhetspriserna, eftersom timresurssystemet infördes med avseende på yrkesläroanstalterna från början av läsåret 1990—1991. Det har således inte varit möjligt att för beredningen av statsandelsreformen få fram några timresursbaserade försöksberäkningar. Yrkesläroanstalternas enhetspriser för år 1993 skall därför i enlighet med 52 § exceptionellt räknas ut på basis av de förverkligade kostnaderna och skolans elevantal.

I paragrafens 3 mom. stadgas hur sammanslagna läroanstalters utgifter skall delas mellan de olika läroanstaltsformerna när det är fråga om att bestämma beräkningsgrunderna för enhetspriset för respektive läroanstaltsform.

15 §. Beräkning av enhetspriset för medborgarinstitut. De enhetspriser per undervisningstimme som läggs till grund för medborgarinstitutens statsandel skall det år som avses i lagens 11 § räknas ut per bosättningsstrukturgrupp på basis av föregående års faktiska kostnader. Enhetspriset räknas ut genom att utgifterna för upprätthållande av institut som är belägna i kommuner som hör till samma bosättningsstrukturgrupp divideras med totalantalet undervisningstimmar vid dessa institut. Enligt denna paragraf skall enhetspriset bestämmas på basis av bosättningsstrukturen i institutets placeringskommun i det fall att kommuner med olika bosättningsstruktur upprätthåller ett gemensamt institut. Det är meningen av skärgårdskommunerna när det gäller uträkningen av enhetspriserna skall jämställas med de glesast befolkade kommunerna.

16 §. Beräkning av enhetspriset för musikläroanstalter. Det enhetspris per undervisningstimme som läggs till grund för musikläroanstalternas statsandel skall det år som avses i lagens 11 § räknas ut så att föregående års kostnader för upprätthållande av landets samtliga musikläroanstalter divideras med det sammanlagda antalet undervisningstimmar det året. Eftersom yrkesundervisningen vid musikläroanstalterna är dyrare än den övriga undervisningen, skall enhetspriserna räknas ut särskilt för yrkesundervisningen och den övriga undervisningen.

17 §. Enhetspriset för grundundervisning i konst. Undervisningsministeriet fastställer årligen enhetspriset för grundundervisning i konst inom ramen för statsbudgeten. Enhetspriset per invånare fastställs vara detsamma i samtliga kommuner. Vad denna lag och kommunala statsandelslagen stadgar om justering av enhetspriser och deras genomsnittliga belopp skall enligt förslaget inte tillämpas på enhetspriset för grundundervisning i konst.

18 §. Beräkning av enhetspriser för skolskjuts och inkvartering. Paragrafens 1 mom. stadgar om beräkning av det enhetspris per elev för skolskjuts och inkvartering som skall läggas till grund för grundskolornas och gymnasiernas statsandel, det år som avses i lagens 11 §. För grundskolor och gymnasier skall särskilt räknas ut ett gemensamt enhetspris för skolskjuts och inkvartering. Enhetspriset räknas ut så att de utgifter för skolskjuts och inkvartering som

kommuner med liknande bosättningsstruktur hade föregående år divideras med det sammanlagda antalet elever som kom i åtnjutande av dessa förmåner. Enhetspriserna skall räknas ut med beaktande av skjutsnings- och inkvarteringsutgifterna oberoende av om de elever som fått dessa förmåner haft lagstadgad rätt till dem. Det är meningen att skärgårdskommunerna vid uträkningen av enhetspriserna skall jämställas med de glesast bebodda kommunerna.

Enligt paragrafens 2 mom. skall i fråga om yrkesläroanstalter beräknas skilda enhetspriser för skjutsning och inkvartering. Enhetspriserna skall räknas ut på motsvarande sätt som för grundskolor och gymnasier, dock så att bosättningsstrukturen inte beaktas i fråga om yrkesläroanstalterna utan enhetspriserna räknas ut per läroanstaltsform.

19 §. Kostnader som inte beaktas vid uträkning av enhetspriserna. I paragrafens 1 mom. räknas de kostnader upp som inte skall beaktas vid beräkning av de enhetspriser som läggs till grund för undervisningsverksamhetens statsandel. Kostnader för anläggningsprojekt som nämns i 26 § beaktas enligt 1 punkten inte, inte heller i det fall att huvudmannen för en läroanstalt har genomfört projektet utan statsandel. Inte heller kostnaderna för förvärv av markområden beaktas, även om de enligt huvudregeln inte heller skall hänföras till anläggningskostnaderna. Enligt momentets 2 punkt skall kostnader för skötsel av lån, kalkylerade räntor och avskrivningar inte beaktas när enhetspriserna räknas ut. Sådana avskriv- ningar som avses här är t.ex. kapitalersättningar för hyresvärden.

Enligt 3 punkten i den föreslagna paragrafen skall vid beräkning av enhetspriserna inte beaktas utgifter för vilka statlig finansiering beviljas enligt någon annan lag. Detta slags kostnader är sådana som förorsakats t.ex. av läroaavtalsutbildning. Genom paragrafens 4 punkt säkerställs det att kostnaderna för ordnandet av verksamheten endast en gång blir inkluderade i de konstnadsbaser som används vid beräkningen av enhetspriserna. Enligt paragrafens 5 punkt skall inte heller sådana kostnader beaktas som har föranletts av att serviceverksamhet ordnats vid läroanstalterna. Dessa kostnader skall läroanstalterna täcka med avgifter som uppbärs för verksamheten och som inte beaktas när statsandelen fastställs. Den avgiftsbelagda serviceverksamheten är således helt fristående från läroanstalternas statsandelssystem. Sådana avgiftsbelagda tjänster som avses i paragrafen är t.ex. sådan personalutbildning som en läro anstalt ordnar för utomstående, yrkesläroanstalternas kursverksamhet samt yrkesläroanstalternas, medborgarinstitutens och musikläroanstalternas service-, forsknings- och arbetsverksamhet.

Enligt paragrafens 6 punkt skall vid beräkningen av enhetspriserna till driftskostnaderna inte räknas kostnader som förorsakats av kommunens centralförvaltning, t.ex. utgifter för nämnder. Om ett kommunalförbund uteslutande har till uppgift att vara huvudman för en läroanstalt, kan kommunalförbundets förvaltningsutgifter i sin helhet beaktas vid beräkningen av enhetspriserna.

20 §. Beräkning av elevantal. Enligt förslaget skall det stadgas i en förordning om hur de elevantal beräknas som skall läggas till grund för statsandelen för grundskolor, gymnasier, kvällsgymnasier och yrkesläroanstalter samt skolskjuts och inkvartering. Också det elevantal som skall läggas till grund för hemkommunernas betalningsandelar beräknas utgående från samma i förordningen stadgade tidpunkt. Tidpunkten enligt vilken den kommun skall bestämmas som är skyldig att erlägga betalningsandelen skall med stöd av de s.k. verksamhetslagar som nämns i 3 § stadgas genom förordning.

Avsikten är att genom en förordning stadga att elevantalen i regel skall beräknas enligt situationen den 20 september. När organiseringen av undervisningen kräver det kan också något annat datum stadgas som grund för beräkningen. Det är meningen att stadga om andvändning av flera beräkningsdagar t.ex. när det gäller grundläggande yrkesutbildning för vuxna.

Avsikten är att genom förordning stadga att vid beräkningen av statsandelen för undervisning som omfattas av denna reform i regel skall användas det sammanlagda elevantalet i respektive anstalt. T.ex. alla de som studerar på yrkesläroanstalternas kvällslinjer skall således liksom för närvarande räknas in i elevantalen. I fråga om kvällsgymnasierna och gymnasiernas kvällslinjer är det däremot meningen att stadga att elevantalet skall beräknas utgående från de elever som avlägger grundskole- eller gymnasiekursen i sin helhet. Kostnaderna för ämnesstuderande skall beaktas i det enhetpris som beräknas per heltidsstuderande.

3 kap. *Finansiering av driftskostnader för kulturverksamhet*

21 §. Kalkylerad statsandelsgrund. I lagens 21—25 §§ föreslås specialstadganden om statsandel för kulturverksamhetens driftskostnader. Enligt lagförslagets 5 § avses med kulturverksamhet ordnande av verksamhet enligt någon av de lagar som nämns i 3 § 6—11 punkten.

I paragrafen anges vad det belopp består av som utgör den kalkylerade grunden för statsandelen för kulturverksamhetens driftskostnader. För biblioteksväsendet respektive de övriga kulturverksamheten bestäms särskilda belopp till grund för statsandelen, eftersom skilda statsandelsskalor skall tillämpas på dem. Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. skall statsandelen för bibliotek bestämmas på basis av den i 8 § 1 mom. stadgande statsandelsskalan för undervisningsverksamheten. Statsandelen för de övriga kulturverksamheten skall fastställas enligt den i 22 § 2 mom. stadgade statsandelsskalan för kulturverksamhet.

Det belopp som läggs till grund för statsandelen för bibliotek räknas ut så att kommunens invånarantal multipliceras med bibliotekets per invånare bestämda enhetspris. Beloppet för de övriga kulturverksamheten fås genom att de i paragrafens 2 mom. 1—6 punkten angivna produkter adderas, vilka erhålls då det för respektive statsandelsuppgift fastställda enhetspriset multipliceras med den koefficient som används i respektive lagrum.

Ett särskilt enhetspris skall fastställas för varje statsandelsuppgift inom kulturväsendet. I 23—25 §§ stadgas om fastställandet av enhetspriserna. Med undantag av biblioteksväsendet skall enhetspriset för de olika statsandelsuppgifterna för alla kommuner fastställas vara lika stort. I fråga om biblioteksväsendet, kulturverksamheten, idrottsverksamheten samt ungdomsarbetet skall det fastställda enhetspriset multipliceras med kommunens invånarantal. I fråga om museer, teatrar och orkestrar skall respektive enhetspris multipliceras med det antal årsverk som fastställts för kulturinstitutionen i fråga.

22 §. Skalan för statsandelen för kulturverksamhet. I paragrafens 1 mom. hänvisas i fråga om bibliotek till den statsandelsskala som skall iakttas inom biblioteksväsendet. Statsandelen för två eller flera kommuners gemensamma bibliotek skall fastställas i proportion till respektive kommuns invånarantal. I paragrafens 2 mom. stadgas om en bärkraftsklassificerad statsandelsskala för den övriga kulturverksamheten. I paragrafens 3 mom. stadgas att statsandelen för privata museer, teatrar och orkestrar bestäms enligt bärkraftsklassen för placeringsorten.

23 §. Enhetspriset för bibliotek. Enligt förslaget skall för bibliotek årligen enligt antalet invånare fastställas genomsnittliga belopp enligt vad som stadgas om saken i 3 § lagen om statsandelar till kommunerna. Dessa belopp justeras vart fjärde år med beaktande av föregående års faktiska kostnader samt den beräknade förändringen i kostnadsnivån och verksamhetens art och omfattning under det löpande året. I 23 § skall enligt förslaget stadgas om hur föregående års faktiska kostnader skall beaktas. Enligt paragrafen är principen den att biblioteksväsendets utgifter i kommuner med likartad bosättningsstruktur skall divideras med dessa kommuners sammanlagda invånarantal. Skärgårdskommuner skall när enhetspriserna räknas ut jämställas med de glesast bebodda kommunerna. När bibliotekets enhetspris räknas ut tillämpas dessutom 19 § om utgifter som inte skall beaktas när enhetspriset räknas ut. I fråga om andra år än ett sådant justeringsår som avses ovan skall bibliotekens enhetspriser justeras på det sätt som förändringen i statsandelsuppgifterna och kostnadsnivån förutsätter, i enlighet med vad som stadgas i 4 och 5 §§ lagen om statsandelar till kommunerna.

24 §. Enhetspriserna för kulturverksamhet, idrottsverksamhet och ungdomsarbete. För kulturverksamheten, idrottsverksamheten och ungdomsarbetet skall fastställas särskilda enhetspriser till grund för statsandelen. Undervisningsministeriet fastställer enhetspriserna per kommuninvånare. Enhetspriset per invånare är detsamma för alla kommuner. Enhetspriserna fastställs inom ramen för statsbudgeten. På de belopp som det här är frågan om tillämpas inte vad som i lagen om statsandelar till kommunerna stadgas om justering av statsandelar eller de genomsnittliga belopp som läggs till grund för statsandelarna. Kostnadsnivåns och statsandelsuppgifternas utveckling skall beaktas i samband med beredningen av budget- propositionen.

25 §. Enhetspriserna för museer, teatrar och orkestrar. I denna proposition ingår också ett förslag till museilag samt till teater- och orkesterlag. De museer samt teatrar och orkestrar

som är berättigade till statsandel skall beviljas statsandel för driftskostnaderna i enlighet med vad som stadgas i denna lag.

Såsom enhetspris för museer, teatrar och orkestrar skall enligt 1 mom. per årsverke fastställas det för föregående år fastställda enhets- priset justerat med den kalkylerade förändring som skett i kostnadsnivån och den på lag och statsbudgeten baserade förändringen i uppgifternas omfattning och art. För museernas vidkommande motsvarar förfarandet gällande praxis. Undervisningsministeriet fastställer enligt stadgandet enhetspriserna särskilt för varje institutionstyp. Enligt övergångsstadgandet i lagens 54 § skall enhetspriserna för år 1993 fastställas med beaktande av de genomsnittliga kostnader per årsverke som museerna, teatrarna och orkestrarna föranledde år 1990 samt den beräknade förändringen i kostnadsnivån. Till kostnaderna hänförs härvid inte kostnader för skötsel och underhåll av fastigheter.

4 kap. Statsandel och statsunderstöd för anläggningsprojekt

26 §. Anläggningsprojekt. Enligt paragrafens 1 mom. avses med ett anläggningsprojekt byggande, förvärv, grundlig reparation och motsvarande åtgärder som avser lokaler vilka utgör en funktionell helhet samt anskaffning av lösegendom i samband med de nämnda åtgärderna, om de beräknade totalkostnaderna för åtgärderna uppgår till minst det belopp som statsrådet har fastställt. Enligt paragrafens 2 mom. anses emellertid markförvärv inte vara anläggningsprojekt, om annat inte stadgas särskilt. Enligt den nya 31 a § som fogas till lagen om yrkesläroanstalter anses som ett anläggningsprojekt fortfarande anskaffning av övningsgårdsbruk till lantbrukslläroanstalter samt övningsskog till skogsbrukslläroanstalter.

Enligt paragrafens 1 mom. skall emellertid som anläggningsprojekt i regel inte heller betraktas sådan anskaffning av lösegendom som sker fristående från byggande, anskaffning eller grundlig reparation av lokaler eller motsvarande åtgärder. Enligt paragrafens 3 mom. skall anskaffning av lösegendom som utgör en funktionell helhet som motsvarar minst det belopp som statsrådet fastställt dock med undantag från huvudregeln anses vara ett anläggningsprojekt, om så stadgas särskilt. Enligt den nya 31 a § som föreslås i lagen om yrkesläroanstalter skall som ett anläggningsprojekt fortfarande anses anskaffning av sådana apparater till en yrkesläroanstalt vilka utgör en funktionell helhet och uppgår till minst det belopp som statsrådet fastställt. I 4 § biblioteksslagen föreslås ett stadgande enligt vilket också anskaffning av en biblioteksbil eller -båt för minst ett belopp som statsrådet fastställt skall anses vara ett anläggningsprojekt.

I paragrafens 4 mom. stadgas om möjligheten att såsom anläggningsprojekt betrakta också projekt som underskrider det markbelopp som statsrådet fastställt, om projektet skulle bli synnerligen betungande med hänsyn till den genomförande myndighetens ekonomiska resurser.

27 §. Den kalkylerade statsandelsgrunden för anläggningsprojekt. Enligt paragrafens 1 mom. skall såsom statsandelsgrund för anläggnings projekt användas ett belopp som fås fram genom att den till statsandel berättigande lokalstorleken multipliceras med de enhetspriser som fastställts för de i projektet ingående olika lokaltyperna. Om den till statsandel berättigande storleken skall enligt vad som stadgas i 31 § beslutas i samband med att projektets omfattning fastställs.

Eftersom projekt som avser grundlig reparation, omdisponering eller andra motsvarande åtgärder är individuellt utformade, är det inte motiverat att fastställa enhetspriser för sådana projekt. Enligt paragrafens 2 mom. skall därför till grund för statsandelen läggas det belopp som statsbidragsmyndigheten fastställt för respektive projekt. Beloppet baserar sig på de beräknade kostnaderna för projektet. Så skall förfaras också i det fall att för en viss lokaltyp, på grund av lokalernas speciella karaktär eller av någon annan orsak, inte har fastställts något enhetspris. Statsandelsgrunden skall bestämmas på basis av de kostnader som statsbidragsmyndigheten uppskattat i stället för på basis av projektets kostnadskalkyl. Statsbidragsmyndigheten beaktar i praktiken också projektets kostnadskalkyl.

Enligt paragrafens 3 mom. skall den slutliga statsandelen räknas på det belopp som erhålls när det enligt paragrafens 1 och 2 mom. uträknade beloppet har justerats i enlighet med den prisnivå som gällde när projektet inleddes. Eventuella förändringar i kostnadsnivån under byggnadstiden beaktas inte särskilt, eftersom

de ingår i beräkningsgrunderna för enhetspriserna.

28 §. Skalan för statsandelar för anläggningsprojekt. Statsandelen för ett anläggningsprojekt skall i enlighet med bärkraftsklassificeringen bestämmas som en procentuell andel av det belopp som avses i 27 §. Statsandelen utgör, beroende på bärkraftsklassen, 25—70 procent. För samtliga anläggningsprojekt som avses i denna lag skall beviljas statsandel enligt samma skala, med undantag av det fall som nämns i 5 mom. Skalan är densamma som i fråga om social- och hälsovårdens projekt. Statsandelsprocenten för grundskolors, gymnasiers och allmänna biblioteks anläggningskostnader sjunker för kommunerna i bärkraftsklasserna 1—3 och stiger för kommunerna i bärkraftsklasserna 4—10. Statsandelsprocenten för yrkesläroanstalter sjunker för kommunerna i bärkraftsklasserna 8—10 och stiger för kommunerna i bärkraftsklasserna 1—7.

Också medborgarinstitut samt musikläroanstalter med statsandel kan i enlighet med lagarna om dessa läroanstalter beviljas statsandel för anläggningskostnader inom ramen för anslag i statsbudgeten. Finansieringen av dessa läroanstalters anläggningsprojekt har inte tidigare varit bunden vid statsandelsskalan. Anläggningsprojekt som avses i lagen om kommunernas kulturverksamhet, lagen om ungdomsarbete, idrottslagen, museilagen samt teater- och orkesterlagen skall enligt förslaget finansieras med statsunderstöd enligt prövning, utan att statsandelsskalan tillämpas. Bärkraftsklassen skall bestämmas på basis av det år projektet inleds.

Enligt paragrafens 2 mom. skall för anläggningsprojekt som är gemensamma för flera kommuner beviljas statsandel för varje kommuns andel, i enlighet med respektive kommuns bärkraftsklass. Så skall förfaras också i fråga om kommunalförbunds anläggningsprojekt. I denna lag stadgas inte hur de enskilda kommunernas andelar skall bestämmas och inte heller i vilka fall sådana gemensamma projekt kan genomföras.

Enligt paragrafens 3 mom. skall statsandelen för privata läroanstalters anläggningsprojekt bestämmas enligt läroanstaltens placeringsort. Enligt paragrafens 5 mom. är statsandelsprocenten 70 för specialyrkesläroanstalters anläggningskostnader. Vid specialyrkesläroanstalter undervisas handikappade ungdomar. Specialyrkesläroanstalterna är huvudsakligen privata.

29 §. Fastställande av enhetspriser. Statsrådet fastställer årligen de enhetspriser för olika typer av lokaler som läggs till grund för anläggningsprojekts statsandel. Enhetspriserna skall i regel fastställas per kvadratmeter nyttoareal. I enhetspriserna ingår, med undantag av markförvärvskostnaderna, kostnaderna för alla de åtgärder som behövs för att ta i bruk lokaliteter. I enhetspriserna ingår således också kostnaderna för den första möbleringen och utrustningen av lokalerna.

Enhetspriserna skall enligt 3 mom. räknas ut på basis av de genomsnittliga kostnaderna för förverkligade byggnadsprojekt. Kostnader för anskaffning av verksamhetslokaler, således närmast köpesummor, beaktas inte. För att en tillförlitlig kostnadsbas skall fås fram och för att konjunkturväxlingar skall kunna jämnas ut skall vid fastställandet av enhetspriserna beaktas flera än ett års genomförda projekt. Enligt samma moment kan särskilda enhetspriser fastställas för områden vilkas byggnadskostnader väsentligt avviker från andra områdens.

30 §. Projektplan. Enligt paragrafen skall den som ansöker om statsandel göra upp en plan över anläggningsprojektet och sända denna till statsbidragsmyndigheten. Projektplanen ersätter de anläggningsplaner och genomförandeprogram som stadgas i den gällande lagstiftningen. Projektplanen skall innehålla uppgifter om projektets nödvändighet, genomförandetidpunkt och kostnadskalkyl samt rumsprogram. Den administrativa behandlingen av projektritningar föreslås bli slopad.

31 §. Fastställande av anläggningsprojekts omfattning. Statsbidragsmyndigheten skall bestämma vilka lokaler som berättigar till statsandel för anläggningskostnaderna, genom att fastställa anläggningssprojektets omfattning. De uppgifter som behövs för fastställande av ett anläggningsprojekts omfattning framgår av den projektplan som nämns i 30 §. Det är meningen att omfattningen i regel skall bestämmas för projekt för vilka enligt den riksomfattande finansieringsplan som avses i 35 § skall beviljas statsandel inom 1—2 år. Statsbidragsmyndigheten beslutar med stöd av 39 § 2 mom. om beviljande av statsandel för anläggningsprojekt inom ramen för den fullmakt som ges i statsbudgeten.

32 §. Förverkligande av anläggningsprojekt. Fullmakter att påbörja anläggningsprojekt skall enligt förslaget årligen tas in i statsbudgeten. Ett anläggningsprojekt skall enligt para-

grafens 1 mom. inledas det år då beslutet om beviljande av statsandel har fattats eller därpåföljande år. Om ett projekt inte inleds inom den stadgade tiden förfaller beslutet om beviljande av statsandel.

Statsbidragsmyndigheten kan enligt 2 mom. av särskilda skäl besluta att ett projekt får inledas innan beslutet om beviljande av statsandel har fattats. Ett sådant särskilt skäl kan vara t.ex. att ett för flera förvaltningsområden gemensamt projekt inleds samma år. Statsandelen för ett projekt som fått ett sådant tillstånd som avses i momentet skall betalas först efter beslutet om beviljande av statsandel. Om ett projekt utan något sådant beslut som avses i momentet har inletts innan beslutet om beviljande av statsandel för det har fattats, kan statsandel inte längre beviljas.

33 §. Projektredovisning. På basis av kostnadsuppgifterna i projektredovisningen skall statsrådet årligen fastställa de per lokaltyp uträknade enhetspriser som baserar sig på de i 29 § angivna genomsnittliga kostnader för förverkligade projekt och som läggs till grund för statsandelen. Genom projektredovisningen kan statsbidragsmyndigheten dessutom övervaka att ett projekt har förverkligats minst i den omfattning som statsandelsbeslutet förutsätter. Om projektet har genomförts i en väsentligt snävare omfattning än den som statsandel beviljats för, kan statsbidragsmyndigheten enligt förslaget kräva att den överbetalda statsandelen skall återbäras som en sådan ogrundad förmån som avses i 45 §.

I paragrafens 1 mom. stadgas om den redovisning som skall göras efter att anläggningsprojekt slutförts. I paragrafens 2 mom. stadgas om skyldigheten att lämna in kostnadsuppgifter om byggnadsarbeten som grundar sig på entreprenadavtal, under månaden efter den då byggnadsarbetena inletts. Ett anläggningsprojekt innefattar utöver kostnader för byggande och anskaffning av lokaler också andra kostnader, närmast för inventarie- och apparatanskaffningar. En slutredovisning av kostnaderna för ett anläggningsprojekt kan göras sedan projektet blivit klart. För att enhetsprissystemet skall kunna upprätthållas är det behövligt att så snabbt som möjligt få de på entreprenadavtalen baserade kostnadsuppgifterna om byggnadsarbetena.

34 §. Statsunderstöd för anläggningsprojekt. När det med stöd av de s.k. verksamhetslagarna är möjligt att enligt prövning bevilja statsunderstöd för anläggningsprojekt inom ramen för anslag i statsbudgeten, skall på ett sådant statsunderstöd i regel inte tillämpas denna lags stadganden om anläggningsprojekt. Ett understöd är således inte bundet till bärkraftsklassificeringen och det räknas inte heller ut på basis av de enhetspriser som fastställts för olika lokaltyper. Statsbidragsmyndigheten bestämmer maximibeloppet för det understöd som beviljas.

Definitionen av ett anläggningsprojekt är i fråga om sådant statsunderstöd enligt prövning som avses i denna lag densamma som i fråga om lagstadgad statsandel. För ett anläggningsprojekt kan således i regel beviljas statsunderstöd endast i det fall att projektets beräknade kostnader i enlighet med 26 § uppgår till minst det belopp som statsrådet fastställt.

På statsunderstödet för ett anläggningsprojekt skall dessutom tillämpas stadgandena om projektplaner, projektredovisning, finansieringsplaner för anläggningsprojekt, gemensamma anläggningsprojekt, beviljande av statsandel och återbetalning av statsandel för anläggningsprojekt. I enlighet med hänvisningsstadgandet i denna lags 45 § skall på statsunderstöd för anläggningsprojekt tillämpas också vad som i lagen om statsandelar till kommunerna stadgas om återbetalning av grundlös förmån och om när betalningsskyldigheten förfaller.

35 §. Finansieringsplan för anläggningsprojekt. Anläggningsprojekt som planerats bli genomförda under de följande fyra åren skall tas in i undervisningsministeriets årliga riksomfattande finansieringsplan för anläggningsprojekt. Den riksomfattande finansieringsplanen tar ställning till de planerade projektens behövlighet och skyndsamhet, utgående från länsstyrelsernas bedömningar. Projekten antecknas i den riksomfattande finansieringsplanen i den ordning de är avsedda att bli genomförda, kalenderårsvis. Den riksomfattande finansieringsplanen skall uppgöras i samband med beredningen av statsbudgeten och den utgör en del av verksamhets- och ekonomiplanen för undervisningsministeriets förvaltningsområde. Projekt som har samband med olika läroanstaltsformer och övriga i denna lag nämnda institutioner kan i den riksomfattande finansieringsplanen behandlas som särskilda grupper eller vid behov sammanslås. Projekt som faller inom länsstyrelsens behörighet behöver inte individualiseras i finansieringsplanen utan i fråga om dem skall antecknas en uppskattning av den

årliga fullmakten att inleda projekten och av den sammanlagda statsandelen för projekten.

36 §. Gemensamma anläggningsprojekt. Det blir lättare att genomföra gemensamma projekt i och med att statsandelsskalorna för anläggningsprojekt inom undervisnings- och kulturväsendet samt social- och hälsovården sammanslås och finansieringssystemen samordnas också i övrigt. Ett gemensamt byggnadsprojekt kan omfatta t.ex. en grundskola och ett daghem. Eftersom det emellertid är skilda myndigheter som beslutar om den statliga finansieringen av projekten, anses det vara motiverat att i lagen ta in ett stadgande som förpliktar statsbidragsmyndigheterna att samarbeta för att tidsmässigt förlägga projektet till ett och samma år.

5 kap. *Särskilda understöd*

37 §. Extra understöd. Enligt den föreslagna paragrafen kan huvudmannen för en privat läroanstalt eller någon annan inrättning, utöver den statsandel som avses i denna lag beviljas extra understöd för sådana anläggnings- och driftskostnader som avses i lagen, oberoende av om det hänvisas till sådan finansiering i respektive speciallag. Möjligheten att bevilja extra understöd behövs eftersom huvudmännen för privata läroanstalter och andra institutioner inte har motsvarande ekonomiska förutsättningar som kommunerna att finansiera verksamhetsutgifter, om dessa väsentligen överskrider huvudmannens kalkylerade statsandel och eventuella hemkommunsersättningar. Om beviljandet av extra understöd beslutar undervisningsministeriet inom ramen för anslag i statsbudgeten.

38 §. Statsunderstöd för försöksverksamhet, specialuppgifter, inledande av verksamhet samt för lärarutbildning. Enligt den föreslagna paragrafen kan statsunderstöd beviljas för extra utgifter som förorsakas av försök att utveckla sådan verksamhet som avses i de lagar som nämns i 3 § eller av andra specialuppgifter som tilldelats vissa läroanstalter och andra inrättningar. Statsunderstöd skall enligt förslaget kunna beviljas också för inledande av verksamhet som avses i de nämnda lagarna. I detta fall kan statsunderstöd beviljas närmast för yrkesläroanstalters avgiftsbelagda serviceverksamhet, som annars faller utanför det statsfinansieringssystem som stadgas i denna lag. Om beviljandet av sådant statsunderstöd som avses i paragrafen beslutar undervisningsministeriet, inom de gränser som anges i statsbudgeten. I vissa av de lagar som avses i 3 § stadgas särskilt om förutsättningarna för att ordna försök och om försöksförfarandet samt om påförande av specialuppgifter.

Enligt paragrafens 2 mom. skall sådana kostnader som uteslutande beror på lärarutbildning, i sin helhet betalas till yrkesläroanstalterna såsom statsunderstöd. Stadgandet motsvarar gällande lagstiftning.

6 kap. *Särskilda stadganden*

39 §. Beviljande av statsandel. I 1 mom. sägs till vem statsandel för driftskostnader skall betalas. Statsandel för grundskolor och skolor som ersätter grundskolan samt för gymnasier, kvällsgymnasier och yrkesläroanstalter som en kommun eller ett kommunalförbund är huvudman för beviljas elevernas hemkommuner. Statsandelen till privata läroanstalter med undantag av skolor som ersätter grundskolan beviljas läroanstaltens huvudman. Elevens hemkommun skall enligt 9 och 40 §§ vara betalningsskyldig gentemot läroanstaltens huvudman. Statsandelen till medborgarinstitut och musikläroanstalter skall alltid beviljas huvudmannen. Statsandlen för inrättningar inom kultursektorn bevilajs huvudmannen, med undantag av anstalter som har ett kommunalförbund som huvudman. I det sistnämnda fallet skall statsandelen beviljas medlemskommunerna i kommunalförbundet.

Statsandelarna för driftskostnaderna beviljas till alla delar utan ansökan. Enlig 2 mom. skall på beviljandet av statsandel för driftskostnaderna tillämpas 20 § 3 mom. lagen om statsandelar till kommunerna, enligt vilket statsandelarna beviljas årligen senast den 15 januari.

Enligt 3 mom. skall statsandelsmyndigheten på ansökan bevilja anstaltens huvudman statsandel för anläggningsprojekt. Enligt den föreslagna 84 a § i grundskolelagen skall statsandel för skolor som ersätter grundskolan dock beviljas den kommun där skolan finns.

40 §. Utbetalning. Enligt paragrafens 1 mom. skall statsandel för driftskostnader utan ansökan betalas till statsandelstagare i lika stora månatliga rater, senast den 20 dagen respektive

månad. Det är meningen att gällande praxis, enligt vilken statsandelarna har betalts före nämnda datum, skall fortgå.

Elevernas hemkommuner skall enligt 2 mom. betala sin andel till läroanstaltens huvudman två gånger per år, den första betalningen före utgången av februari och den andra före utgången av oktober. Detsamma gäller betalning av statsandelar som beviljats elevernas hemkommuner till huvudmannen för en grunskola samt huvudmannen för ett gymnasium, ett kvällsgymnasium eller en yrkesläroanstalt som en kommun eller ett kommunalförbund svarar för. Betalningstidpunkten måste placeras så tidigt som möjligt för att läroanstalternas likviditet skall kunna tryggas. En elevs hemkommun och en läroanstalts huvudman kan emellertid för dessa hemkommunsersättningar avtala om en betalningstidpunkt som avviker från den stadgade.

Utbetalningen av statsandel för anläggningsprojekt skall enligt paragrafens 3 mom. periodiceras över den beräknade tid inom vilken projektet skall förverkligas. Utbetalningen kan periodiceras på motsvarande sätt också när det är fråga om lokaler som köps färdiga. Om statsbidragsmyndigheten i ett sådant fall som avses i 32 § 2 mom. har gett tillstånd till att påbörja ett projekt innan det har fattats beslut om beviljande av statsandel, skall statsandelen emellertid utbetalas först det år då statsandelsbeslutet fattas.

41 §. Statsbidragsmyndighet. Statsandelarna för undervisnings- och kulturväsendet beviljas av undervisningsministeriet eller länsstyrelsen, i enlighet med vad statsrådet beslutar om fördelningen av behörigheten. Det är meningen att undervisningsministeriet skall bevilja statsandelar för driftskostnader. I fråga om anläggningsprojekt skall statsrådet kunna fastställa det lägsta belopp som läggs till grund för statsandelen, under vilket projekten hänförs till länsstyrelsen. Om övriga anläggningsprojekt beslutar undervisningsministeriet. Genom förordning skall det kunna bestämmas att statsbidragsmyndigheten i fråga om statsunderstöd också skall kunna vara någon annan myndighet än undervisningsministeriet eller läns- styrelsen. Det är således möjligt att stadga att fördelningen av statsunderstöden skall ankomma på ett sakkunnigverk inom ett visst område, t.ex. museiverket.

42 §. Skyldighet att lämna upplysningar. I paragrafen stadgas om skyldigheten att tillställa statsbidragsmyndigheten de uppgifter som behövs för bestämmande av statsandelens storlek. I princip skall uppgifterna hämtas ur kommunplanen, budgeten, bokslutet och kommunalberättelsen samt, i fråga om privata läroanstalters och andra privata inrättningars huvudmän, ur motsvarande handlingar. Uppgifterna skall ges specificerade på det sätt som undervisningsministeriet bestämmer.

Samtliga uppgifter som behövs för bestämmande av undervisnings- och kulturväsendets statsandelar och betalningsandelar ingår emellertid inte i de handlingar som nämns ovan. Som exempel kan nämnas grundskolors, gymnasiers och yrkesläroanstalters elevantal och timresurs, antalen elever som skall skjutsas och inkvarteras samt uppgifter om undervisningstimmar i medborgarinstitut och musikläroanstalter. Uppgifterna skall lämnas i enlighet med undervisningsministeriets föreskrifter. Innan undervisningsministeriet meddelar föreskrifter om den upplysningsskyldighet som stadgas i paragrafen, skall ministeriet i enlighet med 43 § förhandla om saken med kommunernas centralorganisationer.

43 §. Förhandlingsförfarande. Enligt den föreslagna paragrafen skall undervisningsministeriet förhandla med kommunernas centralorganisationer om de enhetspriser som läggs till grund för statsandelarna och om insändande av de uppgifter till statsbidragsmyndigheten som behövs för att bestämma statsandelen. I 7 § 2 mom. lagen om statsandelar till kommunerna, som skall tillämpas också på undervisnings- och kulturväsendet, stadgas dessutom om skyldigheten att förhandla om justering av de genomsnittliga beloppen för de enhetspriser som läggs till grund för statsandelen samt om bevarandet av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna.

44 §. Återbetalning av statsandelar för anläggningsprojekt. Paragrafen skall ersätta 23—25 §§ lagen om statsandelar och understöd åt kommuner och kommunalförbund, som med vissa undantag har tillämpats inom undervisnings- och kulturväsendet. Paragrafen avviker från de gällande stadgandena bl.a. såtillvida, att en statsandel inte överhuvudtaget behöver återbetalas om egendomen alltjämt används för ett ändamål för vilket statsandel kunde beviljas. I och med att statsandelsskalorna för undervisnings- och kulturväsendet samt för social- och hälsovården samordnas, blir det onödigt att till

statsbidragsmyndigheten hänskjuta ärenden som gäller t.ex. ombildande av en grundskola till ett daghem.

I sådana fall där det är möjligt att ålägga någon att återbetala en statsandel, kan undervisningsministeriet besluta att en högst mot statsandelen svarande relativ andel av egendomens gängse värde skall återbetalas till staten. Ministeriet kan ta ställning till om återbetalningsskyldigheten skall tillgripas t.ex. i samband med överlåtelse av en gammal skola. Det är härvid av avgörande till vilket ändamål skolan överlåts och för vilket pris. Enligt den gällande lagstiftningen är huvudregeln, som statsrådet kan bevilja undantag ifrån, att statsandelen skall återbetalas.

För att ministeriet skall få vetskap om huruvida egendomen förstörts eller om ändringar i de förhållanden som ansluter sig användningsändamålet, skall statsandelsmottagaren anmäla om förändringen inom sex månader, vid äventyr att statsandelen jämte ränta måste återbetalas.

Enligt förslaget slopas det invecklade förfarandet för bestämmande av värdet på egendom som skall återbäras. Förfarandet, om vilket stadgas i 25 § lagen om statsandelar och -understöd åt kommuner och kommunalförbund har tillämpats endast några gånger.

45 §. Tillämpning av vissa stadganden i lagen om statsandelar till kommunerna. I paragrafen uppräknas de stadganden i lagen om statsandelar till kommunerna som skall tillämpas vid finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, utöver vad som annorstädes i denna lag stadgas om tillämpning av den nämnda lagen. Enligt paragrafens 1 mom. skall på finansieringen av undervisnings- och kulturväsendet tillämpas de stadganden i kommunala statsandelslagen som gäller betalning av utebliven förmån (22 §), återbetalning av grundlös förmån (23 §), när betalningsskyldigheten förfaller (24 §) och vite (27 §).

Enligt paragrafens 2 mom. skall i beslut som gäller finansiering av anläggningsprojekt inom undervisnings- och kulturväsendet sökas ändring på det sätt som stadgas i 25 och 26 §§ lagen om statsandelar till kommunerna.

Beslut om beviljande av statsandelar för driftskostnader får enligt förslaget inte överklagas. Statsandelen för driftskostnader bestäms enligt kalkylerade enhetspriser samt på basis av antalet elever, timmar, årsverken eller invånare. För att ett system med kalkylerad finansiering skall fungera krävs det att de enhetspriser som ligger till grund för statsandelen och de nämnda siffrorna som beskriver omfattingen av verksamheten inte i enskilda fall ändras efter att beslut om dem har fattats och statsandelen har beviljats. Detta är nödvändigt bl.a. eftersom avsikten i fråga om statsandel för undervisningsverksamhet är att använda det elevantal som huvudmannen uppger och som statsandelsmyndigheten måste kunna lita på. Beslut om statsandel för driftskostnader skall dock kunna rättas enligt lagen om förvaltningsförfarande (598/82).

Statsandelstagaren kan enligt nämnda 25 § yrka att statsbidragsmyndigheten rättar beslut om beviljande av statsandel för anläggningsprojekt och fastställande av omfattningen av anläggningsprojekt. I beslutet om rättelseyrkandet får enligt nämnda 26 § ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, på det sätt som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden. Enligt 26 § 1 mom. lagen om statsandelar till kommunerna får hos högsta förvaltningsdomstolen dess- utom överklagas beslut om återbetalning av statsandel som beviljats för anläggningsprojekt. Enligt 26 § lagen om statsandelar till kommunerna kan hos högsta förvaltningsdomstolen slutligen överklagas beslut som gäller betalning av utebliven förmån, återbetalning av grundlös förmån och vite. Andra än de ovannämnda beslut kan enligt 26 § lagen om statsandelar till kommunerna inte överklagas.

46 §. Närmare stadganden. Paragrafen innehåller ett sedvanligt stadgande om bemyndigande att utfärda förordning.

7 kap. *Ikraftträdelse- och övergångsstadganden*

47 §. Ikraftträdande. Lagarna föreslås träda i kraft vid ingången av år 1993.

48 §. Stadganden som upphävs. Genom den föreslagna lagen upphävs lagen om statsandelar och statsunderstöd till grundskolor, gymnasier och allmänna bibliotek, lagen om tilläggsunderstöd till kommunerna för allmänbildande utbildning och yrkesutbildning samt lagen om finansiering av yrkesläroanstalter. Samtidigt upphävs de förordningar som utfärdats med stöd av dessa lagar. Med hänvisning till vad som anförs i motiveringen till lagens 6 § skall lagen om finansiering av yrkesläroanstalter dock till utgången av år 1995 tillämpas på

statsandelar som beviljas för specialyrkesläroanstalters och särskilda yrkesläroanstalters driftskostnader. Den först nämnda lagens 19 a § skall på motsvarande sätt till utgången av år 1995 tillämpas på statsbidrag för privata skolor som motsvarar grundskolan.

49 §. Driftskostnader. Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen skall på driftskostnader som har uppkommit före denna lags ikraftträdande tillämpas de stadganden som gällde tidigare. T.ex. för allmänbildande och yrkesinriktad utbildning kan således beviljas tilläggsunderstöd i efterskott ännu för 1992 års kostnader. I paragrafens 2 mom. stadgas om försnabbad och summarisk behandling av sådana statsandelsansökningar som avser driftskostnader vilka uppkommit enligt det nuvarande statsandelssystemet och är obehandlade när denna lag träder i kraft. Statsandelar som beviljats i försnabbad ordning skall betalas i lika stora årliga rater, inom fem år från lagens ikraftträdande. Genom paragrafens 3 mom. tryggas för år 1993 en ökad statsandelsvolym för anläggningsprojekt, på det sätt som framgår av motiveringen till 50 §.

50 §. Anläggningskostnader. Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen skall för anläggningskostnader beviljas statsandel i enlighet med tidigare gällande stadgandena, i det fall att statsandelsbeslutet har fattats före denna lags ikraftträdande. För t.ex. grundskolors och gymnasiers anläggningskostnader beviljas således i kommuner som hör till bärkraftsklasserna 3—10 statsandel i form av efterfinansiering, i det fall att det byggnadstillståndsbeslut från undervisningsministeriets sida som är en förutsättning för statsandelen har fattats före början av år 1993. De tidigare stadgandena skall tillämpas också när grunderna för ett projekts statsandel, t.ex. genomförandeprogrammet, på ett bindande sätt har fastställts innan denna lag träder i kraft, trots att något beslut om att bevilja statsandel inte ännu har fattats. Detta är ändamålsenligt för att det inte skall bli nödvändigt att på nytt behandla projekt vilkas beredning är långt framskriden med stöd av den tidigare lagen.

Ett förfarande som från statsandelstagarens synpunkt är smidigare än det i denna lags 44 § stadgade systemet när det gäller återbetalning av en statsandel som beviljats för ett anläggningsprojekt skall emellertid tillämpas alltid i det fall att en sådan åtgärd som avses i den nämnda paragrafen har vidtagits eller en skada inträffat efter denna lags ikraftträdande.

Enligt 2 mom. kan statsbidragsmyndigheten anse att till den tidigare insända handlingar rörande ett anläggningsprojekt ersätter en sådan projektplan som avses i 30 §.

Lagen om statsandelar och statsunderstöd till grundskolor, gymnasier och allmänna biblitek har ändrats temporärt (1147/88). Genom ändringen sänktes statsandelsskalan i bärkraftsklasserna 4—10 för driftskostnader med en procentenhet för åren 1989—93. Samtidigt stadgades att för grundskolors och gymnasiers anläggningskostnader under samma tid skall beviljas 50 procent mera i statsandel än vad som beviljats åren 1983—87. Förhöjningen är avsedd att gälla statsandelarnas belopp, som skall räknas ut med beaktande av förändringen i byggnadskostnadsindex. På grund av 3 mom. och 49 § 3 mom. som föreslås bibehålls den förhöjda nivån på statsandelarna för grundskole- och gymnasiebyggande under år 1993, i enlighet med vad den nämnda lagen stadgar.

Det föreslagna statsandelssystemet innebär att statsandelen för anläggningsprojekt bestäms på basis av kalkyler och att det inte förutsätts någon slutredovisning för projekten. Enligt den föreslagna paragrafens 4 mom. kan också en sådan statsandel för anläggningskostnader som överensstämmer med de stadganden som gällde tidigare betalas utan att slutredovisningen för statsandelen behöver kontrolleras. De sista betalningarna av anläggningskostnader i enlighet med det gällande statsandelssystemet skall ske senast den 30 juni 1993.

51 §. Hyra och hyresvärde. I paragrafens 1 mom. stadgas om statsandelar som efter att denna lag har trätt i kraft beviljas för vissa hyror. Om en läroanstalt särskilt har fått statsandel för lokalhyror, skall anstaltens statsandel för dessa kostnader bestämmas i enlighet med de stadganden som gällde innan denna lag trädde i kraft, om hyresavtalet gällde när denna lag trädde i kraft och statsbidragsmyndigheten genom ett särskilt beslut godkänt hyran såsom berättigande till statsandel. Stadgandet gäller endast läroanstalter som huvudsakligen verkar i hyrda lokaler. Statsandel kan på detta sätt betalas i högst tio år efter att denna lag trätt i kraft. Om hyresavtalet är så uppgjort att det inte kan sägas upp efter den nämnda tiden, skall statsandel dock till avtalsperiodens utgång betalas enligt de tidigare gällande stadgandena. Sådana hyresutgifter

som avses här skall inte beaktas i kostnadbaserna för beräkning av de enhetspriser som läggs till grund för statsandelen. Hyresavtal som avses i momentet förekommer närmast i samband med yrkesläroanstalter.

Enligt den gällande lagstiftningen är t.ex. hyresvärdena för vissa läroanstalters egna lokaler sådana driftskostnader som berättigar till statsandel. Enligt det nya systemet betalas ingen statsandel för hyresvärdets kapitalersättning. Enligt den föreslagna paragrafen skall statsandel för hyresvärdets kapitalersättning liksom enligt de tidigare stadgandena betalas i tio års tid, från början av året efter det då de till hyresvärde berättigande lokalerna förvärvats eller reparerats. Enligt gällande stadganden sjunker kapitalersättningen för hyresvärdet från 8—9 till 5 procent när tio år förflutit efter förvärvet.

52 §. Enhetspriserna för undervisningsverksamhet år 1993. Det första året lagen är i kraft (1993) räknas enhetspriserna för undervisningsverksamhet i enlighet med 12—16 samt 18 och 19 §§ på basis av 1990 års kostnader. Också i detta fall beaktas 1991, 1992 och 1993 års förändringar i kostnadsnivån och statsandelsuppgifterna.

Av de skäl som nämns i lagens 14 § kan yrkesläroanstalternas enhetspriser för år 1993 inte beräknas utgående från timresurssystemet. Av den anledningen skall enhetspriserna under det första året lagen är i kraft räknas ut på ett avvikande sätt. Yrkesläroanstalternas enhetspriser för år 1993 kan enligt förslaget beräknas på två olika sätt.

Om det föreligger en klar korrelation mellan elevantalen vid läroanstalterna inom en viss läroanstaltsform och de per elev beräknade kostnaderna, skall för varje läroanstalt beräknas ett särkilt enhetspris, på basis av de till samma läroanstaltsform hörande läroanstalternas kostnader. Vid beräkningen av enhetspriset för en läroanstalt skall de till samma läroanstaltsform hörande läroanstalternas kostnader per elev jämföras med respektive läroanstalts elevantal. Därefter beräknas den genomsnittliga korrelationen mellan de till denna läroanstaltsform hörande läroanstalternas elevantal och utgifterna per elev. På denna beräknas därefter på basis av respektive läroanstalts elevantal det kalkylerade enhetspris per elev som skall läggas till grund för läroanstaltens statsandel.

Inom flera läroanstaltsformer kan enhetspriset per elev inte beräknas på det sätt som nämns ovan, eftersom skillnaderna mellan läroanstalternas elevantal inte i tillräckligt hög grad avspeglar skillnaderna i deras utgifter per elev. I dessa fall skall enhetspriset räknas ut per läroanstaltsform på så sätt att totalkostnaderna för de läroanstalter som föregående år hörde till den läroanstaltsformen divideras med antalet elever som besöker dessa läroanstalter.

53 §. Biblioteksväsendets enhetspriser år 1993. Också biblioteksväsendets enhetspriser för år 1993 skall räknas ut på basis av de faktiska kostnaderna år 1990. Arten och omfattningen av statsandelsuppgifterna samt förändringen i kostnadsnivån skall härvid beaktas på samma sätt som i fråga om undervisningsväsendet enligt förslaget till 52 § 2 mom.

54 §. Enhetspriserna för museer, teatrar och orkestrar år 1993. Enligt paragrafen skall de per årsverke beräknade enhetspriser som år 1993 läggs till grund för museers, teatrars och orkestrars statsandel fastställas på basis av de faktiska, genomsnittliga kostnaderna år 1990. Enhetspriserna för andra år skall i enlighet med 25 § fastställas på basis av de enhetspriser som fastställts för de föregående åren.

55 §. Användningen av vinstmedel från tippning och penninglotterier år 1993. Med vinstmedel från tippning och penninglotterier finansieras för närvarande statsandelarna och statsunderstöden för de musikläroanstalter som ger grundundervisning i musik och vidare kommunernas ungdomsarbete och idrottsväsen samt deras teatrars och orkestrars verksamhet. Med vinstmedlen finansieras vidare statsandelarna och statsunderstöden för byggande och andra anläggningsprojekt i samband med musikläroanstalter som ger grundundervisning i musik, kommunernas ungdomsarbete, idrottsverksamhet, teatrar, orkestrar och byggande av museer samt statsandelar och -understöd för övriga anläggningsprojekt.

Statsandelsreformen innebär att de statsandelsbelopp ändras som finansieras med vinstmedlen, eftersom statsandelsgrunderna förenhetligas, samtidigt som också teatrar och orkestrar kommer i åtnjutande av statsandel. Förändringarna i statsandelen ingår i de beräkningar som gäller kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna. Enligt beräkningarna förändras kostnadsfördelningen inte betraktad som en helhet. Statsandelsreformen bör inte heller inverka på den andel med vilken de av reformen omfattade uppgifterna och institutio-

nerna finansieras med vinstmedel från tippning och penninglotterier. Den får inte heller inverka på den andel som det enligt prövning är möjligt att av vinstmedel anvisa för stödjande av vetenskap, konst, idrott och idrottsfostran samt ungdomsarbete. Av denna anledning föreslås att den del av statsandelarna och statsunderstöden för undervisnings- och kulturverksamheten som skall finansieras med vinstmedel, i 1993 års statsbudget procentuellt hålls vid vad den var i 1992 års statsbudget.

1.2. Lag om kommunernas undervisningsförvaltning

I lagen om kommunal skolförvaltning (479/83) stadgas bl.a. om det kommunala skolväsendet, skolnämnden och dess uppgifter, skoldirektören, om de ärenden som kan bestämmas i instruktion, om sekretess samt om överlämnande av uppgifter mellan staten och kommunerna. Med hänvisning till den allmänna motiveringen föreslås en väsentlig utvidgning av kommunernas handlingsfrihet när det gäller att organisera förvaltningen. Eftersom förslaget dessutom innebär att det inte längre skall stadgas i lagen om sådant som måste tas in i instruktionen, är det skäl att ändra namnet på lagen om kommunal skolförvaltning och dessutom merparten av lagens stadganden. Därför föreslås att lagen upphävs och ersätts med en ny lag om kommunernas undervisningsförvaltning.

1 §. Paragrafens 1 mom. definierar kommunernas undervisningsverksamhet. Definitionen av skolväsendet i kommunerna avskaffas. Till undervisningsverksamheten hör direkt med stöd av lagen all verksamhet i de lagar som nämns i paragrafen. Enligt nu gällande lag har genom särskilt beslut andra läroanstalter än grundskolan, gymnasiet och kvällsgymnasiet kunnat räknas till skolväsendet. I den nya lagen har undervisningsverksamhet samma innehåll som i den föreslagna lagen om finansiering av undervisning- och kulturverksamhet.

I läroanstaltslagarna och i denna lag skall enligt förslaget alltjämt ingå särskilda stadganden om undervisningsverksamhetens förvaltning. Till övriga delar skall enligt förslaget iakttas kommunallagen och med stöd av den utfärdade föreskrifter, t.ex. instruktioner.

2 §. Det kollegiala organ som förutsätts i lagen kan i praktiken vara en nämnd eller direktion. Organet kan utöver uppgifter som avser förvaltningen av undervisningsverksamheten ha också andra uppgifter. Organets sammansättning bestäms i enlighet med kommunallagen. I en tvåspråkig kommun är det emellertid skäl att beakta kravet att de medlemmar som utses i organen skall höra till respektive språkgrupp. Om tillsättande av ett gemensamt organ för två eller flera kommuner och om val av medlemmar gäller vad 104 § kommunallagen stadgar.

Förvaltningen av en tvåspråkig kommuns undervisningsverksamhet skall enligt förslaget, liksom för närvarande, delas upp i en finskspråkig och en svenskspråkig förvaltning. Liksom enligt den gällande lagen kan kommunen ha en nämndavdelning som svarar för ärenden som hänför sig till respektive språkgrupp. En förändring jämfört med nuläget är att kommunen kan ha två skilda organ som sköter förvaltningen av respektive språkgrupps undervisningsverksamhet.

3 §. Paragrafen motsvarar 6 § lagen om kommunal skolförvaltning, som gäller förfarandet vid val av medlemmar till ett för språkgrupperna gemensamt organs avdelningar. I det organ som nu föreslås ingår emellertid inga lärarmedlemmar.

4 §. I lagen föreslås inte längre några stadganden om tjänsteinnehavare som sköter förvaltningsuppgifter inom skolverksamheten. Förordningen om behörighetsvillkor för tjänsten som skoldirektör (181/91) föreslås bli upphävd. I en tvåspråkig kommun skall, för säkerställande av att ärendena blir korrekt behandlade, för den tjänsteinnehavare som sköter föredragningen inför organet uppställas språkkunskapskrav. Språkkunskapskravet motsvarar till sitt innehåll 1 § 3 mom. i den ovan nämnda förordning som föreslås bli upphävd.

5 §. Paragrafen motsvarar 13 § lagen om kommunal skolförvaltning. Paragrafen är nödvändig för att till två eller flera skolors och läro anstalters direktion, med avvikelse från kommunallagen, skall kunna väljas medlemmar som företräder eleverna, lärarna och skolans övriga personal. Den gemensamma direktionen skall också kunna vara sammansatt på det sätt som kommunallagen stadgar.

6 och 7 §§. Paragraferna motsvarar 16 och 17 §§ lagen om kommunal skolförvaltning.

8 §. Paragrafen innehåller ett bemyndigande som innebär att det vid behov är möjligt att

genom förordning utfärda närmare stadganden om tilllämpning av lagen. Avsikten är inte att ge en förordning samtidigt som lagen träder i kraft.

9 §. Lagen träder i kraft samtidigt som kommunernas nya fullmäktige inleder sin mandatperiod. I paragrafens 2 mom. konstateras vilka författningar som upphävs. De nya nämnderna och direktionerna utnämns i praktiken i slutet av januari. De förtroendevalda som med stöd av kommunallagen utsetts tidigare skall fortsätta sköta sitt uppdrag tills de nya valts. I paragrafens 3 mom. föreslås ett förtydligande övergångsstadgande som innebär att de organ som valts i enlighet med den nuvarande lagen kan fortsätta sin verksamhet till dess att de organ som avses i denna lag har tillsatts.

1.3. Grundskolelagen

Eftersom kommunerna enligt förslaget fortsättningsvis nästan utan begränsningar själva skall få organisera förvaltningen av undervisningsverksamheten, frångås i lagen den reglering som innebär att de uppgifter och den beslutanderätt som nämns i lagen ankommer på ett visst organ. Redan genom den ändring av grundskolelagen som trädde i kraft den 1 februari 1991 (171/91) lindrades denna princip avsevärt, i och med att en uppgift som skall skötas av ett kommunalt organ eller en kommunal tjänsteinnehavare, enligt den 21 a § som fogades till lagen, genom en bestämmelse i instruktionen får överföras på ett annat kommunalt organ eller en annan kommunal tjänsteinnehavare som använder samma språk. I paragrafens 2 och 3 mom. nämns emellertid vissa begränsningar när det gäller överförandet av beslutanderätt. Slopandet av regleringen av de enskilda organens uppgifter innebär att organens och tjänsteinnehavarnas beslutanderätt i fortsättningen baserar sig på kommunala instruktioner som kommunfullmäktige godkänt. Härav följer i sin tur att skolärendena inte längre till någon del kommer att vara lagstadgade i den bemärkelse som avses i kommunallagen och att kommunstyrelsen i enlighet med 63 § kommunallagen kan överta behandlingen av ett ärende. Besvärsförfarandet ändras så att ändring i alla ärenden som kan överklagas, med undantag av vissa ärenden om vilka stadgas särskilt, i första instans skall sökas hos kommunstyrelsen.

Omnämnandet av det beslutföra kommunala organet stryks i 13, 18, 20, 29, 30, 35, 36, 36 a, 42, 43, 58 a, 62 a, 62 b, 62 d, 68, 69, 70, 80 och 89 §§. Dessa paragrafer motiveras i det följande endast till den del också andra ändringar har gjorts i dem.

Undervisningsväsendets centrala ämbetsverk reformerades genom lagstiftning som trädde i kraft den 1 april 1991. Yrkesutbildningsstyrelsen och skolstyrelsen drogs in och deras uppgifter överfördes på ett nytt centralt ämbetsverk, dvs. utbildningsstyrelsen. I det sammanhanget ändrades inte det centrala ämbetsverkets namn i speciallagstiftningen, utan avsikten var enligt regeringens proposition att införa det nya namnet i den övriga lagstiftningen i samband med att andra ändringar görs i lagarna och förordningarna. I 30, 58 a, 76 och 77 a §§ ersätts skolstyrelsen med utbildningsstyrelsen.

12 §. Enligt förslaget skall kommunen enligt prövning kunna tillsätta en direktion för grundskolan. De uppgifter som enligt den gällande lagen ankommer på direktionen kan enligt förslaget åläggas t.ex. skoldirektören och ett organ på samma nivå som en nämnd. Denna lag tilllämpas på en grundskolas förvaltning endast i fråga om de ärenden som uttryckligen nämns nedan. Till övriga delar tillämpas kommunallagen samt den föreslagna lagen om kommunernas undervisningsverksamhet.

13 §. Direktionen, om kommunen beslutar tillsätta en sådan, kan vara sammansatt antingen på det sätt som stadgas i denna lag eller i kommunallagen. En direktion som avses i denna lag kan såsom medlemmar ha elever, lärare och personer som företräder skolans övriga personal. Till en direktion som avses i kommunallagen får inte väljas medlemmar som inte har rösträtt vid kommunalval och inte heller tjänsteinnehavare som lyder under direktionen eller arbetstagare som är anställda i arbetsavtalsförhållande av varaktig natur.

14 §. De uppgifter som enligt denna paragraf ankommer på direktionen gäller endast en direktion som är sammansatt på det sätt som denna lag stadgar.

15 och 16 §§. Paragrafernas 2 mom. föreslås bli ändrade i överensstämmelse med den ändring som föreslås i 13 §, så att lärarkåren och elevkåren framlägger förslag endast vad beträffar de lärar- och elevmedlemmar som

skall väljas in i en direktion som är sammansatt så som denna lag stadgar. Elevkåren skall på motsvarande sätt välja elevmedlemmar endast till den direktion som avses i denna lag.

18 §. Det antal basgrupper som gör att en rektorstjänst måste inrättas i en skola som bildas av specialklasser föreslås bli höjt från tre till sex. Kommunen skall ha prövningsrätt när det gäller att inrätta en rektorstjänst i en mindre skola och likaså när det gäller eventuell omorganisering av rektorstjänsterna vid skolor som omfattar färre än sex basgrupper.

Enligt paragrafens 4 mom. kan en kommun utan begränsningar besluta att gymnasiets rektor skall sköta även grundskolföreståndarens uppgifter. Den gällande lagen förutsätter att grundskolan och gymnasiet verkar i samma byggnad eller grupp av byggnader. Motsvarande ändring föreslås i 11 § gymnasielagen, vilket innebär att grundskolans rektor också kan sköta gymnasierektorns uppgifter.

21 a §. Såsom konstateras ovan innebär förslaget att kommunen får bestämma organens och tjänsteinnehavarnas uppgifter. Den nuvarande paragrafen om överföring av beslutanderätten blir således överflödig och föreslås bli upphävd. I fråga om de rättssäkerhetsärenden som nämns i gällande 2 mom. kommer emellertid möjligheten att överföra beslutanderätt på tjänsteinnehavare alltjämt att begränsas genom skollagstiftningen. Begränsningarna skrivs in i respektive stadganden. Enligt förslaget får en tjänsteinnehavare inte heller fatta beslut om arbetsplanen. Utnämning av ordinarie tjänsteinnehavare kan däremot, med avvikelse från vad som stadgas för närvarande, ges i uppdrag också åt en enskild tjänsteinnehavare.

30 §. I paragrafens 1 och 2 mom. ersätts skolstyrelsen med utbildningsstyrelsen. Ordningsföljden mellan paragrafens 2 och 3 mom. har kastats om. I paragrafens 4 mom. föreslås en begränsning som innebär att beslut om att godkänna arbetsplanen inte får fattas av en tjänsteinnehavare.

31 §. I det nuvarande utgiftsbaserade statsandelssystemet stadgas om det maximala antal undervisningstimmar som läggs till grund för stats andelen. Om det faktiska antalet undervisningstimmar är mindre, har kommunen fått statsandel för kostnaderna för det faktiska antalet undervisningstimmar. Om undervisning har givits utöver det timantal som stadgas i paragrafen, har kommunen själv svarat för de därav föranledda tillläggs kostnaderna. I praktiken har undervisning givits i enlighet med det i genomsnitt stadgade maximitimantalet. Detta regleringssätt kan inte tillämpas när det gäller det nya kalkylmässiga statsandelssystemet.

Enligt det nya statsandelssystemet bestäms statsandelen kalkylmässigt, på det sätt som anges i den föreslagna lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Det kalkylmässiga statsandelssystemet innebär att kommunen får statsandel i enlighet med de stadgade beräkningsgrunderna, oberoende av hur kommunen i verkligheten ordnar undervisningen. Omfattningen av den undervisning som kommunerna ordnar påverkar dock det kostnadsunderlag enligt vilket enhetspriserna för statsandelarna uträknas. Enligt 12 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet skall statsandelen för grundskoleutgifterna väsentligen bestämmas på basis av undervisningens beräknade timantal, dvs. timresursen.

Grundskolans sammanlagda timresurs består av timantalen för lågstadiet, högstadiet, specialundervisningen, sjukhusundervisningen, förskoleundervisningen, påbyggnadsundervisningen, klubbverksamheten och de särskilda uppgifter som åläggs lärarna. Om timresursen för lågstadiet och högstadiet stadgas i 31 a § och om timresursen för specialundervis ningen, sjukhusundervisningen, klubbverksamheten och specialuppgifterna i 31 b §. Den sammanlagda timresursen skall höjas när det i kommunen ges sådan undervisning som nämns i 31 c §. Dessutom kan ministeriet av särskilda skäl på ansökan öka grundskolans timantal. Det sist nämnda stadgandet ersätter bl.a. den för närvarande i 82 § grundskoleförordningen för undervisningsministeriet stadgade rätten att ge kommunen tillstånd att inrätta eller hålla kvar en extra klasslärartjänst. I en tvåspråkig kommun skall timantalen beräknas särskilt för vardera språkgruppen.

Timresursen för en skola som ersätter grundskolan skall i tillämpliga delar räknas ut i enlighet med de grunder som stadgas i 31 a – 31 c §§. Enligt paragrafens 2 mom. skall också timmarna för en skola som ersätter grundskolan räknas in i den sammanlagda timresursen.

31 a §. I paragrafens 1 mom. stadgas om lågstadieundervisningens kalkylmässiga timantal. Detta timantal skall bestämmas på basis av skolans enligt elevantalet beräknade antal lärar- och rektorstjänster, på det sätt som anges

genom förordning. Det är meningen att de elevantal som läggs till grund för beräknandet av tjänsterna skall bibehållas oförändrade i förordningen. Med avvikelse från den gällande lagen förutsätts i paragrafen emellertid inte att en tjänst som läggs till grund för beräknandet av timresursen verkligen har inrättats, utan tjänsterna är endast kalkylerade. Tjänsterna räknas inte heller skoldistriktsvis, utan i enlighet med hur många elever det finns i skolan. Eftersom timresursstadgandena enligt förslaget endast tjänar som grund för bestämmandet av statsandelen, begränsar de inte kommunens rätt att själv besluta om det sammanlagda antalet undervisningstimmar på de olika stadierna och inom de olika läroanstaltsformerna.

I paragrafens 2 mom. stadgas om den kalkylmässiga timresursen för grundskolans högstadium. Inga ändringar föreslås i de timantal som läggs till grund för beräkningen av timresursen.

31 b §. I paragrafen föreslås stadganden om timresursen för specialundervisning, sjukhusundervisning, grundskolans klubbverksamhet samt för specialuppgifter som åläggs lärarna. Om det timantal som kan disponeras för specialundervisning stadgas för närvarande i förordningen. Den före- slagna timresursen innehåller även de ökningar av specialundervisningens timantal för enskilda kommuner som utbildningsstyrelsen nu beviljat med stöd av 46 § grundskoleförordningen. I fråga om de övriga funktioner som nämns i paragrafen har någon timresurs inte tidigare angivits i grundskolestadgandena. Statsandelen för klubbverksamhet och för arvoden för sådana specialuppgifter som åläggs lärare har emellertid bestämts av undervisningsministeriet.

För närvarande får specialundervisningens timresurs inte användas för annan undervisning. Inom det nya kalkylmässiga statsandelssystemet begränsar timresursstadgandena emellertid inte kommunens rätt att på olika stadier och inom olika läroanstaltsformer besluta om det faktiska antalet undervisningstimmar.

Paragrafens 3 mom. är ett specialstadgande för skolor som ersätter grundskolan, om beräkning av den timresurs som avses i denna paragraf. Stadgandet behövs eftersom det inte är möjligt att ordna specialundervisning i klassform eller sjukhusundervisning i en skola som ersätter grundskolan.

31 c §. I paragrafen sammanställs de grunder på vilka kommunens beräknande timantal för grundskoleundervisningen kan ökas. Grunderna är desamma som enligt den gällande lagstiftningen. Om ökningens storlek skall stadgas genom förordning. Till denna del motsvarar normeringsnivån den gällande lagstiftningen, med undantag av den för närvarande i lag stadgade ökningen av timantalet för ett sådant frivilligt ämne som avses i 27 § 4 mom.

36 a §. Ordalydelsen i 2 mom. föreslås bli så justerad, att av lagrummet entydigt framgår att medicinsk undersökning och social utredning skall göras endast vid behov.

I fråga om intagning och överföring till specialklass skall kommunens frihet att besluta om den behöriga myndigheten bli så begränsad i det 4 mom. som föreslås bli fogat till 36 a §, att beslutanderätten alltid skall utövas av ett kollegialt organ. En ändring jämfört med det gällande stadgandet är också att beslut om att flytta en elev tillbaka till allmän undervisning alltid skall fattas av ett kollegialt organ. Så har man redan nu i praktiken förfarit i ett flertal kommuner.

För närvarande skall ett beslut som gäller överföring till undervisning i specialklass underställs länsstyrelsen, om elevens vårdnadshavare motsätter sig överföringen. Dessutom kan enligt 74 § 3 mom. grundskolelagen besvär över beslutet anföras hos länsstyrelsen. Med beaktande av att överföringsförfarandet med därtill hörande undersökningar och utredningar är noggrant reglerat och att beslutet inte får delegeras till en enskild tjänsteman föreslås att underställandet av beslutet skall slopas. För att säkra den elevs rättsskydd som blir föremål för en överföring har man för avsikt att bibehålla rätten att söka ändring i beslutet.

38 §. I paragrafen stadgas vilken skola eleven har rätt att bli intagen i. Huvudregeln är fortfarande den att skolan bestäms enligt det skoldistrikt inom vilket eleven är bosatt.

I paragrafens 2 mom. uppräknas vissa särskilda grunder som berättigar en elev att bli intagen i en annan skola. Grunderna är desamma som enligt den gällande lagstiftningen. En elev har enligt förslaget emellertid inte längre rätt att bli intagen i en skola i ett annat distrikt av något annat särskilt skäl. Den skola som eleven enligt 2 mom. har rätt att bli intagen i skall vara den närmast elevens bostad liggande ändamålsenliga, för honom lämpliga skolan. Med närmaste ändamålsenlig skola avses det med avseende på trafikförbindelserna bästa alternativet.

Enligt de gällande stadgandena kommer en elev som flyttar över skoldistriktets gräns att höra till en annan skola. I praktiken har en sådan elev på begäran av hans vårdnadshavare tillåtits fortsätta i samma skola till läsårets slut. Enligt förslaget skall i paragrafens 3 mom. tas in ett förtydligande stadgande som bekräftar elevens rätt att fortsätta sin skolgång i den skola där han inledde läsåret. Denna rätt inskränks emellertid till situationer där det är ändamålsenligt att ordna skjuts.

Det skall inte längre undersökas om distriktsbytet föranleder ändringar i antalet basgrupper i det egna eller det andra distriktet. I paragrafens 1 – 3 mom. stadgas endast om elevens rättigheter. I paragrafen begränsas således inte en kommuns möjligheter att på ansökan också på andra grunder ta in en elev i en skola i ett annat än elevens eget distrikt. När en elev tas emot från en annan kommun är det emellertid skäl att beakta att elevens hemkommun enligt förslaget till 84 c § blir betalningsskyldig endast i det fall att elevens skolgång i en annan kommuns skola grundar sig på någon av de rättigheter som räknas upp i para- grafen. Paragrafens 4 mom. motsvarar gällande 4 mom.

Genom de föreslagna ändringarna minskar betydelsen av grundskolans distriktsindelning som ett styrningsinstrument inom en kommun. När det gäller regleringen av elevernas rättigheter kommer distriktsindelningens betydelse emellertid att kvarstå och till vissa delar att förstärkas. Stadgandena om distriktsindelningen kommer att ha betydelse också när det gäller intagningen av elever i ett annat distrikts skola i en annan komun.

42 §. Beslut om avstängning av en elev skall alltid fattas av ett kollegialt organ som avses i 2 § lagen om kommunernas undervisningsförvaltning och beslutet skall liksom för närvarande underställas länsstyrelsen.

46 §. Uppgiftsfördelningen mellan skolväsendet respektive social- och hälsovårdsväsendet när det gäller att skaffa hjälpmedel för handikappade elever har förtydligats med lagstiftningen om medicinsk rehabilitering som har trätt i kraft den 1 oktober 1991. Enligt förordningen om medicinsk rehabilitering (1015/91) är det social- och hälsovårdsväsendet som skall tillhandahålla barn personliga hjälpmedel. Skolväsendet skall för sin del sköta anskaffningen av hjälpmedel för enskilda skolor och klasser. Den i paragrafen för skolväsendet stadgade skyldigheten att vid behov förse mindre bemedlade vårdnadshavares barn med glasögon upphävs.

47 §. Paragrafens 2 och 3 mom. föreslås bli upphävda. En elev skall således alltid ha rätt till skolskjuts eller till skjutsnings- eller ledsagningsunderstöd, om elevens skolväg är längre än fem kilometer. I det fall att en elev inte har den rätt att bli intagen i ett annat distrikts skola som nämns i 38 §, kan emellertid som en förutsättning för att bli antagen som elev enligt det nya 2 mom. uppställas att elevens vårdnadshavare svarar för skjutsnings- eller ledsagningskostnaderna. Förfarandet är ett sätt att främja en sådan utveckling att kommunerna inte i de sist nämnda fallen fattar beslut om elevantagning enbart på basis av ekonomiska faktorer.

51 §. Paragrafen föreslås bli upphävd. Inom ramen för det nya kalkylmässiga statsandelssystemet beviljas inte särskilt någon statsandel för skolgångsbiträdens lönekostnader. Skolgångsbiträdenas löner inkluderas i den kostnadsbas på vilken de enhetspriser räknas ut som läggs till grund för statsandelen. Med avseende på statsandelssystemet är det nuvarande systemet, som innebär att det kan finnas skolgångsbiträden i skolan, inte längre behövligt. Inte heller de av undervisningsministeriet såsom statsbidragsgrunder meddelade föreskrifterna behövs längre. Enligt 3 § grundskolelagen skall den fostran och undervisning som meddelas i grundskolan anordnas med beaktande av elevernas ålder och förutsättningar. Stadgandet förpliktar kommunen att anordna också undervisningen för handikappade elever på ett adekvat sätt.

53 §. I paragrafen stadgas om tjänster som är gemensamma för flera grundskolor. I paragrafens 1 mom. har tagits in de för närvarande i 1 och 2 mom. ingående stadgandena om tjänster som är gemensamma för två eller flera grundskolor eller två eller flera kommuners skolväsen. I paragrafen stadgas däremot inte längre särskilt om tjänster som är gemensamma för grundskolan och gymnasiet. I paragrafens 2 mom. föreslås ett allmänt stadgande om att om andra gemensamma tjänster än de som nämns i 1 mom. samt om den rätt som tjänsteinnehavare och befattningshavare vid andra läroanstalter har att undervisa i en grundskola, stadgas särskilt. I momentet avses lagen om gemensamma lärare.

56 §. Enligt paragrafens gällande 6 mom.

kan en ordinarie innehavare av en lärartjänst som fungerar som skolföreståndare, om han samtycker, flyttas till en rektorstjänst som inrättas vid samma skola. Stadgandet togs in i skollagstiftningen år 1978, i samband med att rektorssystemet infördes i grundskolan. Syftet med överföringsförfarandet var då i första hand att trygga de lärares ställning som var föreståndare när lagen trädde i kraft. Också i 12 b § 3 mom. lagen om grunderna för skolsystemet (467/68) togs emellertid in ett motsvarande stadgande av permanent natur. Enligt motiveringen till regeringens proposition behövdes ett stadgande som möjliggör överföring av en sådan innehavare av lärartjänst som fungerar som föreståndare, till en rektorstjänst som inrättas efter lagens ikraftträdande, eftersom det beror på skolans storlek om det finns en rektorstjänst i lågstadieskolor och inrättandet av en rektorstjänst kan bli aktuellt i ett senare skede. Stadgandet togs i oförändrad form in i grundskolelagen som trädde i kraft 1985. Det togs in i 56 §, i vars 1—5 mom. stadgas om överföring av en tjänsteinnehavare i samband med att tjänsten dras in. Enligt motiveringen till regeringens proposition måste en lärare som verkar såsom skolföreståndare kunna överföras till en rektorstjänst som inrättas vid samma skola. Stadgandet har tolkats på olika sätt. Det har i allmänhet ansetts att stadgandet innebär en förpliktelse att överföra en lärare som fungerar såsom föreståndare till en rektors- tjänst som skall inrättas, även om hans tjänst inte skulle dras in. Å andra sidan kan ett föreståndarförordnande enligt 18 § 2 mom. grundskolelagen återkallas då skäl därtill föreligger.

Enligt förslaget slopas en såsom föreståndare fungerande lärares rätt att bli överförd till en rektorstjänst.

57 §. 58 § om besättande av tjänster och anställande av timlärare föreslås bli upphävd. Stadgandet i paragrafens 3 mom. om att den skickligaste och lämpligaste av de sökande som uppfyller de stadgade behörighetsvillkoren skall utnämnas till tjänsten, föreslås bli överfört till denna paragrafens 2 mom. Paragrafens nuvarande 2 mom. skall ersätta det tidigare upphävda 1 mom.

58 §. I fortsättningen skall tjänster ledigförklaras i enlighet med kommunens tjänstestadga. Paragrafens 3 mom., som förutsätter bedömning av skickligheten och lämpligheten, har överförts till 57 § som reglerar behörighetsvillkoren. Grundskolelagens 74 § vari stadgas om sökande av ändring i skolmyndigheternas beslut, är det meningen att ändra så att ändring också i beslut som gäller ordinarie besättande av lärartjänster skall sökas i enlighet med kommunallagen. Således kan också paragrafens 4 mom. om delgivning strykas.

62 a §. Förteckningen i paragrafens 4 mom. över situationer där en tjänsteinnehavare inte får sägas upp, föreslås bli kompletterad med ett särskilt omnämnande om moderskaps-, faderskaps-, föräldra- och vårdledighet. Ändringen motsvarar de ändringar som gjorts i kommunala arbetsmarknadsverkets normalförslag till tjänstestadga.

I fråga om uppsägning inskränks kommunens frihet att besluta om behörig myndighet i det ny 5 mom. som föreslås bli fogat till paragrafen, på så sätt att det inte får bestämmas att beslut om att säga upp en tjänsteinnehavare skall fattas av en tjänsteinnehavare.

62 f §. Det föreslagna nya statsandelssystemet innebär att någon särskild statsandel inte beviljas för en sådan medhjälpares lönekostnader som anställts för en tjänsteinnehavare vars arbetsförmåga nedgått. Med hänvisning till motiveringen till 51 § föreslås därför att denna paragraf upphävs såsom onödig.

64 §. Specialstadgandena om disciplinstraff för tjänsteinnehavare föreslås i sin helhet bli strukna i skollagstiftningen. Om disciplinstraff för rektorer, lärare och elevhemsföreståndare skall således i fortsättningen gälla endast vad som stadgas i kommunallagen och föreskrivs i kommunens tjänstestadga.

71 §. Det föreslagna statsandelssystemet innebär att statsandelen inte längre baseras på någon godtagbar avlöning utan att kostnaderna för skolväsendet hänförs till utgiftsgrunder som påverkar statsandelens belopp. Också i definitionen av den pensionsgrundande lönen har således strukits omnämnandet av avlöning som godkänts såsom grund för statsandel. Eftersom några särskilda löner inte längre beviljas med stöd av grundskolelagen, har också omnämnandet av avlöning som beviljas med stöd av denna lag lämnats bort.

74 §. Eftersom alla beslut i sådana ärenden som avses i grundskole- lagen och grundskoleförordningen enligt förslaget kan överföras på kommunstyrelsen, är besvärsmyndigheten i första instans alltid kommunstyrelsen i kom-

munala besvärsärenden, med undantag av vissa särskilt stadgade ärenden, i enlighet med 141 § 2 mom. kommunallagen.

I ärenden som gäller ordinarie besättande av en tjänst skall i enlighet med den gällande lagen anföras besvär hos utbildningsstyrelsen, med iakttagande av lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50). Denna i förhållande till andra ärenden exceptionella besvärstyp och -väg föreslås också i dessa ärenden bli ersatt med kommunalbesvär. Således skall också dessa ärenden i första instans överklagas hos kommunstyrelsen och eventuellt genom fortsatta besvär hos länsrätten samt därefter hos högsta förvaltningsdomstolen. I och med att besvärstypen blir kommunalbesvär kan inte bara sökandena besvära sig över tjänsteutnämningar utan också alla andra kommunmedlemmar.

I de elevärenden som räknas upp i förordningen bibehålls det nuvarande förfarandet med besvär hos länsstyrelsen. Avsikten är att också be- svärsförbuden i ärenden som gäller elever skall räknas upp i förordningen. För närvarande har besvärsförbuden i sådana ärenden grundat sig på paragrafens 4 mom. Enligt stadgandet omfattar besvärsförbudet för närvarande alla de beslut som skall avgöras av organ och tjänsteinnehavare som lyder under en nämnd. Eftersom ärendena enligt förslaget inte längre stadgas ankomma på något visst organ, måste de ärenden som inte får överklagas nämnas särskilt. Besvärsförbudet föreslås förutom i ärenden som gäller elever kvarstå endast i ärenden som gäller godkännande av arbetsplan. Ändringen innebär att besvärsrätten utsträcks till ett större antal ärenden än tidigare.

75 §. Inte heller när det gäller beslut om att ordinarie besätta en befattning i en skola som ersätter grundskolan skall ändring längre sökas genom besvär hos utbildningsstyrelsen. I paragrafens 1 mom. skall enligt förslaget strykas också specialstadgandet om när besvärstiden börjar löpa. I fortsättningen skall besvärstiden enligt 8 § 3 mom. lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden börja löpa i och med att beslutet fattas.

Till paragrafens 3 mom. överförs från förordningen omnämnandet om besvärstypen.

I paragrafens 4 mom. skall till de ärenden som besvärsförbudet gäller fogas godkännande av arbetsplan. Om övriga besvärsförbud stadgas alltjämt genom förordning.

76 §. Paragrafen föreslås bli förkortad från tre till ett moment. Från 3 mom. övertas stadgandet som gör det möjligt att genom förordning stadga om besvärsförbud när det gäller utbildningsstyrelsens och länsstyrelsens beslut. I 134 § grundskoleförordningen stadgas besvärsförbudet gälla sådana ärenden rörande elever, i vilka länsstyrelsen ger ett beslut med anledning av besvär eller beslutar om fastställande av kommunens beslut. Det är meningen att stadgandet om besvärsförbud skall kvarstå oförändrat i förordningen. Eftersom andra besvärsärenden enligt de föreslagna stadgandena inte längre skall föras till utbildningsstyrelsen och länsstyrelsen, kan de gällande stadgandena i 1 och 2 mom. om fortsatta besvär upphävas.

78 §. Också huvudmannen för en privat skola föreslås få friare händer att ordna förvaltningen. En privat skola skall enligt 1 mom. ha en direktion, men huvudmannen får bestämma dess sammansättning. I direktionen kan alltjämt väljas in företrädare för lärarkåren, skolans övriga personal och elevkåren. Om valet av elevmedlemmar har i momentet tagits in ett särskilt stadgande som tryggar rätten för minderåriga elever att delta i direktionens arbete.

I paragrafens 2 mom. stryks hänvisningen till 88 §, som föreslås bli upphävd, och hänvisningen till 16 och 17 §§ lagen om kommunal skolförvaltning har ersatts med en hänvisning till de likalydande 6 och 7 §§ i lagen om kommunernas undervisningsförvaltning. Hänvisningarna i paragrafens 4 mom. har flyttats till 2 mom., och 4 mom. föreslås bli upphävd. Eftersom avsikten är att timresursen i det nya statsandelssystemet skall fungera endast som en beräkningsfaktor vid fastställandet av kommunens statsandel och eftersom statsandelen för en skola som ersätter grundskolan betalas till kommunen, ingår i paragrafen inte längre någon hänvisning till timresursparagraferna. Enligt den föreslagna 31 § skall i det timantal som används för beräkningen av statsandelen för grundskolans driftskostnader räknas in också de timmar som i enlighet med 31 a – 31 c §§ beräknats för en i kommunen belägen skola som ersätter grundskolan.

78 a §. I paragrafens 1 mom. stryks enligt förslaget hänvisningen till 58 och 62 f §§ som föreslås bli upphävda.

Enligt den nuvarande lagen gäller i fråga om disciplinärt förfarande med avseende på befatt-

ningshavare i en skola som ersätter grundskolan i tillämpliga delar vad som stadgas i statstjänstemannalagen. Eftersom det är meningen att statstjänstemannalagen skall tillämpas även när det gäller disciplinära påföljder, föreslås att i stället för disciplinärt förfarande stadgas om disciplin. Disciplinära ärenden behandlas för närvarande av den tjänstemannanämnd som fungerar i anslutning till utbildningsstyrelsen. Eftersom det är meningen att befästa utbildningsstyrelsens ställning som en myndighet som i första hand utvecklar undervisningsplaner och -metoder, samtidigt som antalet förvaltningsärenden minskas, föreslås att disciplinära ärenden som gäller befattningshavare skall överföras till de tjänstemannanämnder som fungerar i anslutning till länsstyrelserna.

Enligt en del av stadgandena om grundskolan ankommer vissa ärenden på kommunen. Eftersom det är meningen att kommunen i fråga om en skola som ersätter grundskolan alltjämt skall sköta endast de uppgifter som också enligt de nuvarande stadgandena ankommer på kommunen, måste en skola som ersätter grundskolan stadgas vara behörig att besluta om uppsägning av befattningshavare och timlärare och återkallande av uppsägning. Enligt förslaget är det direktionen som beslutar om uppsägning. Återkallande av uppsägning kan däremot enligt skolans reglemente ombetros också något annat organ eller någon annan befattningshavare i skolan.

78 b §. Eftersom även den reglering som avser förvaltningen av en skola som ersätter grundskolan blir betydligt enklare, kommer reglementet att få en större betydelse när det gäller förvaltningen av en skola som ersätter grundskolan och definitionen av behörigheten. Av den anledningen föreslås att stadgandena om reglementet överförs från förordningen till en ny 78 b § i lagen. Till sitt innehåll motsvarar stadgandet 11 § i förordningen om skola som ersätter grundskolan och om privat gymnasium. Eftersom merparten av uppgifterna inte i lagen stadgas ankomma på något visst organ, utan föreskrifter om saken ges i reglementet, stadgas i 4 punkten dock inte längre om fördelningen av behörighet och uppgifter.

Paragrafens 2 mom. stadgar en begränsning med avseende på definitionen av behörigheten.

79 §. Eftersom skolans organs och befattningshavares beslutanderätt med vissa undantag föreslås bli beroende av skolans reglemente, föreslås paragrafens 2 mom. bli upphävd såsom obehövlig.

80 §. Enligt 12 § 2 mom. lagen om kommunal skolförvaltning som före slås bli upphävd gäller vad som i paragrafens 1 mom. stadgas om instruktionens obligatoriska föreskrifter, t.ex. när det gäller distriktsindelning och språkundervisning, i tillämpliga delar för en skola som ersätter grundskolan. För att kommunen alltjämt i instruktionen skall kunna utfärda bestämmelser som är förpliktande för en skola som ersätter grundskolan, föreslås att ett stadgande om saken fogas till 1 mom.

Paragrafens 2 mom. föreslås bli så ändrad att elevantagningen kan avtalas ankomma också på en skola som ersätter grundskolan.

80 a §. Paragrafens hänvisningar till andra paragrafer i denna lag har justerats på det sätt som de föreslagna ändringarna av dessa paragrafer förutsätter.

81 §. Paragrafens 2 mom. föreslås bli upphävt eftersom det är obehövligt med avseende på det nya statsandelssystemet.

83 §. Lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet föreslås bli utsträckt till att gälla också privata skolor som är organiserade på ett sådant sätt att de motsvarar grundskolan. Stadgandet avser Judiska skolan i Helsingfors. Enligt lagens övergångsstadgande skall den gällande statsandelslagen tillämpas på skolans statsbidrag till utgången av år 1995.

10 a kap. *Finansiering*

Till lagen föreslås bli fogat ett nytt 10 kap. med 84 a—84 c §§ som gäller finansieringen av grundskolor.

84 a §. Enligt paragrafen beviljas för grundskolan och skolor som ersätter grundskolan statsandel i enlighet med lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. En ändring jämfört med nuläget är att också för en skola som ersätter grundskolan kan beviljas statsandel för anläggningskostnader. Statsandelen för anläggnings- och driftskostnader för skolor som ersätter grundskolan beviljas respektive kommun.

84 b §. Till paragrafen överförs från 88 §, som föreslås bli upphävd, stadgandet om grunden för fördelning av anläggningskostnaderna för två eller flera kommuners gemensamma

grundskola. I stadgandet stryks omnämnandet av distriktsindelningen, vilket innebär att kostnadsfördelningsgrunden blir det antal elever från respektive kommun som går i skolan. Kommunerna kan emellertid avtala också om någon annan kostnadsfördelningsgrund.

84 c §. Till paragrafen överförs från 88 §, som föreslås bli upphävd, ett stadgande om en elevs hemkommuns betalningsandel av driftskostnaderna, i det fall att eleven går i två eller flera kommuners gemensamma grundskola eller i någon annan än den kommuns skola där eleven har sin hemort enligt lagen om befolkningsböcker (141/69). Hemkommunens betalningsandel skall räknas ut enligt 9 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet så att från det enhetspris per elev som läggs till grund för statsandelen dras av den på detta enhetspris beräknade statsandelen enligt hemkommunens bärkraftsklassificering.

Enligt den föreslagna paragrafen är elevens hemkommun dock inte betalningsskyldig för en elev vars skolgång i en annan kommun inte grundar sig på att eleven i enlighet med 38 § har rätt att bli intagen i denna skola. I lagens 38 § stadgas om en elevs rätt att bli intagen i en grundskola i något annat än det egna distriktet.

11 kap. *Särskilda stadganden*

87 §. I paragrafen stryks omnämnandena om grundskolans distrikts indelning.

88 §. Paragrafen föreslås bli upphävd. Stadgandena om hemkommunens betalningsskyldighet föreslås bli intagna i den nya 84 c §.

89 §. Paragrafens 2 mom. föreslås bli upphävt. Att elevens vårdnadshavare skall höras i fall där läroplikten försummats faller inom ramen för samarbetet mellan hemmet och skolan också utan något särskilt stadgande. Innan straff ådöms enligt 3 mom. skall vårdnadshavaren höras i enlighet med förundersökningslagen (449/87).

92 §. Paragrafens 2 mom. föreslås bli upphävt. I det stadgas om undervisningsministeriets behörighet att besluta om det sammanlagda beloppet av de till statsandel berättigande ersättningarna för tilläggsuppgifter i samband med försök. Enligt 38 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet är det alltjämt möjligt att bevilja särskilt understöd för kostnaderna för försöksverksamhet. Det är meningen att läroanstalternas huvudmän i fortsättningen skall få större befogenheter att utifrån ändamålsenlighetssynpunkter besluta om allokeringen av understöd som beviljats för försök.

Ikraftträdelsestadglandet. Paragrafens 2 mom. motsvarar i fråga om skolans direktion 9 § 3 mom. lagen om kommunernas undervisningsförvaltning.

Enligt gällande 38 § har en elev också av annan orsak än en sådan särskild orsak som nämns i paragrafen rätt att bli intagen i en skola i ett annat än det egna distriktet. Något sådant stadgande finns inte i föreslagna 38 §. För att sådana elever inte skall behöva byta skola efter att lagen trätt i kraft, har i paragrafens 3 mom. tagits in ett stadgande som tryggar fortsatt skolgång i samma skola.

Paragrafens 4 och 5 mom. anger vilka stadganden som skall tillämpas vid behandlingen av disciplin- och besvärsärenden som är anhängiga när lagen träder i kraft.

Betydelsen av en instruktion och en privat skolas reglemente när det gäller att definiera beslutanderätten accentueras i och med att stadgandena om förvaltningen avvecklas. I lagen anges ingen tid för förnyandet av instruktionen och reglementet. För att den behöriga myndigheten alltid skall kunna bestämmas föreslås i paragrafens 6 mom. ett stadgande om att de stadganden om behörigheten och uppgifterna som gällde vid denna lags ikraftträdande skall tillämpas till dess att en instruktion eller ett reglemente som avses i denna lag har godkänts.

1.4. Gymnasielagen

I gymnasielagen föreslås ändringar som motsvarar dem som gjorts i grundskolelagen. I det följande relateras de förslagna paragraferna endast till den del de avviker från de ändringar som föreslås i grundskolelagen.

21, 21 a och 21 b §§. I paragraferna stadgas om det kalkylmässiga antal undervisningstimmar som läggs till grund för bestämmandet av gymnasiernas statsandel, dvs. timresursen. I paragraferna föreslås i tillämpliga delar motsvarande, av statsandelsreformen förutsatta ändringar som de vilka berörs i motiveringen till 31 och 31 a—31 c §§ grundskolelagen. Inga ändringar föreslås i de timantal som läggs till grund för timresursen eller i de grunder enligt vilka timantalet kan ökas. Stadgandena i 21 b §

om klubbverksamhet och timresursen för särskilda uppgifter som åläggs lärarna är emellertid nya.

23 §. Till 1 mom. skall enligt förslaget fogas ett stadgande om skyldigheten att i samband med ansökningsförfarandet bemöta de elever jämlikt som söker sig till gymnasiet. Avsikten med stadgandet är att understryka elevernas rätt att fritt söka sig till det gymnasium de önskar.

26 §. Paragrafen föreslås bli upphävd. Stadgandet om elevens hemkommuns betalningsandel för en elev som går i en annan kommuns gymnasium föreslås bli överfört till 54 b § i lagens nya 7 a kap.

26 c §. Paragrafen föreslås bli upphävd såsom onödig. Det kalkylbaserade statsandelssystem som föreslås innebär att kommunen utan begränsningar kan ordna avgiftsfria skolskjutsar för gymnasieeleverna eller betala elevernas kostnader för skolresor. De utgifter som kommunen förorsakas av dessa åtgärder inkluderas i kostnadsunderlagen på vilka de enhetspriser för transporterna räknas ut som läggs till grund för statsandelen.

51 §. Paragrafen föreslås bli upphävd och stadgandet om hemkommunernas betalningsskyldighet i fråga om elever som går i privata gymnasium föreslås bli flyttad till 54 b §.

7 a kap. *Finansiering*

Till lagen föreslås bli fogat ett nytt 7 a kap. om finansiering. Kapitlet innehåller två paragrafer.

54 a §. Enligt paragrafen skall den som är huvudman för ett gymnasium beviljas statsandel för anläggningsprojekt i enlighet med vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. För gymnasiets driftskostander skall enligt förslaget beviljas statsandel i enlighet med den nämnda lagen.

54 b §. I paragrafen stadgas om den för närvarande i 26 och 51 §§ stadgade skyldigheten för en elevs hemkommun att till gymnasiets huvudman betala den andel av gymnasiets driftskostnader som hänför sig till eleven. I fråga om paragrafen hänvisas till vad som konstateras i motiveringen till 84 c § grundskolelagen. I fråga om gymnasiet föreslås dessutom i motsvarighet till den övriga mellanstadieutbildningen stadgas att staten till gymnasiets huvudman för elever som inte har någon hemkommun i Finland skall betala ett belopp som motsvarar statsandelen och hemkommunens betalningsandel. Förfarandet är avsett t.ex. för elever som kommer från utlandet.

1.5. Lagen om kvällsgymnasier

I lagen om kvällsgymnasier föreslås i tillämpliga delar motsvarande ändringar som i grundskolelagen och gymnasielagen.

6 a kap. *Finansiering*

I lagen föreslås ett nytt kapitel med 20 a och 20 b §§ om finansiering av kvällsgymnasier.

20 a §. Enligt paragrafens 1 mom. skall huvudmannen för ett kvällsgymnasium beviljas statsandel för ett kvällsgymnasiums anläggningsprojekt i enlighet med vad som föreslås bli stadgat i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. I paragrafens 2 mom. omfattas ett stadgande som gäller statsandelen för driftskostnaderna.

20 b §. Stadgandet 16 a § om hemkommunernas betalningsandel för elever i kvällsgymnasiet har överförts till en ny 20 b § och med hänvisning till motiveringen till 84 c § grundskolelagen gjorts de ändringar som det nya statsandelssystemet förutsätter. Hemkommunens betalningsandel begränsas till att gälla endast de elever som studerar i kvällsgymnasium för att avlägga hela grundskole- eller gymnasiekursen. I det per heltids kvällsgymnasiestuderande beräknade enhetspris som läggs till grund för statsandelen skall beaktas också kostnaderna för ämnesstuderande, i enlighet med vad som konstateras i motiveringen till 13 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. I fråga om kvällsgymnasier föreslås det på motsvarande sätt som i 54 b § gymnasielagen att staten skall betala statsandel till huvudmannen och ett belopp som motsvarar hemkommunernas betalningsandel, om eleven inte har någon hemkommun i Finland.

21 §. I hänvisningsstadgandena i paragrafens 1 mom. har gjorts de revideringar som ändringarna i denna lag och gymnasielagen förutsätter.

1.6. Lagen om gemensamma lärare

Den gällande lagen av den 4 juli 1980 om gemensamma lärare (539/80) är föråldrad. Bl.a. benämningarna på skolor och läroanstalter motsvarar inte längre den lagstiftning om allmänbildande utbildning som trädde i kraft år 1985 och den lagstiftning om yrkesutbildning som trädde i kraft år 1987. Stadgandena om förfarandet vid inrättande ev gemensamma tjänster och annat gemensamt anlitande av lärare är onödigt detaljerade. Utgångspunkten för den gällande lagen är att särskild statsandel skall betalas för lärarnas lönekostnader. Eftersom alla den gällande lagens paragrafer borde ändras, föreslås att hela lagen upphävs och ersätts med en ny lag om gemensamma lärare.

1 §. Lagens tillämpningsområde föreslås bli utvidgat. I lagen uppräknas inte längre särskilt de läroanstalter som kan ha gemensamma lärare. Också hänvisningarna till läroanstalter som får lagstadgat statsunderstöd föreslås bli bortlämnade.

Enligt förslaget kan alla skolor inom undervisningsministeriets och utbildningsstyrelsens behörighetsområde samt andra institutioner som förmedlar undervisning ha gemensamma lärare. Till den sistnämnda kategorin hör t.ex. universiteten och högskolorna. I lagen benämns de alla läroanstalter. I paragrafen föreslås dessutom ett fullmaktsstadgande enligt vilket genom förordning kan stadgas att lagens tillämpningsområde utsträcks till andra läroanstalter samt att lagen skall tillämpas också inom annan undervisningsverksamhet. Såsom annan undervisningsverksamhet kan komma i fråga åtminstone grundundervisning i konst. En särskild proposition om grundundervisning i konst har överlämnats till riksdagen.

En gemensam lärare är enligt förslaget, liksom för närvarande, antingen innehavare av en såsom gemensam inrättad tjänst eller befattning eller gemensam lärare i något annat avseende. Om tjänster och befattningar som gemensam lärare stadgas i 3 § och om andra gemensamma lärare i 4 §.

I grundskolelagen, gymnasielagen och kvällsgymnasielagen skall alltjämt stadgas om tjänster som är gemensamma för två eller flera läroanstaltsformer. En ändring består emellertid däri att om gemensamma tjänster vid grundskolor och gymnasier skall gälla vad som stadgas i denna lag.

2 §. Primär läroanstalt kan enligt förslaget vara en läroanstalt där det finns tjänster eller befattningar. En tjänst kan vara statlig eller kommunal eller inrättad av ett kommunalförbund. Befattningar finns vid sådana läroanstalter där det enligt respektive lagstiftning skall finnas sådana. En tjänst eller befattning kan också vara gemensam för två eller flera grundskolor, gymnasier eller kvällsgymnasier eller inrättad som kommunbunden. Sekundära läroanstalter kan däremot alla de läroanstalter vara som hör till undervisningsministeriets eller utbildningsstyrelsens behörighetsområde eller sådana läroanstalter och motsvarande institutioner som i enlighet med 1 § 1 mom. hänförts till lagens tillämpningsområde genom förordning.

3 §. Förutsättningarna för att inrätta gemensamma lärartjänster och -befattningar utvidgas avsevärt. Läroanstalternas huvudmän kan i stor utsträckning själva avtala om att inrätta gemensamma tjänster och befattningar. För att gemensamma tjänster och befattningar inte skall inrättas i syfte att kringgå behörighetsvillkoren föreslås emellertid att en tjänst eller befattning skall inrättas vid den läroanstaltsform som anvisar de flesta timmarna för uppfyllande av undervisningsskyldigheten. Om andra angelägenheter som ansluter sig till gemensamma tjänster och befattningar kan läroanstalternas huvudmän enligt förslaget avtala sinsemellan.

4 §. Också stadgandena om andra gemensamma lärare föreslås bli utvidgade. Såsom sekundära läroanstalter kommer i fråga alla de i 1 § nämnda läroanstalterna och övriga institutionerna som förmedlar undervisning. Enligt förslaget skall den gällande lagstiftningens begränsningar för att anlita gemensamma lärare slopas. En lärare skall emellertid uppfylla de genom förordning stadgade minimibehörighetskraven för att han skall kunna undervisa också vid en sekundär läroanstalt. Ett förordnande om att undervisa vid en annan läroanstalt förutsätter tjänsteinnehavarens samtycke.

5 §. I paragrafen stadgas om anställningsvillkoren för gemensamma lärare. Stadgandet överensstämmer med motsvarande stadgande i den gällande lagen.

6 §. I paragrafen stadgas om en gemensam lärares rätt till pension och om rätten till familjepension efter en gemensam lärare. Stadgandet överensstämmer med motsvarande stadgande i den gällande lagen.

7 §. I paragrafen stadgas om den pension-

spremie som den primära läroanstalten är skyldig att betala till statskontoret. Paragrafen gäller endast sådana fall där en gemensam lärare har rätt till pension av statsmedel. Pensionen för lärarna vid en sekundär läroanstalt bestäms enligt det kommunala eller privata pensionssystemet. Pensionsskyddskostnaderna utgör en del av de kostnader för timmar vid en sekundär läroanstalt som avses i 8 § och som huvudmannen för den primära läroanstalten kan uppbära hos huvudmannen för den sekundära läroanstalten.

8 §. I paragrafen stadgas om hur kostnaderna för en gemensam lärare skall fördelas mellan den primära och den sekundära läroanstalten. Stadgandet har betydelse med avseende på statsandelen endast i sådana fall där det är fråga om en tjänst som är gemensam för olika läroanstaltsformer. Genom fördelning av kostnaderna hänförs utgifterna för undervisningen till de faktiska kostnader som läggs till grund för beräkningen av respektive läroanstaltsforms enhetspriser. Läroanstalternas huvudmän kan avtala att någon avgift inte skall betalas. I paragrafen stadgas inte längre särskilt om fördelning av pensionskostnaderna. Den gällande lagens system som innebär att den sekundära läroanstaltens pensionsanstalt till den primära läroanstaltens pensionsanstalt har ersatt pensionsskyddskostnaderna för de timmar som hållits i den sekundära läroanstalten, har i praktiken bl.a. på grund av det bristfälliga anmälningssystemet inte fungerat på det sätt som avses i stadgandet. Enligt förslaget skall den primära läroanstalten svara för pensionspremierna i sin helhet. Den primära läroanstalten kan emellertid hos den sekundära läroanstalten uppbära en mot de vid denna hållna timmarna svarande andel också av pensionsskyddskostnaderna.

9 och 10 §§. I paragraferna stadgas om bemyndigande att utfärda förordning. I paragraferna stadgas om sådana angelägenheter rörande gemensamma lärare om vilka skall stadgas genom förordning.

11 §. Paragrafen innehåller ett stadgande om lagens ikraftträdande .

12 §. Paragrafen innehåller ett övergångsstadgande enligt vilket lärartjänster och lärarbefattningar, som har inrättats enligt den nuvarande lagen, direkt med stöd av lag ändras till tjänster och befattningar enligt den nya lagen.

1.7. Övningsskolelagen

18 §. I paragrafen har gjorts de ändringar som lagstiftningen om statlig finansiering förutsätter. Hemkommunens finansieringsandel av de driftskostnader som hänför sig till en elev i en statlig övningsskola skall bestämmas enligt hemkommunens bärkraftsklass på de per elev bestämda, kalkylerade enhetspriser som läggs till grund för grundskolans och gymnasiets statsandel. Med avvikelse från vad som är fallet beträffande de hemkommunsersättningar som skall betalas till kommunala läroanstalter föreslås det att hemkommunens betalningsandel skall räknas ut på basis av de enhetspriser som bestämts för elevens hemkommun. Om det inte finns något gymnasium i hemkommunen, skall dess betalningsandel för de gymnasieelever som går i övningsskolan emellertid beräknas på de enhetspriser som läggs till grund för statsandelen för gymnasiet i den kommun där övningsskolan finns.

19 §. I paragrafens gällande 1 och 3 mom. har gjorts de ändringar som den nya lagstiftningen om statsfinansiering förutsätter. Paragrafens 2 mom. föreslås bli upphävt, varvid gällande 3 mom. blir 2 mom. I det 2 mom. som föreslås bli upphävt stadgas om de kostnader som skall beaktas när det bestäms vilken andel övningsskolans förläggningskommun skall betala av anläggningskostnaderna för lokaler som skaffats för övningsskolans grundskolestadium. Enligt paragrafen skall andelen beräknas så att den för projektet i enlighet med 27 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet fastställda storleken multipliceras med de enhetspriser som fastställts för de olika lokaltyperna. Med avvikelse från den gällande lagen skall vid beräknandet av den andel som skall betalas av övningsskolans förläggningskommun beaktas också kostnaderna för den första möbleringen och utrustningen av lokalerna.

Ikraftträdelsestadgande. Eftersom de ändringar som nämns i motive ringen till 19 § kommer att göras i fråga om övningsskolans förläggningskommuns skyldighet att delta i anläggningskostnaderna för de lokaler som behövs för övningsskolans grundskolestadium, är det nödvändigt att i ikraftträdelsestadgandet stadga om förläggningskommunens skyldighet att delta i anläggningskostnaderna för sådana projekt som är under arbete när lagen träder i kraft.

1.8. Lagen om Suomalais-venäläinen koulu benämnda skola

10 §. I paragrafen stadgas om elevens hemkommuns skyldighet att betala en andel av de driftskostnader som hänför sig till en elev som går i Suomalais-venäläinen koulu. I paragrafen har gjorts de ändringar som föreslås i motiveringen till 18 § övningsskolelagen.

1.9. Lagen om Helsingin ranskalais-suomalainen koulu benämnda skola

10 §. I paragrafen stadgas om elevens hemkommuns skyldighet att betala en andel av de driftskostnader som hänför sig till en elev som går i Helsingin ranskalais-suomalainen koulu. I paragrafen har gjorts de ändringar som föreslås i motiveringen till 18 § övningsskolelagen.

1.10. Lagen om skolor för hörselskadade och synskadade samt rörelsehindrade

17 a §. Enligt den föreslagna paragrafen skall en elevs hemkommuns betalningsandel för de driftskostnader som hänför sig till en ordinarie elev i en skola för hörselskadade och synskadade samt rörelsehindrade bestämmas så att från det belopp som i enlighet med 9 § 3 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet beräknas på basis av de nämnda skolornas sannolika, genomsnittliga kostnader per elev, dras av en andel där av som beräknats utgående från den skala för undervisngsväsendet som stadgas i den nämnda lagens 8 §. Hemkommunen är för närvarande skyldig att för elever i de nämnda läroanstalterna betala 14 procent av skolans per elev uträknade driftskostnader.

1.11. Lagen om Steiner-skola

5 §. I paragrafen har gjorts de ändringar som det nya statsandels systemet förutsätter. Enligt den föreslagna paragrafen förblir Steiner-skolornas statsandel oförändrad.

1.12. Lagen om steinerpedagogiska specialskolor

3 §. I paragrafen har gjorts de ändringar som det nya statsandelssystemet förutsätter. De steinerpedagogiska specialskolorna har i statsandel fått 86 procent av de driftskostnader som för grundskolornas vidkommande berättigat till statsandel. Enligt den föreslagna paragrafen skall en steinerpedagogisk specialskola få statsandel för sina driftskostnader. Till driftskostnaderna hänförs emellertid inte de kostnader som räknas upp i 19 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet t.ex. anläggningskostnader och utgifter för skötsel av lån. Statsandelen för skolans driftskostnader skall bestämmas på basis av statsandelsskalan i den ovan nämnda lagens 8 §, i enlighet med bärkraftsklasserna för elevernas hemkommuner. Sänkningen av statsandelen ersätts genom elevernas hemkommuners betalningsandelar, om vilka stadgas i 4 §.

4 §. Paragrafen föreslås bli så ändrad att de elevers hemkommuner som går i en steinerpedagogisk specialskola skall bli skyldiga att för de elever som de hänvisat till denna skola betala en ersättning som beräknas genom att från driftskostnaderna per elev dras av den statsandel som skall betalas till skolan enligt 3 §.

1.13. Lagen om yrkesläroanstalter

3 kap. *Förvaltning*

6 a §. Grunderna för organisering av förvaltningen. Paragrafen är ny. I paragrafens 1 mom. uppräknas förvaltningsorganen i en yrkesläroanstalt. Paragrafens 2 mom. innehåller i fråga om kommunernas och kommunalförbundens förvaltning en hänvisning till kommunallagen och till den lag om kommunernas undervisningsförvaltning som ingår i denna proposition.

Frånsett vissa särskilt stadgade undantag föreslås det att stadgandena om förvaltning av kommunala yrkesläroanstalter upphävs. Om förvaltningen av yrkesläroanstalter beslutar således kommunen eller kommunalförbundet, i enlighet med kommunallagen. I fråga om kommunala läroanstalter skall dessutom iakttas den lag som föreslås om kommunernas undervisningsförvaltning. I den sistnämnda lagen stadgas om kommunens skyldighet att tillsätta ett kollegialt organ för förvaltningen av undervisningsväsendet. Som ett sådant organ fungerar i praktiken antingen en nämnd

eller en direktion. De kommunala yrkesläroanstalternas skyldighet att tillsätta direktioner för varje läroanstalt bortfaller således. Skyldigheten att tillsätta ett kollegialt organ kan däremot uppfyllas också i och med att en särskild direktion, liksom för närvarande, tillsätts för varje läroanstalt.

Vad som i lagen om kommunernas skolväsen stadgas om förvaltningen i tvåspråkiga kommuner, gemensam förvaltning för olika läroanstaltsformer samt om tystnadsplikt och skyldighet att ge upplysningar skall enligt förslaget tillämpas också på kommunala yrkesläroanstalter.

7 §. Direktion. I paragrafens 1-3 mom. stadgas om statliga och privata läroanstalters direktion samt om möjligheten att för en kommunal yrkesläroanstalt tillsätta en direktion med en annan sammansättning än den som kommunallagen stadgar. I paragrafen har gjorts vissa strukturella ändringar. Med hänvisning till motiveringen till 6 a § stryks de flesta stadgandena om kommunala läroanstalter.

Enligt paragrafen skall statliga och privata läroanstalter fortfarande ha en direktion, vars uppgiftsområde är detsamma som de nuvarande direktionernas. I en statlig läroanstalts direktion skall fortfarande alltid också lärarna, läroanstaltens övriga personal och studerandena vara representerade. Med avvikelse från den gällande lagstiftningen skall de representanter som väljs in i direktionen från de nämnda persongrupperna vara fullvärdiga direktionsmedlemmar. Stadgandet motsvarar till denna del stadgandena om gymnasiedirektioner. Eftersom det är en statlig myndighet som uppträder som huvudman för de statliga läroanstalterna har det inte ansetts vara ändamålsenligt att i dessa avseenden ge huvudmannen prövningsrätt i fråga om direktionens sammansättning. Det är för närvarande länsstyrelserna som utövar huvudmannens beslutanderätt i de statliga läroanstalterna.

I fråga om kommunala och privata läroanstalter har huvudmannen rätt att ta ställning till hur de grupper som nämns ovan skall vara representerade i direktionen. Kommunen kan enligt paragrafen med avvikelse från kommunallagen besluta att lärarna, eleverna och skolans övriga personal skall vara representerade, liksom i statliga läroanstalter. Samtliga representanter skall i så fall vara fullvärdiga medlemmar också i de kommunala läroanstalterna. De nämnda medlemmarna skall därför väljas i den ordning som kommunallagen stadgar, om inte valet i enlighet med den föreslagna paragrafen har överförts från kommunfullmäktige till något annat kommunalt organ. I fråga om privata läroanstalter har huvudmannen rätt att besluta om direktionens sammansättning. Stadgandena hindrar inte en privat läroanstalt från att i direktionen välja in också studerande, lärare och övrig personal. Oberoende av läroanstaltens huvudman skall de direktionsmedlemmar som väljs bland studerandena ha fyllt 15 år.

11 §. Biträdande rektor och prorektor. Paragrafens 3 mom. föreslås med hänvisning till motiveringen till 15 § bli upphävt. I momentet stadgas om uppgiftsfördelningen mellan rektor och biträdande rektor.

13 §. Elevkåren. Paragrafens 3 mom. har ändrats så att den beslutanderätt vid kommunala läroanstalter som avses i momentet skall regleras i en instruktion. I fråga om statliga och privata läroanstalter förblir momentet oförändrat.

15 §. Instruktionen. Enligt förslaget skall det regleringssätt frångås som innebär att yrkesläroanstalternas uppgifter stadgas ankomma på namngivna förvaltningsorgan eller på vissa tjänsteinnehavare eller befattningshavare. Huvudmannen för en läroanstalt får härvid, med vissa undantag, reglera behörighets- och uppgiftsfördelningen genom instruktionen. Därför föreslås det att till paragrafens 1 mom. fogas ett stadgande enligt vilket det i instruktionen skall bestämmas om förvaltningsorganens, tjänsteinnehavarnas och befattningshavarnas behörighet och uppgifter. Det nämnda momentet har också preciserats så att det inte längre förutsätts finnas en instruktion för varje läroanstalt. Ändringen berör närmast kommunala läroanstalter, i fråga om vilka sådana bestämmelser som skall ges i en instruktion kan tas in t.ex. i allmänna kommunala instruktioner.

Paragrafens 3 mom. överlappar kommunallagen och föreslås därför bli upphävd.

21 §. Antal undervisningstimmar. I paragrafen har gjorts de ändringar som följer av systemet med kalkylerade statsandelar. I kommunala och privata läroanstalter är timeresursen från år 1994 endast en kalkylmässig grund för statsandelen. År 1993, då statsandelen exceptionellt kommer att bestämmas enligt läroinrättingarnas storlek, kommer timresursen inte

ännu att ha någon betydelse. I de statliga läroinrättningarna skall timresursen också i fortsättningen bestämma den mängd undervisning som ges. Den i paragrafen nämnda befogenheten för undervisningsministeriet att vid behov närmare besluta om timresursen skall närmast gälla statliga läroanstalter.

Paragrafen skall inte innehålla några stadganden om grunderna för hur undervisningsgrupper bildas. En undervisningsgrupp är inte enligt det nya statsandelssystemet någon beräkningsgrund för statsandelen. Läroanstaltens huvudman skall enligt egen bedömning själv besluta om undervisningsgrupperna.

Enligt 4 mom. i ikraftträdelsestadgandet skall i den yrkesinriktade grundutbildning och långvariga fortbildning som ordnas som vuxenutbildning vid statens yrkesläroanstalter fortfarande, till utgången av 1993, tillämpas de tidigare stadgandena om bildande av undervisningsgrupper. Systemet kommer till denna del att reformeras från ingången av 1994.

22 §. Intagning av studerande. Till paragrafens 1 mom. fogas enligt förslaget ett stadgande om skyldigheten att i samband med ansökningsförfarandet bemöta de studerande jämlikt som söker sig till yrkesläroanstalterna. Avsikten med stadgandet är framförallt att understryka varje studerandes rätt att fritt söka sig till den yrkesläroanstalt han önskar.

23 §. Studerandenas skyldigheter. Paragrafens 2 mom. har med hänvisning till motiveringen till 15 § ändrats så att ett kollegialt organ som avses i 2 § lagen om kommunernas undervisningsförvaltning i stället för direktionen skall besluta om avstängning av kommunala läroanstalters elever. Om det i kommunen finns flera sådana organ, skall man i instruktionen bestämma vilket organ som skall vara det beslutande organet. Det beslutande organet skulle i praktiken vara antingen en nämnd eller en direktion. Av rättssäkerhetsskäl har det inte ansetts vara möjligt att låta en tjänsteinnehavare eller befattningshavare besluta om avstängning av elever. Liksom för närvarande är det direktionen som beslutar om avstängning i statliga och privata läroanstalter.

28 §. Ställningen för personalen vid en privat läroanstalt. Det är meningen att utbildningsstyrelsen skall utvecklas i första hand till ett ämbetsverk för utveckling av undervisningsplaner och undervisningsmetoder. Administrativa uppgifter är föga lämpade för ett sådant ämbetsverks verksam- hetsområde. Enligt förslaget skall därför disciplinära ärenden som gäller befattningshavare vid privata läroanstalter överföras från den tjänstemannanämnd som tillsatts i samband med utbildningsstyrelsen till de tjänstemannanämnder som tillsatts i samband med länsstyrelserna.

29 §. Pensionsskydd. Enligt förslaget skall lagens stadganden om pensionsskydd upphävas. Detta leder inte till några ändringar i pensionsskyddet för dem som är anställda vid statliga och kommunala läroanstalter. Nyanställda vid privata läroanstalter som ger grundläggande yrkesutbildning kommer däremot i och med reformen att överföras från det statliga pensionssystemet till arbetspensionssystemet. Enligt ikraftträdelsestadgandets 5 mom. kommer den personal som när lagen träder i kraft är anställd vid en privat läroanstalt som ger grundläggande yrkesutbildning att kvarstå inom det statliga pensionssystemet. Arbetspensionssystemet kommer således att tillämpas på personal vars anställningsförhållande till den sistnämnda läroanstalten har börjat den 1 januari 1993 eller senare. Avsikten med ikraftträdelsestadgandets 6 mom. är att trygga det i momentet angivna pensionsskyddet för dem som är anställda vid särskilda yrkesläroanstalter.

7 a kap. *Finansiering*

Till lagen har fogats ett nytt 7 a kap. med 31 a—31 d §§ om finansiering.

31 a §. Anläggningsprojekt. Paragrafen är ny. I den stadgas om statsandel och statsunderstöd som beviljas för yrkesläroanstalters anläggningsprojekt. Enligt paragrafens 1 mom. gäller i fråga om sådan statsandel för anläggningskostnader som beviljas huvudmannen för en läroanstalt som ger grundläggande yrkesutbildning vad som stadgas i den föreslagna lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Också dessa läroanstalter skall således omfattas av det nya statsandelssystemet som är baserat på enhetspriser som fastställs för olika typer av lokaler.

Enligt paragrafens 1 mom. skall med avvikelse från huvudregeln i 26 § lagen om finansiering och undervisnings- och kulturverksamhet som en funktionell helhet betraktas också en sådan apparatanskaffning i en yrkesläroanstalt, som inte ansluter sig till byggande, förvärv, grundlig reparation eller någon annan

motsvarande åtgärd, om kostnaderna för den uppgår till minst ett belopp som statsrådet fastställt. Som ett anläggningsprojekt betraktas under de nämnda förutsättningarna också anskaffningar i samband med lantbruksläroanstalters övningsgårdsbruk samt forstläroanstalters övningsskog.

Enligt paragrafens 2 mom. kan för särskilda yrkesläroanstalters anläggningskostnader beviljas statsunderstöd inom ramen för statsbudgeten. Till denna del motsvarar stadgandet den gällande lagstiftningen.

31 b §. Driftskostnader. Paragrafen är ny. Enligt den skall för yrkesläroanstalters driftskostnader beviljas statsandel enligt vad som stadgas i den föreslagna lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

31 c §. Hemkommunens betalningsandel. I det nya 31 c § 1 mom. stadgas om elevens hemkommuns skyldighet att delta i de driftskostnader som hänför sig till en elev som studerar i en yrkesläroanstalt. Enligt paragrafens 1 mom. skall hemkommunens betalningsandel för en elev som studerar vid en yrkesläroanstalt som ger grundläggande yrkesutbildning beräknas i enlighet med 9 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. I den sistnämnda paragrafen föreslås särskilda beräkningsgrunder dels för kommunala och privata läroanstalter, dels för statliga läroanstalter.

Enligt paragrafens 3 mom. skall elevens hemkommuns betalningsandel för en elev som studerar på Åland bestämmas på samma sätt som i fråga om elever som studerar i statliga läroanstalter.

Om en elev inte har någon hemkommun, skall till huvudmannen för en kommunal eller privat läroanstalt enligt paragrafens 2 mom. av statsmedel betalas ett belopp som motsvarar statsandelen och hemkommunens betalningsandel. I fråga om statliga läroanstalter skall staten svara för kostnaderna i sin helhet.

31 d §. Finansiering av kompletterande utbildning. Enligt paragrafen kan länsstyrelsen inom ramen för anslag i statsbudgeten köpa kompletterande utbildning av yrkesläroanstalter. Paragrafen motsvarar gällande 12 a § i lagen om finansiering av yrkesläroanstalter.

8 kap. *Särskilda stadganden*

32 §. Specialundervisning inom yrkesutbildningen. Paragrafens 2 mom. föreslås bli upphävt. Inom det nya kalkylbaserade statsandelssystemet inkluderas skolgångsbiträdenas löner i kostnadsbasisen på vilken de enhetspriser beräknas vilka läggs till grund för statsandelen. Från statsandelssystemets synpunkt är det nuvarande stadgandet, enligt vilket det kan finnas skolgångsbiträden i läroanstalterna, inte längre nöd- vändigt. Inte heller undervisningsministeriets bestämmelser om stats- bidragsgrunderna behövs längre.

35 §. Yrkesinriktad vuxenutbildning. I paragrafen stryks begreppet tillfällig yrkesutbildning. I finansieringshänseende kommer sådan yrkesinriktad grundläggande vuxenutbildning som ordnas såsom tillfällig utbildning att i stort sett behandlas på samma sätt som annan grundläggande yrkesutbildning. Om finansieringen av fortbildning och kompletterande utbildning föreslås stadganden i 31 d §.

Den i paragrafen stadgade möjligheten att avvika från stadganden som utfärdats i enlighet med denna lag och den förordning som givits med stöd av den skall enligt förslaget gälla yrkesinriktad vuxenutbildning. Detta är motiverat eftersom de behov som sammanhänger med vuxenutbildningen ofta väsentligt avviker från dem som gäller i fråga om yrkesutbildningen för unga.

39 §. Tystnadsplikt och rätt att erhålla uppgifter. I fråga om kommunernas undervisningsväsen föreslås att det stadgas om den tystnadsplikt och rätt att erhålla uppgifter som gäller i fråga om personalen och de kommunala förvaltningsorganen, i 6 och 7 §§ i den lag om kommunernas undervisningsförvaltning som också föreslås i detta sammanhang. Eftersom tystnadsplikten och rätten att erhålla uppgifter borde vara densamma oberoende av respektive läroanstalts huvudman föreslås det att också i fråga om statliga och privata läroanstalter i tillämpliga delar skall iakttas lagen om kommunernas undervisningsförvaltning. I paragrafen tas in ett specialstadgande om tystnadsplikt för studerande vid hälsovårdsanstalter och läroanstalter inom det sociala området, eftersom den lag som föreslås om kommunernas undervisningsförvaltning inte skulle reglera studerandenas tystnadsplikt, med undantag av de studerande som eventuellt väljs in i direktionerna. Den rätt att erhålla uppgifter som stadgas i paragrafens 4 mom. svarar mot gällande 3 mom. I instruktionen bestäms vilket organ som skall utöva den

behörighet i en kommunal läroanstalt som tillkommer den i 4 mom. angivne huvudmannen.

40 §. Sökande av ändring. I paragrafen har gjorts de ändringar som följer av att systemet för reglering av förvaltningsorganens, tjänsteinnehavarnas och befattningshavarnas uppgifter och behörighet har förnyats. Eftersom det i lagen inte längre, med vissa undantag, stadgas om de uppgifter som ankommer på direktionen, kan besvärsrätten inte begränsas till uteslutande direktionens beslut. Enligt paragrafen är det tillåtet att besvära sig över alla beslut som fattas med stöd av denna lag eller en förordning som givits med stöd av den, om besvärsrätten inte särskilt har begränsats genom förordning. Rätten att söka ändring utvidgas således. Liksom i fråga om grundskolorna och gymnasierna är det meningen att i förordning uttömmande räkna upp de beslut som inte får överklagas genom besvär. Det är närmast fråga om vissa beslut i samband med det dagliga skolarbetet.

Ikraftträdande. Lagen avses träda i kraft från ingången av år 1993.

I ikraftträdelsestadgandets 2, 3 och 5 mom. stadgas om sådana ar- rangemang under övergångsperioden, som ansluter sig till förvaltningen, behörighets- och uppgiftsfördelningen samt sökande av ändring. I fråga om 4 mom. hänvisas till motiveringen till 21 §. I lagrummets 6 och 7 mom. stadgas om det i motiveringen till 29 § nämnda arrangemang som innebär att pensionsskyddet inte förändras för dem som när lagen träder i kraft är anställda vid privata läroanstalter.

1.14. Lagen om studiesociala förmåner för yrkesläroanstalternas elever

3 §. Paragrafens 2 mom. behövs inte längre och föreslås därför bli upphävt. I momentet stadgas om möjligheten att under vissa förutsätt- ningar ge en elev som får temporär yrkesutbildning utökade studiesociala förmåner. Det föreslagna kalkylbaserade statsandelssystemet innebär att huvudmannen för en läroanstalt kan ordna sådana förmåner också utan något uttryckligt stadgande om saken. Kostnaderna för förmånerna blir beaktade i samband med att de enhetspriser beräknas som läggs till grund för statsandelen.

6 §. Med hänvisning till motiveringen till 3 § föreslås paragrafen bli upphävd. I den stadgas om de möjligheter som en yrkesläroanstalt har att ordna avgiftsfri skolskjuts för en elev eller att betala kostnaderna för skolresorna.

7 §. I paragrafen stryks utbildningsstyrelsens rätt att godkänna de elevhem där eleverna får bo avgiftsfritt.

1.15. Lagen om yrkespedagogiska lärarutbildningsinstitutioner

1 §. Enligt förslaget skall med hänvisning till motiveringen till 29 § lagen om yrkesläroanstalter strykas stadgandet om pensionsskydd i lagen om yrkespedagogiska lärarutbildningsinstitutioner, dvs. 19 §. Enligt lagens ikraftträdelsestadgande skall pensionsskyddet bibehållas oförändart för den personal som när lagen träder i kraft är i en sådan privat yrkesläroanstalts anställning som avses i 19 §. Dessa personers pensionsförmåner skall bestämmas enligt det statliga pensionssystemet. Den personal som anställts efter lagens ikraftträdande skall däremot hänföras till arbetspensionssystemet.

1.16. Lagen om yrkesutbildningscentrer för vuxna

10 §. Statsunderstöd för anläggningskostnader. I paragrafens 3 mom. har gjorts de ändringar som lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet förutsätter. På återbetalning av statsandelar som beviljats för anläggningsprojekt skall således i stället för lagen om statsandelar och -understöd åt kommuner och kommunalförbund, som föreslås bli upphävd, tillämpas 44 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

14 §. Förhållande till statsandelslagen. Paragrafen föreslås bli upphävd såsom obehövlig. Enligt paragrafen har lagen om statsandelar och -understöd åt kommuner och kommunalförbund som föreslås bli upphävd fallit utanför denna lags tillämpningsområde med det undantag som särskilt har nämnts i denna paragraf.

16 §. Ersättning som skall betalas av en studerandes hemkommun. I paragrafens 1 mom.

har gjorts den ändringar som det nya statsandelssystemet förutsätter. Eftersom den statsandelsskala som föreslås i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet är lägre än den gällande skalan, kommer ersättningarna från elevernas hemkommuner att öka i proportion till den sänkta skalan.

1.17. Lagen om barnträdgårdslärarinstitut

4 a §. I paragrafen har gjorts de ändringar som det nya statliga finansieringssystemet förutsätter. De föreslagna ändringarna föranleder inga ändringar i de kostnadsberäkningsgrunder enligt vilka elevernas hemkommuners betalningsandelar av barnträdgårdslärarinstitutets driftskostnader bestäms. Enligt paragrafen skall kommunens betalningsandel bestämmas utgående från det belopp som fastställs i enlighet med lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, på basis av den statsandelsskala för undervisningsväsendet som överensstämmer med bärkraftsklassificeringen enligt den nämnda lagens 8 §.

1.18. Lag om medborgarinstitut

1 kap. *Allmänna stadganden*

1 §. Den gällande lagen om statsunderstöd åt medborgar- och arbe tarinstitut föreslås bli upphävd och ersatt med en ny lag om medbor garinstitut. Enligt lagen skall båda institutstyperna heta medborgarinstitut. Ett institut kan emellertid fortsättningsvis använda sina nuvarande namn, t.ex. arbetarinstitut, eller ta ett annat namn i samband med att kommunens vuxenutbildningssystem omorganiseras.

Institutens huvudsakliga uppgift är fortfarande att ge allmänbildande vuxenutbildning. Medborgarinstituten kan ge också yrkesinriktad vuxenutbildning och annan utbildning, enligt vad som närmare stadgas genom förordning. Den yrkesinriktade vuxenutbildning som instituten ger skall närmast ha karaktären av yrkesinriktad kompletteringsutbildning i kursform, men den kan i vissa fall innehålla också yrkesinriktade grundutbildningselement för vuxna eller allmänbildande ämnen. Medborgarinstitutens möjligheter att ge grundläggande yrkesutbildning skall bestämmas i utvecklingsplanerna för utbildningen. Omnämnandet av annan utbildning avser framförallt grundundervisning i konst. Med grundundervisning i konst avses sådan undervisning inom olika konstområden som följer läroplaner. För amatörer avsedd undervisning i konstämnen kommer sannolikt i framtiden att ordnas på en bredare basis än grundundervisningen, även bland barn och ungdomar.

I den paragraf som stadgar om lagens syfte definieras medborgarinstituten som läroanstalter för vuxna. Den nuvarande åldergränsen för studerandena föreslås emellertid bli slopad. Åldersgränsen behöver inte bestämmas på lagnivå. Däremot får instituten vid behov själva bestämma åldersgränser, t.ex. för att bevara institutets karaktär av utbildningsinstitution för vuxna.

I den undervisning i praktiska ämnen och konstämnen som också barn och unga under 16 år får delta i med särskilt tillstånd, har årligen deltagit ca 50 000 studerande, vanligen i samma studiegrupper som vuxna. Barn och ungdomar har inte haft möjlighet att studera språk och naturvetenskapliga ämnen. Denna begränsning är omotiverad. Möjligheten till språkstudier är ägnad att komplettera skolans språkurval med språk som studeras mera sällan. Genom att låta ungdomar delta kan också de naturvetenskapliga ämnenas popularitet ökas. Grundundervisningen i konst är ett vägande argument för att slopa åldersgränsen.

Utvidgningen av verksamhetsområdet till forskning och serviceverksamhet stämmer överens med lagen om yrkesutbildningscentrer för vuxna. Den motsvarar den utveckling som sker inom vuxenutbildningen, där gränsen mellan utbildning, forskning och konsultservice ofta är artificiellt dragen. Också den kvalitativa utvecklingen av utbildningen förutsätter att den sammankopplas med möjligheter till forskning. Aktiviteter av detta slag förekommer redan vid instituten. Medborgarinstituten kan såsom landets bredbasigaste vuxenutbildningsform på kommunnivån fungera som centrer både för utbildning och för sådan forskning och service som stödjer utbildningen. Liksom utbildningen kan också forskningen och servicen ordnas i form av avgiftsbelagd serviceverksamhet.

I enlighet med 1 § kan medborgarinstituten fungera som läroanstalter med ett mångsidigt utbud av utbildning. Det är kommunerna som beslutar om utbildningens tyngdpunktsområden, med beaktande av det övriga utbildningsutbudet samt de möjligheter som samarbete

och arbetsfördelning erbjuder. På detta sätt blir också skillnaderna mellan instituten allt större. På flera orter kan medborgarinstituten fungera som centrer som både erbjuder vuxenutbildning och samordnar den.

2 §. Huvudmannen för ett medborgarinstitut kan liksom för närvarande vara en kommun, ett kommunalförbund eller någon annan sammanslutning med rättshandlingsförmåga. Det nuvarande tillståndet att grunda ett institut föreslås bli ersatt med ett tillstånd att upprätthålla ett institut. Tillstånd beviljas av undervisningsministeriet, som även behandlar ändringar i tillståndet. I lagen stadgas vidare om möjligheten att återkalla tillståndet. Det är alltid undervisningsministeriet som skall besluta om återkallande. Huvudmannen skall höras i ett sådant ärende.

2 kap. *Förvaltning*

3 §. Om de kommunala medborgarinstitutens förvaltning gäller vad som stadgas i kommunallagen eller bestäms med stöd av den. Dessutom skall den lag om kommunernas undervisningsförvaltning tillämpas som också föreslås i detta sammanhang. I den sistnämnda lagen stadgas om kommunens skyldighet att för förvaltningen av undervisningsväsendet tillsätta ett kollegialt organ, i praktiken en nämnd eller direktion. I lagen om kommunernas undervisningsväsen föreslås vidare stadganden om förvaltningen i tvåspråkiga kommuner, om gemensam förvaltning för olika läroanstaltsformer samt om tystnadsplikt och rätt att erhålla uppgifter.

4 §. Huvudmannen för ett privat medborgarinstitut skall enligt för slaget tillsätta en direktion. Om direktionens uppgifter stadgas genom förordning och bestäms i en direktion. Om rätten att vara närvarande och yttra sig skall stadgas genom förordning. Avsikten är att huvudmannen för ett privat institut i så stor utsträckning som möjligt själv skall få bestämma om institutets interna beslutssystem.

5 §. Enligt förslaget förutsätts endast privata medborgarinstitut ha en instruktion. Instruktionen skall ersätta det reglemente som stadgas i den gällande lagen. Om vad instruktionen skall innehålla stadgas närmare genom förordning. De kommunala institutens förvaltning regleras i enlighet med kommunallagen och de instruktioner som ges med stöd av den.

3 kap. *Personal och studerande*

6 §. Instituten skall enligt förslaget fortfarande ha en rektors- tjänst eller rektorsbefattning. Denna kan vara en huvud- eller bitjänst eller en befattning med karaktär av huvud- eller bisyssla. I fråga om den övriga personalen fastställs inga tjänste- eller befattningsbenämningar, utan om dem beslutar huvudmannen.

7 §. Om rektors och lärarnas behörighet skall stadgas genom förordning. Undervisningsministeriet skall vid behov utfärda föreskrifter om sådan undervisningspraktik som förutsätts för behörighet. Detta är motiverat eftersom praktiksystemet som bäst förnyas. Undervisningsministeriet kan bevilja dispens från behörighetsvillkoren.

8 §. Grunderna för antagning av studerande bestäms i allmänhet i en instruktion. Eftersom instituten också kan ge yrkesutbildning, måste antagningsgrunderna i fråga om yrkesutbildningen på grund- och påbyggnadslinjerna stämma överens med de övriga grunder som gäller i dessa avseenden. I fråga om denna utbildning kan därför vid behov genom förordning stadgas om grunderna för antagning av studerande. Förfarandet kommer att tillämpas i ett fåtal situationer vid medborgarinstituten.

4 kap. *Finansiering*

9 §. Medborgarinstituten beviljas statsandel både för anläggnings- och driftskostnader, i enlighet med lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Statsandelen för driftskostnader skall beräknas så att det timantal som fastställts som beräkningsgrund för statsandelen multipliceras med det kalkylerade enhetspriset per undervisningstimme.

10 §. Undervisningsministeriet skall enligt förslaget varje år fast- ställa det antal undervisningstimmar som läggs till grund för beräkningen av medborgarinstitutens statsandel. Timantalet kan justeras årligen, med beaktande av de väsentliga förändringar som skett i institutets verksamhet. Det är bl.a. fråga om justeringar till följd av nya skoluppgifter, såsom grundundervisning i konst, förändrade verksamhetsområden och därmed sammanhängande avsevärda förändringar i utbildningsbehovet.

Det pris per undervisningstimme som används vid beräkningen av statsandelen skall

vart fjärde år på basis av de faktiska utgifterna bestämmas i enlighet med lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Övriga år skall priset per undervisningstimme justeras i enlighet med kostnadsnivån och de förändringar i verksamheten som förorsakas av statens åtgärder.

Ett medborgarinstitut kan ge undervisning också i form av avgiftsbelagd serviceverksamhet. Sådana undervisningstimmar och till dem hänförliga kostnader skall inte beaktas när statsandelen beräknas.

5 kap. *Särskilda stadganden*

11 §. Arbetsåret definieras genom förordning. Det är meningen att genom förordning stadga att arbetsåret med avvikelse från den gällande lagen skall vara ett kalenderår. Arbetsperiodens minimilängd per år, dvs. per kalenderår, föreslås bli ökad från nuvarande 26 arbetsveckor till 33 arbetsveckor, vilket motsvarar den nuvarande arbetsperioden.

12 §. Medborgarinstituten kan fortfarande ordna försöksverksamhet. Om förfarandet i sådana fall då försöksverksamheten innebär en avvikelse från lagen skall stadgas genom förordning. Tillstånd till sådan avvikelse kan beviljas av undervisningsministeriet. Om möjligheten att bevilja statsunderstöd för försöksverksamhet stadgas i 38 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

13 §. Stadgandet om sökande av ändring motsvarar de principer som gäller inom undervisningsväsendet i övrigt. Det viktigaste rättsmedlet är således kommunalbesvär. I andra beslut av ett privat medborgarinstituts direktion eller av en befattningshavare, än sådana som gäller statsandel, får ändring dock sökas hos länsrätten i enlighet med lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden. Genom förordning kan rätten att söka ändring uteslutas i vissa fall.

14 §. I paragrafen ingår ett sedvanligt bemyndigande att utfärda förordning.

6 kap. *Ikraftträdande*

15 §. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1993. Enligt förslaget får åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter vidtas innan den träder i kraft.

16 §. De medborgar- och arbetarinstitut som avses i den gällande lagen blir i och med ikraftträdandet medborgarinstitut. De får dock behålla sitt namn även om de inte kallar sig medborgarinstitut.

Pensionsskyddet för dem som är anställda vid privata medborgarinstitut bestäms för närvarande enligt lagen om vissa pensioner som skall utbetalas av statsmedel. Inom det nya statsandelssystemet görs inte längre någon skillnad mellan statsandelsberättigad och annan personal, utan statsandelen hänför sig till institutets sammanlagda utgifter. Personalens pensionsrätt kan således inte längre definieras enligt statsandelskriteriet.

I den nya situation som uppstår skall de som nyanställs vid privata medborgarinstitut hänföras till arbetspensionssystemet. Enligt ikraftträdelsestadgandets 3 mom. skall pensionsskyddet för den statsandelsberättigade personal som är anställd vid ett privat medborgarinstitut när lagen träder i kraft bestämmas enligt de stadganden som gäller vid ikraftträdelsetidpunkten, dvs. enligt statens pensionssystem. Således kommer alla de personer att hänföras till arbetspensionssystemet vilkas anställningsförhållande till ett privat medborgarinstitut har börjat den 1 januari 1993 eller senare.

1.19. Lagen om musikläroanstalter

Lagens rubrik har förenhetligats med rubrikerna för de andra lagar som omfattas av statsandelsreformen.

2 kap. Statsandel

Kapitelrubriken har ändrats i överensstämmelse med det nya statsandelssystemet.

3 §. Enligt paragrafen kan för en musikläroanstalts anläggnings kostnader beviljas statsandel enligt vad som stadgas i den föreslagna lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. För musikläroanstaltens driftskostnader beviljas statsandel enligt nämnda lag. Musikläroanstalternas statsandel bestäms enligt bärkraftsklassificeringen, på det kalkylerade belopp som läggs till grund för statsandelen, enligt vad som i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet stadgas om undervisningsväsendet. Med avvikelse från den gällande lagstiftningen skall

också på den statliga finansieringen av musikläroanstalters anläggningskostnader tillämpas den statsandelsskala och det lokaltypsbaserade enhetsprissystem som stadgas i den nämnda lagen.

4 §. I paragrafen har strukits den på det utgiftsbaserade statsandelssystemet grundade förteckningen över driftskostnader som berättigar till statsandel. I paragrafen skall enligt förslaget stadgas om elevens hemkommuns skyldighet att betala sin andel av de driftskostnader som hänför sig till en elev som får yrkesutbildning i musik. Betalningsandelen bestäms i enlighet med lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, på samma sätt som i fråga om övrig kommunal eller privat yrkesundervisning. En elevs hemkommun är inte betalningsskyldig för andra elever än sådana som får yrkesundervisning.

I paragrafens 2 mom. stadgas att till huvudmannen för en läroanstalt av statsmedel skall betalas ett belopp som motsvarar statsandelen och hemkommunens betalningsandel för en sådan elevs yrkesutbildning som inte har någon hemkommun.

5 §. Enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet beräknas statsandelen för en musikläroanstalts driftskostnader så att det för läroanstalten fastställda antalet undervisningstimmar multipliceras med det kalkylerade enhetspriset per undervisningstimme. Enligt den föreslagna paragrafen skall undervisningsministeriet läroanstaltsvis fastställa det antal undervisningstimmar som används för beräkning av statsandelen. Eftersom för yrkesundervisningen i musik och för den övriga undervisning som musikläroanstalterna ger beräknas särskilda enhetspriser i enlighet med den nämnda lagens 16 §, skall undervisningsministeriet också fastställa antalet undervisningstimmar skilt för yrkesundervisningen och den övriga undervisningen.

6 §. Enligt förslaget upphävs 1 mom. 4 punkten, eftersom den inte är förenlig med det kalkylbaserade statsandelssystemet. Enligt lagrummet har en musikläroanstalt kunnat beviljas rätt till statsandel endast i det fall att läroanstalten utöver de särskilda förutsättningar som stadgas i paragrafen dessutom uppfyller de övriga statsandelsvillkor som stadgas genom lag och förordning.

8 §. Paragrafen föreslås bli upphävd såsom obehövlig. För kompletterande utbildning av en musikläroanstalts personal kan inom ramen för anslag i statsbudgeten beviljas understöd också utan något uttryckligt bemyndigande i lagen.

9 §. Paragrafen föreslås bli upphävd såsom obehövlig. I 38 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet föreslås ett stadgande om understöd för försöksverksamhet. Det är således inte motiverat att stadga om saken i denna lag. För statsunderstöd som beviljas för försöksverksamhet kan uppställas villkor också utan något uttryckligt bemyndigande i lag. Stadgandet om uppställande av villkor kan därför upphävas.

10 §. Paragrafen föreslås bli upphävd. För en musikläroanstalts anläggningskostnader kan i stället för sådant byggnadsunderstöd som stadgas i paragrafen beviljas statsandel enligt vad som föreslås i 3 §.

11 §. Paragrafen har i ändrad form flyttats till 3 kap. Motiveringen följer nedan.

2 a kap. *Betalningsandelar och ersättningar från elevernas hemkommuner till musikläroanstalter som ger yrkesutbildning*

Kapitlet (11 a—11 c §§) föreslås med hänvisning till motiveringen till 4 § bli upphävt.

3. kap. *Förvaltning*

11 §. Paragrafen föreslås i innehållsmässigt förnyad form bli flyttad till 3 kap. om förvaltning. I paragrafen stadgades tidigare om hur lagen om statsandelar och -understöd åt kommuner och kommunalförbund, som föreslås bli upphävd, skulle tillämpas på musikläroanstalter.

Enligt den nya ordalydelsen gäller i fråga om förvaltningen av kommunala musikläroanstalter, med vissa särskilt stadgade undantag, vad som stadgas i kommunallagen eller bestäms med stöd av den. Dessutom skall lagen om kommunernas undervisningsförvaltning tillämpas. I den sistnämnda lagen stadgas om kommunens skyldighet att för förvaltningen av undervisningsförvaltning tillsätta ett kollegialt organ. I praktiken kommer organet att vara en nämnd eller en direktion. I lagen om kommunernas undervisningsförvaltning skall dessutom stadgas om tvåspråkiga kommuners förvalt-

ning, om olika läroanstaltsformers gemensamma förvaltning samt om tystnadsplikt och rätt att erhålla upplysningar.

12 §. I paragrafen stadgas om musikläroanstalters direktion. Stadganden om saken fanns tidigare i 13 §. Med hänvisning till motiveringen till 11 § stryks merparten av stadgandena om kommunala musikläroanstalters direktion. Det blir således kommunen som enligt sin prövning beslutar om en direktion skall tillsättas för en kommunal musikläroanstalt. Privata musikläroanstalter skall däremot alltjämt ha direktioner.

En kommunal musikläroanstalt kan enligt förslaget antingen ha en sådan direktion som stadgas i kommunallagen eller också en sådan från kommunallagen avvikande direktion som avses i paragrafens 1 mom. I en direktion som till sin sammansättning avviker från kommunallagen skall lärarkåren och eleverna vara representerade samt, med avvikelse från den gällande lagstiftningen, också läroanstaltens övriga personal. De representanter som valts för de nämnda persongrupperna skall med avvikelse från den gällande lagstiftningen vara fullvärdiga medlemmar av direktionen. Dessa medlemmar skall därför väljas i den ordning som kommunallagen stadgar, om inte valet med stöd av den föreslagna paragrafen har överförts från kommunfullmäktige till något annat kommunalt organ. Den som representerar studerandena skall ha fyllt 15 år. För närvarande är åldersgränsen 18 år. De föreslagna ändringarna innebär en samordning av förvaltningsstadgandena rörande de olika läroanstaltsformerna.

Huvudmannen får bestämma vilken sammansättning direktionen för en privat läroanstalt skall ha. Stadgandena tillåter också att representanter för lärarkåren och skolans övriga personal väljs in i direktionen för en privat läroanstalt.

13 §. I paragrafen stadgas om instruktionen. Om den stadgades tidigare i 12 §. I paragrafen räknas upp vad instruktionen skall innehålla bestämmelser om. Enligt den föreslagna paragrafen förutsätts kommunala läroanstalter inte längre ha någon egen instruktion, utan kommunen kan inta bestämmelser som gäller läroanstalterna i sina övriga instruktioner. Stadgandet om att privata musikläroanstalter skall underställa sitt reglemente utbildningsstyrelsen föreslås bli upphävt. Enligt förslaget skall närmare bestämmelser också om privata musikläroanstalters verksamhet ges i en instruktion, som inte behöver underställas någon statlig myndighet.

Eftersom lagen och förordningen, med några få undantag, inte stadgar vilka förvaltningsorgan, tjänsteinnehavare och befattningshavare som skall sköta vissa uppgifter, måste i instruktionen bl.a. bestämmas om de uppgifter som ankommer på en musikläroanstalts förvaltningsorgan, tjänsteinnehavare och befattningshavare samt om dessas behörighet.

Instruktionen för en kommunal läroanstalt skall i enlighet med kommunallagen godkännas av kommunfullmäktige och instruktionen för en privat läroanstalt i enlighet med paragrafens 2 mom. av läroanstaltens direktion.

15 §. Paragrafen föreslås bli upphävd. De begränsningar som gäller personalens statsandelsberättigande löner är oförenliga med det nya statsandelssystemet, eftersom det inte längre görs någon skillnad mellan statsandelsberättigande och annan personal.

17 §. Paragrafen föreslås bli upphävd. I den stadgas om pensions skyddet för den personal vid privata musikläroanstalter som berättigar till statsandel. Enligt paragrafen gäller om en musikläroanstalts till statsandel berättigande anställdas rätt till pension och om rätten till familjepension efter dem, vad som stadgas om statsanställda i tjänste- och arbetsförhållande. I paragrafen stadgas också om den pensionskostnadsandel som skall dras av från läroanstaltens statsandel för löner. Utöver personal av det nämnda slaget finns vid läroanstalterna också i viss mån anställda för vilkas löneutgifter inte beviljats statsandel. Denna personal är anställd i arbetsavtalsförhållande och dess pensionsrätt regleras i arbetspensionslagstiftningen.

Enligt det nya statsandelssystemet är det inte möjligt att särskilja personal som berättigar till statsandel från annan personal, utan statsandelen hänför sig till läroanstaltens totalutgifter. Inte heller personalens pensionsrätt kan således längre definieras utgående från det nämnda statsandelskriteriet.

I och med att paragrafen upphävs kommer de privata musikläroanstalternas nyanställda att hänföras till arbetspensionssystemet i stället för till det statliga pensionssystemet. Enligt ikraftträdelsestadgandets 3 mom. kommer pensionsskyddet för den till statsandel berättigande personal som när lagen träder i kraft är anställd vid privata musikläroanstalter att bestämmas enligt de stadganden som gäller vid

den tidpunkt då lagen träder i kraft, dvs. i tillämpliga delar i enlighet med de statliga pensionssystemet. Till arbetspensionssystemet kommer således att hänföras alla de vilkas anställningsförhållande till en privat musikläroanstalt har börjat den 1 januari 1993 eller senare.

19 §. I paragrafen har såsom oförenligt med det nya kalkylbaserade statsandelssystemet strukits stadgandet enligt vilket en läroanstalt för att bevara sin rätt till statsandel skall ansöka om ändring av arbetsprogrammet i det fall att det i läroanstalten sker förändringar som berör grunderna för beslutet om statsandelens belopp.

19 b §. Paragrafen är ny. Enligt den skall det stadgas genom förordning om grunderna för intagningen av studerande till grundläggande yrkesutbildning. Systemet för val av studerande till yrkesutbildning i musik förenhetligas således med den övriga yrkesundervisningen. Paragrafen stadgar också om skyldigheten att i samband med intagningsförfarandet bemöta sökandena jämlikt. Paragrafen motsvarar förslaget till 22 § 1 mom. i lagen om yrkesläroanstalter.

20 §. I paragrafen föreslås en strykning av stadgandet om att direktionen också i kommunala läroanstalter skall avstänga en elev för viss tid. I ärenden av detta slag skall beslutanderätten vid kommunala läroanstalter enligt förslaget utövas av ett kollegialt organ som avses i 2 § lagen om kommunernas undervisningsförvaltning. Om det i kommunen finns flera sådana organ, fastställs det beslutande organet in instruktionen. Vid privata läroanstalter är det, liksom för närvarande, direktionen som beslutar om avstängning av elever. Av rättssäkerhetsskäl anses det vara otänkbart att en tjänsteinnehavare eller befattningshavare får besluta om avstängning av elever.

Stadgandet i 2 mom. om sökande av ändring i avstängningsbeslut föreslås i ny utformning bli överfört till 21 §.

21 §. Enligt förslaget skall stadgandena om sökande av ändring överföras till denna paragraf. Enligt 45 § 2 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet gäller i fråga om sökande av ändring i ett statsandelsbeslut vad som stadgas i kommunala statsandelslagen. I paragrafen stadgas således om sökande av ändring i beslut som fattas med stöd av denna lag eller en förordning som givits med stöd av den. Sådana är närmast de i 20 § nämnda besluten om avstängning av elever samt beslut om utnämning av tjänsteinnehavare och befattningshavare.

I en kommunal läroanstalts beslut får således, med undantag av beslut om avstängning av elever, sökas ändring i enlighet med vad som stadgas i kommunallagen. I privata läroanstalters beslut får ändring sökas hos länsrätten, på det sätt som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden. I avstängningsbeslut skall emellertid ändring sökas hos länsstyrelsen inom 14 dagar från delfåendet av beslutet, i den ordning som stadgas i den sistnämnda lagen. Det föreslagna rättsmedelssystemet stämmer således överens med det system som gäller inom det övriga undervisningsväsendet.

Ikraftträdelsestadgande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1993. I ikraftträdelsestadgandets 2 och 5 mom. föreslås övergångsarrangemang som gäller förvaltning och ändringssökande. I 3 mom. föreslås ett stadgande om att den till statsandel berättigande personal som när lagen träder i kraft är i en privat musikläroanstalts anställning, på det sätt som framgår av motiveringen till 17 §, skall bibehålla sitt pensionsskydd oförändrat. I ikraftträdelsestadgandets 4 mom. stadgas i fråga om den personal som avses i 3 mom. om pensionspremien, dröjsmålsränta på den, tvångsindrivning av pensionspremier samt om de uppgifter som skall till- ställas statskontoret för verkställigheten av pensionsskyddet. Stadgandena motsvarar dem som tillämpas för närvarande.

1.20. Lagen om statsunderstöd till folkhögskolor

2 a och 14 a §§. I paragraferna har gjorts de ändringar som det nya finansieringssystemet förutsätter. Vid beräkningen av statsandelen och hemkommunsersättningen för sådan undervisning som avses i paragraferna skall tillämpas den skala som finns i 8 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturväsendet. Den föreslagna skalan är lägre än den nuvarande. I 14 § 1 mom. stadgas att om en studerande som får grundskole- eller gymnasieundervisning eller yrkesundervisning inte har någon hemkommun skall ett belopp som motsvarar statsbidrag och hemkommunsersättning betalas av statsmedel.

Med anledning av hänvisningsstadganden kommer grunderna för bestämmande av en

privat folkhögskolas hemkommunsersättning och en kommunal folkhögskolas hemkommunsbetalningsandel att ändras på samma sätt.

1.21. Biblioteksslagen

2 §. Ordnande av biblioteksservice. Paragrafens 1 mom. har ändrats så att kommunen kan ordna allmän biblioteksservice också på annat sätt än genom att själv eller tillsammans med andra kommuner ha ett allmänt bibliotek. Kommunen kan således anlita också köpta tjänster för att ordna biblioteksservicen. Den kan köpa biblioteksservice antingen av andra kommuner eller av privata serviceproducenter. I praktiken blir det fråga om att köpa service främst inom vissa biblioteksssektorer, t.ex. datateknik.

Enligt förslaget skall 17 § om privata bibliotek upphävas. Därför föreslås att också de stadganden i gällande 2 § 2 mom., som hänvisar till 17 §, upphävs. Ett nytt 2 mom. blir det från 5 § 1 mom. flyttade stadgandet om att i tvåspråkiga kommuner skall vardera språkgruppens behov beaktas på enahanda sätt.

3 §. Kommunalt biblioteksväsen. Paragrafen föreslås bli upphävd. Begreppet kommunalt bibliotek slopas således. Förslaget innebär att kommunerna skall besluta om ett arrangemang enligt vilket de samordnar den biblioteksservice som finns i kommunen. Samtidigt slopas kommunernas skyldighet att utfärda en särskild instruktion för biblioteksväsendet. Kommunerna kan således, enligt vad de anser vara ändamålsenligt, utfärda bestämmelser om biblioteksväsendet i andra kommunala instruktioner. Enligt förslaget är kommunerna inte heller utan särskild begäran skyldiga att till länsstyrelsen för kännedom översända instruktioner för biblioteksväsendet.

4 §. Statsandel. I paragrafen stadgas för närvarande om biblioteksnämnderna. Huvudregeln är för närvarande att kommunerna skall ha en biblioteksnämnd. Paragraftexten föreslås bli helt omskriven. Det kommer inte att finnas kvar några stadganden om biblioteksnämnder i lagen. Kommunen kan således i enlighet med kommunallagen besluta hur de uppgifter skall skötas som tidigare ankommit på biblioteksnämnden.

Den nyskrivna 4 § skall innehålla grundstadganden om finansiering av biblioteksväsendet. Kommunerna skall beviljas statsandel för biblioteksväsendets anläggningsprojekt i enlighet med vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Som anläggningsprojekt skall med avvikelse från huvudregel i 26 § 1 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet anses också anskaffning av biblioteksbussar och biblioteksbåtar.

Enligt paragrafens 2 mom. skall också beträffande statsandelen för driftskostnader gälla vad som stadgas i den föreslagna lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. En förutsättning för att statsandel skall beviljas för ett biblioteks driftskostnader är enligt förslaget att kommunen ordnar sådan biblioteksservice som avses i lagen. En kommun kan enligt vad som anförs i motiveringen till 2 § också köpa sådan biblioteksservice som förutsätts för statsandel. Biblioteksservicen skall också i så fall till sin kvalitet och kvantitet motsvara den service som ett allmänt bibliotek ger.

5 §. Samlingar och deras tillgänglighet. Paragrafen föreslår bli upphävd. Det som i 1 mom. stadgas om kraven på samlingarna anses inte längre vara behövligt. Stadgandet om ordnandet av service i tvåspråkiga kommuner har överförts till 2 § 2 mom. I paragrafens 2 mom. stadgas om möjligheten att göra material som hör till biblioteksväsendets samlingar tillgängligt på andra platser än i biblioteken. Det anses inte längre nödvändigt att i detalj styra dessa kommunala serviceformer.

I paragrafens 3 och 4 mom. stadgas om möjligheten att ordna hemservice och kundtransporter. Dessa stadganden har inom det utgiftsbaserade statsandelssystemet tryggat kommunernas rätt till statsandel för de kostnader som hänför sig till de nämnda serviceformerna. Inom det nya statsandelssystemet beviljas kalkylerad statsandel för bibliotekens sammanlagda utgifter. Stadgandena om ordnande av den nämnda servicen har således inte längre någon betydelse för kommunernas statsandelar. Kommunerna kan ordna servicen också utan några stadganden om saken.

6 §. Biblioteksslokalerna och öppethållning. I och med att stats- andelssystemet förnyas behöver lokalerna inte längre godkännas. Det anses inte heller vara nödvändigt att reglera öppethållningen.

7 §. Avgiftsfri biblioteksservice. Enligt den föreslagna paragrafen ökas kommunernas möjligheter att uppbära avgifter för biblioteksser-

vicen. Kommunerna får uppbära avgifter för annan service än den som nämns i paragrafen. De får besluta både om vilken service som skall avgiftsbeläggas och om avgifternas storlek. I och med att en del av servicen avgiftsbeläggs får kommunerna bättre möjligheter att öka utbudet av biblioteksservice.

Enligt den föreslagna paragrafen skall det inte uppbäras någon avgift av den som använder ett biblioteks egna samlingar i biblioteket och lånar bibliotekets böcker. Syftet med stadgandet är att säkerställa att den traditionella biblioteksservicen förblir avgiftsfri. Det skall vara avgiftsfritt att använda samlingarna i de avseenden som nämns i lagrummet, oberoende av vilka serviceformer det är fråga om. I förslagen till 13 och 14 §§ stadgas att de fjärrlån skall vara avgiftsfria som landskapsbiblioteken och centralbiblioteket för de allmänna biblioteken ger.

8 §. Personal. Det finns för närvarande relativt detaljerade stadganden om biblioteks-personalens struktur och behörighetsvillkor. I dessa avseenden föreslås en betydande avreglering. Syftet med paragrafens ändrade 1 mom. är att säkerställa att en tillräckligt stor del av biblioteks-personalen har fackutbildning. Enligt paragrafens 2 mom. stadgas vid behov genom förordning om behörighetsvillkoren för bibliotekens fackpersonal. Paragrafens gällande 2 mom., enligt vilket undervisningsministeriet har kunnat besluta om grunderna för och storleken av den personal som behövs inom ett kommunalt biblioteksväsen, föreslås bli upphävt.

9 §. Chef för biblioteksväsendet. Paragrafen föreslås bli upphävd som obehövlig. Kommunen får också till denna del själv bestämma hur den ordnar förvaltningen av biblioteksväsendet.

10 §. Behörighetsvillkor för personalen. Paragrafen föreslås med hänvisning till motiveringen till 8 § bli upphävd. Systemet med dispensförfarande i fråga om bibliotekarietjänster föreslås bli slopat.

11 §. Ledning och övervakning. Paragrafen föreslås bli upphävd. I den stadgas om undervisningsministeriets och länsstyrelsernas befogenheter att leda, övervaka och inspektera biblioteksväsendet. Avsikten med ändringen är att betona kommunernas självständiga beslutanderätt när det gäller att ordna service. Det är meningen att betona en informationsstyrning som inte är formellt reglerad.

13 §. Landskapsbiblioteken. I paragrafen har gjorts de tekniska ändringar som följer av att 3 § om kommunalt biblioteksväsen upphävs.

I paragrafens 3 mom. föreslås ett stadgande om att ett kommunalt bibliotek som utsetts till landskapsbibliotek, utöver vad som i 7 § föreslås bli stadgat om avgiftsfri biblioteksservice, inte får uppbära någon avgift för de fjärrlån som det ger till de allmänna biblioteken. Staten finansierar landskapsbibliotekens verksamhet med specialunderstöd. Det är mening att understödet skall kvarstå med stöd av 38 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturväsendet.

14 §. Centralbiblioteket för de allmänna biblioteken. I paragrafens 1 mom. föreslås motsvarande ändringar som i 13 § 1 mom. I paragrafens 3 mom. föreslås med hänvisning till motiveringen till 13 § ett stadgande om att ett kommunalt bibliotek som utsetts till centralbibliotek för de allmänna biblioteken, utöver vad som i 7 § föreslås bli stadgat om avgiftsfri biblioteksservice, inte får uppbära avgifter heller för de fjärrlån som det ger till de allmänna biblioteken.

16 §. Samarbetet mellan biblioteken och skolorna. Paragrafen föreslås bli upphävd. I och med denna paragraf blir det i sin helhet beroende av kommunernas prövning i vilken mån de allmänna bibliotekens och skolbibliotekens verksamhet samordnas.

17 §. Privata bibliotek. Paragrafen föreslås bli upphävd. Statsunderstöden till privata bibliotek har med tiden minskat och har numera i stor utsträckning förlorat sin betydelse. Kommunen kan däremot i enlighet med 2 § köpa biblioteksservice också av privata serviceproducenter.

18 §. Nordiskt kommunalt samarbete. Paragrafen föreslås bli upphävd, eftersom för det kommunala samarbetet över de nordiska riksgränserna kan beviljas statsunderstöd enligt prövning i enlighet med vad som stadgas i 38 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Det är således inte nödvändigt att det stadgas om samarbetet i denna lag.

19 §. Fördelning av kostnaderna. Paragrafen föreslås bli upphävd såsom obehövlig. Enligt 22 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet skall den bärkraftsklassenliga statsandelen för två eller flera kommuners gemensamma bibliotek bestämmas i förhållande till kommunernas invånarantal.

20 §. Överlåtelse av avskrivet material. Paragrafen föreslås bli upphävd såsom obehövlig.

Ikraftträdande. Lagen avses träda i kraft från ingången av 1993. De biblioteksnämnder som har valts före det skall sitta kvar till utgången av sin mandatperiod.

1.22. Lagen om ungdomsarbete

2 §. Enligt paragrafens 1 mom. ankommer det på staten och kommunerna att i första hand skapa förutsättningar för ungdomsverksamheten. Till paragrafen föreslås bli fogat ett nytt 2 mom. vari stadgas om kommunernas uppgifter inom ungdomsverksamheten. Kommunerna skall enligt det nya stadgandet vid behov ordna ungdomsverksamhet samt sköta de kontakter och den information som gäller ungdomspolitik. Stadgandet är behövligt eftersom 4 § 1 mom., vari ungdomsnämndens och kommunens uppgifter definieras, föreslås bli upphävt.

2. kap. *Ungdomsväsendets förvaltning i kommunerna*

Detta kapitel, vari stadgas om ungdomsnämnderna (4 och 5 §§) samt om ungdomsväsendets tjänster och behörighetsvillkoren för dem, föreslås bli upphävt. Kommunen skall enligt förslaget själv besluta hur ungdomsverksamhetens förvaltning skall ordnas samt om ungdomsverksamhetens tjänster och behörighetsvillkoren för dem.

7 §. Paragrafen föreslås bli så ändrad att kommunen beviljas statsandel för ungdomsarbete i enlighet med vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

8—11 §§. Eftersom det i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet stadgas om statsandelsgrunderna, statsandelsskalan, statsbidragsmyndigheten samt om utbetalning av statsandel, föreslås dessa paragrafer bli upphävda.

15 §. För anläggningsprojekt inom ungdomsverksamheten kan alltjämt beviljas statsunderstöd. I paragrafen hänvisas till denna del till lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. I paragrafen har dessutom strukits omnämnandena av lånemöjligheten.

16 §. Paragrafen om det högsta statsunderstödet som beviljas för anläggningsprojekt föreslås bli upphävd.

17 §. Eftersom lån inte längre skall kunna beviljas för anläggningsprojekt föreslås paragrafen bli upphävd.

23 §. Denna paragraf om användning av tippnings- och penninglotterivinstmedel föreslås bli så ändrad att omnämnandet om lånemöjligheten stryks.

26 §. Denna paragraf, som gäller bevarande av behörighet för tjänster inom ungdomsverksamhet, föreslås bli upphävd såsom obehövlig.

1.23. Idrottslagen

3 §. Enligt förslaget skall lån inte längre beviljas för anläggnings- projekt som avser idrottsanläggningar. Paragrafen skall justeras i enlighet härmed.

5, 6 och 7 §§. I paragraferna stadgas om förvaltningen av idrottsväsendet. Eftersom kommunerna enligt förslaget själva skall besluta hur förvaltningen av idrottsväsendet ordnas i enlighet med kommunallagen, föreslås paragraferna bli upphävda.

8 §. Enligt paragrafen skall kommunerna beviljas statsandel för idrottsverksamheten i enlighet med vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

8 a—10 §§. På grund av att statsandelssystemet förnyas föreslås paragraferna bli upphävda.

11 §. För idrottsanläggningars anläggningsprojekt skall enligt förslaget alltjämt kunna beviljas statsunderstöd. I paragrafen hänvisas i detta avseende till lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. I paragrafen har dessutom strukits omnämnandena av lånemöjligheten.

12 §. I paragrafen har strukits omnämnandena av lånemöjligheten.

13 och 14 §§. Det anses inte vara behövligt att i lagen särskilt reglera maximibeloppet av statsunderstöd som beviljas för idrottsanläggningars anläggningsprojekt. Inte heller anses det längre vara motiverat att stadga om vilka omständigheter som särskilt skall beaktas när under- stöd beviljas (13 § 2 mom.).

15 §. Denna paragraf, som gäller återbetalning av lån, föreslås bli upphävd.

16 §. Enligt denna paragraf som föreslås bli ändrad kan undervisningsministeriet utfärda närmare föreskrifter om understöd som avses i

detta kapitel. Ministeriet kan således inte längre bestämma vad som skall anses vara godtagbara anläggningskostnader.

23 §. Denna paragraf som gäller användningen av tippnings- och penninglotterivinstmedel föreslås bli så ändrad att omnämnandet av lånemöjligheten stryks.

24 §. Eftersom det i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet stadgas om den myndighet som beviljar statsandelar och statsunderstöd föreslås det att motsvarande omnämnanden i 2 och 3 mom. stryks. Enligt förslaget skall statsrådet besluta om de grunder på vilka det bestäms i vilka fall det är undervisningsministeriet eller länsstyrelsen respektive länsidrottsnämnden som beslutar om beviljande av understöd för anläggningsprojekt.

28 §. Denna paragraf, som gäller bibehållande av behörigheten för tjänster inom idrottsförvaltningen, föreslås bli upphävd såsom obehövlig.

Ikraftträdelsestadgandet. Lagen föreslås träda i kraft år 1993.

1.24. Lag om kommunernas kulturverksamhet

En ny lag om kommunernas kulturverksamhet föreslås bli stiftad. Denna skall ersätta lagen om kulturverksamhet i kommunerna. Den nya lagen föreslås inte innehålla några stadganden om hur förvaltningen av kulturverksamheten skall ordnas i kommunerna. Stadgandena om statsandel och statsunderstöd har skrivits om.

1 §. Kommunernas uppgifter inom kulturväsendet. Enligt paragrafen skall kommunerna främja, stödja och organisera kulturverksamheten i kommunen. Kulturverksamheten kan ordnas antingen av kommunen själv eller av en sammanslutning eller stiftelse som utövar kulturverksamhet. Kommunerna skall för kommunernas invånare ordna möjligheter att inom olika konstområden få grundundervisning samt undervisning för amatörutövare. Med grundundervisning i konst avses i den lag om saken som ges särskilt, sådan planenligt framskridande undervisning inom olika konstområden som följer fastställda läroplaner och som riktar sig närmast till barn och unga.

2 §. Kulturverksamhet. Kulturverksamhet definieras på samma sätt som i den gällande lagens 1 §.

3 §. Statsandel och statsunderstöd. Kommunerna beviljas enligt 1 mom. statsandel för kulturverksamhet enligt vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

I paragrafens 2 mom. finns ett mot gällande 8 § svarande stadgande om under vilka förutsättningar statsunderstöd för anläggningsprojekt beviljas i kommunerna verksamma sammanslutningar, stiftelser och institutioner. Lån kan inte längre beviljas för sådana projekt.

4 §. Bemyndigande att utfärda förordning. Paragrafen innehåller ett sedvanligt bemyndigande att utfärda förordning.

5 §. Ikraftträdande. Det är meningen att lagen skall träda i kraft den 1 januari 1993. Genom lagen upphävs den tidigare lagen om kulturverksamhet i kommunerna jämte ändringar.

1.25. Museilag

I propositionen föreslås att en museilag stiftas. Den skall ersätta lagen om statsandelar och statsunderstöd för museer. Lagtekniskt har det ansetts vara ändamålsenligt att stifta en ny lag eftersom reformen av finansieringssystemet skulle förutsätta omfattande ändringar av de flesta stadgandena i den gällande lagen.

1. kap. *Statsandel*

1 §. Museerna beviljas statsandelar och statsunderstöd enligt vad som stadgas i denna lag och i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Denna lag stadgar närmast om förutsättningarna för att bevilja museer statsandelar.

2 §. Förutsättningarna för att få statsandelar och statsunderstöd har lindrats. Den gällande lagens villkor beträffande museilokalerna, museiförvaltningen samt förvaringen, utställningen och användningen av museiföremålen behövs inte längre.

3 §. Undervisningsministeriet skall enligt förslaget godkänna de museer som är berättigade till statsandel. Till de av undervisningsministeriet utsedda riksomfattande specialmuseerna, landskapsmuseerna och regionala konstmuseerna betalas, på grund av dessa museers

specialuppgifter, en statsandel som med 10 procentenheter överstiger den som anges i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

4 §. Inom ramen för statsbudgeten beslutar undervisningsministeriet om det antal årsverken som läggs till grund för de enskilda museernas statsandelar.

2. kap. *Statsunderstöd*

5 §. Till de museer som är berättigade till statsandel kan inom ramen för statsbudgeten beviljas statsunderstöd enligt prövning för anläggningsprojekt. Närmare stadganden om saken finns i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

3. kap. *Särskilda stadganden*

6 §. Tippnings- och penninglotterivinstmedel kan fortfarande användas för museernas statsandelar och statsunderstöd.

7 §. Om de riksomfattande specialmuseernas, landskapsmuseernas och de regionala konstmuseernas uppgifter skall stadgas genom förordning.

8 §. I paragrafen ingår ett sedvanligt bemyndigande att utfärda förordning.

4. kap. *Ikraftträdande*

9 §. Avsikten är att lagen skall träda i kraft den 1 januari 1993, samtidigt som de övriga lagar som har samband med statsandelsreformen.

1.26. Teater- och orkesterlag

Avsikten med lagen är att statens ekonomiska stöd till teatrar och orkestrar skall bli lagstadgat.

1. kap. *Statsandel*

1 §. Teatrar och orkestrar skall enligt förslaget kunna beviljas statsandel för sina driftskostnader i enlighet med vad som stadgas i denna lag och lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

2 §. En förutsättning för erhållande av statsandel föreslås vara att teatern eller orkestern ägs av en kommun eller ett kommunalförbund eller av en privat sammanslutning eller stiftelse till vars stadgeenliga uppgifter hör att bedriva eller svara för teater- eller orkesterverksamhet. Dessutom förutsätts att teatern eller orkestern uppträder regelbundet basis och yrkesmässigt.

3 §. Undervisningsministeriet skall när lagen träder i kraft besluta vilka teatrar och orkestrar som skall få lagstadgad statsandel. Undervisningsministeriet beslutar också vilka teatrar och orkestrar som skall få rätt till statsandel under senare år.

Av de riksomfattande teatrarna skall Svenska teatern i Helsingfors och Tampereen Työväen Teatteri hänföras till denna lags tillämpningsområde. I fråga om statsunderstödet till Suomen Kansallisteatteri och Finlands Nationalopera skall iakttas vad som stadgas i den förordning om användning av överskottet från penninglotteriet och tippningsmedel (725/82) som givits med stöd av lotterilagen (491/65).

Avsikten är att statsandelssystemet i samband med att lagen träder i kraft skall omfatta 50 teatrar, av vilka 10 är teatergrupper, 5 dansteatrar och 4 barnteatrar. Systemet skall omfatta 23 orkestrar och ensembleer.

4 §. Undervisningsministeriet beslutar inom ramen för statsbudgeten om teatrarnas och orkestrarnas kalkylerade antal årsverken.

5 §. Det är inte ändamålsenligt att på de teatrar som anses ha en riksomfattande betydelse tillämpa den bärkraftsklassificering som stadgas i den föreslagna lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Därför föreslås att Svenska Teatern i Helsingfors och Tampereen Työväen Teatteri skall få statsandelar som avviker från förläggningskommunens bärkraftsklass.

Utöver de teatrar som nämns i lagförslaget skall undervisningsministeriet ges möjligheter att inom ramen för statsbudgeten bevilja statsandelar som är större än de som bestäms enligt respektive teaters eller orkesters placeringskommun, för sådana teatrar och orkestrar som har en avsevärd riksomfattande eller regional betydelse, i det fall att det föreligger särskilda skäl. Det kan vara fråga t.ex. om en teater med en speciell karaktär, t.ex. en riksomfattande dans-, dock- eller barnteater, eller om teater- eller

orkesterverksamhet som annars har en riksomfattande betydelse eller också om regional teater- eller orkesterverksamhet.

2. kap. *Statsunderstöd*

6 §. Teatrar och orkestrar kan inom ramen för statsbudgeten få statsunderstöd enligt prövning för sina anläggningsprojekt. Närmare stadganden om saken finns i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

3. kap. *Särskilda stadganden*

7 §. I paragrafen ingår ett sedvanligt bemyndigande att utfärda förordning.

8 §. Vissa teatrars och orkestrars verksamhet får också understöd av tippnings- och penninglotterivinstmedel. Genom stadgandet blir det möjligt att använda dessa anslag också för teatrar och orkestrar som får statsandel.

4. kap. *Ikraftträdande*

9 §. Lagen föreslås träda i kraft samtidigt som de övriga lagar som har samband med statsandelsreformen, dvs. den 1 januari 1993.

1.27. Lagen om funktionärskollektivavtal för privata statsunderstödda institutioner

Det är meningen att det vid teatrarna och orkestrarna i vårt land också efter att statsandelslagen har trätt i kraft skall vara möjligt att i samma utsträckning som för närvarande kollektivt avtala om anställningsvillkor och att följa en så konsekvent och samordnad kollektivavtalspraxis som möjligt. Därför föreslås det att 2 § 3 mom. lagen om funktionärskollektivavtal för privata statsunderstödda institutioner ändras så att lagen inte tillämpas på de teatrar och orkestrar som får statsandel.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

Med stöd av den nya finansieringslagen skall en förordning utfärdas med närmare stadganden om lagens verkställighet. Förordningen skall närmast innehålla procedurstadganden, t.ex. om uppgiftsfördelningen och kontakterna mellan olika myndigheter. Genom förordningen skall också stadgas om tillämpning av vissa beräkningsgrunder för statsandelar. De förordningar som givits med stöd av de lagar som enligt denna proposition skall upphävas, kommer också de att upphävas i och med att den nya lagstiftningen träder i kraft. I de förordningar som givits med stöd av de s.k. verksamhetslagarna skall göras de justeringar som följer av att dessa lagar ändrats. Till denna proposition fogas inte några förordningsutkast.

3. Ikraftträdande

Avsikten är att de föreslagna lagarna skall träda i kraft den 1 januari 1993. Samtidigt träder även lagen om statsandelar till kommunerna i kraft. Innan den nya finansieringslagen träder i kraft kan de åtgärder vidtas som verkställigheten av lagen förutsätter. Under övergångsperioden tillämpas i vissa fall de lagar som enligt propositionen skall upphävas.

Med stöd av vad som anförs ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag
om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på ansökningar om samt storleken, beviljande och utbetalning av statsandelar och statsunderstöd som kommuner eller kommunalförbund eller enskilda sammanslutningar eller stiftelser med stöd av någon av de lagar som nämns i 3 § kan få för driftskostnader eller anläggningsprojekt som gäller undervisnings- eller kulturverksamhet.

I denna lag stadgas också om den betalningsandel som elevens hemkommun skall betala till en annan kommun, till ett kommunalförbund eller till en privat sammanslutning eller stiftelse som är huvudman för en läroanstalt eller till staten.

2 §

Förhållandet till lagen om statsandelar till kommunerna

På statsandelar och statsunderstöd som avses i denna lag skall, till den del som stadgas i denna lag, lagen om statsandelar till kommunerna (/) tillämpas.

3 §

Lagarna om verksamhet som finansieras

Denna lag gäller sådana statsandelar och statsunderstöd samt hemkommunens betalningsandel som nämns i

1) grundskolelagen (476/83), gymnasielagen (477/83) och lagen om kvällsgymnasier (478/83),
2) lagen om yrkesläroanstalter (487/87),
3) lagen om medborgarinstitut (/),
4) lagen om musikläroanstalter (402/87),
5) lagen om grundundervisning i konst (/),
6) biblioteksslagen (235/86),
7) lagen om kommunernas kulturverksamhet (/),
8) lagen om ungdomsarbete (1068/85),
9) idrottslagen (984/79),
10) museilagen (/) samt
11) teater- och orkesterlagen (/).

4 §

Undervisningsverksamhet

Med undervisningsverksamhet avses i denna lag verksamhet enligt de lagar som nämns 3 § 1—5 punkten.

5 §

Kulturverksamhet

Med kulturverksamhet avses i denna lag verksamhet enligt de lagar som nämns i 3 § 6—11 punkten.

2 kap.

Finansiering av driftskostnader för undervisningsverksamhet

6 §

Allmänt stadgande

Kommuner, kommunalförbund och privata läroanstalter får finansiering för driftskostnader för undervisningsverksamhet enligt vad som stadgas i detta kapitel. Med finansiering avses statsandel och, när så stadgas, betalningsandelar från elevernas hemkommuner.

Statsandelen och betalningsandelen bestäms enligt kalkylerade grunder, i fråga om grundskolor, gymnasier, kvällsgymnasier och yrkesläroanstalter per elev, i fråga om medborgarinstitut och musikläroanstalter per undervisningstimme samt i fråga om grundundervisning i konst per kommuninvånare.

I 48 § 2 och 3 mom. stadgas om statsunder-

stöd till privata skolor som är så organiserade att de motsvarar grundskolan samt om statsunderstöd för specialyrkesläroanstalters och särskilda yrkesläroanstalters driftskostnader.

7 §

Kalkylerad statsandelsgrund

Statsandelen för en kommuns undervisningsverksamhet beräknas på det belopp som erhålls genom sammanräkning av

1) i fråga om kommunala grundskolor och skolor som ersätter grundskolan,

a) antalet elever som har hemort i kommunen multiplicerat med det per elev bestämda enhetspriset för den kommun som är huvudman för skolan och

b) antalet elever med hemort i kommunen som skall skjutsas och inkvarteras multiplicerat med det enhetspris per elev för skolskjuts och inkvartering som har bestämts för den kommun som är huvudman för skolan,

2) i fråga om kommunala gymnasier och kvällsgymnasier,

a) antalet elever som har hemort i kommunen multiplicerat med det per elev bestämda enhetspriset för den kommun som är huvudman för gymnasiet och

b) antalet elever med hemort i kommunen som skall skjutsas och inkvarteras multiplicerat med det enhetspris per elev för skolskjuts och inkvartering som har bestämts för den kommun som är huvudman för gymnasiet,

3) i fråga om yrkesläroanstalter som en kommun eller ett kommunalförbund svarar för,

a) antalet elever som har hemort i kommunen multiplicerat med det per elev bestämda enhetspriset för läroanstalten och

b) antalet elever med hemort i kommunen som skall skjutsas och inkvarteras multiplicerat med det enhetspris per elev för skolskjuts eller inkvartering som har bestämts för läroanstalten,

4) i fråga om medborgarinstitut som en kommun svarar för, det timantal som för institutet har fastställts som beräkningsgrund för statsandelen, multiplicerat med det per undervisningstimme bestämda enhetspriset,

5) i fråga om musikläroanstalter som en kommun eller ett kommunalförbund svarar för, det timantal som för läroanstalten har fastställts som beräkningsgrund för statsandelen, multiplicerat med det per undervisningstimme bestämda enhetspriset.

Om en privat sammanslutning eller stiftelse är huvudman för en läroanstalt, bestäms huvudmannens statsandel enligt det belopp som erhålls när läroanstaltens elevantal eller de undervisningstimmar som har fastställts som beräkningsgrund för statsandelen multipliceras med det enhetspris per elev eller undervisningstimme som har bestämts för läroanstalten.

I fråga om grundundervisning i konst räknas statsandelen med avvikelse från 1 mom. på det markbelopp som erhålls när kommunens invånarantal multipliceras med det enhetspris som har fastställts för grundundervisning i konst.

8 §

Skalan för statsandelar för undervisningsverksamhet

Den statsandel som avses i detta kapitel bestäms enligt lagen om bärkraftsklassificering av kommunerna (649/85) som följer:

Bärkraftsklass	Statsandel i procent
1	60
2	60
3	60
4	60
5	60
6	57
7	54
8	51
9	48
10	45

Statsandelen för grundskolor, skolor som ersätter grundskolan, gymnasier, kvällsgymnasier och yrkesläroanstalter bestäms enligt bärkraftsklasserna för elevernas hemkommuner. Detsamma gäller också musikläroanstalter till den del yrkesundervisning ordnas vid dem.

Statsandelen enligt bärkraftsklassen för medborgarinstitut som två eller flera kommuner svarar för bestäms i proportion till dessa kommuners invånartal. Statsandelen för privata medborgarinstitut bestäms enligt bärkraftsklassen för den kommun där institutet finns.

Statsandelen för annan undervisning vid en musikläroanstalt än yrkesundervisning bestäms enligt bärkraftsklassen för den kommun där läroanstalten finns.

För ett belopp som räknats enligt 7 § 3 mom. får kommunen dock med avvikelse från 1 mom. statsandel enligt kommunens bärkraftsklass, enligt vad som stadgas i 22 § 2 mom.

9 §

Hemkommunernas betalningsandelar

När en elevs hemkommun enligt lag är skyldig att finansiera sin andel av driftskostnaderna för en elev, skall hemkommunens betalningsandel per elev om något annat inte stadgas senare i denna paragraf eller om kommunerna inte avtalar något annat

1) i fråga om grundskolor, skolor som ersätter grundskolan, gymnasier och kvällsgymnasier räknas ut per skolform så, att den kalkylerade statsandelsgrund som avses i 7 § divideras med det sammanlagda elevantalet, varefter från beloppet dras av hemkommunens enligt bärkraftsklassen beräknade statsandel per elev, och

2) i fråga om yrkesundervisning räknas ut så att från de sannolika kostnaderna per elev vilka beräknas på det sätt som stadgas genom förordning dras av hemkommunens enligt bärkraftsklassen beräknade statsandel per elev.

I fråga om en elev som får undervisning som avses i 11 § och 32 § 3 mom. grundskolelagen skall hemkommunens betalningsandel med avvikelse från 1 mom. 1 punkten bestämmas enligt 1 mom. 2 punkten.

Hemkommunens betalningsandel för driftskostnaderna för en elev i en yrkesläroanstalt som staten svarar för skall beräknas utgående från det belopp per elev som statsrådet årligen bestämmer på basis av de genomsnittliga, sannolika kostnaderna för statens yrkesläroanstalter. Beloppet skall bestämmas med beaktande av de statliga yrkesläroanstalternas årliga konsumtionsutgifter samt deras utgifter för maskin-, inventarie- och apparatanskaffningar. Hemkommunen skall betala skillnaden mellan det per elev fastställda beloppet och det därav enligt skalan i 8 § beräknade beloppet.

10 §

Fastställande av statsandelsgrunderna

Statsrådet skall enligt 3 och 19 §§ lagen om statsandelar till kommunerna årligen fastställa genomsnittliga belopp för de enhetspriser som läggs till grund för statsandelen. Enhetspriserna bestäms av undervisningsministeriet.

11 §

Bibehållande av kostnadsfördelningen

För bibehållande av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna skall de i 10 § nämnda genomsnittliga beloppen för de enhetspriser som fastställts för det löpande året justeras vart fjärde år, med beaktande av de i 12—16 och 18 §§ angivna faktiska kostnaderna under föregående år samt förändringarna i den beräknade kostnadsnivån och verksamhetens art och omfattning under det löpande året.

För andra år än dem som avses i 1 mom. skall beloppen justeras enligt 4 och 5 §§ lagen om statsandelar till kommunerna.

De enhetspriser som avses i 7 § skall på motsvarande sätt justeras enligt vad som stadgas i 1 och 2 mom.

12 §

Beräkning av enhetspriset för grundskolor

Enhetspriset per elev i grundskolan och skolor som ersätter grundskolan skall för varje kommun beräknas vart fjärde år på basis av de totalkostnader som kommunerna under året före det då enhetspriset fastställs har haft för dessa skolor. När enhetspriserna för kommunerna räknas ut skall, enligt vad som närmare stadgas genom förordning, beaktas det beräknade antalet undervisningstimmar per elev, huruvida ett högstadium finns samt kommunens befolkningstäthet. Enhetspriserna skall bestämmas så att de belopp som erhålls när de kommunvis beräknade enhetspriserna multipliceras med elevantalen i kommunernas grundskolor och i de skolor i kommunen som ersätter grundskolan sammanlagt motsvarar totalkostnaderna. I svenskspråkiga och tvåspråkiga kommuner samt på samernas hembygdsområde skall enhetspriserna för kommunerna dessutom höjas med två procent i fråga om svenskspråkiga elever och elever som deltar i undervisning på samiska.

Under andra år än dem som nämns i 1 mom. skall det för varje kommun senast bestämda enhetspriset räknas om i enlighet med de förändringar som skett i det beräknade antalet undervisningstimmar per elev. När enhetspriserna bestäms för ett sådant år som avses i detta moment skall dessutom, enligt vad som stadgas i 1 mom., beaktas huruvida ett högstadium finns.

13 §

Beräkning av enhetspriset för gymnasier

Enhetspriset per elev i kommunala och privata gymnasier skall för varje huvudman beräknas vart fjärde år på basis av de totalkostnader som kommunerna och de privata gymnasierna i hela landet haft för gymnasierna under året före det då enhetspriset bestäms. När enhetspriserna räknas ut skall, enligt vad som närmare stadgas genom förordning, beaktas det beräknade antalet undervisningstimmar per elev och befolkningstätheten i den kommun där gymnasiet finns. Enhetspriserna skall bestämmas så att de belopp som erhålls när kommunernas och de privata gymnasiernas enhetspriser multipliceras med elevantalen sammanlagt motsvarar totalkostnaderna. När enhetspriserna beräknas skall av kvällslinjens elevantal beaktas 60 procent.

Under andra år än dem som nämns i 1 mom. skall det för varje huvudman senast bestämda enhetspriset räknas om i enlighet med de förändringar som skett i det kalkylerade antalet undervisningstimmar per elev.

Enhetspriset för ett kvällsgymnasium och gymnasiets kvällslinje utgör 60 procent av enhetspriset för gymnasiet i den kommun där kvällsgymnasiet och gymnasiets kvällslinje finns.

14 §

Beräkning av enhetspriset för yrkesläroanstalter

Enhetspriset per elev i yrkesläroanstalter skall för varje läroanstaltsform och huvudman beräknas vart fjärde år på basis av de totalkostnader som huvudmännen för dessa kommunala och privata läroanstalter i hela landet haft under året före det då enhetspriset bestäms. När enhetspriserna räknas ut skall, enligt vad som närmare stadgas genom förordning, beaktas det beräknade antalet undervisningstimmar per elev. Enhetspriserna skall bestämmas så att de belopp som erhålls när de kommunala och privata läroanstalternas enhetspriser multipliceras med elevantalen sammanlagt motsvarar de totalkostnader som nämns ovan.

Under andra år än dem som nämns i 1 mom. skall det för varje huvudman senast bestämda enhetspriset räknas om i enlighet med de förändringar som skett i det kalkylerade antalet undervisningstimmar per elev.

Vid beräkningen av enhetspriset för en sammanslagen läroanstalt beaktas antalet elever inom de olika läroanstaltsformerna och de därav förorsakade kostnadsskillnaderna.

15 §

Beräkning av enhetspriset för medborgarinstitut

Enhetspriset för medborgarinstitut skall beräknas vart fjärde år för kommuner med olika bosättningstruktur så att de kostnader som kommunerna inom respektive kategori och övriga huvudmän för instituten i dessa kommuner har haft för instituten under året före bestämmandet av enhetspriset divideras med det sammanlagda antalet undervisningstimmar som hållits under det året.

Enhetspriset för medborgarinstitut som har två eller flera kommuner som huvudman beräknas utgående från bosättningsstrukturen där instituet finns.

16 §

Beräkning av enhetspriset för musikläroanstalter

Enhetspriset för musikläroanstalter skall beräknas vart fjärde år för hela landet så att kostnaderna för musikläroanstalterna under året före bestämmandet av enhetspriset divideras med det sammanlagda antalet undervisningstimmar som hållits under det året. Enhetspriserna beräknas särskilt för yrkesutbildning och för annan undervisning vid musikläroanstalterna.

17 §

Enhetspriset för grundundervisning i konst

Undervisningsministeriet fastställer årligen enhetspriset per kommuninvånare för grundundervisning i konst, inom ramen för statsbudgeten.

18 §

Beräkning av enhetspriser för skolskjuts och inkvartering

Enhetspriset för grundskolornas skolskjutsar och inkvartering skall för kommuner med olika bosättningsstruktur vart fjärde år beräknas så

att de kostnader som kommunerna inom respektive kategori har haft för skolskjutsar och inkvartering under året innan enhetspriset bestäms divideras med det sammanlagda antalet elever som fått skolskjuts och inkvartering. Enhetspriset för skolskjuts och inkvartering i gymnasiet skall på motsvarande sätt räknas ut med beaktande också av kostnaderna för de privata gymnasier som finns i kommunen.

I fråga om yrkesläroanstalter skall enhetspriset för skolskjutsar vart fjärde år för hela landet beräknas per läroanstaltsform så att de kostnader som kommunerna och andra huvudmän för läroanstalterna har haft för elevernas skolresor divideras med det sammanlagda antalet elever som fått skolskjuts. Detsamma gäller på motsvarande sätt uträkning av enhetspriset för inkvartering.

19 §

Kostnader som inte beaktas vid beräkning av enhetspriser

Som kostnader för grundskolor, gymnasier och kvällsgymnasier samt för yrkesläroanstalter, musikläroanstalter och medborgarinstitut anses inte

1) kostnader för anläggningsprojekt som avses i denna lag och kostnader för förvärv av markområden,

2) kostnader för skötsel av lån eller kalkylerade räntor och avskrivningar,

3) kostnader för vilka statlig finansiering beviljas enligt någon annan lag,

4) avgifter och ersättningar till den som ordnar verksamhet som avses i 3 §, om kostnaderna för verksamheten beaktas när enhetspriserna bestäms,

5) kostnader för personalutbildning och andra avgiftsbelagda tjänster eller

6) förvaltningskostnader som hänför sig till annat än läroanstaltens interna förvaltning.

20 §

Beräkning av elevantal

Om beräkning av de elevantal som läggs till grund för finansiering som avses i detta kapitel stadgas genom förordning.

3 kap.

Finansiering av driftskostnader för kulturverksamhet

21 §

Kalkylerad statsandelsgrund

Den mot bärkraftsklassificeringen svarande statsandelen för en kommuns biblioteksväsen beräknas på det belopp som erhålls genom att kommunens invånarantal multipliceras med det för biblioteket bestämda enhetspriset.

Den mot bärkraftsklassificeringen svarande statsandelen för kommunens övriga kulturverksamhet beräknas på det belopp som erhålls genom sammanräkning av

1) kommunens invånarantal multiplicerat med det för kulturverksamheten fastställda enhetspriset,

2) kommunens invånarantal multiplicerat med det för idrottsverksamheten fastställda enhetspriset,

3) kommunens invånartal multiplicerat med det för ungdomsarbetet fastställda enhetspriset,

4) det såsom beräkningsgrund för museets statsandel fastställda antalet årsverken multiplicerat med det för museiverksamhet fastställda enhetspriset,

5) det såsom beräkningsgrund för teaterns statsandel fastställda antalet årsverken multiplicerat med det för teatrar fastställda enhetspriset samt

6) det såsom beräkningsgrund för orkesterns statsandel fastställda antalet årsverken multiplicerat med det för orkestrar fastställda enhetspriset.

22 §

Skalan för statsandelar för kulturverksamhet

Kommunen får enligt sin bärkraftsklass statsandel för det enligt 21 § 1 mom. beräknade beloppet, på det sätt som stadgas i 8 § 1 mom. Den enligt bärkraftsklassen bestämda statsandelen för två eller flera kommuners gemensamma bibliotek skall beräknas i förhållande till kommunernas invånarantal.

För det belopp som beräknats enligt 21 § 2 mom. får kommunen enligt sin bärkraftsklass statsandel som följer:

Bärkraftsklass	Statsandel i procent
1	40
2	40
3	40
4	40
5	40
6	37
7	34
8	31
9	28
10	25

Statsandelen för privata museer, teatrar och orkestrar bestäms enligt bärkraftsklassen för den kommun där de finns.

23 §

Enhetspriset för bibliotek

I fråga om bestämmandet och justeringen av enhetspriset för bibliotek gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 10 och 11 §§.

Enhetsprisen för bibliotek skall vart fjärde år för kommuner med olika bosättningsstruktur beräknas så att de kostnader som kommunerna inom respektive kategori har haft för biblioteken under året innan enhetspriset bestäms divideras med dessa kommuners invånarantal. Vid beräkningen av enhetspriset skall de kostnader som avses i 19 § inte beaktas.

24 §

Enhetspriserna för kulturverksamhet, idrottsverksamhet och ungdomsarbete

Undervisningsministeriet skall årligen inom ramen för statsbudgeten fastställa enhetspriset per kommuninvånare för kulturverksamheten, idrottsverksamheten och ungdomsarbetet.

25 §

Enhetspriserna för museer, teatrar och orkestrar

Undervisningsministeriet skall såsom enhetspriser för museer, teatrar och orkestrar fastställa det för föregående år för museernas, teatrarnas och orkestrarnas kalkylerade årsverken fastställda beloppet, justerat enligt de beräknade förändringarna i kostnadsnivån och de förändringar som statens åtgärder föranleder.

4 kap.

Statsandel och statsunderstöd för anläggningsprojekt

26 §

Anläggningsprojekt

Med anläggningsprojekt avses byggande, förvärv, grundlig reparation eller motsvarande åtgärder i fråga om lokaler som utgör en funktionell helhet samt anskaffning av lösegendom i samband med sådana åtgärder, om åtgärdens beräknade totalkostnader uppgår till minst det belopp som statsrådet fastställt.

Förvärv av ett markområde skall inte betraktas som ett anläggningsprojekt, om inte annat anges i en lag som nämns i 3 §.

Som ett anläggningsprojekt betraktas under de förutsättningar som anges i 1 mom. också anskaffning av annan lösegendom än sådan som avses i momentet, om så stadgas i en lag som nämns i 3 §.

Som ett anläggningsprojekt kan också betraktas en åtgärd som nämns i 1—3 mom., om de beräknade kostnaderna för den underskrider det belopp som statsrådet fastställt och om finansieringen av projektet med hänsyn till invånarantalet och den ekonomiska ställningen i kommunen eller i kommunalförbundets medlemskommuner skulle bli synnerligen betungande för kommunen eller kommunalförbundet. Detsamma gäller i tillämpliga delar privata läro- eller andra anstalters statsandelar.

27 §

Den kalkylerade statsandelsgrunden för anläggningsprojekt

När lokaler byggs eller förvärvas skall såsom statsandelsgrund användas den för projektet i enlighet med 31 § fastställda storleken multiplicerad med det fastställda enhetspriset för respektive lokal.

I samband med projekt som avser grundlig reparation av lokaler eller motsvarande åtgärder skall såsom statsandelsgrund användas det belopp som statsbidragsmyndigheten har fastställt för projektet på basis av de beräknade kostnaderna för det. Har för projektet i något annat fall inte fastställts något enhetspris, skall statsbidragsmyndigheten på motsvarande sätt fastställa det belopp som läggs till grund för statsandelen.

De belopp som avses i 1 och 2 mom. skall

justeras i överensstämmelse med prisnivån vid den tidpunkt då projektet inleds.

28 §

Skalan för statsandelar för anläggningsprojekt

Statsandelen för anläggningprojekt skall enligt kommunernas bärkraftsklassificering beräknas på det belopp som avses i 27 § som följer:

Bärkraftsklass det år då projektet inleds	Statsandel i procent
1	70
2	65
3	60
4	55
5	50
6	45
7	40
8	35
9	30
10	25

Om två eller flera kommuner har en gemensam läroanstalt eller någon annan i denna lag nämnd inrättning som berättigar till statsandel eller om ett kommunalförbund är huvudman, beviljas statsandel, för anläggningsprojekt för varje kommuns andel i enlighet med dess bärkraftsklass.

Om en privat läroanstalt beviljas statsandel för anläggningsprojekt, skall andelen bestämmas enligt den kommun där läroanstalten finns.

Statsandelen för anläggningsprojekt för specialyrkesläroanstalter utgör 70 procent av det belopp som avses i 27 §.

29 §

Fastställande av enhetspriser

Statsrådet fastställer varje år enhetspriserna för anläggningsprojekt. Enhetspriset fastställs i mark per kvadratmeter eller någon annan måttenhet.

Enhetspriserna skall inkludera kostnaderna för alla de åtgärder som behövs för att lokalerna skall kunna tas i bruk, så som planering av byggandet, iståndsättning av området, kommunaltekniska och andra motsvarande arbeten samt ändamålsenlig utrustning av lokalerna. I enhetspriserna skall dock inte inkluderas kostnaderna för markförvärv.

Enhetspriset skall basera sig på de genomsnittliga kostnaderna för förverkligade byggnadsprojekt. Om det finns väsentliga regionala skillnader i byggnadskostnaderna, kan enhetspriserna fastställas enligt kostnadsnivån på respektive område. När enhetspriserna fastställs skall det uppges vilken tidpunkts kostnadsnivå de motsvarar.

30 §

Projektplan

Över anläggningsprojekt skall uppgöras en projektplan som tillställs statsbidragsmyndigheten. Projektplanen skall innehålla en allmän beskrivning av projektet, en utredning om behovet att genomföra projektet och om när det kan förverkligas samt en kostnadskalkyl. Planen skall specificera de lokaler som projektet omfattar (*rumsprogram*).

31 §

Fastställande av anläggningsprojekts omfattning

Om statsbidragsmyndigheten anser att ett anläggningsprojekt behövs och att det finns statsekonomiska förutsättningar att finansiera det, skall statsbidragsmyndigheten på basis av den projektplan som nämns i 30 § fastställa i vilken omfattning anläggningsprojektet berättigar till statsandel.

32 §

Förverkligande av anläggningsprojekt

Anläggningsprojekt skall påbörjas det år då det statsandelsbeslut som avses i 39 § har fattats eller året därpå.

Statsbidragsmyndigheten kan av särskilda skäl på ansökan besluta att ett anläggningsprojekt får påbörjas innan statsandelsbeslutet har fattats.

33 §

Projektredovisning

Den som har fått statsandel skall inom sex månader efter att projektet har genomförts tillställa statsbidragsmyndigheten en redovisning över omfattningen och kostnaderna.

Statsandelstagaren skall dessutom månaden efter den då byggnadsarbetena inleddes tillställa statsbidragsmyndigheten en på entreprenadavtalen baserad redovisning över kostnaderna för byggandet, den grundliga reparationen eller

motsvarande åtgärder. Vad detta moment stadgar skall dock inte tillämpas på sådana byggnadsarbeten som statsandelstagaren huvudsakligen utfört såsom eget arbete.

34 §

Statsunderstöd för anläggningsprojekt

När statsunderstöd enligt lag kan beviljas för ett anläggningsprojekt gäller i fråga om projektet i tillämpliga delar vad som stadgas i 26, 30, 33, 35, 36, 39 och 44 §§. I stället för att fastställa omfattningen av anläggningsprojektet bestämmer statsbidragsmyndigheten till vilket belopp statsunderstöd högst beviljas.

Statsbidragsmyndigheten beslutar om utbetalningen av statsunderstödet.

Om beviljande, användning, utbetalning och tillsyn över användningen av statsunderstöd enligt prövning gäller dessutom vad som stadgas eller bestäms särskilt.

35 §

Finansieringsplan för anläggningsprojekt

Undervisningsministeriet uppgör varje år i samband med beredningen av statsbudgeten för de följande fyra åren en riksomfattande finansieringsplan för anläggningprojekt som gäller undervisnings- och kulturverksamhet. Finansieringsplanen utgör en del av förvaltningsområdets verksamhets- och ekonomiplan. Planen inkluderar de anläggningsprojekt som skall förverkligas under planeringsperioden, i ordningsföljd kalenderårsvis, en beräkning av de projektkostnader som berättigar till statsandel och av den statsandel som skall betalas för dem. I fråga om projekt som faller inom länsstyrelsens behörighetsområde innehåller planen en uppskattning av anslagen för de projekt som årligen får inledas samt av den statsandel som skall betalas för projekten.

För finansieringsplanen för anläggningsprojekten skall länsstyrelsen på basis av förslag som inkommit från kommunerna och kommunalförbunden samt övriga huvudmän för läroanstalter och andra institutioner göra upp en förteckning över de anläggningsprojekt som det är meningen att förverkliga inom länet. Projekten antecknas i förteckningen i skyndsamhetsordning enligt länsstyrelsens prövning. Uppgifterna för förteckningen skall årligen tillställas länsstyrelsen senast vid den tidpunkt som undervisningsministeriet bestämt.

36 §

Gemensamma anläggningsprojekt

Om avsikten är att förverkliga ett för flera förvaltningsområden gemensamt anläggningsprojekt, skall de behöriga statsbidragsmyndigheterna vidta åtgärder för att projektet i sin helhet skall kunna börja förverkligas samma år.

5 kap.

Särskilda understöd

37 §

Extra understöd

Huvudmannen för en privat läroanstalt eller någon annan privat inrättning som avses i denna lag kan beviljas extra understöd för anläggningsprojekt och driftskostnader inom ramen för anslag som anvisats för ändamålet i statsbudgeten.

38 §

Statsunderstöd för försöksverksamhet, specialuppgifter, inledande av verksamhet samt för lärarutbildning

För försök som syftar till att utveckla verksamhet enligt de lagar som nämns i 3 §, för specialuppgifter i samband med verksamheten och för inledande av verksamheten kan statsunderstöd beviljas inom ramen för anslag som anvisats för ändamålet i statsbudgeten.

Till huvudmannen för en yrkesläroanstalt skall i fråga om lärarutbildningsavdelningen vid läroanstalten, och till huvudmannen för en yrkesläroanstalt som är verksam som övningsskola i fråga om verksamheten som övningsskola, de verkliga driftskostnader som föranleds enbart av den nämnda utbildningen samt de kostnader för anskaffning av utrustning som kan hänföras till anläggningskostnaderna i sin helhet betalas med statsunderstöd.

6 kap.

Särskilda stadganden

39 §

Beviljande av statsandel

Statsandel för driftskostnader beviljas utan ansökan

1) hemkommunerna för elever i grundskolor och skolor som ersätter grundskolan samt gymnasier, kvällsgymnasier och yrkesutbildningsanstalter som en kommun eller ett kommunalförbund är huvudman för,

2) huvudmannen för medborgarinstitut och musikläroanstalter samt för privata gymnasier, kvällsgymnasier och yrkesläroanstalter,

3) inrättningens huvudman, om det är fråga om en inrättning som en kommun eller en enskild är huvudman för och som inte är en läroanstalt, samt

4) medlemskommunerna, om det är fråga om en inrättning som ett kommunalförbund är huvudman för och som inte är en läroanstalt.

Om beviljande av den statsandel som avses i 1 mom. gäller dessutom 20 § 3 mom. lagen om statsandelar till kommunerna.

Statsbidragsmyndigheten skall, om något annat inte stadgas särskilt, på ansökan bevilja anstaltens huvudman statsandel för anläggningsprojekt som avses i denna lag.

40 §

Utbetalning

Den statsandel för driftskostnader som har beviljats enligt 39 § 1 mom. utbetalas på det sätt som anges i 21 § 1 mom. lagen om statsandelar till kommunerna.

Elevens hemkommun skall två gånger om året, den första gången i februari och den andra gången i oktober om inte hemkommunen och huvudmannen avtalar något annat, till läroanstaltens huvudman betala ett belopp som i de fall som avses i 39 § 1 mom. 1 punkten motsvarar statsandelen och hemkommunens betalningsandel och i de fall som avses i 39 § 1 mom. 2 punkten motsvarar hemkommunens betalningsandel.

Statsandelen för ett anläggningsprojekt skall, om något annat inte stadgas särskilt, betalas till kommunen eller någon annan huvudman för en inrättning som avses i någon av de lagar som nämns i 3 § i lika stora månatliga rater under den tid projektet beräknas pågå. Den första raten skall betalas ut månaden efter den då meddelandet om att projektet inletts har inkommit. Om projektet i ett fall som avses i 32 § 2 mom. har inletts innan beslut om statsandel har fattats, skall den första raten betalas ut under den månad som följer efter att statsandel beviljades.

41 §

Statsbidragsmyndighet

Statsbidragsmyndighet i ärenden som avses i denna lag är undervisningsministeriet eller länsstyrelsen, enligt vad statsrådet beslutar om kompetensfördelningen. Genom förordning kan det stadgas att också någon annan myndighet skall vara statsbidragsmyndighet i ärenden som gäller statsunderstöd.

42 §

Skyldighet att lämna upplysningar

Kommunerna och kommunalförbunden skall enligt vad undervisningsministeriet bestämmer tillställa statsbidragsmyndigheten de upplysningar om kommunplanen, budgeten, bokslutet och kommunalberättelsen samt övriga upplysningar som behövs för att bestämma statsandelar enligt denna lag. Privata läro- och andra anstalter skall tillställa statsbidragsmyndigheten motsvarande uppgifter.

43 §

Förhandlingsförfarande

Angående förhandlingarna om justering av de genomsnittliga enhetspriserna samt kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna gäller vad som stadgas i 7 § 2 mom. lagen om statsandelar till kommunerna.

Innan undervisningsministeriet lägger fram sitt förslag till de anslag för statsandelar för driftskostnader som skall tas in följande finansårs statsbudget skall ministeriet förhandla om enhetspriserna med kommunernas centralorganisationer. Undervisningsministeriet skall också förhandla med kommunernas centralorganisationer om vilka upplysningar som skall anses vara behövliga för att bestämma, fastställa och justera enhetspriserna samt för att bestämma statsandelarna samt om hur dessa upplysningar skall tillställas statsbidragsmyndigheten.

44 §

Återbetalning av statsandelar för anläggningsprojekt

Det kan bestämmas att den del av det gängse värdet av anskaffad egendom som svarar mot den statsandel som har erhållits för ett anläggningsprojekt helt eller delvis skall återbetalas till staten, om egendomen överlåts till någon

annan, om verksamheten avslutas eller om egendomens användning varaktigt ändras så att egendomen inte kommer att användas för någon annan verksamet som berättigar till statsandel.

Om egendom för vilken statsandel har erhållits förstörs eller skadas, kan det bestämmas att en mot statsandelen svarande del av försäkringsersättning eller någon annan ersättning helt eller delvis skall betalas till staten eller dras av från statsandelen för ett nytt anläggningsprojekt.

Om återbetalningsskyldigheten och avdrag för ersättningar beslutar undervisningsministeriet. Den som får statsandel skall inom sex månader underrätta undervisningsministeriet om sådana förändringar som avses i 1 och 2 mom. Om det senare framgår att något meddelande inte gjorts inom utsatt tid, skall en mot statsandelen svarande del av egendomens gängse värde betalas till staten med en årlig ränta som motsvarar Finlands Banks grundränta, om inte undervisningsministeriet av särskilda skäl beslutar något annat.

45 §

Tillämpning av vissa stadganden i lagen om statsandelar till kommunerna

På statsandelar och statsunderstöd som avses i denna lag skall dessutom tillämpas följande stadganden i lagen om statsandelar till kommunerna (nedan: statsandelslagen):

1) 22 § om betalning av utebliven förmån,
2) 23 § om återbetalning av grundlös förmån,
3) 24 § om när betalningsskyldigheten förfaller samt
4) 27 § om vite.

Om rätten att söka ändring i beslut som avses i 31 § och 39 § 3 mom. gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 25 § och 26 § 1 mom. statsandelslagen. Om rätten att söka ändring i beslut som avses i 44 § gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 26 § 1 mom. statsandelslagen. Om rätten att söka ändring i andra beslut, som har givits med stöd av denna lag eller med stöd av ett stadgande i statsandelslagen till vilket det hänvisas i denna lag, gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 26 § statsandelslagen.

Vad som i de lagrum som nämns i 1 och 2 mom. stadgas om kommuner och kommunalförbund gäller i tillämpliga delar privata läroanstalter eller andra inrättningar som får statsandel eller statsunderstöd.

46 §

Närmare stadganden

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.

7 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsstadganden

47 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den
199 .

48 §

Stadganden som upphävs

Genom denna lag upphävs följande lagar jämte ändringar:

1) lagen den 28 december 1978 om statsandelar och statsunderstöd till grundskolor, gymnasier och allmänna bibliotek (1112/78),
2) lagen den 3 juni 1983 om tilläggsunderstöd till kommunerna för allmänbildande utbildning och yrkesutbildning (497/83) samt
3) lagen den 3 juni 1983 om finansiering av yrkesläroanstalter (494/83).

Stadgandena i den i 1 mom. 1 punkten nämnda lagens 19 a § om statsbidrag till privata skolor som organiserats så att de motsvarar grundskolan skall tillämpas till utgången av år 1995.

Den i 1 mom. 3 punkten nämnda lagens stadganden om statsandel för specialyrkesläroanstalters och särskilda yrkesläroanstalters driftskostnader skall tillämpas till utgången av år 1995.

49 §

Driftskostnader

På finansieringen av kostnader som uppkommit innan denna lag träder i kraft tillämpas de stadganden som gällde vid ikraftträdandet, om inte något annat stadgas i denna paragraf.

Statsandelar som inte betalats ut när denna lag träder i kraft skall betalas ut i lika stora årliga poster inom fem år från det år denna lag

trädde i kraft. En statsandel som utfaller till betalning skall räknas ut så att 5 procent dras av från skillnaden mellan den ansökta statsandelen och förskotten samt delbetalningarna.

Statsandelen till kommunerna i bärkraftsklasserna 4—10 för grundskolors och gymnasiers driftskostnader skall under år 1993 betalas ut sänkta med en procentenhet, jämfört med det belopp som anges i 8 §.

50 §

Anläggningskostnader

De stadganden om anläggningskostnader som gällde när denna lag trädde i kraft skall tillämpas, om statsandel har beviljats, realiseringsplan har godkänts, byggnadslov har beviljats eller något annat beslut om fastställande av statsandelsgrunderna har fattats före ikraftträdandet. Vad som i 44 § stadgas om återbetalning av statsandel som betalats för anläggningsprojekt skall likväl tillämpas, om en i 44 § nämnd åtgärd har vidtagits eller skada inträffat efter ikraftträdandet.

Anser statsbidragsmyndigheten att det av de handlingar som innan lagen trädde i kraft har tillställts den för beviljande av statsandel för anläggningskostnader, eventuellt kompletterade med tilläggsutredningar, tillräckligt klart framgår de omständigheter som avses i 30 §, krävs inte en sådan projektplan som avses i paragrafen.

För grundskolors och gymnasiers anläggningskostnader beviljas år 1993 statsandel enligt vad som stadgas i 4 § 1 mom., 5 § 1 mom. och 8 § 1 mom. lagen om ändring och temporär ändring av lagen om statsandelar och statsunderstöd till grundskolor, gymnasier och allmänna bibliotek (1147/88).

Utan hinder av 17 § 3 mom. lagen om statsandelar och -understöd åt kommuner och kommunalförbund (35/73) skall återstoden av den slutrat som avses i lagrummet betalas senast den 30 juni 1993. Utredningen behöver inte kontrolleras, om det inte finns särskilda skäl att göra det.

51 §

Hyra och hyresvärde

Om en läroanstalt huvudsakligen är verksam i hyrda lokaler och huvudmannen har fått särskild statsandel för dessa hyror på grundval av ett hyresavtal som gällde när denna lag trädde i kraft, skall statsandel i enlighet med de stadganden som gällde vid ikraftträdandet betalas för dessa hyror under högst 10 år efter ikraftträdandet eller, om avtalet inom den tiden inte hade kunnat sägas upp, till utgången av avtalsperioden. Hyresutgifter, för vilka enligt denna paragraf beviljas statsandel, skall lämnas obeaktade när enhetspriserna beräknas enligt denna lag.

Skall till huvudmannen för en läroanstalt som avses i denna lag med stöd av ett beslut som har fattats innan lagen trädde i kraft betalas statsandel på hyresvärdet, betalas statsandelen på hyresvärdets kapitalersättning enligt de stadganden som gällde vid ikraftträdandet under de tio år som följer efter förvärvet eller den grundliga reparationen.

52 §

Enhetspriserna för undervisningsverksamhet år 1993

Enhetspriserna för undervisningsverksamhet för år 1993 skall i enlighet med 12-16 samt 18 och 19 §§ beräknas på de genomsnittliga kostnaderna per elev eller undervisningstimme år 1990. Enhetspriset per elev i en yrkesläroanstalt skall emellertid med avvikelse från 14 § beräknas per läroanstaltsform så att de kostnader som huvudmännen för kommunala och privata läroanstalter har för läroanstalterna divideras med det sammanlagda elevantalet i läroanstalterna. Enhetspriserna för yrkesläroanstalterna inom ett visst område kan beräknas genom att det belopp som beräknats på det ovan nämnda sättet graderas på basis av respektive läroanstalts storlek så, att de sammanlagda enhetspriserna multiplicerade med elevantalen motsvarar de kostnader som nämns ovan.

När enhetspriserna för år 1993 bestäms skall dessutom beaktas den kvalitativa och kvantitativa förändring som statsandelsuppgifterna undergått åren 1991 och 1992 samt den förändring som kostnadsnivån undergått de sistnämnda åren och motsvarande beräknade förändringar år 1993, enligt vad som stadgas i 6 § lagen om statsandelar till kommunerna.

53 §

Biblioteksväsendets enhetspriser år 1993

Biblioteksväsendets enhetspriser för år 1993 skall beräknas i enlighet med 23 §, utgående från de faktiska kostnaderna år 1990. I fråga

om bestämmandet av enhetspriserna gäller dessutom vad som stadgas i 52 § 2 mom.

54 §

Enhetspriserna för museer, teatrar och orkestrar år 1993

De belopp som avses i 25 § skall för år 1993 fastställas med beaktande av de genomsnittliga kostnaderna för museer, teatrar och orkestrar år 1990 per årsverke samt den kalkylerade förändringen i kostnadsnivån. Till kostnaderna hänförs härvid inte kostnaderna för vård och underhåll av fastigheter.

55 §

Användningen av vinstmedel från tippning och penninglotterier år 1993

Till betalningen av statsandelar och statsunderstöd för undervisnings- och kulturverksamhet får år 1993 användas högst den andel av vinstmedlen från tippning och penninglotterier, med vilken uppgifter, inrättningar och projekt som hör till denna lags tillämpningsområde har finansierats med dessa medel enligt 1992 års statsbudget.

2. Lag
om kommunernas undervisningsförvaltning

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Med kommunernas undervisningsverksamhet avses i denna lag verksamhet enligt grundskolelagen (476/83), gymnasielagen (477/83), lagen om kvällsgymnasier (478/83), lagen om yrkesläroanstalter (487/87), lagen om medborgarinstitut (/), lagen om grundundervisning i konst (/) och lagen om musikläroanstalter (402/87).

Utöver vad som stadgas i de lagar som nämns i 1 mom. skall denna lag följas i förvaltningen av kommunernas undervisningsverksamhet. Om inte något annat stadgas i de lagar som nämns i 1 mom. och i denna lag, iakttas kommunallagen (953/76) och med stöd av den utfärdade förskrifter.

2 §

Kommunen skall ha ett eller flera kollegiala organ för förvaltningen av undervisningsverksamheten.

En tvåspråkig kommun skall ha ett kollegialt organ för vardera språkgruppen eller ett gemensamt organ med särskilda avdelningar. Avdelningarna, om vilka i tillämpliga delar gäller vad kommunallagen stadgar om nämnder, skall inom varsitt verksamhetsområde utöva organets beslutanderätt. Organets och avdelningarnas medlemmar skall utses bland personer som hör till respektive språkgrupp.

3 §

Kommunfullmäktige skall för vardera avdelningen av ett sådant för språkgrupperna gemensamt organ som avses i 2 § 2 mom. utse en ordförande och en vice ordförande bland respektive språkgrupps medlemmar i organet samt förordna organets övriga medlemmar till respektive avdelning, beroende på vilkendera språkgruppen de tillhör. Dessutom skall kommunfullmäktige välja ett behövligt antal extra medlemmar i avdelningarna jämte suppleanter. För medlemmarna förordnas personliga suppleanter särskilt för vardera avdelningen.

4 §

I en tvåspråkig kommun skall en tjänsteinnehavare, som lyder under det organ som nämns i 2 § 2 mom. eller dess avdelning och som har föredragningsansvar, fullständigt behärska organets eller avdelningens språk, enligt vad som stadgas i lagen angående den språkkunskap, som skall av statstjänsteman fordras (149/22).

5 §

Två eller flera skolor eller läroanstalter som hör till kommunens undervisningsverksamhet kan ha en gemensam direktion, vars sammansättning avviker från kommunallagen på det sätt som sägs i 2 mom.

En gemensam direktion skall ha en lärarmedlem och en elevmedlem från varje läroanstaltsform som lyder under direktionen. I direktionen skall dock alltid finnas minst två elevmedlemmar. En gemensam direktion skall dessutom ha en medlem som representerar annan personal än lärarkåren.

6 §

De som är kommunalt anställda och de som är medlemmar i kommunala förvaltningsorgan får inte olovligen för utomstående röja vad de vid skötseln av uppgifter i samband med undervisningsverksamheten fått veta om elevers eller kommunalt anställdas eller deras familjemedlemmars personliga förhållanden och ekonomiska ställning.

De som är anställda inom skolhälsovården och den övriga elevvården samt tjänsteinnehavarna och timlärarna vid de läroanstalter som avses i denna lag får, utan hinder av vad som i 1 mom. eller särskilt stadgas om tystnadsplikten, ge varandra och kommunens förvaltningsorgan sådana upplysningar som är nödvändiga för att en elevs skolgång skall kunna ordnas ändamålsenligt.

7 §

En kommunal myndighet har när den sköter uppgifter inom undervisningsförvaltningen rätt att av statliga och kommunala myndigheter få sådan statistisk och annan information som behövs för planeringen och organiseringen av undervisningsverksamheten.

En kommunal myndighet skall på begäran tillställa de statliga myndigheter som sköter undervisningsförvaltningen de upplysningar dessa behöver för den riksomfattande och regionala utvecklingen av undervisningsväsendet samt för statistikföringen och uppföljningen.

8 §

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning.

9 §

Denna lag träder i kraft den
19 .

Genom denna lag upphävs lagen den 27 maj 1983 om kommunal skolförvaltning (479/83) jämte ändringar samt förordningen den 25 januari 1991 om behörighetsvillkor för tjänsten som skoldirektör (181/91).

De organ som innan denna lag träder i kraft har valts i enlighet med lagen om kommunal skolförvaltning skall sköta sina uppgifter till utgången av sin mandatperiod.

3.

Lag
om ändring av grundskolelagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i grundskolelagen av den 27 maj 1983 (476/83) 20 § 3 mom., 21 a och 46 §§, 47 § 3 mom., 51, 58, 62 f och 64 §§, 78 § 4 mom., 81 § 2 mom., 88 §, 89 § 2 mom. och 92 § 2 mom.,

av dessa lagrum 20 § 3 mom. samt 21 a, 51, 58 och 64 §§ sådana de lyder i lag av den 25 januari 1991 (171/91), 46 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 10 juni 1988 (511/88), 62 f § sådan den lyder i lag av den 16 april 1987 (417/87) samt 81 § 2 mom. sådan den lyder i lag av den 12 juli 1985 (614/85),

ändras 12 §, 13 § 1 och 4 mom., 14 §, 15 § 2 mom., 16 § 2 mom., 18 § 1, 2 och 4 mom., 29 – 31 §§, 35 § 3 mom., 36 § 1 mom., 36 a § 2 och 3 mom., 38 §, 42 § 1 mom., 43 § 1 mom., 47 § 2 mom., 53 §, 56 § 6 mom., 57 §, 58 a § 3 och 4 mom., 62 a § 1, 2 och 4 mom., 62 b §, 62 d § 2 mom., 68 §, 69 § 3 mom., 70, 71 och 74 §§, 75 § 1, 3 och 4 mom., 76 §, 77 a § 2 mom., 78 § 1 och 2 mom., 78 a, 79 och 80 §§, 80 a § 1 mom., 83 § 1 och 2 mom. samt 87 §,

av dessa lagrum 12 §, 13 § 1 och 4 mom., 14 §, 15 § 2 mom., 16 § 2 mom., 18 § 2 och 4 mom., 29 och 30 §§, 35 § 3 mom., 36 § 1 mom., 36 a § 2 och 3 mom., 58 a § 3 och 4 mom., 62 b §, 69 § 3 mom., 70 och 74 §§, 75 § 1, 3 och 4 mom., 76 § samt 78 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 25 januari 1991, 31 § sådan den lyder ändrad genom sistnämnda lag samt lagar av den 3 februari 1984 och 8 februari 1991 (132/84 och 261/91), 38 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lagar av den 25 januari 1991 och den 10 juni 1988, 47 § 2 mom. sådan den lyder i sistnämnda lag, 53 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 25 januari 1991, 57 § sådan den lyder ändrad genom lagar av den 15 juli 1988 och den 28 juli 1989 (670/88 och 730/89), 62 a § 1, 2 och 4 mom. och 62 d § 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 16 april 1987, 71 § sådan den lyder i lag av den 3 februari 1989 (104/89), 77 a § 2 mom. och 80 a § 1 mom. sådana de lyder i lag av den 25 januari 1991 (169/91) samt 78 a och 79 §§ sådana de lyder ändrade genom nämnda lag av den 16 april 1987 och nämnda lag av den 25 januari 1991, samt

fogas till lagen nya 31 a—31 c §§ och till 36 a §, sådan den lyder i nämnda lag av den 25 januari 1991, ett nytt 4 mom. och till 62 a §, sådan den lyder i nämnda lag av den 16 april 1987, ett nytt 5 mom. samt till lagen en ny 78 b § och ett nytt 10 a kap., som följer:

12 §

Om en grundskolas förvaltning gäller vad som stadgas i kommunallagen (953/76) eller bestäms med stöd av den, om inte denna lag eller en förordning som givits med stöd av den stadgar annorlunda. Om grundskolans förvaltning gäller dessutom lagen om kommunernas undervisningsförvaltning (/).

13 §

En grundskola kan ha en direktion vars sammansättning på det sätt som anges i detta moment avviker från kommunallagens stadganden. Till direktionen väljs en medlem som lärarkåren inom sig har föreslagit och en medlem som skolans övriga personal inom sig har föreslagit. En del av medlemmarna skall utses bland elevernas vårdnadshavare. I en skola med elever i en årskurs som hör till högstadiet skall till direktionen dessutom höra två medlemmar som eleverna i en sådan årskurs utser bland sig för ett läsår i sänder. De medlemmar som utses bland eleverna har rätt att yttra sig vid direktionens möten, men inte rösträtt.

— — — — — — — — — — — — — —

Valet av de medlemmar i direktionen som skall utses av kommunfullmäktige kan genom instruktionen överföras på något annat kommunalt organ.

— — — — — — — — — — — — — —

14 §

Den direktion som nämns i 13 § skall svara för utvecklandet av den fostran och undervisning som ges i skolan, för skolans interna samarbete och samarbetet mellan skolan och hemmet och mellan skolan och det omgivande samhället samt för upprätthållandet av arbetsron, och utföra de uppgifter som enligt särskilda bestämmelser ankommer på den.

15 §

— — — — — — — — — — — — — —

Lärarkåren skall planera och främja skolarbetet samt delta i upprätthållandet av arbetsron. Lärarkåren skall föreslå den lärare jämte suppleant som skall väljas in i den direktion som nämns i 13 §. Lärarkåren skall dessutom utföra de uppgifter som enligt särskilda bestämmelser ankommer på den.

16 §

— — — — — — — — — — — — — —

Elevkåren skall planera och främja elevernas gemensamma aktiviteter och skolarbetet. Elevkåren skall välja in två elevmedlemmar jämte personliga suppleanter i den direktion som nämns i 13 §. Elevkåren skall dessutom utföra de uppgifter som enligt särskilda bestämmelser ankommer på den.

18 §

En grundskola skall ha en föreståndare. På ett högstadium och ett sådant lågstadium som varaktigt har minst tolv basgrupper förestås skolan av en rektor. Vid en grundskola som bildas av specialklasser skall en rektorstjänst inrättas, om skolan varaktigt har minst sex basgrupper, av vilka åtminstone en grupp har elever på grundskolans högstadium.

Har grundskolan ingen rektor, skall för skolan utses en föreståndare bland lärarna. Föreståndaren utses tills vidare, och hans förordnande kan återkallas om det finns skäl. Har skolan endast en lärartjänst, är dess innehavare skolans föreståndare.

— — — — — — — — — — — — — —

Gymnasiets rektor kan även sköta uppgifterna som föreståndare för grundskolan.

29 §

Vårdnadshavaren beslutar om valet av de ämnen i vilka en elev i grundskolan med beaktande av tillbudsstående möjligheter skall delta. Efter att vårdnadshavaren har hörts kan ett av de valda ämnena bytas ut mot ett annat, om detta med hänsyn till ett ändamålsenligt ordnande av undervisningen skall anses nödvändigt.

30 §

Statsrådet beslutar, efter att ha hört utbildningstyrelsen, om timfördelningen i den undervisning som ges i grundskolan och godkänner en allmän plan för språkundervisningen som innehåller språkundervisningens kvalitativa och kvantitativa mål.

Kommunen skall ha en läroplan för grundskolan. För finsk- och svenskspråkiga grundskolor godkänns särskilda läroplaner.

För uppgörandet av en läroplan bestämmer utbildningsstyrelsen läroplanens grunder, i vilka fastställs undervisningens riksomfattande mål och innehåll samt sådana allmänna grunder för elevbedömningen som utgör komplement till förordningen, och fastställer betygsformulären.

För ordnande av skolans arbete läsårsvis skall en arbetsplan som baserar sig på läroplanen godkännas. Om arbetsplanens innehåll stadgas genom förordning. Det får inte bestämmas att beslut om att godkänna arbetsplanen skall fattas av en tjänsteinnehavare.

31 §

Det timantal som i kommunen skall användas vid beräkningen av statsandelen för grundskolans driftskostnader utgörs av det i enlighet med 31 a—31 c §§ uträknade timantalet för lågstadiet, högstadiet, specialundervisningen, sjukhusundervisningen, förskoleundervisningen, påbyggnadsundervisningen, klubbverksamheten och de särskilda uppgifter som åläggs lärarna. I en tvåspråkig kommun skall timantalet räknas särskilt för vardera språkgruppen. Undervisningsministeriet kan av särskilda skäl på ansökan höja det timantal som avses i denna paragraf.

I kommunens timantal enligt 1 mom. räknas också in de timmar som i tillämpliga delar enligt 31 a—31 c §§ beräknats för en i kommunen belägen skola som ersätter grundskolan.

31 a §

Det kalkylmässiga timantalet för undervisningen på grundskolans lågstadium är 28,5 timmar i veckan för varje rektors- och klasslärartjänst som på det sätt som anges genom förordning har beräknats på basis av skolans elevantal. När skolan räknat på det nämnda sättet har minst sju tjänster, skall det kalkylmässiga timantalet för varje tjänst höjas med två timmar i veckan.

Det kalkylmässiga timantalet för undervisningen på grundskolans högstadium är 35 timmar i veckan per årskurs och dessutom 1,5 timmar i veckan för varje elev på högstadiet. Finns i en årskurs endast en basgrupp, är det kalkylmässiga timantalet för undervisningen på

grundskolans högstadium dock sammanlagt 56 timmar i veckan samt, om en sådan basgrupp består av fler än 24 elever, 56 timmar i veckan och dessutom tre timmar i veckan för varje elev utöver det nämnda elevantalet. Om elevantalet på grundskolans högstadium uppgår till minst 525, är det kalkylmässiga timantalet med avvikelse från vad som sägs ovan sammanlagt 1,7 timmar i veckan per elev.

31 b §

Det kalkylmässiga timantalet i veckan för grundskolans specialundervisning och sjukhusundervisning samt för grundskolans klubbverksamhet och sådana särskilda uppgifter som åläggs lärarna är sammanlagt 11 timmar per kommun samt 23,5 timmar per högstadieskola och 1 timme per lågstadieskola och specialskola samt 5 timmar per elev som enligt kommunens beslut får undervisning som avses i 11 § och 32 § 3 mom. och 3,1 timmar per elev som enligt kommunens beslut får annan specialundervisning samt dessutom 10,9 procent av det timantal som beräknats enligt 31 a §.

I svenskspråkiga och i tvåspråkiga kommuner skall det veckotimantal som nämns i 1 mom. höjas med 11 timmar.

Det i denna paragraf angivna veckotimantal som beräknats för en skola som ersätter grundskolan utgör, med avvikelse från 1 och 2 mom., 23,5 timmar per skola med klasser som motsvarar årsklasserna i en högstadieskola och 1 timme per skola med klasser som motsvarar årsklasserna i en lågstadieskola samt 3,1 timmar per elev som enligt skolans beslut får specialundervisning och dessutom 7 procent av det timantal som beräknats enligt 31 a §.

31 c §

Det kalkylmässiga timantalet för grundskolundervisningen ökas på det sätt som stadgas genom förordning, om i kommunen ges

1) påbyggnadsundervisning som avses i 4 § 2 mom.,

2) förskoleundervisning som avses i 4 § 3 mom., i särskilda undervisningsgrupper,

3) såsom gemensamt ämne undervisning i två eller flera främmande språk eller i det andra inhemska språket och i ett eller flera främmande språk,

4) sådan undervisning på främmande språk som avses i 25 § 2 mom., i särskilda undervisningsgrupper,

5) undervisning i ett sådant frivilligt ämne som avses i 27 § 4 mom.,

6) undervisning för tvåspråkiga elever i modersmålet eller det andra inhemska språket samt

7) undervisning i samiska såsom valbart ämne för elever som är bosatta inom samernas hembygdsområde.

5 kap.

Läroplikt och rätt till skolgång

35 §

— — — — — — — — — — — — — —

Rätten till skolgång fortgår tills eleven har genomgått grundskolans lärokurs eller till utgången av juli det år då eleven fyller 18 år. Eleven kan dock av särskilda skäl beviljas rätt att fortsätta skolgången även därefter.

— — — — — — — — — — — — — —

36 §

Av särskilda skäl kan kommunen i enskilda fall bevilja tillstånd att inleda skolgången ett år tidigare eller senare än vad som stadgas.

— — — — — — — — — — — — — —

36 a §

— — — — — — — — — — — — — —

Beslut om sådan intagning eller överföring till undervisning som avses i 1 mom. får inte fattas utan överläggning med elevens vårdnadshavare. Då detta kan ske utan oskäliga svårigheter, skall eleven undersökas psykologiskt och vid behov även medicinskt samt en social utredning om eleven och hans uppväxtmiljö göras innan beslutet fattas.

En elev som får sådan undervisning som avses i 1 mom. kan, sedan elevens vårdnadshavare har hörts, överföras till annan grundskoleundervisning som motsvarar hans utveckling.

Det får inte bestämmas att beslut som avses i denna paragraf skall fattas av en tjänsteinnehavare.

38 §

En elev har rätt att gå i grundskola i det distrikt till vilket han hör.

Med avvikelse från 1 mom. har en elev dock rätt att bli intagen i en annan närbelägen skola som är ändamålsenlig och lämplig för honom, om

1) det inte finns någon skola med undervisning på elevens eget språk i hans eget distrikt,

2) eleven inte i sin skola kan fortsätta studera ett främmande språk som han tidigare har studerat eller det andra inhemska språket eller om

3) skolan inte är lämplig för eleven av något skäl som har samband med hans hälsotillstånd.

Dessutom har en elev som byter boningsort rätt att till utgången av läsåret fortsätta sin skolgång i skolan i det distrikt som han hörde till när läsåret började, om skolskjuts kan ordnas på ett ändamålsenligt sätt.

När ett och samma område enligt 7 § 1 mom. hör till två eller flera distrikt för lågstadiet eller högstadiet, beslutar kommunen till vilket distrikts skola eleven skall höra.

42 §

En elev som inte låter rätta sig av andra disciplinära åtgärder i grundskolan, kan av det kollegiala organ som avses i 2 § lagen om kommunernas undervisningsförvaltning avstängas för minst en månad och högst tre månader åt gången. Avstängningsbeslutet skall underställas länsstyrelsen. Kommunen skall ordna grundskoleundervisning för den som har avstängts.

— — — — — — — — — — — — — —

43 §

Studerar en läropliktig i hemmet eller i en sådan läroanstalt för vilken det inte stadgas eller bestäms att studierna skall motsvara skolgång i grundskolan, skall hans framsteg prövas, om möjligt i slutet av varje termin. Prövningen utförs av en lärare som kommunen förordnar.

— — — — — — — — — — — — — —

47 §

— — — — — — — — — — — — — —

Om en elev tas in i en grundskola utanför det egna distriktet på någon annan grund än en som anges i 38 §, kan som villkor för intagningen ställas att elevens vårdnadshavare svarar för kostnaderna för skolskjuts eller ledsagning.

— — — — — — — — — — — — — —

53 §

Två eller flera grundskolor kan ha gemensamma tjänster. Lärartjänsterna kan också vara kommunbundna. I en grundskola kan inrättas lärartjänster vilkas innehavare är skyldiga att fullgöra en del av sin undervisningsskyldighet i en eller flera grundskolor som tillhör en eller flera avtalskommuner.

Om grundskolors och andra läroanstalters gemensamma lärartjänster samt om den rätt som tjänsteinnehavare och befattningshavare vid andra läroanstalter har att undervisa i en grundskola stadgas särskilt.

56 §

— — — — — — — — — — — — — —

Vad som ovan i denna paragraf stadgas om ordinarie lärare gäller i tillämpliga delar sådana rektorer och elevhemsföreståndare vilkas tjänst har dragits in. En ordinarie rektor förflyttas till en rektorstjänst eller till en lärartjänst varvid han samtidigt, om det är möjligt och om han samtycker, utan hinder av 18 § 2 mom. förordnas till skolföreståndare.

57 §

Om behörighetsvillkoren för tjänsteinnehavare och timlärare vid grundskolan stadgas genom förordning. Undervisningsministeriet kan av särskilda skäl bevilja dispens från dem.

Till en tjänst skall utnämnas den skickligaste och lämpligaste av de sökande som uppfyller de föreskrivna behörighetsvillkoren.

58 a §

— — — — — — — — — — — — — —

Till en lärartjänst vid en läroanstalt som någon annan än den egna kommunen eller ett kommunalförbund eller staten svarar för förflyttas tjänsteinnehavaren av utbildningsstyrelsen. För en förflyttning till en tjänst i en annan kommun eller ett kommunalförbund krävs kommunens eller kommunalförbundets samtycke. Till en annan statlig tjänst förflyttas tjänsteinnehavaren av den utnämnande myndigheten.

Kan en tjänsteinnehavare inte förflyttas till en annan tjänst i den egna kommunen skall tjänsteinnehavaren, med dennes samtycke, anmälas till utbildningsstyrelsen för förflyttning. Om inte heller utbildningsstyrelsen kan förflytta tjänsteinnehavaren till en annan tjänst, skall den anmäla tjänsteinnehavaren till stats-

kontoret, för förflyttning till någon annan statstjänst än en lärartjänst. Om statskontorets åtgärder gäller i tillämpliga delar 35 § statstjänstemannalagen (755/86).

62 a §

Ett tjänsteförhållande kan sägas upp av kommunen eller en ordinarie tjänsteinnehavare så att det upphör efter uppsägningstidens slut. Uppsägningen skall ske skriftligen.

En ordinarie tjänsteinnehavare får dock inte sägas upp, om uppsägningen inte beror på att

1) tjänsten dras in,

2) tjänsteinnehavaren inte längre förmår sköta sina uppgifter på behörigt sätt, eller på att

3) tjänsteinnehavaren fortgående eller på ett väsentlig sätt bryter mot eller försummar sin tjänsteplikt.

— — — — — — — — — — — — — —

Kommunen får inte heller säga upp en tjänsteinnehavare under den tid för vilken tjänsteinnehavaren har beviljats tjänstledighet på grund av moderskaps-, faderskaps-, föräldra- eller vårdledighet. Inte heller får kommunen, sedan den fått kännedom om att tjänsteinnehavaren är havande eller ämnar utnyttja sin rätt till de ledigheter som nämns ovan, säga upp tjänsteförhållandet så att det upphör när tjänstledigheten börjar eller medan den pågår.

Det får inte bestämmas att beslut om att säga upp en tjänsteinnehavare skall fattas av en tjänsteinnehavare.

62 b §

Kommunen eller en timlärare och den som sköter en tjänst interimistiskt kan säga upp ett tjänsteförhållande så att det upphör efter uppsägningstidens slut.

En timlärare och den som sköter en tjänst interimistiskt kan sägas upp när det finns skäl. Det får inte bestämmas att beslut som avses i denna paragraf skall fattas av en tjänsteinnehavare.

62 d §

— — — — — — — — — — — — — —

Kommunen kan före uppsägningstiden slut återta uppsägningen, om tjänsteinnehavaren eller timläraren samtycker härtill. Tjänsteinnehavaren eller timläraren får inte återta sin uppsägning, om inte kommunen ger sitt samtycke.

68 §

Har en tjänsteinnehavare tagit en annan anställning som hindrar honom att sköta tjänsten, skall hans tidigare tjänsteförhållande konstateras ha upphört, såvida han inte har beviljats avsked eller tjänstledighet eller något annat inte stadgas särskilt i saken.

69 §

— — — — — — — — — — — — — —

En tjänsteinnehavares eller timlärares tjänsteförhållande upphör utan uppsägning den 31 juli det år då han uppnår avgångsåldern. Han kan dock beviljas rätt att kvarstå i samma tjänst eller uppgift under högst tre år därefter, om han alltjämt kan anses ha förmåga att sköta den.

— — — — — — — — — — — — — —

70 §

En tjänsteinnehavare eller timlärare som på grund av sjukdom inte förmår sköta sin tjänst skall anhålla om tjänstledighet. Om han inte gör det, skall han befrias från tjänsteutövning för den tid sjukdomen varar.

En tjänsteinnehavare kan åläggas att genomgå kontroller och undersökningar för konstaterande av hans hälsotillstånd, om detta är nödvändigt för att bedöma hans förutsättningar att sköta tjänsten. Under samma betingelser kan en tjänsteinnehavare åläggas att lämna uppgifter om sitt hälsotillstånd. Det får inte bestämmas att beslut som avses i detta moment skall fattas av en tjänsteinnehavare.

71 §

En tjänsteinnehavare och en timlärare har rätt till ålders-, invalid-, arbetslöshets- och deltidspension av statens medel i tillämpliga delar enligt de stadganden som gäller för den som står i tjänste- eller arbetsförhållande till staten. Den pensionsgrundande lönen bestäms utgående från det kommunala tjänstekollektivavtalet.

74 §

Ändring i beslut som en kommunal myndighet har fattat i ett ärende som avses i denna lag eller i den förordning som givits med stöd av den skall sökas enligt kommunallagen.

Ärenden som gäller en elev och om vilka stadgas genom förordning skall med avvikelse från 1 mom. överklagas hos länsstyrelsen inom 14 dagar från delfåendet av beslutet och med

iakttagande i övrigt av lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

Beslut som gäller godkännande av en arbetsplan får inte överklagas. Genom förordning kan dessutom stadgas att besvär i vissa ärenden som gäller elever inte får anföras över ett beslut som har fattats av en kommunal myndighet.

75 §

Ändring i ett beslut som huvudmannen för en skola som ersätter grundskolan eller skolans organ eller befattningshavare har fattat enligt denna lag eller den förordning som givits med stöd av den skall sökas genom besvär hos länsrätten så som lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden stadgar.

— — — — — — — — — — — — — — —

Ärenden som gäller en elev och om vilka stadgas genom förordning skall med avvikelse från 1 mom. överklagas hos länsstyrelsen inom 14 dagar från delfåendet av beslutet och med iakttagande i övrigt av lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden.

Beslut som gäller godkännande av en arbetsplan får inte överklagas. Genom förordning kan stadgas att besvär i vissa andra fall inte får anföras över beslut som har fattats av skolans huvudman, organ eller befattningshavare.

76 §

Ändring i beslut som utbildningsstyrelsen och länsstyrelsen har fattat enligt denna lag eller den förordning som givits med stöd av den skall sökas enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden. Genom förordning kan stadgas att besvär i vissa ärenden inte får anföras över utbildningsstyrelsens eller länsstyrelsens beslut.

77 a §

— — — — — — — — — — — — — — —

Den läroplan som skolan har uppgjort skall underställas kommunen och utbildningsstyrelsen.

— — — — — — — — — — — — — — —

78 §

Huvudmannen för en skola som ersätter grundskolan skall för skolans förvaltning tillsätta en direktion. Vad 13 § 1 mom. stadgar om val av medlemmar i direktionen kan också tillämpas på en skola som ersätter grundskolan. Närmare stadganden utfärdas vid behov genom förordning.

Vad som stadgas i 1—3, 7, 8, 15, 16, 18—30, 37—42, 44, 45, 47, 48, 50, 85—87, 92, 99 och 108 §§ i denna lag samt i 6 och 7 §§ lagen om kommunernas undervisningsförvaltning, gäller i tillämpliga delar skolor som ersätter grundskolan samt eleverna i dem. Undervisningen för eleverna i en skola som ersätter grundskolan är avgiftsfri, och de studiesociala förmånerna för skolans elever skall ordnas av kommunen, om inte kommunen och skolans huvudman har kommit överens om något annat.

— — — — — — — — — — — — — — —

78 a §

Angående rektors- och lärarbefattningar samt befattningshavare och timlärare vid en skola som ersätter grundskolan gäller i tillämpliga delar vad 55 §, 56 § 1—4 mom., 56 a, 56 b, 58 a—58 e, 59, 62 a, 62 b, 62 d och 62 g §§, 69 § 1, 3 och 4 mom. samt 70 § stadgar om tjänster, tjänsteinnehavare och timlärare vid grundskolan. Om disciplin och avstängning från handhavandet av befattning gäller dessutom i tillämpliga delar vad som stadgas i fråga om statstjänstemän. Som tjänstemannanämnd fungerar den tjänstemannanämnd som tillsatts i anslutning till länsstyrelsen.

De uppgifter som enligt 62 a och 62 b §§ ankommer på kommunen skall i en skola som ersätter grundskolan skötas av direktionen och de uppgifter som nämns i 62 d § av det organ eller den befattningshavare som förordnas i skolans reglemente. En befattningshavare vid en sådan skola kan med stöd av 56 § 1 mom. eller 56 a § 1 mom. förflyttas till en tjänst vid en grundskola, ett gymnasium, dess kvällslinje, ett kvällsgymnasium eller en annan läroanstalt endast om det inte finns någon lämplig befattning, till vilken han kan förflyttas, vid en annan skola som ersätter grundskolan, ett privat gymnasium eller dess kvällslinje eller ett kvällsgymnasium med samma huvudman som den förstnämnda skolan.

78 b §

En skola som ersätter grundskolan skall ha ett reglemente som godkänts av direktionen. I reglementet bestäms

1) skolans namn,

2) skolans förläggningskommun och undervisningsspråk,

3) förfarandet när det gäller anställning av rektor, lärare och övrig personal och deras rättigheter och skyldigheter,

4) organens och befattningshavarnas behörighet och uppgifter samt

5) andra angelägenheter som gäller skolans verksamhet och som direktionen anser vara viktiga.

Direktionen avgör de ärenden som i en grundskola inte får delegeras till en tjänsteinnehavare.

79 §

Utöver vad som stadgas i 78, 78 a och 78 b §§ kan genom förordning stadgas om skolor som ersätter grundskolan, om deras befattningshavare, timlärare och elever samt om annat som gäller ordnandet av skolans verksamhet.

80 §

Undervisningen och den övriga verksamheten i en skola som ersätter grundskolan övervakas av kommunen. Kommunen kan i en instruktion utfärda föreskrifter om en skola som ersätter grundskolan.

Beslut om intagning av elever i en skola som ersätter grundskolan fattas av kommunen, om inte kommunen och skolans huvudman har kommit överens om något annat.

80 a §

När förvaltningen och undervisningen vid en i 77 a § nämnd skola som ersätter grundskolan och som följer en egen läroplan organiseras, kan enligt vad som bestäms i skolans reglemente och läroplan, utan hinder av 78, 78 a och 79 §§, undantag göras från vad 18 § 1 och 2 mom., 19—21 §§, 27—30 §§ samt 78 b 2 mom. stadgar och med stöd av dessa paragrafer bestäms om grundskolans förvaltning och undervisning.

— — — — — — — — — — — — — —

83 §

En privat skola som organiserats så att den motsvarar grundskolan och som är verksam när denna lag träder i kraft beviljas statsandel för driftskostnaderna så som lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/) stadgar.

En privat skola som motsvarar grundskolan är skyldig att ge kommunen de uppgifter om skolans verksamhet som kommunen begär och att behandla de förslag om skolan som kommunen riktar till den.

— — — — — — — — — — — — — —

10 a kap.

Finansiering

84 a §

Kommunerna beviljas statsandel för anläggningsprojekt, som gäller grundskolor och skolor som ersätter grundskolan, enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Kommunerna får statsandel för driftskostnaderna för grundskolor och skolor som ersätter grundskolan enligt vad som stadgas i den lag som nämns i 1 mom.

84 b §

I anläggningskostnaderna för en grundskola som är gemensam för två eller flera kommuner deltar kommunerna i det förhållande som kommunerna utnyttjar elevplatser i skolan, om inte kommunerna har avtalat om någon annan grund för kostnadsfördelningen.

84 c §

För en elevs skolgång i en grundskola som är gemensam för två eller flera kommuner eller, på de grunder som avses i 38 § och 80 a § 2 mom., i en annan skola än skolan i den kommun där eleven vid en tidpunkt som anges genom förordning har sin hemort enligt lagen om befolkningsböcker (141/69), är elevens hemkommun skyldig att betala den andel av grundskolans driftskostnader som hänför sig till eleven på det sätt som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, om inte kommunerna har avtalat om någon annan grund för kostnadsfördelningen.

11 kap.

Särskilda stadganden

87 §

En grundskola som är gemensam för två eller flera kommuner förvaltas av den kommun där skolan är belägen.

När en skola som är gemensam för två eller flera kommuner är belägen i en kommun som inte deltar i samarbetet, skall det bestämmas i

instruktionen vilken kommun som förvaltar skolan.

Denna lag träder i kraft den 19 .

En direktion som valts innan denna lag träder i kraft skall sitta kvar till utgången av sin mandatperiod.

En elev som enligt 38 § har haft rätt att gå i skola utanför sitt eget distrikt, har rätt att fortsätta sin skolgång där, i enlighet med de stadganden som gällde innan denna lag trädde i kraft.

Disciplinära ärenden som gäller lärare och som är anhängiga hos länsstyrelsen när denna lag träder i kraft skall behandlas enligt de stadganden som gällde innan denna lag trädde i kraft.

När ett beslut som har fattas före ikraftträdandet överklagas skall de stadganden om ändringssökande tillämpas som gällde innan denna lag trädde i kraft.

Om behörigheten och uppgifterna för organen, tjänsteinnehavarna och befattningshavarna inom grundskolan och de skolor som ersätter grundskolan gäller vad som sägs i de stadganden som gällde när denna lag trädde i kraft och vad som med stöd av stadgandena föreskrivs i reglementen och instruktioner, tills en sådan instruktion eller ett sådant reglemente som avses i denna lag har godkänts för kommunen eller för de skolor som ersätter grundskolan.

---

4. Lag

om ändring av gymnasielagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i gymnasielagen av den 27 maj 1983 (477/83) 12 § 3 mom., 13 a, 26, 26 c, 32, 36 f, 38 och 51 §§ samt 58 § 2 mom.,

av dessa lagrum 12 § 3 mom., 13 a, 26 c, 32 och 38 §§ sådana de lyder i lag av den 25 januari 1991 (172/91), 26 och 51 §§ sådana de lyder i lag av den 29 januari 1988 (88/88) och 36 f § sådan den lyder i lag av den 16 april 1987 (418/87),

ändras 5 §, 6 § 1 och 4 mom., 7 §, 8 § 2 mom., 9 § 2 mom., 11 § 2 mom., 12 § 2 mom., 18 § 4 mom., 20 och 21 §§, 23 § 1 mom., 25, 28 och 31 §§, 32 a § 3 och 4 mom., 36 a § 1, 2 och 4 mom., 36 b §, 36 d § 2 mom., 42 §, 43 § 2 mom., 44, 45 och 47 §§, 48 § 1, 3 och 4 mom., 49, 52, 53 och 53 a §§ samt 53 b § 1 mom.,

av dessa lagrum 5 §, 6 § 1 mom., 7 §, 8 § 2 mom., 9 § 2 mom., 11 § 2 mom., 12 § 2 mom., 18 § 4 mom., 20 och 25 §§, 32 a § 3 och 4 mom., 36 b §, 43 § 2 mom., 44 och 47 §§, 48 § 1, 3 och 4 mom. samt 49, 52 och 53 a §§ sådana de lyder i nämnda lag av den 25 januari 1991, 6 § 4 mom. sådant det lyder i lag av den 7 april 1989 (327/89), 21 § sådan den lyder ändrad genom lagar av den 3 februari 1984, den 16 juni 1989 och den 8 februari 1991 (133/84, 572/89 och 262/91) samt genom nämnda lag av den 25 januari 1991, 28 § sådan den lyder delvis ändrad genom den sistnämnda lagen, 31 § sådan den lyder ändrad genom lagar av den 15 juli 1988 och den 28 juli 1989 (671/88 och 731/89), 36 a § 1, 2 och 4 mom., 36 d § 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 16 april 1987, 45 § sådan den lyder i lag av den 3 februari 1989 (105/89), 53 § sådan den lyder ändrad genom de nämnda lagarna av den 16 april 1987 och den 25 januari 1991 och 53 b § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 25 januari 1991 (170/91), samt

fogas till lagen nya 21 a och 21 b §§, till 36 a §, sådan den lyder i nämnda lag av den 16 april 1987, ett nytt 5 mom. samt till lagen ett nytt 7 a kap. som följer:

5 §

Om ett gymnasiums förvaltning gäller vad som stadgas i kommunallagen (953/76) eller bestäms med stöd av den, om inte denna lag eller den förordning som givits med stöd av den stadgar annorlunda. Om gymnasiets förvaltning gäller dessutom lagen om kommunernas undervisningsförvaltning (/).

6 §

Ett gymnasium kan ha en direktion vars sammansättning på det sätt som anges i detta moment avviker från kommunallagens stadganden. Till direktionen väljs en medlem som lärarkåren inom sig har föreslagit, en medlem som den övriga personalen inom sig har föreslagit och två medlemmar som elevkåren inom sig har föreslagit. En del av medlemmarna skall utses bland elevernas vårdnadshavare. De medlemmar som utses bland eleverna väljs för ett läsår i sänder.

— — — — — — — — — — — — — —

Valet av medlemmar till direktionen kan genom instruktionen överföras från kommunfullmäktige till något annat kommunalt organ.

— — — — — — — — — — — — — —

7 §

Den direktion som nämns i 6 § skall svara för utvecklandet av den fostran och undervisning som ges i gymnasiet, för gymnasiets interna samarbete och samarbetet mellan gymnasiet och hemmet och mellan gymnasiet och det omgivande samhället samt för upprätthållandet av arbetsron i gymnasiet och utföra de uppgifter som enligt särskilda bestämmelser ankommer på den.

8 §

— — — — — — — — — — — — — —

Lärarkåren skall planera och främja skolarbetet samt delta i upprätthållandet av arbetsron. Lärarkåren skall föreslå den lärare jämte suppleant som skall väljas in i den direktion som nämns i 6 §. Lärarkåren skall dessutom utföra de uppgifter som enligt särskilda bestämmelser ankommer på den.

9 §

— — — — — — — — — — — — — —

Elevkåren skall planera och främja elevernas gemensamma aktiviteter och skolarbetet. Elevkåren skall föreslå elevmedlemmar jämte suppleanter till den direktion som nämns i 6 §. Elevkåren skall dessutom utföra de uppgifter som enligt särskilda bestämmelser ankommer på den.

11 §

— — — — — — — — — — — — — —

Grundskolans föreståndare kan även sköta de uppgifter som hör till rektorn för gymnasiet.

— — — — — — — — — — — — — —

12 §

— — — — — — — — — — — — — —

Biträdande rektorn utses bland gymnasiets lärare. Biträdande rektorn utses tills vidare, och hans förordnande kan återkallas då det finns skäl.

18 §

— — — — — — — — — — — — — —

Av särskilda skäl och enligt vad som anges i förordning kan det beslutas att en elevs studier delvis skall ordnas på något annat sätt än som stadgas i denna lag och den förordning som givits med stöd av den eller bestäms enligt dem.

20 §

Statsrådet beslutar, efter att ha hört utbildningsstyrelsen, om timfördelningen i den undervisning som ges i gymnasiet och godkänner en allmän plan för språkundervisningen som innehåller språkundervisningens kvalitativa och kvantitativa mål.

Gymnasiet skall ha en läroplan. För finsk- och svenskspråkiga gymnasier godkänns särskilda läroplaner.

För uppgörandet av en läroplan bestämmer utbildningsstyrelsen läroplanens grunder, i vilka fastställs undervisningens riksomfattande mål och innehåll samt sådana allmänna grunder för elevbedömningen som utgör komplement till förordningen, och fastställer betygsformulären.

För ordnande av gymnasiets arbete läsårsvis skall en arbetsplan som baserar sig på läroplanen godkännas. Om arbetsplanens innehåll stadgas genom förordning. Det får inte bestämmas att beslut om att godkänna arbetsplanen skall fattas av en tjänsteinnehavare.

21 §

Det timantal som skall användas vid beräkningen av statsandelen för gymnasiets driftskostnader utgörs av det i enlighet med 21 a och 21 b §§ uträknade timantalet för gymnasieundervisningen samt för klubbverksamheten och de särskilda uppgifter som åläggs lärarna.

21 a §

Det kalkylmässiga timantalet för gymnasieundervisningen är 29 timmar i veckan per årskurs och dessutom en timme i veckan per

elev. Finns i en årskurs endast en basgrupp, är gymnasiets kalkylmässiga timantal med avvikelse från vad som sägs ovan sammanlagt 51 timmar i veckan per årskurs.

Det timantal som avses i 1 mom. ökas på det sätt som stadgas genom förordning, om i gymnasiet ges

1) såsom gemensamt ämne undervisning i två eller flera främmande språk eller i det andra inhemska språket och i ett eller flera främmande språk,

2) sådan undervisning på främmande språk som avses i 17 § 2 mom., i särskilda undervisningsgrupper samt

3) undervisning för tvåspråkiga elever i modersmålet eller det andra inhemska språket.

21 b §

Det kalkylmässiga timantalet för gymnasiets klubbverksamhet och för de särskilda uppgifter som åläggs gymnasiets lärare är sammanlagt fem timmar i veckan per huvudman och 18 timmar i veckan per dagsgymnasium samt dessutom 0,07 timme i veckan per elev som går i dagsgymnasium.

I en kommun som har gymnasieundervisning för både finskspråkiga och svenskspråkiga elever skall det per huvudman i 1 mom. angivna timantalet multipliceras med två.

23 §

Om grunderna för intagning av elever till gymnasierna stadgas genom förordning. En sökande får inte grundlöst försättas i en annan ställning än andra på grund av börd, kön, ålder, religion, boningsort, övertygelse eller någon annan med dessa jämförbar orsak.

— — — — — — — — — — — — — —

25 §

En elev som inte låter rätta sig av andra, i förordning nämnda disciplinära åtgärder kan av det kollegiala organ som avses i 2 § lagen om kommunernas undervisningsförvaltning avstängas från gymnasiet för en viss tid, högst ett år.

28 §

Två eller flera gymnasier kan ha gemensamma tjänster. Lärartjänsterna kan också vara kommunbundna. I ett gymnasium kan inrättas lärartjänster vilkas innehavare är skyldiga att fullgöra en del av sin undervisningsskyldighet i ett eller flera gymnasier som tillhör en eller flera avtalskommuner.

Om gymnasiers och andra läroanstalters gemensamma lärartjänster samt om den rätt som tjänsteinnehavare och befattningshavare vid andra läroanstalter har att undervisa i ett gymnasium stadgas särskilt.

31 §

Om behörighetsvillkoren för tjänsteinnehavare och timlärare vid gymnasierna stadgas genom förordning. Undervisningsministeriet kan av särskilda skäl bevilja dispens från dem.

Till en tjänst skall utnämnas den skickligaste och lämpligaste av de sökande som uppfyller de föreskrivna behörighetsvillkoren.

32 a §

— — — — — — — — — — — — — —

Till en lärartjänst vid en läroanstalt som någon annan än den egna kommunen eller ett kommunalförbund eller staten svarar för förflyttas tjänsteinnehavaren av utbildningsstyrelsen. För en förflyttning till en tjänst i en annan kommun eller ett kommunalförbund krävs kommunens eller kommunalförbundets samtycke. Till en annan statlig tjänst förflyttas tjänsteinnehavaren av den utnämnande myndigheten.

Kan en tjänsteinnehavare inte förflyttas till en annan tjänst i den egna kommunen skall tjänsteinnehavaren, med dennes samtycke, anmälas till utbildningsstyrelsen för förflyttning. Om inte heller utbildningsstyrelsen kan förflytta tjänsteinnehavaren till en annan tjänst, skall den anmäla tjänsteinnehavaren till statskontoret, för förflyttning till någon annan statstjänst än en lärartjänst. Om statskontorets åtgärder gäller i tillämpliga delar 35 § statstjänstemannalagen (755/86).

36 a §

Ett tjänsteförhållande kan sägas upp av kommunen eller en ordinarie tjänsteinnehavare så att det upphör efter uppsägningstidens slut. Uppsägningen skall ske skriftligen.

En ordinarie tjänsteinnehavare får dock inte sägas upp, om uppsägningen inte beror på att

1) tjänsten dras in,

2) tjänsteinnehavaren inte längre förmår sköta sina uppgifter på ett behörigt sätt, eller på att

3) tjänsteinnehavaren fortgående eller på ett

väsentligt sätt bryter mot eller försummar sin tjänsteplikt.

— — — — — — — — — — — — — —

Kommunen får inte heller säga upp en tjänsteinnehavare under den tid för vilken tjänsteinnehavaren har beviljats tjänstledighet på grund av moderskaps-, faderskaps-, föräldra- eller vårdledighet. Inte heller får kommunen, sedan den fått kännedom om att tjänsteinnehavaren är havande eller ämnar utnyttja sin rätt till de ledigheter som nämns ovan, säga upp tjänsteförhållandet så att det upphör när tjänstledigheten börjar eller medan den pågår.

Det får inte bestämmas att beslut om att säga upp en tjänsteinnehavare skall fattas av en tjänsteinnehavare.

36 b §

Kommunen eller en timlärare och den som sköter en tjänst interimistiskt kan säga upp ett tjänsteförhållande så att det upphör efter uppsägningstidens slut.

En timlärare och den som sköter en tjänst interimistiskt kan sägas upp när det finns skäl. Det får inte bestämmas att beslut som avses i denna paragraf skall fattas av en tjänsteinnehavare.

36 d §

— — — — — — — — — — — — — —

Kommunen kan före uppsägningstidens slut återta uppsägningen, om tjänsteinnehavaren eller timläraren samtycker härtill. Tjänsteinnehavaren eller timläraren får inte återta sin uppsägning, om inte kommunen ger sitt samtycke.

42 §

Har en tjänsteinnehavare tagit en annan anställning som hindrar honom att sköta tjänsten, skall hans tidigare tjänsteförhållande konstateras ha upphört, såvida han inte har beviljats avsked eller tjänstledighet eller något annat inte stadgas särskilt i saken.

43 §

— — — — — — — — — — — — — —

En tjänsteinnehavares eller timlärares tjänsteförhållande upphör utan uppsägning den 31 juli det år då han uppnår avgångsåldern. Han kan dock beviljas rätt att kvarstå i samma tjänst eller uppgift under högst tre år därefter, om han alltjämt kan anses ha förmåga att sköta den.

— — — — — — — — — — — — — —

44 §

En tjänsteinnehavare eller timlärare som på grund av sjukdom inte förmår sköta sin tjänst skall anhålla om tjänstledighet. Om han inte gör det, skall han befrias från tjänsteutövning för den tid sjukdomen varar.

En tjänsteinnehavare kan åläggas att genomgå kontroller och undersökningar för konstaterande av hans hälsotillstånd, om detta är nödvändigt för att bedöma hans förutsättningar att sköta tjänsten. Under samma betingelser kan en tjänsteinnehavare åläggas att lämna uppgifter om sitt hälsotillstånd. Det får inte bestämmas att beslut som avses i detta moment skall fattas av en tjänsteinnehavare.

45 §

En tjänsteinnehavare och en timlärare har rätt till ålders-, invalid-, arbetslöshets- och deltidspension av statens medel i tillämpliga delar enligt de stadganden som gäller för den som står i tjänste- eller arbetsförhållande till staten. Den pensionsgrundande lönen bestäms utgående från det kommunala tjänstekollektivavtalet.

47 §

Ändring i beslut som en kommunal myndighet har fattat i ett ärende som avses i denna lag eller i den förordning som givits med stöd av den skall sökas enligt kommunallagen.

Ärenden som gäller en elev och om vilka stadgas genom förordning skall med avvikelse från 1 mom. överklagas hos länsstyrelsen inom 14 dagar från delfåendet av beslutet och med iakttagande i övrigt av lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

Beslut som gäller godkännande av en arbetsplan får inte överklagas. Genom förordning kan dessutom stadgas att besvär i vissa ärenden som gäller elever inte får anföras över beslut som har fattats av en kommunal myndighet.

48 §

Ändring i ett beslut som huvudmannen för ett privat gymnasium eller skolans organ eller befattningshavare har fattat enligt denna lag eller den förordning som givits med stöd av den skall sökas genom besvär hos länsrätten enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden.

— — — — — — — — — — — — — —

Ärenden som gäller en elev skall med avvikelse från 1 mom. överklagas hos länsstyrelsen inom 14 dagar från delfåendet av beslutet och med iakttagande i övrigt av lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden.

Beslut som gäller godkännande av en arbetsplan får inte överklagas. Genom förordning kan stadgas att besvär i vissa andra fall inte får anföras över beslut av skolans huvudman, skolans organ eller befattningshavare.

49 §

Ändring i beslut som utbildningsstyrelsen och länsstyrelsen har fattat enligt denna lag eller den förordning som givits med stöd av den skall sökas enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden. Genom förordning kan stadgas att besvär i vissa ärenden inte får anföras över utbildningsstyrelsens eller länsstyrelsens beslut.

52 §

Huvudmannen för ett privat gymnasium skall för gymnasiets förvaltning tillsätta en direktion. Vad 6 § 1 mom. stadgar om val av medlemmar i direktionen, kan också tillämpas på ett privat gymnasium.

Vad som stadgas i 2, 3, 8, 9, 11—21 och 21 a §§, 21 b § 1 mom., 22—25, 26 a, 26 b, 26 d, 55, 57, 58 och 69 §§ i denna lag samt i 6 och 7 §§ lagen om kommunernas undervisningsförvaltning, gäller i tillämpliga delar privata gymnasier och deras elever.

53 §

Angående rektors- och lärarbefattningar samt befattningshavare och timlärare vid ett privat gymnasium gäller i tillämpliga delar vad 29, 30, 30 a, 30 b, 32 a—32 e, 33, 36 a, 36 b, 36 d, 36 g, 43 och 44 §§ stadgar om tjänster, tjänsteinnehavare och timlärare vid ett gymnasium. Om disciplin och avstängning från handhavandet av befattning gäller dessutom i tillämpliga delar vad som stadgas i fråga om statstjänstemän. Som tjänstemannanämnd fungerar den tjänstemannanämnd som tillsatts i anslutning till länsstyrelsen.

De uppgifter som enligt 36 a och 36 b §§ ankommer på kommunen skall i ett privat gymnasium skötas av direktionen och de uppgifter som nämns i 36 d § av det organ eller den befattningshavare som förordnas i skolans reglemente. En befattningshavare kan med stöd av 30 § 1 mom. och 30 a § 1 mom. förflyttas till en tjänst vid ett gymnasium, dess kvällslinje, ett kvällsgymnasium, en grundskola eller en annan läroanstalt endast om det inte finns någon lämplig befattning, till vilken han kan förflyttas, vid ett privat gymnasium eller dess kvällslinje, ett kvällsgymnasium eller vid en skola som ersätter grundskolan, med samma huvudman som gymnasiet.

53 a §

Ett privat gymnasium skall ha ett reglemente som godkänts av direktionen. I reglementet bestäms

1) gymnasiets namn,

2) gymnasiets förläggningskommun och undervisningsspråk,

3) förfarandet när det gäller anställning av rektor, lärare och övrig personal och deras rättigheter och skyldigheter,

4) organens och befattningshavarnas behörighet och uppgifter samt

5) andra angelägenheter som gäller gymnasiets verksamhet och som direktionen anser vara viktiga.

Direktionen avgör de ärenden som i ett kommunalt gymnasium inte får delegeras till en tjänsteinnehavare.

53 b §

När förvaltningen och undervisningen vid ett privat gymnasium som inrättats efter 1990 organiseras kan, enligt vad som bestäms i gymnasiets reglemente och läroplan, utan hinder av 52 och 53 §§ undantag göras från vad 6, 8, 9, 11—13 och 18—20 §§ samt 53 a § 2 mom. stadgar och med stöd av dessa lagrum bestäms om gymnasiets förvaltning och undervisning.

— — — — — — — — — — — — — —

7 a kap.

Finansiering

54 a §

Huvudmannen för ett gymnasium beviljas statsandel för gymnasiets anläggningsprojekt enligt med vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/).

För gymnasiets driftskostnader beviljas statsandel enligt vad som stadgas i den lag som nämns i 1 mom.

54 b §

Går en elev i ett gymnasium vars huvudman

är en annan kommun än den där eleven vid en tidpunkt som anges genom förordning har sin hemort enligt lagen om befolkningsböcker (141/69) eller i ett privat gymnasium, är elevens hemkommun skyldig att till gymnasiets huvudman betala den andel av driftskostnaderna för gymnasiet som hänför sig till eleven, enligt vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Om eleven inte har någon hemkommun, skall till gymnasiets huvudman av statens medel betalas ett belopp som motsvarar statsandelen och hemkommunens betalningsandel.

Denna lag träder i kraft den
19 .

En direktion som valts innan denna lag träder i kraft skall sitta kvar till utgången av sin mandatperiod.

Disciplinära ärenden som gäller lärare och som är anhängiga hos länsstyrelsen när denna lag träder i kraft skall behandlas enligt de stadganden som gällde innan denna lag trädde i kraft.

När ändring söks i ett beslut som har fattats före ikraftträdandet, skall de stadganden om ändringssökande tillämpas som gällde innan denna lag trädde i kraft.

Om behörigheten och uppgifterna för ett gymnasiums organ, tjänsteinnehavare och befattningshavare gäller vad som sägs i de stadganden som gällde när denna lag trädde i kraft och i den instruktion eller det reglemente som utfärdats med stöd av dem, tills en instruktion eller ett reglemente som avses i denna lag har godkänts för kommunen eller för ett privat gymnasium.

---

5. Lag
om ändring av lagen om kvällsgymnasier

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 27 maj 1983 om kvällsgymnasier (478/83) 16 a §, 20 § 2 och 5 mom., 21 § 4 mom. samt 21 a och 23 a §§,

av dessa lagrum 16 a § sådan den lyder i lag av den 29 januari 1988 (89/88), 20 § 2 mom. samt 21 a och 23 a §§ sådana de lyder i lag av den 25 januari 1991 (173/91) och 21 § 4 mom. sådant det lyder i lag av den 16 april 1987 (419/87),

ändras 5, 6, 15 och 18 §§, 19 § 2 mom. och 21 § 1—3 mom.,

av dessa lagrum 5, 15 och 18 §§ samt 21 § 1—3 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 25 januari 1991 och 19 § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 12 juli 1985 (617/85), samt

fogas till lagen ett nytt 6 a kap. som följer:

5 §

Om ett kvällsgymnasiums förvaltning gäller vad som stadgas i kommunallagen (953/76) eller bestäms med stöd av den, om inte denna lag eller en förordning som givits med stöd av den stadgar annorlunda. Om ett kvällsgymnasiums förvaltning gäller dessutom lagen om kommunernas undervisningsförvaltning (/).

Om inte något annat stadgas i denna lag, gäller om ett kvällsgymnasiums direktion, lärarkår, elevkår, rektor, biträdande rektor och vice rektor i tillämpliga delar gymnasielagen (477/83).

6 §

Utan hinder av 6 § gymnasielagen behöver ingen av de direktionsmedlemmar och suppleanter som nämns i lagrummet vara föräldrar till elever.

15 §

En elev som inte låter rätta sig av andra, i förordning nämnda disciplinära åtgärder kan av det kollegiala organ som avses i 2 § lagen om kommunernas undervisningsförvaltning avstängas för en viss tid, högst ett år.

18 §

Om tjänster, tjänsteinnehavare och timlärare vid ett kvällsgymnasium gäller på motsvarande sätt vad 29, 30, 30 a, 30 b, 31, 32 a—32 e, 33, 35, 36 a, 36 b, 36 d, 36 g, 42—46 och 67 §§

gymnasielagen stadgar om tjänster, tjänsteinnehavare och timlärare vid ett gymnasium.

19 §

— — — — — — — — — — — — — —

Om ett privat gymnasiums kvällslinje gäller i tillämpliga delar vad 1 § 1 och 2 mom., 20 a och 20 b §§ samt 21 § 1 och 2 mom. stadgar om privata kvällsgymnasier, om inte 20 § eller gymnasielagen stadgar något annat.

6 a kap.

Finansiering

20 a §

Huvudmannen för ett kvällsgymnasium beviljas statsandel för kvällsgymnasiets anläggningsprojekt enligt vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/).

För kvällsgymnasiets driftskostnader beviljas statsandel enligt vad som stadgas i den lag som nämns i 1 mom.

20 b §

Går en elev som genomgår grundskolans eller gymnasiets hela lärokurs i ett kvällsgymnasium vars huvudman är en annan kommun än den där eleven vid en tidpunkt som anges genom förordning har sin hemort enligt lagen om befolkningsböcker (141/69) eller i ett privat kvällsgymnasium, är elevens hemkommun skyldig att till kvällsgymnasiets huvudman betala den andel av driftskostnaderna för kvällsgymnasiet som hänför sig till eleven, enligt vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Om eleven som nämns i 1 mom. inte har någon hemkommun, skall till kvällsgymnasiets huvudman av statens medel betalas ett belopp som motsvarar statsandelen och hemkommunens betalningsandel.

21 §

I fråga om ett privat kvällsgymnasium gäller i tillämpliga delar 2, 3, 7—16, 23 och 24 §§, 28 § 1 mom. och 30 § i denna lag samt 8, 9 och 11—13 §§, 52 § 1 mom. samt 53 a och 54 §§ gymnasielagen.

Angående befattningar, befattningshavare och timlärare vid ett privat kvällsgymnasium gäller i tillämpliga delar vad 29, 30, 30 a, 30 b, 32 a—32 e, 33, 36 a, 36 b, 36 d, 36 g, 43 och 44 §§ gymnasielagen stadgar om tjänster, tjänsteinnehavare och timlärare vid gymnasier. Om disciplin och avstängning från handhavandet av befattning gäller dessutom i tillämpliga delar vad som stadgas i fråga om statstjänstemän. Angående gemensam rektorsbefattning för ett privat kvällsgymnasium, ett privat gymnasium och en skola som ersätter grundskolan gäller i tillämpliga delar 78 § 5 mom. grundskolelagen (476/83).

De uppgifter som enligt 36 a och 36 b §§ gymnasielagen ankommer på kommunen skall i ett privat kvällsgymnasium skötas av direktionen och de uppgifter som nämns i 36 d § av det organ eller den befattningshavare som förordnas i kvällsgymnasiets reglemente. En befattningshavare kan med stöd av 30 § 1 mom. och 30 a § 1 mom. gymnasielagen förflyttas till en tjänst vid ett kvällsgymnasium, ett gymnasium, dess kvällslinje, en grundskola eller en annan läroanstalt endast om det inte finns någon lämplig befattning, till vilken han kan förflyttas, vid ett privat kvällsgymnasium, ett gymnasium, dess kvällslinje eller vid en skola som ersätter grundskolan, med samma huvudman som den förstnämnda skolan.

— — — — — — — — — — — — — —

Denna lag träder i kraft den 199 .

Disciplinära ärenden som gäller lärare och som är anhängiga hos länsstyrelsen när denna lag träder i kraft skall behandlas enligt de stadganden som gällde innan denna lag trädde i kraft.

Om behörigheten och uppgifterna för ett kvällsgymnasiums organ, tjänsteinnehavare och befattningshavare gäller vad som sägs i de stadganden som gällde när denna lag trädde i kraft och i den instruktion eller det reglemente som utfärdats med stöd av dem, tills en instruktion eller ett reglemente som avses i denna lag har godkänts för kommunen eller för ett privat kvällsgymnasium.

6.

Lag
om gemensamma lärare

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

Allmänna stadganden

1 §

Skolor inom undervisningsministeriets och utbildningsstyrelsens behörighetsområde och andra institutioner som förmedlar undervisning (*läroanstalter*) kan ha gemensamma lärare enligt vad som stadgas i denna lag. Gemensamma lärare kan dessutom finnas vid andra institutioner som förmedlar undervisning samt inom annan undervisningsverksamhet, i enlighet med vad som stadgas genom förordning.

Gemensamma lärare är innehavare av tjänster och befattningar som gemensam lärare samt lärare som annars förordnats att vid en eller flera läroanstalter sköta timmar som hör till en tjänst eller befattning.

Om tjänster som är gemensamma för grundskolor, gymnasier, gymnasier och deras kvällslinjer samt kvällsgymnasier och om befattningar som är gemensamma för skolor som ersätter grundskolan, privata gymnasier, privata gymnasier och deras kvällslinjer samt privata kvällsgymnasier gäller vad som särskilt stadgas om dem.

2 §

Med en primär läroanstalt avses en läroanstalt där en lärartjänst eller lärarbefattning som avses i denna lag har inrättats. Om en tjänst eller befattning har inrättats som kommunbunden eller som gemensam för två eller flera läroanstalter som avses i 1 § 3 mom., skall kommunen eller dessa läroanstalter tillsammans anses vara den primära läroanstalten.

Med sekundär läroanstalt avses en läroanstalt där en gemensam lärare kan förordnas undervisa.

Tjänster och befattningar som gemensam lärare

3 §

Vid primära läroanstalter kan inrättas lärartjänster eller lärarbefattningar vilkas innehavare är skyldiga att undervisa också vid någon annan läroanstalt (*tjänst eller befattning som gemensam lärare*).

En tjänst eller befattning som gemensam lärare skall inrättas vid den läroanstaltsform som anvisar de flesta timmarna för uppfyllande av undervisningsskyldigheten. När en tjänst eller befattning inrättas skall det bestämmas vid vilka läroanstalter innehavaren av tjänsten eller befattningen som gemensam lärare vid behov är skyldig att undervisa.

När läroanstalter har olika huvudmän skall dessa sinsemellan avtala om inrättande av tjänster och befattningar, fördelningen av timmar samt om annat som gäller tjänsterna eller befattningarna.

Andra gemensamma lärare

4 §

En lärare kan, om han samtycker, förordnas att ett läsår i sänder undervisa vid en eller flera andra läroanstalter.

Huvudmannen för den primära läroanstalten skall ge ett förordnande som avses i 1 mom. efter att ha avtalat om saken med huvudmannen för den sekundära läroanstalten.

Anställningsvillkor

5 §

Om en gemensam lärares lön och övriga anställningsvillkor gäller, om annat inte avtalas, i tillämpliga delar vad som särskilt stadgas, bestäms eller avtalas i fråga om lärarna vid den primära läroanstalten.

Pension och familjepension

6 §

Om en gemensam lärares rätt till pension gäller vad som stadgas och bestäms om pensionsrätten för lärare vid den primära läroanstalten.

Om familjepension efter en gemensam lärare gäller vad som stadgas och bestäms om famil-

jepension efter lärare vid den primära läroanstalten.

7 §

När en gemensam lärare har rätt till pension av statsmedel och han undervisar vid en sekundär läroanstalt vars lärare har rätt till pension från en kommunal eller privat pensionsanstalt, är huvudmannen för den primära läroanstalten skyldig att till statskontoret som pensionsskyddskostnad betala en pensionspremie som utgör 25 procent av den del av lönerna som motsvarar de timmar som hållits vid den sekundära läroanstalten.

Kostnadsfördelning

8 §

Huvudmannen för den sekundära läroanstalten skall till huvudmannen för den primära läroanstalten betala kostnaderna för timmar som en gemensam lärare hållit vid den sekundära läroanstalten, om inte huvudmännen har avtalat något annat.

Särskilda stadganden

9 §

Genom förordning stadgas om behörighetsvillkoren för gemensamma lärartjänster och lärarbefattningar och om andra gemensamma lärares behörighet att hålla timmar vid en sekundär läroanstalt.

10 §

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag kan utfärdas genom förordning.

Ikraftträdande

11 §

Denna lag träder i kraft den 199 .

Genom denna lag upphävs lagen den 4 juli 1980 om gemensamma lärare (539/80).

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

12 §

Tjänster och befattningar som gemensam lärare, vilka har inrättats med stöd av den lag om gemensamma lärare som gällde före denna lag, ändras vid ikraftträdandet så att de svarar mot tjänster och befattningar enligt denna lag.

7.

Lag

om ändring av 18 och 19 §§ övningsskolelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 18 och 19 §§ övningsskolelagen av den 31 januari 1985 (143/85) som följer:

18 §

Den kommun där en elev vid en tidpunkt som anges genom förordning har sin hemort enligt lagen om befolkningsböcker (141/69) är skyldig att delta i kostnaderna för övningsskolan. Kommunens betalningsandel per elev räknas ut så att från det på grundvalen av de i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/) angivna enhetspriserna för elevens hemkommuns grundskola eller gymnasium beräknade beloppet dras av ett belopp som motsvarar den statsandel som med beaktande av hemkommunens bärkraftsklass bestäms enligt 8 § 1 mom. i den nämnda lagen.

Om elevens hemkommun inte är huvudman för något gymnasium, skall kommunens betalningsandel beräknas på de enhetspriser som läggs till grund för statsandelen för gymnasiet i den kommun där övningsskolan finns.

19 §

Den kommun där övningsskolan finns är skyldig att av anläggningskostnaderna för lokaler som behövs för övningsskolans grundsko-

lestadium till staten betala den del av det pris för projektet som avses i 27 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, som statsandelen inte skulle täcka om det vore fråga om kommunens eget anläggningsprojekt.

Om staten för gott avstår från att använda lokaler som avses i 1 mom. för övningsskolans behov, har kommunen rätt att få tillbaka den relativa andel av lokalernas värde som svarar mot den andel kommunen har betalt. Vad som sägs ovan gäller dock inte de lokaler som efter att användningen som övningsskola har upphört används för ändamål som avses i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Om ett anläggningsprojekt som behövs för en övningsskolas grundskolestadium har påbörjats innan denna lag träder i kraft, skall i fråga om övningsskolans förläggningskommuns skyldighet att delta i anläggningskostnaderna, med avvikelse från 19 § 1 mom. i denna lag, tillämpas de stadganden som gäller när denna lag träder i kraft.

8.

Lag

om ändring av 10 § lagen om Suomalais-venäläinen koulu benämnda skola

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 10 § lagen den 21 maj 1976 om Suomalais-venäläinen koulu benämnda skola (412/76), sådant detta lagrum lyder i lag av den 3 juni 1983 (501/83), som följer:

10 §

Den kommun där eleven vid en tidpunkt som anges genom förordning har sin hemort enligt lagen om befolkningsböcker (141/69) är skyldig att till staten betala den andel av Suomalais-venäläinen koulus driftskostnader som hänför sig till en elev på grundskolestadiet och gymnasiestadiet. Kommunens betalningsandel per elev räknas ut så att från det på grundvalen av de i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/) angivna enhetspriserna för elevens hemkommuns grundskola eller gymnasium beräknade beloppet dras av ett belopp som motsvarar den statsandel som med beaktande av hemkommunens bärkraftsklass bestäms enligt 8 § 1 mom. i den nämnda lagen.

Om elevens hemkommun inte är huvudman för något gymnasium, skall kommunens betalningsandel beräknas på de enhetspriser som läggs till grund för den statsandel som betalas för gymnasiet i den kommun där skolan finns.

Denna lag träder i kraft den 199 .

9.

Lag

om ändring av 10 § lagen om Helsingin ranskalais-suomalainen koulu benämnda skola

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 10 § lagen den 7 januari 1977 om Helsingin ranskalais-suomalainen koulu benämnda skola (33/77),

sådant detta lagrum lyder i lag av den 3 juni 1983 (502/83), som följer:

10 §

Den kommun där eleven vid en tidpunkt som anges genom förordning har sin hemort enligt lagen om befolkningsböcker (141/69) är skyldig att till staten betala den andel av Helsingin ranskalais-suomalainen koulus driftskostnader som hänför sig till en elev på grundskolestadiet och gymnasiestadiet. Kommunens betalningsandel per elev räknas ut så att från det på grundvalen av de i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/) angivna enhetspriserna för elevens hemkommuns grundskola eller gymnasium beräknade beloppet dras av ett belopp som motsvarar den statsandel som med beaktande av hemkommunens bärkraftsklass bestäms enligt 8 § 1 mom. i den nämnda lagen.

Om elevens hemkommun inte är huvudman för något gymnasium, skall kommunens betalningsandel beräknas på de enhetspriser som läggs till grund för den statsandel som betalas för gymnasiet i den kommun där skolan finns.

Denna lag träder i kraft den 199 .

10.

Lag

om ändring av 17 a § lagen om skolor för hörselskadade och synskadade samt rörelsehindrade

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 17 a § 1 mom. lagen den 27 maj 1983 om skolor för hörselskadade och synskadade samt rörelsehindrade (481/83),

sådant det lyder i lag av den 10 januari 1986 (36/86), som följer:

17 a §

Elevens hemkommun är skyldig att till staten för en ordinarie elev i en sådan specialskola som avses i denna lag erlägga en betalningsandel som beräknas på basis av de genomsnittliga, sannolika kostnaderna för de skolor som avses i denna paragraf, enligt vad som i lagen om finansiering av undervisnings- och kuluturverksamhet (/) stadgas om statens yrkeslläroanstalter.

— — — — — — — — — — — — — —

Denna lag träder i kraft den 199 .

11.

Lag

om ändring av 5 § lagen om Steiner-skola

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 5 § lagen den 27 maj 1977 om Steiner-skola (417/77) som följer:

5 §

En Steiner-skola får för sina driftskostnader statsbidrag, vilket beräknas som en procentuell andel enligt femte bärkraftsklassen av det belopp som fås när det per elev bestämda enhetspriset i grundskolan i den kommun där skolan finns multipliceras med skolans elevantal.

Denna lag träder i kraft den
199 .

12.

Lag

om ändring av 3 och 4 §§ lagen om steinerpedagogiska specialskolor

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 3 och 4 §§ lagen den 12 december 1986 om steinerpedagogiska specialskolor (932/86) som följer:

3 §

Undervisningsministeriet kan bevilja skolorna rätt till statsandel för sina driftskostnader. Till driftskostnader räknas inte sådana utgifter som avses i 19 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/).

Statsandelen bestäms utgående från de faktiska kostnader som berättigar till statsandel på basis av statsandelsskalan i 8 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, i enlighet med bärkraftsklassen för elevernas hemkommuner. Om den tidpunkt enligt vilken elevens hemkommun bestäms stadgas genom förordning.

4 §

Elevens hemkommun är skyldig att för elever som den hänvisat till skolan betala en ersättning som beräknas så att från de driftskostnader per elev som berättigar till statsandel dras av den statsandel per elev som skall betalas till skolan.

Denna lag träder i kraft den
199 .

13.

Lag

om ändring av lagen om yrkesläroanstalter

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 10 april 1987 om yrkesläroanstalter (487/87) 11 § 3 mom., 15 § 3 mom., 29 § och 32 § 2 mom.,

av dessa lagrum 29 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 29 december 1989 (1374/89) samt 32 § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 25 januari 1991 (146/91),

ändras 7 §, 13 § 3 mom., 15 § 1 mom., 21 §, 22 § 1 mom., 23 § 2 mom. samt 28, 35, 39 och 40 §§,

av dessa lagrum 7 § och 22 § 1 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 25 januari 1991, 21 § sådan den lyder i lag av den 15 juni 1990 (565/90) och 40 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 25 januari 1991, samt

fogas till lagen en ny 6 a § och ett nytt 7 a kap. som följer:

3 kap.

Förvaltning

6 a §

Grunderna för organisering av förvaltningen

En yrkesläroanstalts förvaltning sköts av en direktion, en delegation, lärarkåren, rektor, biträdande rektor, prorektor, elevkåren och läroanstaltskommissionen, på det sätt som stadgas i denna lag.

Om förvaltningen av en kommunal yrkesläroanstalt gäller vad som stadgas i kommunallagen (953/76) eller bestäms med stöd av den, om annat inte stadgas i denna lag eller en förordning som givits med stöd av den. Om förvaltningen av en kommunal yrkesläroanstalt gäller dessutom vad som stadgas i lagen om kommunernas undervisningsförvaltning (/).

7 §

Direktionen

Statliga och privata yrkesläroanstalter skall ha en direktion som skall svara för läroanstaltens verksamhet och för utvecklingen och övervakningen av undervisningen samt fullgöra andra uppgifter enligt vad som stadgas i denna lag eller i en förordning som givits med stöd av den och enligt vad som bestäms i en instruktion.

Till direktionen för en statlig läroanstalt som ger grundläggande yrkesutbildning skall de heltidsanställda lärarna bland sig välja en, den övriga personalen en och studerandena två medlemmar samt för var och en av dem en personlig suppleant. De medlemmar som studerandena väljer bland sig skall ha fyllt 15 år. Om val av den direktion som avses i detta moment stadgas dessutom genom förordning.

Till direktionen för kommunala och privata läroanstalter som ger grundläggande yrkesutbildning kan väljas de medlemmar och suppleanter som avses i 2 mom. Valet av medlemmar till en kommunal läroanstalts direktion kan överföras från kommunfullmäktige till något annat kommunalt organ.

Om samma huvudman för en läroanstalt som avses i 1 mom. har två eller flera läroanstalter, kan de eller vissa av dem ha en gemensam direktion.

Om rätten att vara närvarande och yttra sig vid direktionen för en läroanstalt som avses i 1 mom. stadgas genom förordning och bestäms vid behov i instruktionen.

13 §

Elevkåren

— — — — — — — — — — — — — —

Huvudmannen för läroanstalten kan på ansökan besluta att en elevförening som består av de ordinarie studerandena vid läroanstalten skall sköta de uppgifter som ankommer på elevkåren. Vid en statlig eller privat läroanstalt skall den beslutanderätt som avses här utövas av direktionen.

15 §

Instruktionen

Närmare bestämmelser om en yrkesläroanstalts verksamhet ges i en instruktion. I instruktionen bestäms om de allmänna grunderna för läroanstaltens verksamhet, om förvaltningen,

om läroanstaltens förvaltningsorgan, om tjänsteinnehavarnas och befattningshavarnas behörighet och uppgifter samt om övriga angelägenheter, enligt vad som stadgas i denna lag och en med stöd av den given förordning.

— — — — — — — — — — — — —

21 §

Antal undervisningstimmar

Om kommunala och privata läroanstalters kalkylerade antal undervisningstimmar samt om antalet undervisningstimmar vid statliga läroanstalter stadgas genom förordning och föreskrivs med stöd av den vid behov genom undervisningsministeriets beslut. Antalet undervisningstimmar skall beräknas utgående från läroanstaltens utbildningsuppgift, antalet studerande samt andra faktorer som närmare stadgas genom förordning.

22 §

Intagning av studerande

Om grunderna för intagningen av studerande till läroanstalter som ger grundläggande yrkesutbildning stadgas genom förordning och föreskrivs vid behov med stöd av den genom undervisningsministeriets beslut. En sökande får inte grundlöst försättas i en annan ställning än andra på grund av börd, kön, ålder, religion, boningsort, övertygelse eller av någon annan med dessa jämförbar orsak.

23 §

Studerandenas skyldigheter

— — — — — — — — — — — — —

En studerande som inte kan tillrättavisas med andra disciplinära medel får avstängas för en viss tid, högst ett år. Vid statliga och privata läroanstalter beslutar direktionen om avstängning. Vid kommunala läroanstalter skall beslut om avstängning fattas av ett kollegialt organ som avses i 2 § lagen om kommunernas undervisningsförvaltning.

28 §

Ställningen för personalen vid en privat läroanstalt

Om ledigförklarande av lärarbefattningar vid privata läroanstalter som ger grundläggande yrkesutbildning, om utnämning till befattningar, om anställning av timlärare och avbrott i tjänsteutövningen, om de allmänna skyldigheterna för innehavare av lärarbefattningar och timlärare vid sådana läroanstalter samt om disciplinärt förfarande och avstängning från tjänsteutövning gäller i tillämpliga delar vad som stadgas om statstjänstemän. Tjänstemannanämnd är den tjänstemannanämnd som tillsätts i anslutning till länsstyrelsen.

7 a kap.

Finansiering

31 a §

Anläggningsprojekt

Huvudmannen för en läroanstalt som ger grundläggande yrkesutbildning beviljas statsandel för läroanstaltens anläggningsprojekt enligt vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/).

Huvudmannen för en särskild yrkesläroanstalt kan beviljas statsunderstöd för läroanstaltens anläggningsprojekt, inom ramen för anslag som anvisats i statsbudgeten.

Såsom anläggningsprojekt anses också anskaffning av apparater samt förvärv av gårdsbruksenheter och övningsskog.

31 b §

Driftskostnader

För en yrkesläroanstalts driftskostnader beviljas statsandel enligt med vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

31 c §

Hemkommunens betalningsandel

För en elev som studerar vid en yrkesläroanstalt som ger grundläggande yrkesutbildning är hemkommunen skyldig att enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet till huvudmannen för läroanstalten betala den andel av läroanstaltens driftskostnader som hänför sig till eleven.

Om eleven inte har någon hemkommun, skall till läroanstaltens huvudman av statsmedel betalas ett belopp som svarar mot statsandelen och hemkommunens betalningsandel.

Elevens hemkommun skall till landskapet Åland erlägga en betalningsandel per elev

enligt samma grunder som den i 1 mom. nämnda lagen stadgar om den betalningsandel som elevens hemkommun skall betala till staten.

31 d §

Finansiering av kompletterande utbildning

Länsstyrelsen kan inom ramen för anslag som anvisats i statsbudgeten av yrkesläroanstalter köpa kompletterande utbildning för att tillgodose sitt läns utbildningsbehov.

8 kap.

Särskilda stadganden

35 §

Yrkesinriktad vuxenutbildning

Vid yrkesinriktad vuxenutbildning får avvikelse göras från denna lag och den förordning som givits med stöd av den, i enlighet med de grunder som statsrådet fastställer.

39 §

Tystnadsplikt och rätt att erhålla uppgifter

Om tystnadsplikt och rätten att erhålla uppgifter gäller vid kommunala läroanstalter vad som stadgas om saken i lagen om kommunernas undervisningsförvaltning, om annat inte stadgas nedan i denna paragraf.

Om tystnadsplikten och rätten att erhålla uppgifter gäller vid statliga och privata läroanstalter i tillämpliga delar den lag som nämns i 1 mom., om annat inte stadgas nedan i denna paragraf.

Om tystnadsplikten för studerande vid hälsovårdsanstalter och läroanstalter inom den sociala sektorn stadgas genom förordning.

En läroanstalts huvudman och rektor har rätt att av statliga och kommunala myndigheter få de uppgifter och utredningar som de behöver för sina åligganden. Vid statliga och privata läroanstalter utövar direktionen huvudmannens rätt enligt detta moment.

40 §

Sökande av ändring

Ändring i beslut som en statlig eller privat läroanstalts förvaltningsorgan, tjänsteinnehavare och befattningshavare har fattat enligt denna lag eller den förordning som har givits med stöd av den får sökas genom besvär hos länsrätten enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50). I beslut som länsstyrelsen har fattat enligt denna lag eller en med stöd av den given förordning får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, så som lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden stadgar.

I beslut som ett kommunalt förvaltningsorgan eller en tjänsteinnehavare har fattat enligt denna lag eller en med stöd av den given förordning får ändring sökas så som kommunallagen stadgar.

Ändring i ärenden som gäller en studerande och om vilka stadgas genom förordning skall med avvikelse från 1 och 2 mom. genom besvär sökas hos länsstyrelsen inom 14 dagar från delfåendet, varvid i övrigt skall iakttas lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden.

Genom förordning kan stadgas att besvär i vissa fall inte får anföras.

Om en elevs vårdnadshavare har rätt att söka ändring i ett beslut som fattats enligt denna lag eller en med stöd av den given förordning, har även eleven rätt att söka ändring.

Denna paragraf tillämpas inte på särskilda yrkesläroanstalter.

Denna lag träder i kraft den 199 .

En direktion som valts innan denna lag träder i kraft skall sitta kvar till slutet av sin mandatperiod.

Om en yrkesläroanstalts förvaltningsorgans samt dess tjänsteinnehavares och befattningshavares behörighet och uppgifter gäller vad som sägs i de stadganden som gällde när denna lag trädde i kraft, tills den instruktion som avses i denna lag har godkänts.

Vad 21 § stadgar om kommunala och privata läroanstalters kalkylerade antal undervisningstimmar skall tillämpas från början av år 1994. I fråga om statliga yrkesläroanstalter skall 2 mom. i ikraftträdelsestadgandet till lagen om ändring av 17 och 21 §§ lagen om yrkesläroanstalter (565/90) tillämpas till utgången av år 1993.

När ändring söks i ett beslut som har fattats före ikraftträdandet skall de stadganden om ändringssökande tillämpas som gällde vid den tidpunkt då denna lag trädde i kraft.

I fråga om pensionsskyddet för den som när denna lag träder i kraft är anställd vid en privat yrkesläroanstalt som ger grundläggande yrkesutbildning gäller vad som sägs i de stadganden som gäller vid den tidpunkt då denna lag träder i kraft. I fråga om pensionspremien, dröjsmålsräntan vid försenad betalning av pensionspremien, tvångsindrivning av pensionspremier och dröjsmålsräntor samt i fråga om skyldigheten att lämna sådana uppgifter som behövs för verkställighet av pensionsskyddet skall de stadganden tillämpas som gäller vid den tidpunkt då denna lag träder i kraft.

På de personers pensionsskydd som avses i 2 och 3 mom. i ikraftträdelsestadgandet lagen om ändring av 29 § lagen om yrkesläroanstalter (1374/89) skall de stadganden tillämpas som gäller vid den tidpunkt då denna lag träder i kraft.

14.

Lag

om ändring av lagen om studiesociala förmåner för yrkesläroanstalternas elever

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 3 juni 1983 om studiesociala förmåner för yrkesläroanstalternas elever (498/83) 3 § 2 mom. och 6 § samt

ändras 7 § som följer:

7 §

Eleverna får avgiftsfritt bo i elevhem som ägs av läroanstaltens huvudman.

Denna lag träder i kraft den 199 .

15.

Lag

om upphävande av 19 § lagen om yrkespedagogiska lärarutbildningsinstitutioner

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Härmed upphävs 19 § lagen den 15 juni 1990 om yrkespedagogiska lärarutbildningsinstitutioner (557/90).

2 §

Denna lag träder i kraft den 199 .

När denna lag träder i kraft har en privat yrkesläroanstalts föreståndare, lärare och övriga personal för vars löner yrkesläroanstalten i enlighet med 13 a § 1 mom. lagen om finansiering av yrkesläroanstalter har fått statsunderstöd när denna lag träder i kraft, alltjämt rätt till pension av statsmedel i tillämpliga delar enligt samma stadganden som statsanställda. Efter dem betalas också familjepension liksom efter statsanställda.

Som kostnad för det pensionsskydd som avses i 2 mom. skall en privat yrkesläroanstalt inom den månad som följer efter varje kvartal till statskontoret betala en pensionspremie som utgör 1/4 av lönesumman för dem som omfattas av pensionsskyddet. Läroanstalten skall varje år till statskontoret, i enlighet med dess anvisningar, för ordnandet av pensionsskyddet lämna uppgifter om sina anställda som omfattas av pensionsskyddet. Om pensionspremien

inte betalas inom utsatt tid, uppbär statskontoret 16 procent i årlig dröjsmålsränta. Pensionspremierna och dröjsmålsräntorna får indrivas i den ordning som stadgas i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/61).

16.

Lag

om ändring av lagen om yrkesutbildningscentrer för vuxna

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 31 augusti 1990 om yrkesutbildningscentrer för vuxna (760/90) 14 § samt *ändras* 10 § 3 mom. och 16 § 1 mom. som följer:

10 §

Statsunderstöd för anläggningskostnader

— — — — — — — — — — — — — — —

På statsunderstöd som har beviljats för ett vuxenutbildningscenters anläggningskostnader tillämpas 44 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/).

16 §

Ersättning som skall betalas av en studerandes hemkommun

Om en studerande deltar i sådan grundläggande yrkesutbildning eller utbildning i form av påbyggnadslinjer som ordnas vid ett vuxenutbildningscenter och som undervisningsmyndigheterna köper, är hans hemkommun skyldig att betala ersättning till staten. Ersättningen bestäms årligen på basis av de statliga yrkesläroanstalternas genomsnittliga per elev beräknade sannolika kostnader, med iakttagande av vad lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet stadgar om studerande vid statliga yrkesläroanstalter.

— — — — — — — — — — — — — — —

Denna lag träder i kraft den 199 .

17.

Lag

om ändring av 4 a § lagen om barnträdgårdslärarinstitut

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 4 a § lagen den 21 januari 1977 om barnträdgårdslärarinstitut (80/77), sådant detta lagrum lyder i lag av den 29 januari 1988 (94/88), som följer:

4 a §

Elevens hemkommun är skyldig att delta i driftskostnaderna för barnträdgårdslärarinstitutet. Hemkommunens betalningsandel skall årligen bestämmas på basis av de genomsnittliga per elev beräknade sannolika kostnaderna för barnträdgårdslärarinstituten, i tillämpliga delar med iakttagande av vad lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/) stadgar om hemkommunens betalningsandel för studerande vid statliga yrkesläroanstalter.

Denna lag träder i kraft den 199 .

18.

Lag
om medborgarinstitut

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §

Ett medborgarinstitut är en allmänbildande läroanstalt som ger vuxenutbildning. Ett medborgarinstitut kan också ordna yrkesinriktad vuxenutbildning och annan utbildning samt bedriva sådan forskning och tillhandahålla sådana tjänster som stöder utbildningen eller nära ansluter sig till den, så som närmare stadgas genom förordning.

Ett medborgarinstitut kan också ordna utbildning samt bedriva forskning och tillhandahålla tjänster mot betalning.

2 §

Med undervisningsministeriets tillstånd kan en kommun, ett kommunalförbund, en registrerad sammanslutning eller en stiftelse vara huvudman för ett medborgarinstitut. Ett villkor för tillstånd är att medborgarinstitutet fyller ett utbildningsbehov och att avsikten inte är att det skall ge ekonomisk vinst.

Om ändringar i tillstånd att hålla medborgarinstitut beslutar undervisningsministeriet.

Undervisningsministeriet kan efter att ha hört huvudmannen återkalla tillståndet, om ett sådant beslut kan motiveras med varaktiga förändringar i utbildningsbehovet eller om institutet i sin verksamhet inte iakttar de stadganden och bestämmelser som gäller institutet.

2 kap.

Förvaltning

3 §

Om förvaltningen av medborgarinstitut för vilka en kommun eller ett kommunalförbund är huvudman gäller vad som stadgas i kommunallagen (953/76) eller bestäms med stöd av den. Om förvaltningen av kommunala medborgarinstitut gäller dessutom lagen om kommunernas undervisningsförvaltning (/).

4 §

Huvudmannen för ett privat medborgarinstitut skall tillsätta en direktion. Om direktionens uppgifter och om rätten att vara närvarande vid direktionens sammanträden stadgas vid behov genom förordning och bestäms i en instruktion.

5 §

Privata medborgarinstitut skall ha en instruktion med bestämmelser om de allmänna verksamhetsgrunderna, förvaltningen, förvaltningsorganens samt befattningshavarnas uppgifter och behörighet samt om övriga angelägenheter, enligt vad som vid behov stadgas genom förordning. Instruktionen godkänns av direktionen.

3 kap.

Personal och studerande

6 §

Ett medborgarinstitut skall ha en tjänst eller befattning som rektor.

Ett medborgarinstitut skall ha ett tillräckligt antal anställda för undervisningen och övriga uppgifter.

7 §

Om behörighetsvillkoren för rektor och undervisningspersonalen stadgas genom förordning. Undervisningsministeriet bestämmer vid behov om den undervisningspraktik som krävs för behörighet.

Undervisningsministeriet kan av särskilda skäl bevilja dispens från behörighetsvillkoren.

8 §

Om antagning av studerande till yrkesinrik-

tad vuxenutbildning stadgas vid behov genom förordning.

4 kap.

Finansiering

9 §

Huvudmannen för ett medborgarinstitut kan beviljas statsandel för institutets anläggningsprojekt enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/).

Huvudmannen för ett medborgarinstitut får statsandel för institutets driftskostnader enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

10 §

Undervisningsministeriet fastställer det antal undervisningstimmar som läggs till grund för beräkningen av ett medborgarinstituts statsandel.

5 kap.

Särskilda stadganden

11 §

Om medborgarinstitutens arbetsår och minimiantal arbetsveckor per år stadgas genom förordning.

12 §

Ett medborgarinstitut kan med undervisningsministeriets tillstånd i samband med försöksverksamhet avvika från denna lag och en med stöd av lagen given förordning, på det sätt som stadgas genom förordning.

13 §

I beslut som kommunala förvaltningsorgan och tjänsteinnehavare har fattat med stöd av denna lag eller en förordning som givits med stöd av lagen och som inte gäller statsandel, får ändring sökas enligt kommunallagen.

I beslut som ett privat medborgarinstituts direktion eller befattningshavare har fattat med stöd av denna lag eller en förordning som givits med stöd av lagen och som inte gäller statsandel får ändring sökas hos länsrätten genom besvär, med iakttagande av vad som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

Genom förordning kan besvärsrätten uteslutas i vissa fall.

14 §

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.

6 kap.

Ikraftträdande

15 §

Denna lag träder i kraft den 199 .

Genom denna lag upphävs lagen den 21 september 1962 om statsunderstöd åt medborgar- och arbetarinstitut (521/62) jämte ändringar.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

16 §

När denna lag träder i kraft blir de medborgar- och arbetarinstitut som grundats före ikraftträdandet sådana medborgarinstitut som avses i denna lag.

På tillstånd att grunda ett sådant institut som avses i lagen om statsunderstöd åt medborgar- och arbetarinstitut skall tillämpas vad som i denna lag stadgas om tillstånd att hålla ett medborgarinstitut.

Den som när denna lag träder i kraft är anställd hos ett privat medborgarinstitut och vars pensionsskydd när lagen träder i kraft har bestämts enligt lagen om vissa pensioner som skall utbetalas av statsmedel (382/69), har i sin anställning hos det privata medborgarinstitutet rätt till pension av statsmedel i tillämpliga delar enligt samma stadganden som en statsanställd. Efter honom skall också betalas familjepension på samma sätt som efter den som har varit statsanställd.

Som kostnad för det pensionsskydd som avses i 3 mom. skall ett privat medborgarinstitut inom den månad som följer efter varje kvartal till statskontoret betala en pensionspremie som utgör 1/4 av lönesumman för dem som omfattas av pensionsskyddet. Läroanstalten skall varje år till statskontoret i enlighet med dess anvisningar för ordnandet av pensionsskyddet lämna uppgifter om sina anställ-

da. Om pensionspremien inte betalas inom utsatt tid, uppbär statskontoret 16 procent i årlig dröjsmålsränta. Pensionspremierna och dröjsmålsräntorna får indrivas i den ordning som stadgas i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/61).

---

19. Lag

om ändring av lagen om musikläroanstalter med statsandel

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 10 april 1987 om musikläroanstalter med statsandel (402/87) 6 § 1 mom. 4 punkten, 8—10 §§, 2 a kap. samt 15 och 17 §§,

av dessa lagrum 2 a kap. och 17 § sådana de lyder i lag av den 29 januari 1988 (93/88),

ändras lagens rubrik, rubriken för 2 kap., 3—5 §§, 11 § som samtidigt flyttas till 3 kap., samt 12, 13, 19, 20 och 21 §§,

av dessa lagrum 3 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 29 januari 1988, samt

fogas till lagen en ny 19 b §, som följer:

Lag

om musikläroanstalter

2 kap.

Statsandel

3 §

Huvudmannen för en musikläroanstalt kan beviljas statsandel för anläggningsprojekt i enlighet med vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/).

Huvudmannen får statsandel för driftskostnaderna enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

4 §

Den kommun där en elev vid en tidpunkt som anges genom förordning har sin hemort enligt lagen om befolkningsböcker (141/69), är skyldig att enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet betala sin andel av de driftskostnader som hänför sig till en elev som får yrkesutbildning i musik.

Om eleven inte har någon hemkommun, skall till läroanstaltens huvudman för en sådan elev som avses i 1 mom. av statsmedel betalas ett belopp som motsvarar statsandelen och hemkommunens betalningsandel.

5 §

Det antal undervisningstimmar som läggs till grund för beräkningen av en musikläroanstalts statsandel fastställs av undervisningsministeriet.

3 kap.

Förvaltning

11 §

Om förvaltningen av kommunala musikläroanstalter gäller vad som stadgas i kommunallagen (953/76) eller bestäms med stöd av den, om annat inte stadgas i denna lag eller den förordning som givits med stöd av den. Om förvaltningen av kommunala musikläroanstalter gäller dessutom lagen om kommunernas undervisningsförvaltning (/).

12 §

En kommunal musikläroanstalt kan ha en direktion vars sammansättning på det sätt som anges i detta moment avviker från kommunallagstadgandet. Till direktionen väljs en medlem som lärarkåren inom sig har föreslagit, en

medlem som den övriga personalen inom sig har föreslagit och två medlemmar som de 15 år fyllda eleverna inom sig har föreslagit. Vid konservatorier skall elevmedlemmen utses bland dem som bedriver yrkesstudier. Valet av de direktionsmedlemmar som avses i detta moment kan överföras från kommunfullmäktige till något annat kommunalt organ.

En privat musikläroanstalt skall ha en av huvudmannen tillsatt direktion. Vad som i 1 mom. stadgas om de medlemmar som skall väljas in i direktionen kan tillämpas även på en privat musikläroanstalt.

13 §

Närmare bestämmelser om en musikläroanstalts verksamhet ges i en instruktion. I instruktionen skall, utöver vad som stadgas i denna lag och med stöd av den i förordning, bestämmas om de allmänna grunderna för yrkesläroanstalten, om förvaltningen, om förvaltningsorganens, tjänsteinnehavarnas och befattningshavarnas behörighet och uppgifter samt om eventuella övriga angelägenheter.

Instruktionen för en privat musikläroanstalt godkänns av direktionen.

19 §

Förändras äganderättsförhållandena, organisationsformen eller verksamheten så väsentligt att detta kan inverka på läroanstaltens rätt till statsandel, skall läroanstalten för att bevara sin rätt till statsandel ansöka om ändring av arbetsprogrammet.

19 b §

Om grunderna för intagningen av studerande till grundläggande yrkesutbildning stadgas genom förordning. En sökande får inte grundlöst försättas i en annan ställning än andra på grund av börd, kön, ålder, religion, boningsort, övertygelse eller av någon annan med dessa jämförbar orsak.

20 §

En elev som bryter mot läroanstaltens inre ordning eller stör arbetsron kan tilldelas varning eller avstängas från läroanstalten för viss tid, högst ett år.

Beslut om att tilldela en elev varning fattas av rektor. Beslut om att avstänga en elev fattas i en kommunal läroanstalt av ett kollegialt organ som avses i 2 § lagen om kommunernas undervisningsförvaltning och i en privat läroanstalt av direktionen.

21 §

I beslut som kommunala förvaltningsorgan och tjänsteinnehavare har fattat med stöd av denna lag eller en förordning som givits med stöd av lagen och som inte gäller statsandel, får ändring sökas enligt kommunallagen.

I beslut som en privat läroanstalts förvaltningsorgan eller befattningshavare har fattat med stöd av denna lag eller en förordning som givits med stöd av lagen och som inte gäller statsandel får ändring sökas hos länsrätten genom besvär, med iakttagande av vad som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

I beslut om avstängning av en elev får eleven och hans vårdnadshavare söka ändring genom att anföra besvär hos länsstyrelsen inom 14 dagar från delfåendet av beslutet och med iakttagande i övrigt av vad som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden.

Över beslut om att tilldela varning får besvär inte anföras. Över länsstyrelsens beslut om avstängning får besvär inte anföras. Genom förordning kan stadgas om vilka andra beslut med stöd av denna lag eller en förordning som givits med stöd av den som inte får överklagas.

Denna lag träder i kraft den
199 .

En direktion som valts innan denna lag träder i kraft sitter kvar till utgången av sin mandatperiod.

Den som när denna lag träder i kraft är anställd hos en privat musikläroanstalt och vars pensionsskydd när lagen träder i kraft har bestämts enligt lagen om vissa pensioner som skall utbetalas av statsmedel (382/69), har i sin anställning hos den privata musikläroanstalten rätt till pension av statsmedel i tillämpliga delar enligt samma stadganden som en statsanställd. Efter honom skall också betalas familjepension på samma sätt som efter den som har varit statsanställd.

Som kostnad för det pensionsskydd som avses i 3 mom. skall en privat musikläroanstalt inom den månad som följer efter varje kvartal till statskontoret betala en pensionspremie som utgör 25 procent av lönesumman för dem som omfattas av pensionsskyddet. Läroanstalten skall varje år till statskontoret, i enlighet med

dess anvisningar, för ordnandet av pensionsskyddet lämna uppgifter om sina anställda. Om pensionspremien inte betalas inom utsatt tid, uppbär statskontoret 16 procent i årlig dröjsmålsränta. Pensionspremierna och dröjsmålsräntorna får indrivas i den ordning som stadgas i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/61).

När ändring söks i ett beslut som har fattats innan denna lag träder i kraft skall de stadganden om ändringssökande tillämpas som gällde vid ikraftträdandet.

20.

Lag

om ändring av 2 a och 14 a §§ lagen om statsunderstöd till folkhögskolor

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 13 juli 1984 om statsunderstöd till folkhögskolor (542/84) 2 a § samt 14 a § 1 och 3 mom.,

sådana de lyder, 2 a § i lag av den 11 januari 1991 (17/91) samt 14 a § 1 och 3 mom. i lag av den 29 januari 1988 (95/88), som följer:

2 a §

Med avvikelse från 2 § får en folkhögskola som ordnar undervisning i form av en grundskole- eller gymnasielinje, en linje för grundläggande yrkesutbildning eller en påbyggnadslinje statsbidrag i tillämpliga delar enligt 8 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/) för sådana i 2 § nämnda driftskostnader som hänför sig till utbildningen samt för driftskostnader för studiesociala förmåner i samband med utbildningen, vilka har ordnats och givits i enlighet med statsrådets beslut.

14 a §

En studerandes hemkommun är skyldig att till en sådan huvudman för en privat folkhögskola som avses i 2 a § betala en ersättning per studerande, vars belopp utbildningsstyrelsen fastställer med beaktande av skalan i 8 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och kommunernas bärkraftsklassificering. Ersättningen bestäms enligt folkhögskolans i 2 a § nämnda driftskostnader som medför rätt till statsbidrag och som beräknas per studerande. När ersättningen fastställs skall dessutom beaktas den pensionskostnadsandel som avses i 13 §. Från driftskostnaderna avdras först de statsunderstöd för folkhögskolan som hänför sig till den utbildning som avses här samt folkhögskolans övriga inkomster av denna undervisning.

— — — — — — — — — — — — — —

Studerandens hemkommun skall i förskott på de ersättningar som avses i 1 mom., med beaktande av de förskott som utbildningsstyrelsen har betalat, betala två rater, den första i februari och den andra i oktober.

Denna lag träder i kraft den 199 .

21.

Lag
om ändring av biblioteksslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i biblioteksslagen av den 21 mars 1986 (235/86) 3, 5, 6, 9-11 och 16—20 §§,

av dessa lagrum 11 § sådan den lyder i lag av den 9 februari 1990 (134/90) och 17 § sådan den lyder delvis ändrad genom den sistnämnda lagen, samt

ändras 2, 4, 7 och 8 §§, 13 § 1 och 3 mom. samt 14 § 1 och 3 mom,

av dessa lagrum 13 § 1 mom. och 14 § 1 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 9 februari 1990, som följer:

2 §

Ordnande av biblioteksservice

När en kommun eller flera kommuner tillsammans har ett allmänt bibliotek eller annars ordnar motsvarande biblioteksservice, skall denna organiseras i enlighet med denna lag och de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

I tvåspråkiga kommuner skall vardera språkgruppens behov beaktas på enahanda grunder.

4 §

Statsandel

Kommunerna beviljas statsandel för bibliotekens anläggningsprojekt enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/). Som anläggningsprojekt anses också anskaffning av biblioteksbussar och biblioteksbåtar.

En kommun som ordnar sådan biblioteksservice som avses i denna lag får statsandel för bibliotekets driftskostnader enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

7 §

Avgiftsfri biblioteksservice

För andvändningen av ett biblioteks egna samlingar i biblioteket och för bokutlåningen uppbärs ingen avgift.

8 §

Personal

Ett bibliotek skall ha tillräckligt många anställda som fått biblioteksutbildning och utbildning för informationstjänst.

Om behörighetsvillkoren för bibliotekets fackpersonal stadgas vid behov genom förordning.

13 §

Landskapsbiblioteken

Landskapsbibliotek är biblioteket i någon av undervisningsministeriet utsedd kommun, med kommunens samtycke. Verksamhetsområdet för landskapsbiblioteket bestäms av undervisningsministeriet.

— — — — — — — — — — — — — —

Landskapsbibliotekens fjärrlån till de allmänna biblioteken är avgiftsfria.

— — — — — — — — — — — — — —

14 §

Centralbiblioteket för de allmänna biblioteken

Centralbibliotek för de allmänna biblioteken är biblioteket i någon av undervisningsministeriet utsedd kommun, med kommunens samtycke. Verksamhetsområdet för centralbiblioteket omfattar hela landet.

— — — — — — — — — — — — — —

Centralbibliotekens fjärrlån till de allmänna biblioteken är avgiftsfria.

— — — — — — — — — — — — — —

Denna lag träder i kraft den 199 .

En biblioteksnämnd som har valts före ikraftträdandet sitter kvar till utgången av sin mandatperiod.

22.

Lag
om ändring av lagen om ungdomsarbete

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 20 december 1985 om ungdomsarbete (1068/85) 2 kap. samt 8—11, 16, 17 och 26 §§,

ändras rubriken för 5 kap. samt 7, 15 och 23 §§ samt

fogas till 2 § ett nytt 2 mom. som följer:

2 §

— — — — — — — — — — — — — —

Kommunerna skall dessutom vid behov ordna ungdomsverksamhet samt sköta de kontakter och den information som gäller ungdomspolitik.

7 §

Kommunerna beviljas statsandel för ungdomsarbetet enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/).

5 kap.

Statsandelar för anläggningsprojekt som avser ungdomslokaler

15 §

Kommuner och kommunalförbund samt sammanslutningar där kommuner eller kommunalförbund har bestämmanderätten kan inom ramen för anslag i statsbudgeten beviljas statsunderstöd för anläggningsprojekt som avser lokaler för ungdomsverksamhet, i enlighet med vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

23 §

De statsandelar och statsunderstöd som avses i denna lag skall i första hand betalas av de anslag som av tippnings- och penninglotteri-vinstmedlen i statsbudgeten har anvisats för ungdomsfostringsarbetet.

Denna lag träder i kraft den 199 .

23.

Lag
om ändring av idrottslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i idrottslagen av den 21 december 1979 (984/79) 2 kap., 8 a, 9, 10, 13—15 och 28 §§, av dessa lagrum 2 kap. 7 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 22 december 1983 (1146/83) och 8 a § sådan den lyder i sistnämnda lag, samt

ändras 3 och 8 §§, rubriken för 4 kap., 11, 12, 16 och 23 §§ samt 24 § 2 och 3 mom., av dessa lagrum 8 § sådan den lyder delvis ändrad genom den nämnda lagen av den 22 december 1983 och genom lag av den 22 juli 1991 (1108/91), 11 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 6 mars 1987 (306/87), 24 § 2 mom. sådan den lyder i sistnämnda lag och 24 § 3 mom. sådan den lyder i nämnda lag av den 22 juli 1991, som följer:

3 §

I syfte att för alla medborgare opartiskt skapa förutsättningar för idrott och erbjuda dem grundläggande idrottsservice beviljas, enligt vad som stadgas i denna lag, av statens medel statsandel och statsunderstöd för stödjande av idrottsverksamheten.

8 §

Kommunerna beviljas statsandel för idrottsverksamheten enligt med vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/).

4 kap.

Statsunderstöd för anläggningsprojekt som avser idrottsanläggningar

11 §

Inom ramen för anslag i statsbudgeten kan kommuner och kommunalförbund samt andra sammanslutningar och stiftelser beviljas statsunderstöd för anläggningsprojekt som avser idrottsanläggningar med tillhörande fritidsutrymmen, enligt vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Med understöden främjas i synnerhet uppförande, förvärv och utrustning av idrottsanläggningar som är avsedda för stora användargruppers behov. Understöd beviljas i första hand kommuner och kommunalförbund samt sammanslutningar där kommuner och kommunalförbund har bestämmanderätt.

12 §

En förutsättning för understöd är att idrottsanläggningen eller förvärvet av den har planerats ändamålsenligt och uppfyller de föreskrifter som undervisningsministeriet utfärdar särskilt. Vidare skall det beaktas hur projektet är anpassat till de gällande riks- och länsomfattande samt lokala planerna för idrottsanläggningar.

16 §

Undervisningsministeriet kan meddela närmare föreskrifter om understöd som avses i detta kapitel.

23 §

De statsandelar och statsunderstöd som avses i denna lag skall i första hand betalas av de anslag som av tippnings- och penninglotterivinstmedlen i statsbudgeten har anvisats för ändamål som främjar idrott och fysisk fostran.

24 §

— — — — — — — — — — — — — —

Om beviljande av statsandelar som nämns i 21 § beslutar undervisningsministeriet.

Innan den statsbidragsmyndighet som avses i 41 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet beslutar om beviljande av understöd som avses i denna lags 4 kap. skall myndigheten inhämta utlåtande från länsidrottsnämnden och statens idrottsråd. Sådant understöd kan också beviljas av länsidrottsnämnden i enlighet med vad statsrådet beslutar om grunderna för kompetensfördelningen.

Denna lag träder i kraft den 199 .

24.

Lag

om kommunernas kulturverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Kommunernas uppgifter inom kulturväsendet

Kommunerna skall främja, stödja och organisera kulturverksamheten i kommunen. Kommunerna skall också ordna möjligheter för kommuninvånarna att få grundundervisning i konst samt sådan undervisning inom olika konstområden som stöder amatörer.

2 §

Kulturverksamhet

Med kulturverksamhet avses i denna lag professionell och amatörmässig konstutövning, erbjudande och anlitande av konstnärliga tjänster, hembygdsarbete samt tillvaratagande och främjande av det lokala kulturarvet.

3 §

Statsandel och statsunderstöd

Kommunerna beviljas statsandel för kulturverksamhet enligt vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/).

En kommun samt de i kommunen verksamma sammanslutningar, stiftelser och institutioner som enligt kommunens anvisningar bedriver och främjar kulturverksamhet kan inom ramen för anslag i statsbudgeten beviljas statsunderstöd för anläggningsprojekt som avser lokaler för kulturverksamhet, enligt vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

4 §

Närmare stadganden

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning.

5 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 199 .

Genom denna lag upphävs lagen den 30 december 1980 om kulturverksamhet i kommunerna (1045/80), jämte ändringar.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

25.

Museilag

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 kap.

Statsandel

1 §

Museer beviljas statsandel för sina driftskostnader enligt vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/) och i denna lag.

2 §

Villkor för erhållande av statsandel är

1) att museet ägs av en kommun eller ett kommunalförbund eller av en privat sammanslutning eller stiftelse, till vars stadgeenliga uppgifter hör att bedriva museiverksamhet eller att svara för ett museum,

2) i fråga om privata museer att de har av museiverket godkända stadgar som styr museets verksamhet,

3) att stadgarna för den förening eller stiftelse som svarar för museet garanterar att museets samlingar bibehålls som museisamlingar även om föreningen eller stiftelsen upphör med sin verksamhet, samt

4) att för museet har inrättats minst en tjänst eller befattning med karaktär av huvudsyssla.

3 §

Undervisningsministeriet godkänner inom ramen för statsbudgeten de museer som är berättigade till statsandel.

Till de riksomfattande specialmuseer som undervisningsministeriet utser, landskapsmuseer och regionala konstmuseer skall på grund av dessas riksomfattande eller regionala uppgifter betalas en 10 procentenheter större statsandel än vad som i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet stadgas om förläggningskommunens statsandel enligt bärkraftsklass.

4 §

Undervisningsministeriet beslutar inom ramen för statsbudgeten om det antal årsverken som skall utgöra den kalkylerade grunden vid beräkningen av museernas statsandelar.

2 kap.

Statsunderstöd

5 §

För statsandelsberättigade museers anläggningsprojekt kan statsunderstöd beviljas inom ramen för statsbudgeten, enligt vad som stad-

gas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

3 kap.

Särskilda stadganden

6 §

För de statsandelar och statsunderstöd som avses i denna lag kan tippnings- och penninglotterivinstmedel användas.

7 §

Närmare stadganden om de riksomfattande specialmuseernas, landskapsmuseernas och de regionala konstmuseernas uppgifter utfärdas genom förordning.

8 §

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning.

4 kap.

Ikraftträdande

9 §

Denna lag träder i kraft den 199 .

Genom denna lag upphävs lagen den 23 december 1988 om statsandelar och statsunderstöd för museer (1146/88).

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter kan vidtas innan den träder i kraft.

26.

Teater- och orkesterlag

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 kap.

Statsandel

1 §

Teatrar och orkestrar beviljas statsandel för sina driftskostnader enligt vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/) samt i denna lag.

2 §

Villkor för erhållande av statsandel är att

1) teatern eller orkestern ägs av en kommun, ett kommunalförbund eller av en privat sammanslutning eller stiftelse, till vars stadgeenliga uppgifter hör att bedriva teater- eller orkesterverksamhet eller att svara för en orkester eller en teater, samt att

2) teatern eller orkestern uppträder regelbundet och yrkesmässigt.

3 §

Statsandelsberättigade är de teatrar och orkestrar som

1) undervisningsministeriet inom ramen för statsbudgeten godkänt såsom berättigade till statsandel för teatrar och orkestrar, samt

2) Svenska Teatern i Helsingfors och Tampereen Työväen Teatteri.

4 §

Undervisningsministeriet beslutar inom ramen för statsbudgeten om det antal årsverken som skall utgöra den kalkylerade grunden vid beräkningen av statsandelarna för teatrar och orkestrar.

5 §

Svenska Teatern i Helsingfors och Tampereen Työväen Teatteri beviljas, med avvikelse från vad som i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet stadgas om förläggningskommunens bärkraftsklass, 50 procent i statsandel för sina driftskostnader.

Undervisningsministeriet kan på särskilda grunder inom ramen för statsbudgeten besluta att teatrar och orkestrar som har stor riksomfattande eller regional betydelse skall beviljas en högre statsandel än lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet stadgar i fråga om förläggningskommunens bärkraftsklass.

2 kap.

Statsunderstöd

6 §

För statsandelsberättigade teatrars och orkestrars anläggningsprojekt kan statsunderstöd beviljas inom ramen för anslag i statsbudgeten, enligt vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

3 kap.

Särskilda stadganden

7 §

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning.

8 §

För de statsandelar och statsunderstöd som avses i denna lag kan tippnings- och penninglotterivinstmedel användas.

4 kap.

Ikraftträdande

9 §

Denna lag träder i kraft den 199 .

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

---

27. Lag

om ändring av 2 § lagen om funktionärskollektivavtal för privata statsunderstödda institutioner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 2 § 3 mom. lagen den 23 februari 1979 om funktionärskollektivavtal för privata statsunderstödda institutioner (238/79) som följer:

2 §

— — — — — — — — — — — — — —

Lagen tillämpas inte på registrerade partier och deras medlemsföreningar och inte heller på sådana privata sammanslutningar och institutioner som får statsunderstöd uteslutande av tippnings- och penninglotterivinstmedel eller penningautomatföreningens avkastning. Lagen tillämpas inte heller på sådana teatrar och orkestrar som får statsandel.

— — — — — — — — — — — — — —

Denna lag träder i kraft den 199 .

Helsingfors den 13 december 1991

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Statsminister *Esko Aho*

3.

Lag

om ändring av grundskolelagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i grundskolelagen av den 27 maj 1983 (476/83) 20 § 3 mom., 21 a och 46 §§, 47 § 3 mom., 51, 58, 62 f och 64 §§, 78 § 4 mom., 81 § 2 mom., 88 §, 89 § 2 mom. och 92 § 2 mom.,

av dessa lagrum 20 § 3 mom. samt 21 a, 51, 58 och 64 §§ sådana de lyder i lag av den 25 januari 1991 (171/91), 46 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 10 juni 1988 (511/88), 62 f § sådan den lyder i lag av den 16 april 1987 (417/87) samt 81 § 2 mom. sådan den lyder i lag av den 12 juli 1985 (614/85),

ändras 12 §, 13 § 1 och 4 mom., 14 §, 15 § 2 mom., 16 § 2 mom., 18 § 1, 2 och 4 mom., 29 — 31 §§, 35 § 3 mom., 36 § 1 mom., 36 a § 2 och 3 mom., 38 §, 42 § 1 mom., 43 § 1 mom., 47 § 2 mom., 53 §, 56 § 6 mom., 57 §, 58 a § 3 och 4 mom., 62 a § 1, 2 och 4 mom., 62 b §, 62 d § 2 mom., 68 §, 69 § 3 mom., 70, 71 och 74 §§, 75 § 1, 3 och 4 mom., 76 §, 77 a § 2 mom., 78 § 1 och 2 mom., 78 a, 79 och 80 §§, 80 a § 1 mom., 83 § 1 och 2 mom. samt 87 §,

av dessa lagrum 12 §, 13 § 1 och 4 mom., 14 §, 15 § 2 mom., 16 § 2 mom., 18 § 2 och 4 mom., 29 och 30 §§, 35 § 3 mom., 36 § 1 mom., 36 a § 2 och 3 mom., 58 a § 3 och 4 mom., 62 b §, 69 § 3 mom., 70 och 74 §§, 75 § 1, 3 och 4 mom., 76 § samt 78 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 25 januari 1991, 31 § sådan den lyder ändrad genom sistnämnda lag samt lagar av den 3 februari 1984 och 8 februari 1991 (132/84 och 261/91), 38 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lagar av den 25 januari 1991 och den 10 juni 1988, 47 § 2 mom. sådan den lyder i sistnämnda lag, 53 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 25 januari 1991, 57 § sådan den lyder ändrad genom lagar av den 15 juli 1988 och den 28 juli 1989 (670/88 och 730/89), 62 a § 1, 2 och 4 mom. och 62 d § 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 16 april 1987, 71 § sådan den lyder i lag av den 3 februari 1989 (104/89), 77 a § 2 mom. och 80 a § 1 mom. sådana de lyder i lag av den 25 januari 1991 (169/91) samt 78 a och 79 §§ sådana de lyder ändrade genom nämnda lag av den 16 april 1987 och nämnda lag av den 25 januari 1991 (171/91), samt

fogas till lagen nya 31 a — 31 c §§ och till 36 a §, sådan den lyder i nämnda lag av den 25 januari 1991 (171/91), ett nytt 4 mom. och till 62 a §, sådan den lyder i nämnda lag av den 16 april 1987, ett nytt 5 mom. samt till lagen en ny 78 b § och ett nytt 10 a kap., som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
12 §	12 §
En grundskola skall ha en direktion som lyder under skolnämnden.	*Om en grundskolas förvaltning gäller vad som stadgas i kommunallagen (953/76) eller bestäms med stöd av den, om inte denna lag eller en förordning som givits med stöd av den stadgar annorlunda. Om grundskolans förvaltning gäller dessutom lagen om kommunernas undervisningsförvaltning (/).*
Om direktionen samt val av medlemmar och suppleanter i den och om deras valbarhet gäller med nedan angivna undantag kommunallagen (953/76). Om två eller flera skolors gemensamma direktion gäller dessutom vad som stadgas särskilt.	

Gällande lydelse

13 §

Av direktionsmedlemmarna skall en väljas bland de personer som lärarkåren inom sig har föreslagit och en bland dem som den övriga personalen inom sig har föreslagit. En del av medlemmarna skall utses bland elevernas vårdnadshavare. I en skola med elever i en årskurs som hör til högstadiet skall till direktionen dessutom höra två medlemmar som eleverna i en sådan årskurs utser bland sig för ett läsår i sänder. De medlemmar som utses bland eleverna har rätt att yttra sig vid direktionens möten, men inte rösträtt.

— — — — — — — — — — — — — — —

Valet av andra medlemmar till direktionen än elevmedlemmar kan genom instruktionen överföras på skolnämnden.

— — — — — — — — — — — — — — —

14 §

Grundskoledirektionen skall svara för utvecklandet av den fostran och undervisning som ges i skolan, för skolans interna samarbete och samarbetet mellan skolan och hemmet och mellan skolan och det omgivande samhället samt för upprätthållandet av arbetsron och utföra de uppgifter som *enligt denna lag och den förordning som givits med stöd av den eller* enligt särskilda bestämmelser ankommer på direktionen.

15 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Lärarkåren skall planera och främja skolarbetet sam delta i upprätthållandet av arbetsron. Lärarkåren skall föreslå de personer bland vilka den medlem av skolans direktion som skall utses bland lärarna och dennes suppleant skall väljas samt utföra uppgifter som enligt särskilda bestämmelser ankommer på lärarkåren.

16 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Elevkåren skall planera och främja elevernas gemensamma aktiviteter och skolarbetet. Elevkåren skall utse två elevmedlemmar i skolans

Föreslagen lydelse

13 §

En grundskola kan ha en direktion vars sammansättning på det sätt som anges i detta moment avviker från kommunallagens stadganden. Till direktionen väljs en medlem som lärarkåren inom sig har föreslagit och en medlem som skolans övriga personal inom sig har föreslagit. En del av medlemmarna skall utses bland elevernas vårdnadshavare. I en skola med elever i en årskurs som hör till högstadiet skall till direktionen dessutom höra två medlemmar som eleverna i en sådan årskurs utser bland sig för ett läsår i sänder. De medlemmar som utses bland eleverna har rätt att yttra sig vid direktionens möten, men inte rösträtt.

— — — — — — — — — — — — — — —

Valet av *de* medlemmar *i* direktionen *som skall utses av kommunfullmäktige* kan genom instruktionen överföras på *något annat kommunalt organ.*

— — — — — — — — — — — — — — —

14 §

Den direktion som nämns i 13 § skall svara för utvecklandet av den fostran och undervisning som ges i skolan, för skolans interna samarbete och samarbetet mellan skolan och hemmet och mellan skolan och det omgivande samhället samt för upprätthållandet av arbetsron, och utföra de uppgifter som enligt särskilda bestämmelser ankommer på *den.*

15 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Lärarkåren skall planera och främja skolarbetet samt delta i upprätthållandet av arbetsron. Lärarkåren skall föreslå *den lärare jämte suppleant* som skall *väljas in i den direktion som nämns i 13 §. Lärarkåren skall dessutom* utföra *de* uppgifter som enligt särskilda bestämmelser ankommer *på den.*

16 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Elevkåren skall planera och främja elevernas gemensamma aktiviteter och skolarbetet. Elevkåren skall *välja in* två elevmedlemmar *jämte*

Gällande lydelse

direktion och personliga suppleanter för dem samt utföra uppgifter som enligt särskilda bestämmelser ankommer på elevkåren.

18 §

En grundskola skall ha en föreståndare. På högstadium och sådant lågstadium som varaktigt har minst tolv basgrupper förestås skolan av en rektor. Vid grundskola som bildas av specialklasser skall en rektorstjänst inrättas,om skolan varaktigt har minst tre basgrupper, varav åtminstone en grupp har elever på grundskolans högstadium.

Har grundskolan ingen rektor, skall *direktionen* bland lärarna utse en föreståndare för skolan. Föreståndaren utses tills vidare, och hans förordnande kan återkallas om det finns skäl. Har skolan endast en lärartjänst, är dess innehavare skolans föreståndare.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Arbetar grundskolan och ett kommunalt gymnasium i samma byggnad eller byggnadsgrupp, får gymnasiets rektor även sköta de uppgifter som hör till föreståndaren för grundskolan.

Föreslagen lydelse

personliga suppleanter *i den* direktion *som nämns i 13 §. Elevkåren skall dessutom* utföra de uppgifter som enligt särskilda bestämmelser ankommer på *den.*

18 §

En grundskola skall ha en föreståndare. På *ett* högstadium och *ett* sådant lågstadium som varaktigt har minst tolv basgrupper förestås skolan av en rektor. Vid en grundskola som bildas av specialklasser skall en rektorstjänst inrättas, om skolan varaktigt har minst *sex* basgrupper, *av vilka* åtminstone en grupp har elever på grundskolans högstadium.

Har grundskolan ingen rektor, skall för skolan *utses* en föreståndare bland lärarna. Föreståndaren utses tills vidare, och hans förordnande kan återkallas om det finns skäl. Har skolan endast en lärartjänst, är dess innehavare skolans föreståndare.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Gymnasiets rektor *kan* även sköta uppgifterna som föreståndare för grundskolan.

20 §

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Fördelningen av föreståndarens uppgifter mellan föreståndaren och biträdande föreståndaren bestäms av direktionen.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

(3 mom. upphävs)

21 a §

En uppgift som enligt denna lag eller den förordning som givits med stöd av den skall skötas av ett kommunalt organ eller en kommunal tjänsteinnehavare får genom en bestämmelse i instruktionen överföras på ett annat kommunalt organ eller en annan kommunal tjänsteinnehavare som använder samma språk.

Vad som stadgas i 1 mom. gäller dock inte

1) godkännande av arbetsplan,

2) avstängning av en elev för viss tid,

3) intagning eller överflyttning av en elev till specialundervisning som avses i 36 a § utan vårdnadshavarens samtycke,

4) uppsägning av en tjänsteinnehavare eller timlärare eller disciplinära åtgärder mot en sådan, ej heller

5) förordnande om att en tjänsteinnehavare

21 a §

(Upphävs)

Gällande lydelse

skall genomgå en i 70 § angiven läkarundersökning eller åläggas att lämna uppgifter om sitt hälsotillstånd.

Med avvikelse från 1 mom. får inte heller beslut om anställande av en ordinarie innehavare av en tjänst fattas av en tjänsteinnehavare.

29 §

Vårdnadshavaren beslutar om valet av de ämnen i vilka en elev i grundskolan med beaktande av tillbudsstående möjligheter skall delta. *Direktionen* kan efter att ha hört vårdnadshavaren byta ut ett av de valda ämnena mot ett annat, om detta med hänsyn till ett ändamålsenligt ordnande av undervisningen skall anses nödvändigt.

30 §

Statsrådet beslutar, efter att ha hört skolstyrelsen, om timfördelningen i den undervisning som ges i grundskolan och godkänner en allmän plan för språkundervisningen som innehåller språkundervisningens kvalitativa och kvantitativa mål. För uppgörandet av en läroplan bestämmer skolstyrelsen läroplanens grunder, i vilka fastställs undervisningens riksomfattande mål och innehåll samt sådana allmänna grunder för elevbedömningen som utgör komplement till förordningen, och fastställer betygsformulären.

Skolnämnden godkänner läroplanen för grundskolan *och ändringar av den*. För finsk- och svenskspråkiga grundskolor godkänns skilda läroplaner.

För ordnanade av skolans arbete läsårsvis godkänner *direktionen* en arbetsplan som baserar sig på läroplanen. Om de ärenden som skall ingå i arbetsplanen stadgas genom förordning.

31 §

På grundskolans lågstadium får för undervisning i de i läroplanen fastställda läroämnena användas 28.5 timmar i veckan för varje rektors- och klasslärartjänst inom grundskole-

Föreslagen lydelse

29 §

Vårdnadshavaren beslutar om valet av de ämnen i vilka en elev i grundskolan med beaktande av tillbudsstående möjligheter skall delta. Efter att vårdnadshavaren har *hörts* kan ett av de valda ämnena bytas ut mot ett annat, om detta med hänsyn till ett ändamålsenligt ordnande av undervisningen skall anses nödvändigt.

30 §

Statsrådet beslutar, efter att ha hört *utbildningstyrelsen*, om timfördelningen i den undervisning som ges i grundskolan och godkänner en allmän plan för språkundervisningen som innehåller språkundervisningens kvalitativa och kvantitativa mål.

Kommunen skall ha en läroplan för grundskolan. För finsk- och svenskspråkiga grundskolor godkänns särskilda läroplaner.

För uppgörandet av en läroplan bestämmer utbildningsstyrelsen läroplanens grunder, i vilka fastställs undervisningens riksomfattande mål och innehåll samt sådana allmänna grunder för elevbedömningen som utgör komplement till förordningen, och fastställer betygsformulären.

För ordnande av skolans arbete läsårsvis skall en arbetsplan som baserar sig på läroplanen godkännas. Om arbetsplanens innehåll stadgas genom förordning. Det får inte bestämmas att beslut om att godkänna arbetsplanen skall fattas av en tjänsteinnehavare.

31 §

Det timantal som i kommunen skall användas vid beräkningen av statsandelen för grundskolans driftskostnader utgörs av det i enlighet med 31 a —31 c §§ uträknade timantalet för lågstadiet,

Gällande lydelse

distriktet. Finns på grundskolans lågstadium inom distriktet minst sju ovan nämnda tjänster, får timantalet för varje tjänst ökas med två timmar i veckan.

På grundskolans högstadium får för undervisning i de i läroplanen fastställda läroämnena användas högst 35 timmar i veckan för varje årskurs i skolan samt högst 1,5 timmar i veckan för varje elev. Finns i en årskurs endast en basgrupp, får med avvikelse från vad som stadgas ovan dock sammanlagt 56 timmar i veckan användas för en dylik årskurs och, om en sådan basgrupp omfattar flera än 24 elever, högst tre timmar i veckan användas för varje elev utöver det nämnda elevantalet. Om grundskolans högstadium har minst 525 elever, får med avvikelse från vad som stadgas ovan för undervisningen användas sammanlagt högst 1,7 timmar i veckan för varje elev.

En del av de timmar som avses i 1 och 2 mom. används för elevhandledning i klass och stödundervisning, och en del kan överföras för användning i grundskola inom annat distrikt, i enlighet med vad som stadgas genom förordning.

Om i kommunen såsom gemensamt ämne meddelas undervisning i två eller flera främmande språk eller på motsvarande sätt i det andra inhemska språket och ett eller flera främmande språk, får timantalet för undervisningen i läroämnena ökas enligt vad som stadgas genom förordning.

Timantalet för undervisningen i läroämnena får ökas med två timmar för sådan basgrupps vidkommande i vilken meddelas undervisning i frivilligt ämne som avses i 27 § 4 mom.

Om timantalet för specialundervisningen, undervisning som nämns i 4 § 2 och 3 mom., undervisning på främmande språk, undervisning i modersmålet och det andra inhemska språket för tvåspråkiga elever samt om det timantal som får användas för undervisning i de skolor på grundskolans högstadium som har elever som bor inom samernas hembygdsområde gäller vad som stadgas genom förordning.

Föreslagen lydelse

högstadiet, undervisningen, sjukhusundervisningen, förskoleundervisningen, påbyggnadsundervisningen, klubbverksamheten och de särskilda uppgifter som åläggs lärarna. I en tvåspråkig kommun skall timantalet räknas särskilt för vardera språkgruppen. Undervisningsministeriet kan av särskilda skäl på ansökan höja det timantal som avses i denna paragraf.

I kommunens timantal enligt 1 mom. räknas också in de timmar som i tillämpliga delar enligt 31 a—31 c §§ beräknats för en i kommunen belägen skola som ersätter grundskolan.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

31 a §

Det kalkylmässiga timantalet för undervisningen på grundskolans lågstadium är 28,5 timmar i veckan för varje rektors- och klasslärartjänst som på det sätt som anges genom förordning har beräknats på basis av skolans elevantal. När skolan räknat på det nämnda sättet har minst sju tjänster, skall det kalkylmässiga timantalet för varje tjänst höjas med två timmar i veckan.

Det kalkylmässiga timantalet för undervisningen på grundskolans högstadium är 35 timmar i veckan per årskurs och dessutom 1,5 timmar i veckan för varje elev på högstadiet. Finns i en årskurs endast en basgrupp, är det kalkylmässiga timantalet för undervisningen på grundskolans högstadium dock sammanlagt 56 timmar i veckan samt, om en sådan basgrupp består av fler än 24 elever, 56 timmar i veckan och dessutom tre timmar i veckan för varje elev utöver det nämnda elevantalet. Om elevantalet på grundskolans högstadium uppgår till minst 525, är det kalkylmässiga timantalet med avvikelse från vad som sägs ovan sammanlagt 1,7 timmar i veckan per elev.

31 b §

Det kalkylmässiga timantalet i veckan för grundskolans specialundervisning och sjukhusundervisning samt för grundskolans klubbverksamhet och sådana särskilda uppgifter som åläggs lärarna är sammanlagt 11 timmar per kommun samt 23,5 timmar per högstadieskola och 1 timme per lågstadieskola och specialskola samt 5 timmar per elev som enligt kommunens beslut får undervisning som avses i 11 § och 32 § 3 mom. och 3,1 timmar per elev som enligt kommunens beslut får annan specialundervisning samt dessutom 10,9 procent av det timantal som beräknats enligt 31 a §.

I svenskspråkiga och i tvåspråkiga kommuner skall det veckotimantal som nämns i 1 mom. höjas med 11 timmar.

Det i denna paragraf angivna veckotimantal som beräknats för en skola som ersätter grundskolan utgör, med avvikelse från 1 och 2 mom., 23,5 timmar per skola med klasser som motsvarar årsklasserna i en högstadieskola och 1 timme per skola med klasser som motsvarar årsklasserna i en lågstadieskola samt 3,1 timmar per elev

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	som enligt skolans beslut får specialundervisning och dessutom 7 procent av det timantal som beräknats enligt 31 a §.
	31 c §
	Det kalkylmässiga timantalet för grundskolundervisningen ökas på det sätt som stadgas genom förordning, om i kommunen ges
	1) påbyggnadsundervisning som avses i 4 § 2 mom.,
	2) förskoleundervisning som avses i 4 § 3 mom., i särskilda undervisningsgrupper,
	3) såsom gemensamt ämne undervisning i två eller flera främmande språk eller i det andra inhemska språket och i ett eller flera främmande språk,
	4) sådan undervisning på främmande språk som avses i 25 § 2 mom., i särskilda undervisningsgrupper,
	5) undervisning i ett sådant frivilligt ämne som avses i 27 § 4 mom.,
	6) undervisning för tvåspråkiga elever i modersmålet eller andra inhemska språket samt
	7) undervisning i samiska såsom valbart ämne för elever som är bosatta inom samernas hembygdsområde.

5 kap.

Läroplikt och rätt till skolgång

35 §

— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Rätten till skolgång fortgår tills eleven har genomgått grundskolans lärokurs eller till utgången av juli det år då eleven fyller aderton år. *Skolnämnden* kan dock av särskilda skäl berättiga en elev att fortsätta skolgången även efter nämnda tid.	Rätten till skolgång fortgår tills eleven har genomgått grundskolans lärokurs eller till utgången av juli det år då eleven fyller 18 år. Eleven kan dock av särskilda skäl *beviljas rätt* att fortsätta skolgången även *därefter*.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
36 §	36 §
Av särskilda skäl kan skolnämnden i enskilda fall bevilja tillstånd att inleda skolgången ett år tidigare eller senare än vad som stadgas.	Av särskilda skäl kan *kommunen* i enskilda fall bevilja tillstånd att inleda skolgången ett år tidigare eller senare än vad som stadgas.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —

36 a §

— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Om intagning i eller överföring till undervisning som avses i 1 mom. beslutar *skolnämnden.* Beslutet får inte fattas utan överläggning med	*Beslut om sådan* intagning eller överföring till undervisning som avses i 1 mom. får inte fattas utan överläggning med elevens vårdnadshava-

Gällande lydelse

elevens vårdnadshavare. Då detta kan ske utan oskäliga svårigheter, skall eleven undersökas psykologiskt och vid behov även medicinskt samt göras en social utredning om eleven och hans uppväxtmiljö innan beslutet fattas. *Motsätter sig vårdnadshavaren beslutet om intagning eller överflyttning, skall beslutet underställas länsstyrelsen.*

En elev som får sådan undervisning som avses i 1 mom. kan *av skolnämnden,* sedan den har hört elevens vårdnadshavare, överföras till annan grundskoleundervisning som motsvarar hans utveckling.

38 §

Elev har rätt att gå i grundskola i det distrikt till vilket han hör, om inte annat är stadgat i denna lag. Finns i elevens eget distrikt ingen grundskola med undervisning på hans eget språk, har han rätt att bil intagen i sådan grundskola i ett annat distrikt eller i grundskola med undervisning på det andra inhemska språket inom sitt eget distrikt.

En elev har rätt att av skäl som har samband med hans hälsotillstånd *eller av något annat vägande skäl* bli intagen i någon annan skola med undervisning på hans eget språk än skolan i hans eget distrikt. *Då det gäller annat vägande skäl än sådant som har samband med elevens hälsotillstånd, krävs det dock att intagningen i den andra skolan inte medför någon ändring i antalet basgrupper i det egna eller det andra distriktet.*

En till skoldistriktet inflyttad elev som, med hänsyn till undervisningen i det främmande språk som han studerar eller i det andra inhemska språket, inte på ett ändamålsenligt sätt kan fortsätta sin skolgång i det egna distriktets grundskola, har rätt att bli intagen i en sådan grundskola där han har möjlighet att fortsätta studierna.

När samma område i enlighet med 7 § 1 mom. hör till två eller flera lågstadie- eller högstadiedistrikt, beslutar skolnämnden till vilket distrikts skola eleven har rätt att komma.

Föreslagen lydelse

re. Då detta kan ske utan oskäliga svårigheter, skall eleven undersökas psykologiskt och vid behov även medicinskt samt en social utredning om eleven och hans uppväxtmiljö göras innan beslutet fattas.

En elev som får sådan undervisning som avses i 1 mom. kan, sedan elevens vårdnadshavare har hörts, överföras till annan grundskoleundervisning som motsvarar hans utveckling.

Det får inte bestämmas att beslut som avses i denna paragraf skall fattas av en tjänsteinnehavare.

38 §

En elev har rätt att gå i grundskola i det distrikt till vilket han hör.

Med avvikelse från 1 mom. har en elev dock rätt att bli intagen i en annan närbelägen skola som är ändamålsenlig och lämplig för honom, om

1) det inte finns någon skola med undervisning på elevens eget språk i hans eget distrikt,

2) eleven inte i sin skola kan fortsätta studera ett främmande språk som han tidigare har studerat eller det andra inhemska språket eller om

3) skolan inte är lämplig för eleven av något skäl som har samband med hans hälsotillstånd.

Dessutom har en elev som byter boningsort rätt att till utgången av läsåret fortsätta sin skolgång i skolan i det distrikt som han hörde till när läsåret började, om skolskjuts kan ordnas på ett ändamålsenligt sätt.

När ett och samma område enligt 7 § 1 mom. hör till två eller flera distrikt för lågstadiet eller högstadiet, beslutar *kommunen* till vilket distrikts skola eleven skall höra.

Gällande lydelse

42 §

Elev som inte låter sig rätta av andra disciplinära åtgärder i grundskolan kan av skolnämnden avstängas för minst en månad och högst tre månader åt gången. Beslut om avstängning skall underställas länsstyrelsen för fastställelse. Grundskoleundervisning skall genom kommunens försorg anordnas för den som avstängts.

— — — — — — — — — — — — — —

43 §

Studerar läropliktig i hemmet eller i sådan läroanstalt för vilken det inte har stadgats eller bestämts att studierna skall motsvara skolgång i grundskola, skall hans framsteg prövas, såvitt möjligt i slutet av varje termin. Skolnämnden förordnar examinator.

— — — — — — — — — — — — — —

46 §

Om skolgången förutsätter detta, skall kommunen förse mindre bemedlade vårdnadshavares barn med glasögon.

En grundskolas direktion skall vid behov meddela den nämnd som saken angår att en elev i grundskolan behöver hörapparat eller annan hjälp.

47 §

— — — — — — — — — — — — — —

Går en elev med stöd av 38 § 2 mom. i annan grundskola än det egna distriktets, skall 1 mom. inte tillämpas, utom då skolgången i den andra grundskolan bygger på skäl som har samband med elevens hälsotillstånd eller det val som elevens vårdnadshavare har gjort beträffande elevens deltagande i studierna i det andra inhemska språket eller ett främmande språk i den närmaste för ändamålet lämpliga skolan.

Vad som är stadgat i 1 mom. gäller även då en elev, i vars eget distrikt grundskola med undervisning på hans eget språk saknas, går i sådan grundskola med undervisning på hans eget språk som med avseende på trafikförbindelserna ligger bäst till, eller då eleven deltar i undervisning som avses i 11 § i närmaste för ändamålet lämpliga skola.

Föreslagen lydelse

42 §

En elev som inte låter rätta sig av andra disciplinära åtgärder i grundskolan, kan av *det kollegiala organ som avses i 2 § lagen om kommunernas undervisningsförvaltning* avstängas för minst en månad och högst tre månader åt gången. *Avstängningsbeslutet* skall underställas länsstyrelsen. *Kommunen* skall ordna grundskoleundervisning för den som *har* avstängts.

— — — — — — — — — — — — — —

43 §

Studerar en läropliktig i hemmet eller i *en* sådan läroanstalt för vilken det inte stadgas eller bestäms att studierna skall motsvara skolgång i grundskolan, skall hans framsteg prövas, *om möjligt* i slutet av varje termin. *Prövningen utförs av en lärare som kommunen förordnar.*

— — — — — — — — — — — — — —

46 §

(Upphävs)

— — — — — — — — — — — — — —

Om en elev tas in i en grundskola utanför det egna distriktet på någon annan grund än en som anges i 38 §, kan som villkor för intagningen ställas att elevens vårdnadshavare svarar för kostnaderna för skolskjuts eller ledsagning.

— — — — — — — — — — — — — —

(3 mom. upphävs)

Gällande lydelse

51 §

För svårt handikappade elever kan i skolan finnas skolgångsbiträden. Undervisningsministeriet meddelar föreskrifter om anställande av skolgångsbiträden.

53 §

Två eller flera grundskolor i samma kommun kan ha gemensamma tjänster.

Om det är ändamålsenligt kan lärartjänsterna vid grundskola inrättas såsom tjänster vid kommunens skolväsen.

Vid en grundskola kan inrättas en tjänst som lärare med skyldighet att fullgöra en del av sin undervisningsskyldighet i ett gymnasium i samma kommun. Då tjänsten inrättas skall minst hälften av de timmar som hör till undervisningsskyldigheten vara timmar i grundskolan.

När ett ändamålsenligt ordnande av undervisningen kräver det, kan i en grundskola inrättas en lärartjänst vars innehavare är skyldig att fullgöra en del av sin undervisningsskyldighet i en eller flera grundskolor eller ett eller flera gymnasier som hör till en annan avtalskommuns eller andra avtalskommuners skolväsen. Tjänsten skall inrättas vid den läroanstalt eller som en tjänst vid skolväsendet i den kommun där de flesta timmarna för fullgörande av undervisningsskyldigheten finns att få.

Föreslagen lydelse

51 §

(Upphävs)

53 §

Två eller flera grundskolor kan ha gemensamma tjänster. *Lärartjänsterna kan också vara kommunbundna. I en grundskola kan inrättas lärartjänster vilkas innehavare är skyldiga att fullgöra en del av sin undervisningsskyldighet i en eller flera grundskolor som tillhör en eller flera avtalskommuner.*

Om grundskolors och andra läroanstalters gemensamma lärartjänster samt om den rätt som tjänsteinnehavare och befattningshavare vid andra läroanstalter har att undervisa i en grundskola stadgas särskilt.

56 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Vad som ovan i denna paragraf är stadgat om ordinarie lärare gäller i tillämpliga delar ordinarie rektor och elevhemsföreståndare vars tjänst har indragits. Ordinarie rektor förflyttas till rektorstjänst eller lärartjänst, varvid han samtidigt, i mån av möjlighet, med sitt samtycke och utan hinder av stadgandet i 18 § 2 mom. förordnas till skolans föreståndare. *Likaså förflyttas sådan ordinarie innehavare av lärartjänst som är skolföreståndare med sitt samtycke till rektorstjänst som inrättas vid samma skola.*

— — — — — — — — — — — — — — —

Vad som ovan i denna paragraf stadgas om ordinarie lärare gäller i tillämpliga delar *sådana* rektorer och elevhemsföreståndare *vilkas* tjänst har *dragits in*. En ordinarie rektor förflyttas till *en* rektorstjänst eller till en lärartjänst *varvid han samtidigt, om det är möjligt och om han samtycker,* utan hinder av 18 § 2 mom. förordnas till skolföreståndare.

Gällande lydelse

57 §

Om behörighetsvillkoren för tjänsteinnehavare och timlärare vid grundskolan stadgas genom förordning. Undervisningsministeriet kan av särskild orsak bevilja dispens från villkoren.

58 §

Skolnämnden utnämner en ordinarie tjänsteinnehavare samt anställer den som skall sköta en tjänst interimistiskt och en timlärare.

En tjänst skall förklaras ledig att söka innan den besätts som ordinarie.

Av de sökande som uppfyller de stadgade behörighetsvillkoren skall till tjänsten utnämnas den skickligaste och lämpligaste.

Ett beslut om utnämning till ordinarie tjänsteinnehavare skall delges sökanden så som nämns i 32 § 1 mom. kommunallagen.

Vad 1—3 mom. stadgar om besättande av en tjänst som ordinarie gäller i tillämpliga delar anställande av någon att sköta en vakant tjänst.

Föreslagen lydelse

57 §

Om behörighetsvillkoren för tjänsteinnehavare och timlärare vid grundskolan stadgas genom förordning. Undervisningsministeriet kan av särskilda skäl bevilja dispens från dem.

Till en tjänst skall utnämnas den skickligaste och lämpligaste av de sökande som uppfyller de föreskrivna behörighetsvillkoren.

58 §

(Upphävs)

58 a §

Till en tjänst vid en läroanstalt inom den egna kommunen förflyttas tjänsteinnehavaren av kommunstyrelsen. Till en tjänst vid en läroanstalt som någon annan kommun, ett kommunalförbund eller staten svarar för förflyttas tjänsteinnehavaren av det centrala ämbetsverk under vilket läroanstalten lyder. När det gäller förflyttning till en tjänst i en annan kommun eller ett kommunalförbund krävs dessutom samtycke av kommunstyrelsen eller förbundsstyrelsen. Till en annan *tjänst hos en kommun eller* hos staten förflyttas en tjänsteinnehavare av den utnämnande myndigheten. *Om den myndighet som utnämner till tjänsten hos en kommun är en nämnd eller annan myndighet som lyder under kommunstyrelsen, förflyttas tjänsteinnehavaren dock av kommunstyrelsen.*

Kan en tjänsteinnehavare inte förflyttas till en annan tjänst i den egna kommunen, skall *kommunstyrelsen* med tjänsteinnehavarens samtycke hos det centrala ämbetsverk som avses i 3 mom. anmäla honom för förflyttning till något annat ställe. Om inte heller det centrala

Till en lärartjänst vid en läroanstalt som någon annan *än den egna* kommunen eller ett kommunalförbund eller staten svarar för förflyttas tjänsteinnehavaren av *utbildningsstyrelsen. För en* förflyttning till en tjänst i en annan kommun eller ett kommunalförbund krävs *kommunens eller kommunalförbundets* samtycke. Till en annan statlig tjänst förflyttas tjänsteinnehavaren av den utnämnande myndigheten.

Kan en tjänsteinnehavare inte förflyttas till en annan tjänst i den egna kommunen skall tjänsteinnehavaren, med dennes samtycke, *anmälas till utbildningsstyrelsen* för förflyttning. Om inte heller *utbildningsstyrelsen* kan förflytta tjänsteinnehavaren till en annan tjänst, skall

Gällande lydelse

ämbetsverket kan förflytta tjänsteinnehavaren till en annan tjänst, skall verket hos statskontoret anmäla tjänsteinnehavaren för förflyttning till en annan tjänst hos staten än en lärartjänst. I fråga om statskontorets åtgärder gäller i tillämpliga delar 35 § statstjänstemannalagen (755/86).

62 a §

Ett tjänsteförhållande kan sägas upp av skolnämnden eller en ordinarie tjänsteinnehavare så att det upphör efter uppsägningstidens slut. Uppsägningen skall ske skriftligen.

Skolnämnden får dock inte säga upp tjänsteinnehavaren, om uppsägningen inte beror på att

1) tjänsten indras,

2) tjänsteinnehavaren inte längre förmår sköta sina uppgifter på behörigt sätt, eller på att

3) tjänsteinnehavaren fortgående eller på ett väsentligt sätt bryter mot sin tjänsteplikt eller fortgående eller på ett väsentligt sätt försummar den.

— — — — — — — — — — — — — —

Skolnämnden får inte heller säga upp en tjänsteinnehavare under den tid för vilken hon har beviljats tjänstledighet på grund av havandeskap och barnsbörd. Ej heller får nämnden, sedan den fått kännedom om havandeskapet, säga upp tjänsteförhållandet så att det upphör då tjänsteledigheten börjar eller medan den pågår.

62 b §

Skolnämnden eller en timlärare och den som sköter en tjänst interimistiskt kan säga upp ett tjänsteförhållande så att det upphör efter uppsägningstidens slut.

Skolnämnden kan säga upp en timlärare och den som sköter en tjänst interimistiskt när det finns skäl.

— — — — — — — — — — — — — —

Skolnämnden kan före uppsägningstidens

Föreslagen lydelse

den anmäla tjänsteinnehavaren till statskontoret, för förflyttning till någon annan *statstjänst* än en lärartjänst. *Om* statskontorets åtgärder gäller i tillämpliga delar 35 § statstjänstemannalagen (755/86).

62 a §

Ett tjänsteförhållande kan sägas upp av *kommunen* eller en ordinarie tjänsteinnehavare så att det upphör efter uppsägningstidens slut. Uppsägningen skall ske skriftligen.

En ordinarie tjänsteinnehavare får dock inte *sägas* upp, om uppsägningen inte beror på att

1) tjänsten *dras in,*

2) tjänsteinnehavaren inte längre förmår sköta sina uppgifter på behörigt sätt, eller på att

3) tjänsteinnehavaren fortgående eller på ett väsentlig sätt bryter mot eller försummar sin tjänsteplikt.

— — — — — — — — — — — — — —

Kommunen får inte heller säga upp en tjänsteinnehavare under den tid för vilken tjänsteinnehavaren har beviljats tjänstledighet på grund av *moderskaps-, faderskaps-, föräldra- eller vårdledighet. Inte* heller får *kommunen,* sedan den fått kännedom om att tjänsteinnehavaren är havande *eller ämnar utnyttja sin rätt till de ledigheter som nämns ovan,* säga upp tjänsteförhållandet så att det upphör när tjänstledigheten börjar eller medan den pågår.

Det får inte bestämmas att beslut om att säga upp en tjänsteinnehavare skall fattas av en tjänsteinnehavare.

62 b §

Kommunen eller en timlärare och den som sköter en tjänst interimistiskt kan säga upp ett tjänsteförhållande så att det upphör efter uppsägningstidens slut.

En timlärare och den som sköter en tjänst interimistiskt kan sägas upp när det finns skäl. *Det får inte bestämmas att beslut som avses i denna paragraf skall fattas av en tjänsteinnehavare.*

62 d §

— — — — — — — — — — — — — —

Kommunen kan före uppsägningstidens slut

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
slut återta uppsägningen, om tjänsteinnehavaren eller timläraren samtycker härtill. Tjänsteinnehavaren eller timläraren får inte återta sin uppsägning, om inte skolnämnden ger sitt samtycke.	återta uppsägningen, om tjänsteinnehavaren eller timläraren samtycker härtill. Tjänsteinnehavaren eller timläraren får inte återta sin uppsägning, om inte *kommunen* ger sitt samtycke.
62 f §	62 f §
På ansökan av kommunen och med den ordinarie tjänsteinnehavarens samtycke kan skolstyrelsen för högst tre år åt gången bevilja tillstånd att anställa en medhjälpare, om det med dennes bistånd samt genom arrangemang som gäller arbetsförhållandena, med hjälpmedel och andra motsvarande stödåtgärder är möjligt att avlägsna de hinder för tjänstens skötsel som beror på att tjänsteinnehavarens arbetsförmåga väsentligt och varaktigt har nedgått så att han med stöd av 62 a § 2 mom. kunde sägas upp.	(Upphävs)
Vad som stadgas i 1 mom. gäller i tillämpliga delar också den som sköter en tjänst interimistiskt och en timlärare.	
Kommunen skall till ansökan som nämns i 1 mom. foga handlingar av vilka det framgår om det finns förutsättningar för att tjänsten eller uppgifterna i fortsättningen kommer att skötas på ett fullödigt sätt samt uppgifter om stödåtgärderna och de möjligheter dessa ger att undanröja hindren. Skolstyrelsen kan återkalla tillståndet, om det finns skäl därtill.	
64 §	64 §
Skolnämnden beslutar om väckande av disciplinärt förfarande mot en tjänsteinnehavare eller timlärare och om disciplinstraff samt om avstängning från tjänsteutövning.	(Upphävs)
Om skolnämnden anhåller om det, skall länsstyrelsen verkställa undersökning i ett disciplinärt ärende samt lägga fram dess resultat jämte förslag till åtgärder för skolnämnden.	
68 §	68 §
Har tjänsteinnehavare tagit annan anställning som hindrar honom att sköta tjänsten, skall *skolnämnden* konstatera att hans tidigare tjänsteförhållande har upphört, såvida han inte blivit beviljad avsked eller tjänstledighet eller annat ej särskilt är stadgat i saken.	Har en tjänsteinnehavare tagit en annan anställning som hindrar honom att sköta tjänsten, skall hans tidigare tjänsteförhållande *konstateras* ha upphört, såvida han inte har beviljats avsked eller tjänstledighet eller något annat *inte* stadgas särskilt i saken.

69 §

— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
En tjänsteinnehavares eller timlärares tjänsteförhållande upphör utan uppsägning den 31	En tjänsteinnehavares eller timlärares tjänsteförhållande upphör utan uppsägning den 31

Gällande lydelse

juli det år då han uppnår avgångsåldern. *Skolnämnden* kan dock berättiga honom att kvarstå i samma tjänst eller uppgift under högst tre år därefter, om han alltjämt kan anses ha förmåga att sköta den.

— — — — — — — — — — — — — —

70 §

En tjänsteinnehavare eller timlärare som på grund av sjukdom inte förmår sköta sin tjänst skall anhålla om tjänstledighet. Om han inte gör det, skall *skolnämnden* befria honom från tjänsteutövning för den tid sjukdomen varar.

Skolnämnden kan bestämma att en tjänsteinnehavare skall genomgå kontroller och undersökningar för konstaterande av hans hälsotillstånd, om detta är nödvändigt för att bedöma hans förutsättningar att sköta tjänsten. Under samma betingelser är en tjänsteinnehavare skyldig att lämna *skolnämnden* uppgifter om sitt hälsotillstånd.

71 §

En tjänsteinnehavare och en timlärare har rätt till ålders-, invalid-, arbetslöshets- och deltidspension av statens medel i tillämpliga delar enligt de stadganden som gäller för den som står i tjänste- eller arbetsförhållande till staten. Den pensionsgrundande lönen bestäms utgående från avlöningen enligt det kommunala tjänstekollektivavtal *som har godkänts såsom grund för statsandel och enligt denna lag.*

74 §

Ändring i beslut som en kommunal myndighet har fattat i ett ärende som avses i denna lag eller i den förordning som givits med stöd av den skall sökas enligt kommunallagen.

I beslut som en kommunal myndighet har fattat i ett ärende som gäller besättande av en tjänst som ordinarie skall ändring med avvikelse från 1 mom. sökas genom besvär hos skolstyrelsen enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50). En kommunal myndighets beslut skall delges sökandena enligt 32 § 1 mom. kommunallagen (953/76) genom att protokollet läggs fram offentligt. Besvärstiden räknas från det beslutet lades fram.

Ändring i ärenden som gäller en elev och som får överklagas skall med avvikelse från 1 och 4 mom. sökas genom besvär hos länssty-

Föreslagen lydelse

juli det år då han uppnår avgångsåldern. Han kan dock *beviljas rätt* att kvarstå i samma tjänst eller uppgift under högst tre år därefter, om han alltjämt kan anses ha förmåga att sköta den.

— — — — — — — — — — — — — —

70 §

En tjänsteinnehavare eller timlärare som på grund av sjukdom inte förmår sköta sin tjänst skall anhålla om tjänstledighet. Om han inte gör det, skall han *befrias* från tjänsteutövning för den tid sjukdomen varar.

En tjänsteinnehavare kan *åläggas* att genomgå kontroller och undersökningar för konstaterande av hans hälsotillstånd, om detta är nödvändigt för att bedöma hans förutsättningar att sköta tjänsten. Under samma betingelser *kan* en tjänsteinnehavare *åläggas* att lämna uppgifter om sitt hälsotillstånd. *Det får inte bestämmas att beslut som avses i detta moment skall fattas av en tjänsteinnehavare.*

71 §

En tjänsteinnehavare och en timlärare har rätt till ålders-, invalid-, arbetslöshets- och deltidspension av statens medel i tillämpliga delar enligt de stadganden som gäller för den som står i tjänste- eller arbetsförhållande till staten. Den pensionsgrundande lönen bestäms utgående *från* det kommunala tjänstekollektivavtalet.

74 §

Ändring i beslut som en kommunal myndighet har fattat i ett ärende som avses i denna lag eller i den förordning som givits med stöd av den skall sökas enligt kommunallagen.

Ärenden som gäller en elev och om vilka stadgas genom förordning skall med avvikelse från 1 mom. överklagas hos länsstyrelsen inom 14 dagar från delfåendet av beslutet och med iakttagande i övrigt av lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

Beslut som gäller godkännande av en arbetsplan får inte överklagas. Genom förordning kan dessutom stadgas att besvär i vissa ärenden som

Gällande lydelse

relsen inom 14 dagar från delfåendet och med iakttagande i övrigt av lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden.

Beslut som gäller *anställande av någon att sköta en tjänst interimistiskt eller av en timlärare* får inte överklagas. *Ändring får inte heller sökas i beslutet i ett ärende som skall avgöras av ett organ eller en tjänsteinnehavare som lyder under skolnämnden.*

75 §

Ändring i ett beslut som huvudmannen för en skola som ersätter grundskolan eller skolans organ eller befattningshavare har fattat enligt denna lag eller den förordning som givits med stöd av den skall sökas genom besvär hos länsrätten så som lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden stadgar. *I ett ärende som gäller besättande av en rektors- eller lärarbefattning som ordinarie skall ändring dock sökas genom besvär hos skolstyrelsen. Besvärstiden i fråga om besättande av en befattning som ordinarie räknas från den tidpunkt då det beslutande organets protokoll har satts upp på skolans anslagstavla.*

— — — — — — — — — — — — — —

Ändring i ärenden som gäller en elev och om vilka stadgas genom förordning skall med avvikelse från 1 mom. sökas hos länsstyrelsen enligt vad som stadgas genom förordning.

Genom förordning kan stadgas att besvär i vissa fall inte får anföras över ett beslut som har fattats av skolans huvudman, organ eller befattningshavare.

76 §

Ändring i beslut som skolstyrelsen, yrkesutbildningsstyrelsen eller länsstyrelsen har fattat enligt denna lag eller den förordning som givits med stöd av den *samt i beslut som fattats med anledning av besvär över sådana beslut* skall sökas enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden.

I beslut genom vilket skolstyrelsen har avgjort besvär som anförts över beslut av en kommunal myndighet eller ett organ vid en skola som ersätter grundskolan i ett ärende som gäller besättande av en tjänst eller befattning som

Föreslagen lydelse

gäller elever inte får anföras över ett beslut som har fattats av en kommunal myndighet.

75 §

Ändring i ett beslut som huvudmannen för en skola som ersätter grundskolan eller skolans organ eller befattningshavare har fattat enligt denna lag eller den förordning som givits med stöd av den skall sökas genom besvär hos länsrätten så som lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden stadgar.

— — — — — — — — — — — — — —

Ärenden som gäller en elev och om vilka stadgas genom förordning skall med avvikelse från 1 mom. överklagas hos länsstyrelsen *inom 14 dagar från delfåendet av beslutet och med iakttagande i övrigt av lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden.*

Beslut som gäller godkännande av en arbetsplan får inte överklagas. Genom förordning kan stadgas att besvär i vissa *andra* fall inte får anföras över beslut som har fattats av skolans huvudman, organ eller befattningshavare.

76 §

Ändring i beslut som *utbildningsstyrelsen* och länsstyrelsen har fattat enligt denna lag eller den förordning som givits med stöd av den skall sökas enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden. *Genom förordning kan stadgas att besvär i vissa ärenden inte får anföras över utbildningsstyrelsens eller länsstyrelsens beslut.*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
ordinarie får den som anser att beslutet kränker hans rätt, söka ändring genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Genom förordning kan stadgas att besvär i vissa ärenden inte får anföras över skolstyrelsens, yrkesutbildningsstyrelsens eller länsstyrelsens beslut.	
77 a §	
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Den läroplan som skolan har uppgjort skall *med undantag av den därtill hörande årliga arbetsplanen* underställas skolnämnden och skolstyrelsen.	Den läroplan som skolan har uppgjort skall underställas *kommunen och utbildningsstyrelsen.*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
78 §	78 §
Huvudmannen för en skola som ersätter grundskolan skall för skolans förvaltning tillsätta en direktion, om vilken 13 § gäller i tillämpliga delar. Närmare stadganden utfärdas genom förordning.	Huvudmannen för en skola som ersätter grundskolan skall för skolans förvaltning tillsätta en direktion. *Vad 13 § 1 mom. stadgar om val av medlemmar i direktionen kan också tillämpas på en skola som ersätter grundskolan. Närmare stadganden utfärdas vid behov genom förordning.*
Vad som stadgas ovan i 1—3, 7, 8, 15, 16, 19, 22—*31*, 37—42, 44, 45, 47, 48, 50, *51*, 85—*88*, 92, 99 och 108 §§ samt i 16 och 17 §§ lagen om kommunal skolförvaltning gäller på motsvarande sätt en skola som ersätter grundskolan och dess elever. Undervisningen för eleverna i en skola som ersätter grundskolan är avgiftsfri, och de studiesociala förmånerna för skolans elever skall ordnas av kommunen, om inte kommunen och skolans huvudman har kommit överens om något annat.	Vad som stadgas i 1—3, 7, 8, 15, 16, *18*—30, 37—42, 44, 45, 47, 48, 50, 85—87, 92, 99 och 108 §§ i denna lag samt i *6 och 7 §§ lagen om kommunernas undervisningsförvaltning,* gäller *i tillämpliga delar* skolor som ersätter grundskolan *samt eleverna i dem.* Undervisningen för eleverna i en skola som ersätter grundskolan är avgiftsfri, och de studiesociala förmånerna för skolans elever skall ordnas av kommunen, om inte kommunen och skolans huvudman har kommit överens om något annat.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Vad som i 18 § 1 och 2 mom. samt 20 och 21 §§ är stadgat gäller på motsvarande sätt skola som ersätter grundskolan. De uppgifter som enligt stadgandena ankommer på skolnämnden handhas likväl av direktionen för den skola som ersätter grundskolan.	(4 mom. upphävs)
78 a §	78 a §
Angående rektors- och lärarbefattningar samt befattningshavare och timlärare vid en skola som ersätter grundskolan gäller i tillämpliga delar vad 55 §, 56 § 1—4 mom. samt 56 a, 56 b, *58*, 58 a—58 e, 59, 62 a, 62 b, 62 d, *62 f* och 62 g §§, 69 § 1, 3 och 4 mom. och 70 § stadgar om tjänster, tjänsteinnehavare och timlärare vid grundskolan. Om disciplinärt förfa-	Angående rektors- och lärarbefattningar samt befattningshavare och timlärare vid en skola som ersätter grundskolan gäller i tillämpliga delar vad 55 §, 56 § 1—4 mom., 56 a, 56 b, 58 a—58 e, 59, 62 a, 62 b, 62 d och 62 g §§, 69 § 1, 3 och 4 mom. samt 70 § stadgar om tjänster, tjänsteinnehavare och timlärare vid grundskolan. Om *disciplin* och avstängning

Gällande lydelse

rande och avstängning från tjänsteutövning gäller dessutom i tillämpliga delar vad som stadgas i fråga om statstjänstemän. Som tjänstemannanämnd fungerar den tjänstemannanämnd som har tillsatts i anslutning till skolstyrelsen.

De uppgifter som enligt de i 1 mom. nämnda lagrummen hör till skolnämnden skall i en skola som ersätter grundskolan skötas av direktionen. Vad de i 1 mom. nämnda lagrummen stadgar om skolnämnd gäller direktionen för en skola som ersätter grundskolan. En befattningshavare vid en sådan skola kan med stöd av 56 § 1 mom. eller 56 a § 1 mom. förflyttas till en tjänst vid en grundskola, ett gymnasium, dess kvällslinje, ett kvällsgymnasium eller en annan läroanstalt endast om det inte finns någon lämplig befattning, till vilken han kan förflyttas, vid en annan skola som ersätter grundskolan, ett privat gymnasium eller dess kvällslinje eller ett kvällsgymnasium med samma huvudman som den förstnämnda skolan.

En ansökan som avses i 62 f § och som gäller en befattningshavare eller timlärare vid en skola som ersätter grundskolan skall göras av skolans direktion. En befattningshavare vid en sådan skola förflyttas till en befattning vid en annan skola som ersätter grundskolan, ett privat gymnasium eller dess kvällslinje eller vid ett kvällsgymnasium, som har samma upprätthållare som den förstnämnda skolan, av den direktion som utnämner till befattningen.

Föreslagen lydelse

från tjänsteutövning gäller dessutom i tillämpliga delar vad som stadgas i fråga om statstjänstemän. Som tjänstemannanämnd fungerar den tjänstemannanämnd som tillsatts i anslutning till *länsstyrelsen.*

De uppgifter som enligt *62 a och 62 b §§ ankommer på kommunen* skall i en skola som ersätter grundskolan skötas av direktionen *och de uppgifter som nämns i 62 d § av det organ eller den befattningshavare som förordnas i skolans reglemente.* En befattningshavare vid en sådan skola kan med stöd av 56 § 1 mom. eller 56 a § 1 mom. förflyttas till en tjänst vid en grundskola, ett gymnasium, dess kvällslinje, ett kvällsgymnasium eller en annan läroanstalt endast om det inte finns någon lämplig befattning, till vilken han kan förflyttas, vid en annan skola som ersätter grundskolan, ett privat gymnasium eller dess kvällslinje eller ett kvällsgymnasium med samma huvudman som den förstnämnda skolan.

78 b §

En skola som ersätter grundskolan skall ha ett reglemente som godkänts av direktionen. I reglementet bestäms

1) skolans namn,

2) skolans förläggningskommun och undervisningsspråk,

3) förfarandet när det gäller anställning av rektor, lärare och övrig personal och deras rättigheter och skyldigheter,

4) organens och befattningshavarnas behörighet och uppgifter samt

5) andra angelägenheter som gäller skolans verksamhet och som direktionen anser vara viktiga.

Direktionen avgör de ärenden som i en grundskola inte får delegeras till en tjänsteinnehavare.

Gällande lydelse

79 §

Utöver vad som stadgas i 78 och 78 a §§ kan genom förordning stadgas om skola som ersätter grundskolan och om dess befattningshavare, timlärare och elever samt om annat som gäller ordnandet av skolans verksamhet.

En uppgift som skall skötas av ett organ eller en befattningshavare vid en skola som ersätter grundskolan kan med de undantag som 21 a § 2 och 3 mom. stadgar genom en bestämmelse i reglementet överföras på något annat organ eller någon annan befattningshavare vid skolan.

80 §

Undervisningen och den övriga verksamheten i skola som ersätter grundskolan övervakas av kommunens skolnämnd.

Beslut om intagning av elever i skola som ersätter grundskolan fattas av skolnämnden.

80 a §

När förvaltningen och undervisningen vid en i 77 a § nämnd skola som ersätter grundskolan och som följer en egen läroplan organiseras, kan enligt vad som bestäms i skolans reglemente och läroplan, utan hinder av 78, 78 a och 79 §§, undantag göras från vad 13 §, 18 § 1 och 2 mom., 19—21 §§, *21 a § 2 mom.* och 27—30 §§ stadgar och med stöd av dessa paragrafer bestäms om grundskolans förvaltning och undervisning.

— — — — — — — — — — — — — —

Föreslagen lydelse

79 §

Utöver vad som stadgas i 78, 78 a och *78 b* §§ kan genom förordning stadgas om skolor som ersätter grundskolan, om *deras* befattningshavare, timlärare och elever samt om annat som gäller ordnandet av skolans verksamhet.

80 §

Undervisningen och den övriga verksamheten i en skola som ersätter grundskolan övervakas av *kommunen. Kommunen kan i en instruktion utfärda föreskrifter om en skola som ersätter grundskolan.*

Beslut om intagning av elever i en skola som ersätter grundskolan fattas av *kommunen, om inte kommunen och skolans huvudman har kommit överens om något annat.*

80 a §

När förvaltningen och undervisningen vid en i 77 a § nämnd skola som ersätter grundskolan och som följer en egen läroplan organiseras, kan enligt vad som bestäms i skolans reglemente och läroplan, utan hinder av 78, 78 a och 79 §§, undantag göras från vad 18 § 1 och 2 mom., 19 — 21 §§, 27 — 30 §§ samt 78 b 2 mom. stadgar och med stöd av dessa paragrafer bestäms om grundskolans förvaltning och undervisning.

— — — — — — — — — — — — — —

81 §

— — — — — — — — — — — — — —

Den ersättning som kommunen enligt överenskommelse som avses i 1 mom. betalar till upprätthållaren av skola som ersätter grundskolan betraktas som sådant lagstadgat statsbidrag som åsyftas i lagen om funktionärskollektivavtal för privata statsunderstödda institutioner (238/79).

83 §

Privat skola som organiserats så att den motsvarar grundskolan och som är verksam då denna lag träder i kraft beviljas statsunderstöd

— — — — — — — — — — — — — —

(2 mom. upphävs)

83 §

En privat skola som organiserats så att den motsvarar grundskolan och som är verksam när denna lag träder i kraft beviljas stats*andel*

Gällande lydelse

för driftskostnaderna enligt vad som är särskilt stadgat.

Privata skolor som motsvarar grundskolan är skyldiga att lämna skolnämnden och skoldirektören de uppgifter om skolans verksamhet som dessa anhåller om och att behandla nämndens till dem riktade förslag beträffande skolan.

Föreslagen lydelse

för driftskostnaderna *så som lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/) stadgar.*

En privat skola som motsvarar grundskolan är skyldig att *ge kommunen* de uppgifter om skolans verksamhet som *kommunen begär* och att behandla *de förslag om skolan som kommunen riktar till den.*

10 a kap.

Finansiering

84 a §

Kommunerna beviljas statsandel för anläggningsprojekt, som gäller grundskolor och skolor som ersätter grundskolan, enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Kommunerna får statsandel för driftskostnaderna för grundskolor och skolor som ersätter grundskolan enligt vad som stadgas i den lag som nämns i 1 mom.

84 b §

I anläggningskostnaderna för en grundskola som är gemensam för två eller flera kommuner deltar kommunerna i det förhållande som kommunerna utnyttjar elevplatser i skolan, om inte kommunerna har avtalat om någon annan grund för kostnadsfördelningen.

84 c §

För en elevs skolgång i en grundskola som är gemensam för två eller flera kommuner eller, på de grunder som avses i 38 § och 80 a § 2 mom., i en annan skola än skolan i den kommun där eleven vid en tidpunkt som anges genom förordning har sin hemort enligt lagen om befolkningsböcker (141/69), är elevens hemkommun skyldig att betala den andel av grundskolans driftskostnader som hänför sig till eleven på det sätt som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, om inte kommunerna har avtalat om någon annan grund för kostnadsfördelningen.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

Särskilda stadganden

87 §

Grundskola som är gemensam för två eller flera kommuner förvaltas av den kommun inom vilken skolan vid distriktsindelningen placerats.

Om skola som hör till ett för två eller flera kommuner gemensamt distrikt är belägen inom annan kommun än den som deltar i samarbetet, bestäms i instruktion vilken kommun som skall förvalta skolan.

87 §

En grundskola som är gemensam för två eller flera kommuner förvaltas av den kommun *där skolan är belägen.*

När en skola som *är gemensam* för två eller flera kommuner är belägen i en kommun som inte deltar i samarbetet, *skall det bestämmas* i instruktionen vilken kommun som förvaltar skolan.

88 §

I anläggningskostnaderna för grundskola som är gemensam för två eller flera kommuner deltar kommunerna i förhållande till det antal elever från varje kommun som finns i skoldistriktet, såvida kommunerna inte har överenskommit om annan grund för fördelning av kostnaderna.

För elevs skolgång i grundskola, som är gemensam för två eller flera kommuner eller som hör till annan än den kommun där han enligt lagen om befolkningsböcker (141/69) har sin hemort i början av terminen, är elevens hemkommun skyldig att till den andra kommunen betala sin av eleven föranledda andel av de till statsandel berättigande driftskostnaderna, såvida kommunerna inte har överenskommit om annan grund för fördelning av kostnaderna.

88 §

(Upphävs)

89 §

— —

Om läropliktig inte på vederbörligt sätt fullgör sin läroplikt, skall skolnämnden vid behov kalla hans vårdnadshavare att höras i saken.

(2 mom. upphävs)

92 §

— —

Undervisningsministeriet beslutar om totalbeloppet av de ersättningar för sådana av försöksverksamhet föranledda extra uppgifter som berättigar till statsandel.

(2 mom. upphävs)

Denna lag träder i kraft den 19 .

En direktion som valts innan denna lag träder i kraft skall sitta kvar till utgången av sin mandatperiod.

En elev som enligt 38 § har haft rätt att gå i skola utanför sitt eget distrikt, har rätt att

Gällende lydelse

Föreslagen lydelse

fortsätta sin skolgång där, i enlighet med de stadganden som gällde innan denna lag trädde i kraft.

Disciplinära ärenden som gäller lärare och som är anhängiga hos länsstyrelsen när denna lag träder i kraft skall behandlas enligt de stadganden som gällde innan denna lag trädde i kraft.

När ett beslut som har fattas före ikraftträdandet överklagas skall de stadganden om ändringssökande tillämpas som gällde innan denna lag trädde i kraft.

Om behörigheten och uppgifterna för organen, tjänsteinnehavarna och befattningshavarna inom grundskolan och de skolor som ersätter grundskolan gäller vad som sägs i de stadganden som gällde när denna lag trädde i kraft och vad som med stöd av stadgandena föreskrivs i reglementen och instruktioner, tills en sådan instruktion eller ett sådant reglemente som avses i denna lag har godkänts för kommunen eller för de skolor som ersätter grundskolan.

4.

Lag

om ändring av gymnasielagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i gymnasielagen av den 27 maj 1983 (477/83) 12 § 3 mom., 13 a, 26, 26 c, 32, 36 f, 38 och 51 §§ samt 58 § 2 mom.,

av dessa lagrum 12 § 3 mom., 13 a, 26 c, 32 och 38 §§ sådana de lyder i lag av den 25 januari 1991 (172/91), 26 och 51 §§ sådana de lyder i lag av den 29 januari 1988 (88/88) och 36 f § sådan den lyder i lag av den 16 april 1987 (418/87),

ändras 5 §, 6 § 1 och 4 mom., 7 §, 8 § 2 mom., 9 § 2 mom., 11 § 2 mom., 12 § 2 mom., 18 § 4 mom., 20 och 21 §§, 23 § 1 mom., 25, 28 och 31 §§, 32 a § 3 och 4 mom., 36 a § 1, 2 och 4 mom., 36 b §, 36 d § 2 mom., 42 §, 43 § 2 mom., 44, 45 och 47 §§, 48 § 1, 3 och 4 mom., 49, 52 och 53 §§, 53 a § samt 53 b § 1 mom.,

av dessa lagrum 5 §, 6 § 1 mom., 7 §, 8 § 2 mom., 9 § 2 mom., 11 § 2 mom., 12 § 2 mom., 18 § 4 mom., 20 och 25 §§, 32 a § 3 och 4 mom., 36 b §, 43 § 2 mom., 44 och 47 §§, 48 § 1, 3 och 4 mom. samt 49, 52 och 53 a §§ sådana de lyder i nämnda lag av den 25 januari 1991, 6 § 4 mom. sådant det lyder i lag av den 7 april 1989 (327/89), 21 § sådan den lyder ändrad genom lagar av den 3 februari 1984, den 16 juni 1989 och den 8 februari 1991 (133/84, 572/89 och 262/91) samt genom nämnda lag av den 25 januari 1991, 28 § sådan den lyder delvis ändrad genom den sistnämnda lagen, 31 § sådan den lyder ändrad genom lagar av den 15 juli 1988 och den 28 juli 1989 (671/88 och 731/89), 36 a § 1, 2 och 4 mom., 36 d § 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 16 april 1987, 45 § sådan den lyder i lag av den 3 februari 1989 (105/89), 53 § sådan den lyder ändrad genom de nämnda lagarna av den 16 april 1987 och den 25 januari 1991 och 53 b § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 25 januari 1991 (170/91), samt

fogas till lagen nya 21 a och 21 b §§, till 36 a §, sådan den lyder i nämnda lag av den 16 april 1987, ett nytt 5 mom. samt till lagen ett nytt 7 kap. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
5 §	5 §
Ett gymnasium skall ha en direktion som lyder under skolnämnden.	*Om ett gymnasiums förvaltning gäller vad som stadgas i kommunallagen (953/76) eller bestäms med stöd av den, om inte denna lag eller den förordning som givits med stöd av den stadgar annorlunda. Om gymnasiets förvaltning gäller dessutom lagen om kommunernas undervisningsförvaltning (/).*
Om direktionen och val av medlemmar och suppleanter i den samt om deras valbarhet gäller med nedan angivna undantag vad som stadgas i kommunallagen (953/76). Om två eller flera skolors gemensamma direktion gäller dessutom vad som stadgas särskilt.	
6 §	6 §
Av direktionsmedlemmarna skall en väljas bland de personer som skolans lärarkår inom sig har föreslagit, en bland dem som den övriga personalen inom sig har föreslagit och två bland de personer som elevkåren inom sig har föreslagit. En del av medlemmarna skall utses	*Ett gymnasium kan ha en direktion vars sammansättning på det sätt som anges i detta moment avviker från kommunallagens stadganden.* Till direktionen väljs en medlem som lärarkåren inom sig har föreslagit, en medlem som den övriga personalen inom sig har föres-

Gällande lydelse

bland elevernas vårdnadshavare. De medlemmar som utses bland eleverna väljs för ett läsår i sänder.

— — — — — — — — — — — — — —

Valet av medlemmar till direktionen kan genom instruktion överföras på skolnämnden.

— — — — — — — — — — — — — —

7 §

Gymnasiedirektionen skall svara för utvecklandet av den fostran och undervisning som ges i gymnasiet, för gymnasiets interna samarbete och samarbetet mellan gymnasiet och hemmet och mellan gymnasiet och det omgivande samhället samt för upprätthållandet av arbetsron i gymnasiet och utföra de uppgifter som *enligt denna lag och den förordning som givits med stöd av den* eller enligt särskilda bestämmelser ankommer på direktionen.

Föreslagen lydelse

lagit och två medlemmar som elevkåren inom sig har föreslagit. En del av medlemmarna skall utses bland elevernas vårdnadshavare. De medlemmar som utses bland eleverna väljs för ett läsår i sänder.

— — — — — — — — — — — — — —

Valet av medlemmar till direktionen kan genom instruktionen överföras *från kommunfullmäktige till något annat kommunalt organ.*

— — — — — — — — — — — — — —

7 §

Den direktion som nämns i 6 § skall svara för utvecklandet av den fostran och undervisning som ges i gymnasiet, för gymnasiets interna samarbete och samarbetet mellan gymnasiet och hemmet och mellan gymnasiet och det omgivande samhället samt för upprätthållandet av arbetsron i gymnasiet och utföra de uppgifter som enligt särskilda bestämmelser ankommer på *den.*

8 §

— — — — — — — — — — — — — —

Lärarkåren skall planera och främja skolarbetet samt delta i upprätthållandet av arbetsron. Lärarkåren skall föreslå de personer bland vilka den medlem av skolans direktion som skall utses bland lärarna och dennes suppleant skall väljas samt uppgifter som enligt särskilda bestämmelser ankommer på den.

— — — — — — — — — — — — — —

Lärarkåren skall planera och främja skolarbetet samt delta i upprätthållandet av arbetsron. Lärarkåren skall föreslå *den lärare jämte suppleant* som skall *väljas in i den direktion som nämns i 6 §. Lärarkåren skall dessutom* utföra de uppgifter som enligt särskilda bestämmelser ankommer på den.

9 §

— — — — — — — — — — — — — —

Elevkåren skall planera och främja elevernas gemensamma aktiviteter och skolarbetet. Elevkåren skall föreslå de personer bland vilka de medlemmar av skolans direktion som skall utses bland eleverna och deras suppleanter skall väljas samt utföra uppgifter som enligt särskilda bestämmelser ankommer på elevkåren.

— — — — — — — — — — — — — —

Elevkåren skall planera och främja elevernas gemensamma aktiviteter och skolarbetet. Elevkåren skall föreslå *elevmedlemmar jämte suppleanter till den direktion som nämns i 6 §.* Elevkåren skall dessutom utföra *de* uppgifter som enligt särskilda bestämmelser ankommer på *den.*

11 §

— — — — — — — — — — — — — —

Arbetar gymnasiet och grundskolan i samma byggnad eller byggnadsgrupp, kan föreståndaren för grundskolan även sköta de uppgifter som ankommer på gymnasiets rektor.

— — — — — — — — — — — — — —

Grundskolans föreståndare kan även sköta de uppgifter som hör till rektorn för gymnasiet.

— — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse

12 §

Direktionen utser en biträdande rektor bland gymnasiets lärare. Biträdande rektorn utses tills vidare, och hans förordnande kan återkallas då det finns skäl.

Beslut om fördelningen av rektorns uppgifter mellan rektorn och biträdande rektorn fattas av direktionen.

13 a §

En uppgift som enligt denna lag eller den förordning som givits med stöd av den skall skötas av ett kommunalt organ eller en kommunal tjänsteinnehavare får genom en bestämmelse i instruktionen överföras på ett annat kommunalt organ eller en annan kommunal tjänsteinnehavare som använder samma språk.

Vad som stadgas i 1 mom. gäller dock inte

1) godkännande av arbetsplan,

2) avstängning av en elev för viss tid och avhållande av honom från skolgång,

3) uppsägning av en tjänsteinnehavare eller timlärare eller disciplinära åtgärder mot en sådan, ej heller

4) förordnande om att en tjänsteinnehavare skall genomgå en i 44 § angiven läkarundersökning eller åläggas att lämna uppgifter om sitt hälsotillstånd.

Med avvikelse från 1 mom. får inte heller bestämmas att beslut om anställande av en ordinarie innehavare av en tjänst fattas av en tjänsteinnehavare.

18 §

Direktionen kan av särskilda skäl och enligt vad som anges i förordning besluta att en elevs studier delvis skall ordnas på något annat sätt än som stadgas i denna lag och den förordning som givits med stöd av den eller bestäms enligt dem.

20 §

Statsrådet beslutar, efter att ha hört skolstyrelsen, om timfördelningen i den undervisning som ges i gymnasiet och godkänner en allmän plan för språkundervisningen som innehåller språkundervisningens kvalitativa och kvantitativa mål. För uppgörande av en läroplan

Föreslagen lydelse

Biträdande rektorn *utses* bland gymnasiets lärare. Biträdande rektorn utses tills vidare, och hans förordnande kan återkallas då det finns skäl.

(3 mom. upphävs)

13 a §

(Upphävs)

Av särskilda skäl och enligt vad som anges i förordning kan det beslutas att en elevs studier delvis skall ordnas på något annat sätt än som stadgas i denna lag och den förordning som givits med stöd av den eller bestäms enligt dem.

20 §

Statsrådet beslutar, efter att ha hört *utbildningsstyrelsen*, om timfördelningen i den undervisning som ges i gymnasiet och godkänner en allmän plan för språkundervisningen som innehåller språkundervisningens kvalitativa och kvantitativa mål.

Gällande lydelse

bestämmer skolstyrelsen läroplanens grunder, i vilka fastställs undervisningens riksomfattande mål och innehåll samt sådana allmänna grunder för elevbedömningen som utgör komplement till förordningen, och fastställer betygsformulären.

Skolnämnden godkänner läroplanen för gymnasiet *och ändringar av den.* För finsk- och svenskspråkiga gymnasier utarbetas skilda läroplaner.

För ordnande av gymnasiets arbete läsårsvis godkänner *direktionen* en arbetsplan som baserar sig på läroplanen. Om de ärenden som skall ingå i arbetsplanen stadgas genom förordning.

21 §

I gymnasiet får under läsårets arbetsdagar för undervisning i de i läroplanen fastställda läroämnena användas högst 29 timmar i veckan för varje årskurs samt högst en timme i veckan för varje elev. Finns i en årskurs endast en basgrupp, får med avvikelse från vad som stadgas ovan dock sammanlagt 51 timmar i veckan användas för en sådan årskurs.

En del av de i 1 mom. nämnda timmarna används för elevhandledning i klass, stödundervisning och annan undervisning, och en del kan överföras för användning i annat gymnasium, i enlighet med vad som stadgas genom förordning.

Om i kommunen ges undervisning i två eller flera språk såsom första främmande språk eller på motsvarande sätt i det andra inhemska språket och ett eller flera främmande språk, får timantalet för undervisningen i läroämnena ökas enligt vad som stadgas genom förordning.

Om timantalet för undervisning på främmande språk samt undervisning i modersmålet och det andra inhemska språket för tvåspråkiga elever gäller vad som stadgas genom förordning.

Föreslagen lydelse

Gymnasiet skall ha en läroplan. För finsk- och svenskspråkiga gymnasier godkänns särskilda läroplaner.

För uppgörandet av en läroplan bestämmer utbildningsstyrelsen läroplanens grunder, i vilka fastställs undervisningens riksomfattande mål och innehåll samt sådana allmänna grunder för elevbedömningen som utgör komplement till förordningen, och fastställer betygsformulären.

För ordnande av gymnasiets arbete läsårsvis *skall* en arbetsplan som baserar sig på läroplanen *godkännas. Om arbetsplanens innehåll* stadgas genom förordning. *Det får inte bestämmas att beslut om att godkänna arbetsplanen skall fattas av en tjänsteinnehavare.*

21 §

Det timantal som skall användas vid beräkningen av statsandelen för gymnasiets driftskostnader utgörs av det i enlighet med 21 a och 21 b §§ uträknade timantalet för gymnasieundervisningen samt för klubbverksamheten och de särskilda uppgifter som åläggs lärarna.

21 a §

Det kalkylmässiga timantalet för gymnasieun-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

dervisningen är 29 timmar i veckan per årskurs och dessutom en timme i veckan per elev. Finns i en årskurs endast en basgrupp, är gymnasiets kalkylmässiga timantal med avvikelse från vad som sägs ovan sammanlagt 51 timmar i veckan per årskurs.

Det timantal som avses i 1 mom. ökas på det sätt som stadgas genom förordning, om i gymnasiet ges

1) såsom gemensamt ämne undervisning i två eller flera främmande språk eller i det andra inhemska språket och i ett eller flera främmande språk,

2) sådan undervisning på främmande språk som avses i 17 § 2 mom., i särskilda undervisningsgrupper samt

3) undervisning för tvåspråkiga elever i modersmålet eller det andra inhemska språket.

21 b §

Det kalkylmässiga timantalet för gymnasiets klubbverksamhet och för de särskilda uppgifter som åläggs gymnasiets lärare är sammanlagt fem timmar i veckan per huvudman och 18 timmar i veckan per dagsgymnasium samt dessutom 0,07 timme i veckan per elev som går i dagsgymnasium.

I en kommun som har gymnasieundervisning för både finskspråkiga och svenskspråkiga elever skall det per huvudman i 1 mom. angivna timantalet multipliceras med två.

23 §

Om grunderna för intagning av elever till gymnasierna stadgas genom förordning.

23 §

Om grunderna för intagning av elever till gymnasierna stadgas genom förordning. *En sökande får inte grundlöst försättas i en annan ställning än andra på grund av börd, kön, ålder, religion, boningsort, övertygelse eller någon annan med dessa jämförbar orsak.*

---

25 §

En elev som inte låter sig rätta genom andra, i förordning nämnda disciplinära åtgärder kan av direktionen avstängas för en viss tid, högst ett år.

25 §

En elev som inte låter rätta sig av andra, i förordning nämnda disciplinära åtgärder kan av *det kollegiala organ som avses i 2 § lagen om kommunernas undervisningsförvaltning* avstängas från gymnasiet för en viss tid, högst ett år.

26 §

Går en elev i gymnasium i någon annan kommun än den där han i början av terminen har

26 §

(Upphävs)

Gällande lydelse

hemort enligt lagen om befolkningsböcker (141/69), är elevens hemkommun skyldig att till den kommun som upprätthåller gymnasiet betala den av eleven föranledda andelen av gymnasiets till statsandel berättigande driftskostnader, från vilka har avdragits de enligt lagen om statsandelar och statsunderstöd till grundskolor, gymnasier och allmänna bibliotek (1112/78) beräknade statsandelarna och statsunderstöden samt gymnasiets övriga inkomster.

26 c §

På de grunder som statsrådet fastställer kan kommunen ordna fri skolskjuts för eleverna eller betala deras kostnader för skolresorna.

28 §

Två eller flera gymnasier i samma kommun kan ha gemensamma tjänster.

Om det är ändamålsenligt kan lärartjänsterna vid gymnasium inrättas såsom tjänster vid kommunens skolväsen.

Vid ett gymnasium kan inrättas en lärartjänst vars innehavare är skyldig att fullgöra en del av sin undervisningsskyldighet i en grundskola i samma kommun. Då tjänsten inrättas skall minst hälften av de timmar som hör till undervisningsskyldigheten vara timmar i gymnasiet.

När detta krävs för att undervisningen skall kunna ordnas ändamålsenligt, får i ett gymnasium inrättas en lärartjänst vars innehavare är skyldig att fullgöra en del av sin undervisningsskyldighet i ett eller flera gymnasier eller en eller flera grundskolor som hör till en annan avtalskommuns eller andra avtalskommuners skolväsen. Tjänsten skall inrättas vid skolan eller som en tjänst vid skolväsendet i den kommun där de flesta timmarna för fullgörande av undervisningsskyldigheten finns att få.

31 §

Föreslagen lydelse

26 c §

(Upphävs)

28 §

Två eller flera gymnasier kan ha gemensamma tjänster. *Lärartjänsterna kan också vara kommunbundna. I ett gymnasium kan inrättas lärartjänster vilkas innehavare är skyldiga att fullgöra en del av sin undervisningsskyldighet i ett eller flera gymnasier som tillhör en eller flera avtalskommuner.*

Om gymnasiers och andra läroanstalters gemensamma lärartjänster samt om den rätt som tjänsteinnehavare och befattningshavare vid andra läroanstalter har att undervisa i ett gymnasium stadgas särskilt.

31 §

Om behörighetsvillkoren för tjänsteinnehavare och timlärare vid gymnasierna stadgas genom förordning. Undervisningsministeriet kan av särskilda skäl bevilja dispens från dem.

Gällande lydelse

Om behörighetsvillkoren för tjänsteinnehavare och timlärare vid gymnasiet stadgas genom förordning. Undervisningsministeriet kan av särskild orsak bevilja dispens från villkoren.

32 §

Skolnämnden utnämner en ordinarie tjänsteinnehavare samt anställer den som skall sköta en tjänst interimistiskt och en timlärare.

En tjänst skall förklaras ledig att söka innan den besätts som ordinarie.

Av de sökande som uppfyller de stadgade behörighetsvillkoren skall till tjänsten väljas den skickligaste och lämpligaste.

Ett beslut om utnämning till ordinarie tjänsteinnehavare skall delges sökanden så som nämns i 32 § 1 mom. kommunallagen.

Vad 1—3 mom. stadgar om besättande av en tjänst som ordinarie gäller i tillämpliga delar anställande av någon att sköta en vakant tjänst.

Föreslagen lydelse

Till en tjänst skall utnämnas den skickligaste och lämpligaste av de sökande som uppfyller de föreskrivna behörighetsvillkoren.

32 §

(Upphävs)

32 a §

Till en tjänst vid en läroanstalt inom den egna kommunen förflyttas tjänsteinnehavaren av kommunstyrelsen. Till en lärartjänst vid en läroanstalt som någon annan kommun, ett kommunalförbund eller staten svarar för förflyttas tjänsteinnehavaren av det centrala ämbetsverk under vilket läroanstalten lyder. När det gäller förflyttning till en tjänst i en annan kommun eller ett kommunalförbund krävs samtycke av kommunstyrelsen eller förbundsstyrelsen. Till en annan tjänst hos *en kommun eller* hos staten förflyttas en tjänsteinnehavare av den utnämnande myndigheten. *Om den myndighet som utnämner till tjänsten hos en kommun är en nämnd eller annan myndighet som lyder under kommunstyrelsen, förflyttas tjänsteinnehavaren dock av kommunstyrelsen.*

Kan en tjänsteinnehavare inte förflyttas till en annan tjänst i den egna kommunen, skall *kommunstyrelsen* med tjänsteinnehavarens samtycke hos det centrala ämbetsverk som avses i 3 mom. anmäla honom för förflyttning till något annat ställe. Om inte heller det centrala ämbetsverket kan förflytta tjänsteinnehavaren till en annan tjänst, skall verket hos statskontoret anmäla tjänsteinnehavaren för förflyttning till en annan tjänst hos staten än en lärartjänst. I fråga om statskontorets åtgärder

Till en lärartjänst vid en läroanstalt som någon annan *än den egna* kommunen eller ett kommunalförbund eller staten svarar för förflyttas tjänsteinnehavaren av *utbildningsstyrelsen. För en* förflyttning till en tjänst i *en* annan kommun eller ett kommunalförbund krävs *kommunens eller kommunalförbundets* samtycke. Till en annan *statlig* tjänst förflyttas tjänsteinnehavaren av den utnämnande myndigheten.

Kan en tjänsteinnehavare inte förflyttas till en annan tjänst i den egna kommunen skall tjänsteinnehavaren, med dennes samtycke, *anmälas till utbildningsstyrelsen* för förflyttning. Om inte heller *utbildningsstyrelsen* kan förflytta tjänsteinnehavaren till en annan tjänst, skall den anmäla tjänsteinnehavaren till statskontoret, för förflyttning till någon annan *statstjänst* än en lärartjänst. Om statskontorets åtgärder gäller i tillämpliga delar 35 § statstjänstemannalagen (755/86).

Gällande lydelse

gäller i tillämpliga delar 35 § statstjänstemannalagen (755/86).

36 a §

Ett tjänsteförhållande kan sägas upp av skolnämnden eller en ordinarie tjänsteinnehavare så att det upphör efter uppsägningstidens slut. Uppsägningen skall ske skriftligen.

Skolnämnden får dock inte säga upp tjänsteinnehavaren, om uppsägningen inte beror på att

1) tjänsten indras,

2) tjänsteinnehavaren inte längre förmår sköta sina uppgifter på behörigt sätt, eller på att

3) tjänsteinnehavaren fortgående eller på ett väsentligt sätt bryter mot sin tjänsteplikt eller fortgående på ett väsentligt sätt försummar den.

— — — — — — — — — — — — — —

Skolnämnden får inte heller säga upp en tjänsteinnehavare under den tid för vilken hon har beviljats tjänstledighet på grund av havandeskap och barnsbörd. Ej heller får nämnden, sedan den fått kännedom om havandeskapet, säga upp tjänsteförhållandet så att det upphör då tjänstledigheten börjar eller medan den pågår.

36 b §

Skolnämnden eller en timlärare och den som sköter en tjänst interimistiskt kan säga upp ett tjänsteförhållande så att det upphör efter uppsägningstidens slut.

Skolnämnden kan säga upp en timlärare och den som sköter en tjänst interimistiskt när det finns skäl.

Föreslagen lydelse

36 a §

Ett tjänsteförhållande kan sägas upp av *kommunen* eller en ordinarie tjänsteinnehavare så att det upphör efter uppsägningstidens slut. Uppsägningen skall ske skriftligen.

En ordinarie tjänsteinnehavare får dock inte *sägas* upp, om uppsägningen inte beror på att

1) tjänsten *dras in*,

2) tjänsteinnehavaren inte längre förmår sköta sina uppgifter på ett behörigt sätt, eller på att

3) tjänsteinnehavaren fortgående eller på ett väsentligt sätt bryter mot eller försummar sin tjänsteplikt.

— — — — — — — — — — — — — —

Kommunen får inte heller säga upp en tjänsteinnehavare under den tid för vilken tjänsteinnehavaren har beviljats tjänstledighet på grund av *moderskaps-, faderskaps-, föräldra- eller vårdledighet. Inte* heller får *kommunen,* sedan den fått kännedom om att tjänsteinnehavaren är havande *eller ämnar utnyttja sin rätt till de ledigheter som nämns ovan,* säga upp tjänsteförhållandet så att det upphör när tjänstledigheten börjar eller medan den pågår.

Det får inte bestämmas att beslut om att säga upp en tjänsteinnehavare skall fattas av en tjänsteinnehavare.

36 b §

Kommunen eller en timlärare och den som sköter en tjänst interimistiskt kan säga upp ett tjänsteförhållande så att det upphör efter uppsägningstidens slut.

En timlärare och den som sköter en tjänst interimistiskt kan *sägas* upp när det finns skäl. *Det får inte bestämmas att beslut som avses i denna paragraf skall fattas av en tjänsteinnehavare.*

36 d §

— — — — — — — — — — — — — —

Skolnämnden kan före uppsägningstidens slut återta uppsägningen, om tjänsteinnehavaren eller timläraren samtycker härtill. Tjänsteinnehavaren eller timläraren får inte återta sin uppsägning, om inte skolnämnden ger sitt samtycke.

— — — — — — — — — — — — — —

Kommunen kan före uppsägningstidens slut återta uppsägningen, om tjänsteinnehavaren eller timläraren samtycker härtill. Tjänsteinnehavaren eller timläraren får inte återta sin uppsägning, om inte kommunen ger sitt samtycke.

Gällande lydelse

36 f §

På ansökan av kommunen och med den ordinarie tjänsteinnehavarens samtycke kan skolstyrelsen för högst tre år åt gången bevilja tillstånd att anställa en medhjälpare, om det med dennes bistånd samt genom arrangemang som gäller arbetsförhållandena, med hjälpmedel och andra motsvarande stödåtgärder är möjligt att avlägsna de hinder för skötseln av tjänsten eller uppgifterna som beror på att tjänsteinnehavarens arbetsförmåga väsentligt och varaktigt har nedgått så att han med stöd av 36 a § 2 mom. kunde sägas upp.

Vad som stadgas i 1 mom. gäller i tillämpliga delar också den som sköter en tjänst interimistiskt och en timlärare.

Kommunen skall till ansökan som nämns i 1 mom. foga handlingar av vilka det framgår om det finns förutsättningar för att tjänsten eller uppgifterna i fortsättningen kommer att skötas på ett fullödigt sätt samt uppgifter om stödåtgärderna och de möjligheter dessa ger att undanröja hindren. Skolstyrelsen kan återkalla tillståndet, om det finns skäl därtill.

38 §

Skolnämnden beslutar om väckande av disciplinärt förfarande mot en tjänsteinnehavare eller timlärare och om disciplinstraff samt om avstängning från tjänsteutövning.

Om skolnämnden anhåller om det, skall länsstyrelsen verkställa undersökning i ett disciplinärt ärende samt lägga fram dess resultat jämte förslag till åtgärder för skolnämnden.

42 §

Har tjänsteinnehavare tagit annan anställning som hindrar honom att sköta tjänsten, skall *skolnämnden* konstatera att hans tidigare tjänsteförhållande har upphört, såvida han inte blivit beviljad avsked eller tjänstledighet eller annat ej särskilt är stadgat i saken.

Föreslagen lydelse

36 f §

(Upphävs)

38 §

(Upphävs)

42 §

Har en tjänsteinnehavare tagit en annan anställning som hindrar honom att sköta tjänsten, skall hans tidigare tjänsteförhållande *konstateras* ha upphört, såvida han inte har beviljats avsked eller tjänstledighet eller något annat *inte* stadgas särskilt i saken.

43 §

— — — — — — — — — — — — — —

En tjänsteinnehavares eller timlärares tjänsteförhållande upphör utan uppsägning den 31 juli det år då han uppnår avgångsåldern. *Skolnämnden* kan dock berättiga honom att kvarstå i samma tjänst eller uppgift under högst tre år därefter, om han alltjämt kan anses ha förmåga att sköta den.

— — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — —

En tjänsteinnehavares eller timlärares tjänsteförhållande upphör utan uppsägning den 31 juli det år då han uppnår avgångsåldern. Han kan dock *beviljas rätt* att kvarstå i samma tjänst eller uppgift under högst tre år därefter, om han alltjämt kan anses ha förmåga att sköta den.

— — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse

44 §

En tjänsteinnehavare eller timlärare som på grund av sjukdom inte förmår sköta sin tjänst skall anhålla om tjänstledighet. Om han inte gör det, skall *skolnämnden* befria honom från tjänsteutövning för den tid sjukdomen varar.

Skolnämnden kan bestämma att tjänsteinnehavaren skall genomgå kontroller och undersökningar för konstaterande av hans hälsotillstånd, om detta är nödvändigt för att bedöma hans förutsättningar att sköta tjänsten. Under samma betingelser är en tjänsteinnehavare skyldig att lämna *skolnämnden* uppgifter om sitt hälsotillstånd.

45 §

En tjänsteinnehavare och en timlärare har rätt till ålders-, invalid-, arbetslöshets- och deltidspension av statens medel i tillämpliga delar enligt de stadganden som gäller för den som står i tjänste- eller arbetsförhållande till staten. Den pensionsgrundande lönen bestäms utgående från avlöningen enligt det kommunala tjänstekollektivavtal *som godkänts såsom grund för statsandel, och enligt denna lag.*

47 §

Ändring i beslut som en kommunal myndighet har fattat i ett ärende som avses i denna lag eller i den förordning som givits med stöd av den skall sökas enligt kommunallagen.

I beslut som en kommunal myndighet har fattat i ett ärende som gäller besättande av en tjänst som ordinarie skall med avvikelse från 1 och 4 mom., ändring sökas genom besvär hos skolstyrelsen enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50). En kommunal myndighets beslut skall delges sökandena enligt 32 § 1 mom. kommunallagen (953/76) genom att protokollet läggs fram offentligt. *Besvärstiden räknas från det beslutet lades fram.*

Ändring i ärenden som gäller en elev och som får överklagas skall med avvikelse från 1 mom. sökas genom besvär hos länsstyrelsen inom 14 dagar från delfåendet och med iakttagande i övrigt av lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden.

Beslut som gäller antagande av en person att sköta en tjänst interimistiskt eller av en timlä-

Föreslagen lydelse

44 §

En tjänsteinnehavare eller timlärare som på grund av sjukdom inte förmår sköta sin tjänst skall anhålla om tjänstledighet. Om han inte gör det, skall han *befrias* från tjänsteutövning för den tid sjukdomen varar.

En tjänsteinnehavare kan *åläggas* att genomgå kontroller och undersökningar för konstaterande av hans hälsotillstånd, om detta är nödvändigt för att bedöma hans förutsättningar att sköta tjänsten. Under samma betingelser kan en tjänsteinnehavare åläggas att lämna uppgifter om sitt hälsotillstånd. *Det får inte bestämmas att beslut som avses i detta moment skall fattas av en tjänsteinnehavare.*

45 §

En tjänsteinnehavare och en timlärare har rätt till ålders-, invalid-, arbetslöshets- och deltidspension av statens medel i tillämpliga delar enligt de stadganden som gäller för den som står i tjänste- eller arbetsförhållande till staten. Den pensionsgrundande lönen bestäms utgående *från* det kommunala tjänstekollektivavtalet.

47 §

Ändring i beslut som en kommunal myndighet har fattat i ett ärende som avses i denna lag eller i den förordning som givits med stöd av den skall sökas enligt kommunallagen.

Ärenden som gäller en elev och om vilka stadgas genom förordning skall med avvikelse från 1 mom. överklagas hos länsstyrelsen inom 14 dagar från delfåendet av beslutet och med iakttagande i övrigt av lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

Beslut som gäller godkännande av en arbetsplan får inte överklagas. Genom förordning kan dessutom stadgas att besvär i vissa ärenden som gäller elever inte får anföras över beslut som har fattats av en kommunal myndighet.

Gällande lydelse

rare får inte överklagas. Besvär får inte heller anföras över beslutet i ett ärende som skall avgöras av ett organ eller en tjänsteinnehavare som lyder under skolnämnden.

48 §

Ändring i ett beslut som huvudmannen för ett privat gymnasium eller skolans organ eller befattningshavare har fattat enligt denna lag eller den förordning som givits med stöd av den skall sökas genom besvär hos länsrätten så som lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden stadgar. *I ett ärende som gäller besättande av en rektors- eller lärarbefattning som ordinarie skall ändring dock sökas genom besvär hos skolstyrelsen. Besvärstiden i fråga om besättande av en befattning som ordinarie räknas från den tidpunkt då det beslutande organets protokoll har satts upp på skolans anslagstavla.*

— — — — — — — — — — — — — —

Ändring i ärenden som gäller en elev och om vilka stadgas genom förordning skall med avvikelse från 1 mom. sökas hos länsstyrelsen enligt vad som stadgas genom förordning.

Genom förordning kan stadgas att ändring inte får sökas i ett beslut som har fattats av skolans huvudman, organ eller befattningshavare.

49 §

Ändring i beslut som skolstyrelsen, yrkesutbildningsstyrelsen eller länsstyrelsen har fattat enligt denna lag eller den förordning som givits med stöd av den *samt i beslut som fattats med anledning av besvär över sådana beslut* skall sökas enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden.

I beslut genom vilket skolstyrelsen har avgjort besvär som anförts över beslut av den kommunala myndigheten eller av organen vid ett privat gymnasium i ett ärende som gäller besättande av en tjänst eller befattning som ordinarie får den som anser att beslutet kränker hans rätt söka ändring genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen.

Genom förordning kan stadgas att besvär i vissa ärenden inte får anföras över skolstyrel-

Föreslagen lydelse

48 §

Ändring i ett beslut som huvudmannen för ett privat gymnasium eller skolans organ eller befattningshavare har fattat enligt denna lag eller den förordning som givits med stöd av den skall sökas genom besvär hos länsrätten enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden.

— — — — — — — — — — — — — —

Ärenden som gäller en elev skall med avvikelse från 1 mom. överklagas hos länsstyrelsen *inom 14 dagar från delfåendet av beslutet och med iakttagande i övrigt av lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden.*

Beslut som gäller godkännande av en arbetsplan får inte överklagas. Genom förordning kan stadgas att *besvär i vissa andra fall* inte får *anföras över* beslut av skolans huvudman, skolans organ eller befattningshavare.

49 §

Ändring i beslut som *utbildningsstyrelsen* och länsstyrelsen har fattat enligt denna lag eller den förordning som givits med stöd av den skall sökas enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden. *Genom förordning kan stadgas att besvär i vissa ärenden inte får anföras över utbildningsstyrelsens eller länsstyrelsens beslut.*

Gällande lydelse

sens, yrkesutbildningsstyrelsens eller länsstyrelsens beslut.

51 §

För en elev i ett privat gymnasium är elevens hemkommun skyldig att betala ersättning till upprätthållaren enligt de grunder som stadgas i 26 §.

52 §

Huvudmannen för ett privat gymnasium skall för gymnasiets förvaltning tillsätta en direktion, om vilken 6 § gäller i tillämpliga delar. Närmare stadganden utfärdas genom förordning.

Vad som stadgas ovan i 2, 3, 8 och 9 §§, 11 § *1 och 3 mom.* samt 12—25, 26 a—26 d, 55, 57, 58 och 69 §§ samt i 16 och 17 §§ lagen om kommunal skolförvaltning gäller på motsvarande sätt ett privat gymnasium och dess elever. *De uppgifter som stadgas för skolnämnden sköts dock i ett privat gymnasium av dess direktion.*

53 §

Angående rektors- och lärarbefattningar samt befattningshavare och timlärare vid ett privat gymnasium gäller i tillämpliga delar vad 29, 30, 30 a, 30 b, *32,* 32 a—32 e, 33, 36 a, 36 b, 36 d, *36 f,* 36 g, 43 och 44 §§ stadgar om tjänster, tjänsteinnehavare och timlärare vid ett gymnasium. Om disciplinärt förfarande och avstängning från tjänsteutövning gäller dessutom i tillämpliga delar vad som stadgas i fråga om statstjänstemän. Som tjänstemannanämnd fungerar den tjänstemannanämnd som har tillsatts i anslutning till skolstyrelsen.

De uppgifter som enligt de i 1 mom. nämnda lagrummen hör till skolnämnden skall i ett privat gymnasium skötas av direktionen. Vad de i 1 mom. nämnda lagrummen stadgar om skolnämnd gäller ett privat gymnasiums direktion. En befattningshavare kan med stöd av 30 § 1 mom. eller 30 a § 1 mom. förflyttas till en tjänst vid ett gymnasium eller dess kvällslinje, ett kvällsgymnasium, en grundskola eller någon annan läroanstalt endast om det inte finns någon lämplig befattning, till vilken befattningshavaren kan förflyttas, vid ett annat privat gymnasium eller dess kvällslinje, ett kvällsgymnasium eller en skola som ersätter grundskolan med samma huvudman som gymnasiet.

Föreslagen lydelse

51 §

(Upphävs)

52 §

Huvudmannen för ett privat gymnasium skall för gymnasiets förvaltning tillsätta en direktion. *Vad 6 § 1 mom. stadgar om val av medlemmar i direktionen, kan också tillämpas på ett privat gymnasium.*

Vad som stadgas i 2, 3, 8, 9, 11—*21 och 21 a §§, 21 b § 1 mom.* 22—25, 26 a, 26 b, 26 d, 55, 57, 58 och 69 §§ i denna lag samt *i 6 och 7 §§ lagen om kommunernas undervisningsförvaltning,* gäller *i tillämpliga delar* privata gymnasier och deras elever.

53 §

Angående rektors- och lärarbefattningar samt befattningshavare och timlärare vid ett privat gymnasium gäller i tillämpliga delar vad 29, 30, 30 a, 30 b, 32 a—32 e, 33, 36 a, 36 b, 36 d, 36 g, 43 och 44 §§ stadgar om tjänster, tjänsteinnehavare och timlärare vid ett gymnasium. Om disciplin och avstängning från tjänsteutövning gäller dessutom i tillämpliga delar vad som stadgas i fråga om statstjänstemän. Som tjänstemannanämnd fungerar den tjänstemannanämnd som tillsatts i anslutning till *länsstyrelsen.*

De uppgifter som enligt *36 a och 36 b §§ ankommer på kommunen* skall i ett privat gymnasium skötas av direktionen *och de uppgifter som nämns i 36 d § av det organ eller den befattningshavare som förordnas i skolans reglemente.* En befattningshavare kan med stöd av 30 § 1 mom. och 30 a § 1 mom. förflyttas till en tjänst vid ett gymnasium, dess kvällslinje, ett kvällsgymnasium, en grundskola eller en annan läroanstalt endast om det inte finns någon lämplig befattning, till vilken han kan förflyttas, vid ett privat gymnasium eller dess kvällslinje, ett kvällsgymnasium eller vid en skola som ersätter grundskolan, med samma huvudman som gymnasiet.

Gällande lydelse

En ansökan som avses i 36 f § och som gäller befattningshavare eller timlärare vid ett privat gymnasium görs av det privata gymnasiets direktion. En befattningshavare vid ett privat gymnasium förflyttas till en befattning vid samma upprätthållares privata gymnasium, dess kvällsllinje, kvällsgymnasium eller skola som ersätter grundskolan av den direktion som utnämner till befattningen.

53 a §

En uppgift som skall skötas av ett organen eller en befattningshavare vid ett privat gymnasium kan, med de undantag som 13 a § 2 och 3 mom. stadgar genom en bestämmelse i reglementet överföras på något annat organ eller någon annan befattningshavare vid gymnasiet.

53 b §

När förvaltningen och undervisningen vid ett privat gymnasium som inrättats efter 1990 organiseras kan, enligt vad som bestäms i skolans reglemente och läroplan, utan hinder av 52, 53 och *53 a* §§ undantag göras från vad 6, 8 och 9 §§, 11 § *1 och 3 mom.*, 12 och 13 §§, *13 a § 2 mom.* och 18—20 §§ stadgar och med stöd av dessa paragrafer bestäms om gymnasiets förvaltning och undervisning.

Föreslagen lydelse

53 a §

Ett privat gymnasium skall ha ett reglemente som godkänts av direktionen. I reglementet bestäms

1) gymnasiets namn,

2) gymnasiets förläggningskommun och undervisningsspråk,

3) förfarandet när det gäller anställning av rektor, lärare och övrig personal och deras rättigheter och skyldigheter,

4) organens och befattningshavarnas behörighet och uppgifter samt

5) andra angelägenheter som gäller gymnasiets verksamhet och som direktionen anser vara viktiga.

Direktionen avgör de ärenden som i ett kommunalt gymnasium inte får delegeras till en tjänsteinnehavare.

53 b §

När förvaltningen och undervisningen vid ett privat gymnasium som inrättats efter 1990 organiseras kan, enligt vad som bestäms i gymnasiets reglemente och läroplan, utan hinder av 52 och 53 §§ undantag göras från vad 6, 8, 9, 11– 13 och 18—20 §§ *samt 53 a § 2 mom.* stadgar och med stöd av dessa lagrum bestäms om gymnasiets förvaltning och undervisning.

7 a kap.

Finansiering

54 a §

Huvudmannen för ett gymnasium beviljas statsandel för gymnasiets anläggningsprojekt enligt med vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/).

För gymnasiets driftskostnader beviljas stats-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

andel enligt vad som stadgas i den lag som nämns i 1 mom.

54 b §

Går en elev i ett gymnasium vars huvudman är en annan kommun än den där eleven vid en tidpunkt som anges genom förordning har sin hemort enligt lagen om befolkningsböcker (141/69) eller i ett privat gymnasium, är elevens hemkommun skyldig att till gymnasiets huvudman betala den andel av driftskostnaderna för gymnasiet som hänför sig till eleven, enligt vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Om eleven inte har någon hemkommun, skall till gymnasiets huvudman av statens medel betalas ett belopp som motsvarar statsandelen och hemkommunens betalningsandel.

58 §

— — — — — — — — — — — — — —

Undervisningsministeriet beslutar om totalbeloppet av de ersättningar för sådana av försöksverksamhet föranledda extra uppgifter som berättigar till statsandel.

— — — — — — — — — — — — — —

(2 mom. upphävs)

Denna lag träder i kraft den 19 .

En direktion som valts innan denna lag träder i kraft skall sitta kvar till utgången av sin mandatperiod.

Disciplinära ärenden som gäller lärare och som är anhängiga hos länsstyrelsen när denna lag träder i kraft skall behandlas enligt de stadganden som gällde innan denna lag trädde i kraft.

När ändring söks i ett beslut som har fattats före ikraftträdandet, skall de stadganden om ändringssökande tillämpas som gällde innan denna lag trädde i kraft.

Om behörigheten och uppgifterna för ett gymnasiums organ, tjänsteinnehavare och befattningshavare gäller vad som sägs i de stadganden som gällde när denna lag trädde i kraft och i den instruktion eller det reglemente som utfärdats med stöd av dem, tills en instruktion eller ett reglemente som avses i denna lag har godkänts för kommunen eller för ett privat gymnasium.

5.

Lag

om ändring av lagen om kvällsgymnasier

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 27 maj 1983 om kvällsgymnasier (478/83) 16 a §, 20 § 2 och 5 mom., 21 § 4 mom. samt 21 a och 23 a §§,

av dessa lagrum 16 a § sådan den lyder i lag av den 29 januari 1988 (89/88), 20 § 2 mom. samt 21 a och 23 a §§ sådana de lyder i lag av den 25 januari 1991 (173/91) och 21 § 4 mom. sådant det lyder i lag av den 16 april 1987 (419/87),

ändras 5, 6, 15 och 18 §§, 19 § 2 mom. och 21 § 1 – 3 mom.,

av dessa lagrum 5, 15 och 18 §§ samt 21 § 1 – 3 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 25 januari 1991 och 19 § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 12 juli 1985 (617/85), samt

fogas till lagen ett nytt 6 a kap. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
5 §	5 §
	Om ett kvällsgymnasiums förvaltning gäller vad som stadgas i kommunallagen (953/76) eller bestäms med stöd av den, om inte denna lag eller en förordning som givits med stöd av den stadgar annorlunda. Om ett kvällsgymnasiums förvaltning gäller dessutom lagen om kommunernas undervisningsförvaltning (/).
Om inte något annat stadgas i denna lag, gäller om ett kvällsgymnasiums direktion, lärarkår, elevkår, rektor, biträdande rektor och vice rektor i tillämpliga delar gymnasielagen (477/83).	Om inte något annat stadgas i denna lag, gäller om ett kvällsgymnasiums direktion, lärarkår, elevkår, rektor, biträdande rektor och vice rektor i tillämpliga delar gymnasielagen (477/83).
6 §	6 §
Av medlemmarna och suppleanterna i kvällsgymnasiums direktion behöver ingen vara förälder till elev.	*Utan hinder av 6 § gymnasielagen* behöver ingen av de direktionsmedlemmar och suppleanter *som nämns i lagrummet* vara föräldrar till elever.
15 §	15 §
En elev som inte låter sig rätta genom andra, i förordning nämnda disciplinära åtgärder kan av direktionen avstängas för en viss tid, högst ett år.	En elev som inte låter rätta sig av andra, i förordning nämnda disciplinära åtgärder kan av *det kollegiala organ som avses i 2 § lagen om kommunernas undervisningsförvaltning* avstängas för en viss tid, högst ett år.
16 a §	16 a §
Går en elev i kvällsgymnasium i någon annan kommun än den där han i början av terminen har hemort enligt lagen om befolkningsböcker (141/69), är elevens hemkommun skyldig att till den kommun som upprätthåller kvällsgymnasiet betala den av eleven föranledda andelen av kvällsgymnasiets till statsandel berättigande	(Upphävs)

Gällande lydelse

driftskostnader, från vilka har avdragits de enligt lagen om statsandelar och statsunderstöd till grundskolor, gymnasier och allmänna bibliotek (1112/78) beräknade statsandelarna och statsunderstöden samt kvällsgymnasiets övriga inkomster.

18 §

Om tjänster, tjänsteinnehavare och timlärare vid ett kvällsgymnasium gäller på motsvarande sätt vad 29, 30, 30 a, 30 b, 31, *32,* 32 a—32 e, 33, 35, 36 a, 36 b, 36 d, *36 f,* 36 g, 42—46 och 67 §§ gymnasielagen stadgar om tjänster, tjänsteinnehavare och timlärare vid ett gymnasium.

— — — — — — — — — — — — — — —

Om privat gymnasiums kvällslinje gäller i tillämpliga delar vad som i 1 § 1 och 2 mom., 21 § 1 och 2 mom. samt *21 a §* stadgas om privat kvällsgymnasium, såvida inte annat stadgas i 20 § eller i gymnasielagen.

— — — — — — — — — — — — — — —

Ett gymnasiums kvällslinje arbetar under tillsyn av gymnasiets rektor och under ledning av kvällslinjens rektor. Om fördelningen av uppgifterna mellan gymnasiets rektor och kvällsgymnasiets rektor beslutar direktionen.

— — — — — — — — — — — — — — —

De uppgifter som i denna paragraf har stadgats för skolnämnden handhas i privat gymnasium av direktionen.

Föreslagen lydelse

18 §

Om tjänster, tjänsteinnehavare och timlärare vid ett kvällsgymnasium gäller på motsvarande sätt vad 29, 30, 30 a, 30 b, 31, 32 a — 32 e, 33, 35, 36 a, 36 b, 36 d, 36 g, 42 — 46 och 67 §§ gymnasielagen stadgar om tjänster, tjänsteinnehavare och timlärare vid ett gymnasium.

19 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Om ett privat gymnasiums kvällslinje gäller i tillämpliga delar vad 1 § 1 och 2 mom., *20 a och 20 b §§* samt 21 § 1 och 2 mom. stadgar om privata kvällsgymnasier, om inte 20 § eller gymnasielagen stadgar något annat.

20 §

— — — — — — — — — — — — — — —

(2 mom. upphävs)

— — — — — — — — — — — — — — —

(5 mom. upphävs)

6 a kap.

Finansiering

20 a §

Huvudmannen för ett kvällsgymnasium beviljas statsandel för kvällsgymnasiets anläggningsprojekt enligt vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/).

För kvällsgymnasiets driftskostnader beviljas statsandel enligt vad som stadgas i den lag som nämns i 1 mom.

Gällande lydelse

21 §

I fråga om ett privat kvällsgymnasium gäller på motsvarande sätt 2, 3, 7—16, 23 och 24 §§, 28 § 1 mom. och 30 § i denna lag samt 8 och 9 §§, 11 § *1 och 3 mom.*, 12, 13 och *51* §§, 52 § 1 mom. och 54 § gymnasielagen.

Om befattningar, befattningshavare och timlärare vid ett privat kvällsgymnasium gäller i tillämpliga delar vad 29, 30, 30 a, 30 b, *32*, 32 a—32 e, 33, 36 a, 36 b, 36 d, *36 f*, 36 g, 43 och 44 §§ gymnasielagen stadgar om tjänster, tjänsteinnehavare och timlärare vid ett gymnasium. Vad beträffar disciplinärt förfarande och avstängning från tjänsteutövning gäller dessutom i tillämpliga delar vad som stadgas i fråga om statstjänstemän. Om en rektorsbefattning som är gemensam för ett privat kvällsgymnasium, ett privat gymnasium och en skola som ersätter grundskolan gäller i tillämpliga delar 78 § 5 mom. grundskolelagen (476/83).

De uppgifter som enligt de i 1 mom. och 2 mom. nämnda lagrummen skall skötas av skolnämnden sköts i ett privat kvällsgymnasium av direktionen. Vad de i 1 och 2 mom. nämnda lagrummen stadgar om skolnämnd gäller även ett privat kvällsgymnasiums direktion. En befattningshavare kan med stöd av 30 § 1 mom. samt 30 a § 1 mom. gymnasielagen förflyttas till en tjänst vid ett kvällsgymnasium, ett gymnasium eller dess kvällslinje, en grundskola eller någon annan läroanstalt endast om det inte finns någon lämplig befattning, till vilken befattningshavaren kan förflyttas, vid ett privat kvällsgymnasium, ett gymnasium eller

Föreslagen lydelse

20 b §

Går en elev som genomgår grundskolans eller gymnasiets hela lärokurs i ett kvällsgymnasium vars huvudman är en annan kommun än den där eleven vid en tidpunkt som anges genom förordning har sin hemort enligt lagen om befolkningsböcker (141/69) eller i ett privat kvällsgymnasium, är elevens hemkommun skyldig att till kvällsgymnasiets huvudman betala den andel av driftskostnaderna för kvällsgymnasiet som hänför sig till eleven, enligt vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/).

Om eleven inte har någon hemkommun, skall till kvällsgymnasiets huvudman av statens medel betalas ett belopp som motsvarar statsandelen och hemkommunens betalningsandel.

21 §

I fråga om ett privat kvällsgymnasium gäller i tillämpliga delar 2, 3, 7—16, 23 och 24 §§, 28 § 1 mom. och 30 § i denna lag samt 8, 9 och 11—13 §§, 52 § 1 mom. samt *53 a* och 54 §§ gymnasielagen.

Angående befattningar, befattningshavare och timlärare vid ett privat kvällsgymnasium gäller i tillämpliga delar vad 29, 30, 30 a, 30 b, 32 a—32 e, 33, 36 a, 36 b, 36 d, 36 g, 43 och 44 §§ gymnasielagen stadgar om tjänster, tjänsteinnehavare och timlärare vid gymnasier. *Om disciplin* och avstängning från tjänsteutövning gäller dessutom i tillämpliga delar vad som stadgas i fråga om statstjänstemän. *Angående gemensam* rektorsbefattning för ett privat kvällsgymnasium, ett privat gymnasium och en skola som ersätter grundskolan gäller i tillämpliga delar 78 § 5 mom. grundskolelagen (476/83).

De uppgifter som enligt *36 a och 36 b §§ gymnasielagen ankommer på kommunen* skall i ett privat kvällsgymnasium skötas av direktionen *och de uppgifter som nämns i 36 d § av det organ eller den befattningshavare som förordnas i kvällsgymnasiets reglemente*. En befattningshavare kan med stöd av 30 § 1 mom. och 30 a § 1 mom. gymnasielagen förflyttas till en tjänst vid ett kvällsgymnasium, ett gymnasium, dess kvällslinje, en grundskola eller en annan läroanstalt endast om det inte finns någon lämplig befattning, till vilken han kan förflyttas, vid ett privat kvällsgymnasium, ett gymnasium, dess kvällslinje eller vid en skola som

Gällande lydelse

dess kvällslinje eller en skola som ersätter grundskolan, med samma huvudman som gymnasiet.

En ansökan som nämns i 36 f § gymnasielagen och som gäller en befattningshavare eller timlärare vid ett privat kvällsgymnasium görs av gymnasiets direktion. En befattningshavare vid ett privat kvällsgymnasium förflyttas till en befattning vid ett privat kvällsgymnasium, ett gymnasium eller dess kvällslinje eller en skola som ersätter grundskola, om upprätthållaren är densamma, av den direktion som utnämner till befattningen.

— — — — — — — — — — — — — —

21 a §

En uppgift som hör till ett organ eller en befattningshavare vid ett privat kvällsgymnasium kan med de undantag som nämns i 13 a § 2 och 3 mom. gymnasielagen genom en bestämmelse i reglementet överföras på ett annat organ eller en annan befattningshavare vid kvällsgymnasiet.

23 a §

En uppgift som enligt denna lag och den förordning som givits med stöd av den skall skötas av ett kommunalt organ eller en kommunal tjänsteinnehavare kan, med de undantag som nämns i 13 § 2 och 3 mom. gymnasielagen, genom en bestämmelse i instruktionen överföras på något annat kommunalt organ eller någon annan kommunal tjänsteinnehavare.

Föreslagen lydelse

ersätter grundskolan, med samma huvudman som den förstnämnda skolan.

— — — — — — — — — — — — — —

21 a §

(Upphävs)

23 a §

(Upphävs)

Denna lag träder i kraft den 199 .

Disciplinära ärenden som gäller lärare och som är anhängiga hos länsstyrelsen när denna lag träder i kraft skall behandlas enligt de stadganden som gällde innan denna lag trädde i kraft.

Om behörigheten och uppgifterna för ett kvällsgymnasiums organ, tjänsteinnehavare och befattningshavare gäller vad som sägs i de stadganden som gällde när denna lag trädde i kraft och i den instruktion eller det reglemente som utfärdats med stöd av dem, tills en instruktion eller ett reglemente som avses i denna lag har godkänts för kommunen eller för privat kvällsgymnasium.

7.

Lag

om ändring av 18 och 19 §§ övningsskolelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 18 och 19 §§ övningsskolelagen av den 31 januari 1985 (143/85) som följer:

Gällande lydelse

18 §

Den kommun där en elev, som går i övningsskola, enligt lagen om befolkningsböcker (141/69) har sin hemort vid en termins början är skyldig att för eleven betala ersättning till staten. Ersättningen skall motsvara kommunens andel av de i 4 § 2 mom. lagen om statsandelar och -understöd samt lån åt kommunala grundskolor, gymnasier och allmänna bibliotek nämnda drifts kostnadernaper elev i grundskolan och de i 5 § 2 mom. i samman lag nämnda driftskostnaderna per gymnasieelev i vederbörande kommun. Hälften av dessa utgifter betraktas som terminsandel av utgifterna under kalenderåret.

Om elevens hemkommun inte upprätthåller gymnasium, beräknas kommunens ersättning till staten enligt de i 1 mom. nämnda driftskostnaderna för det gymnasium som upprätthålls av den kommun i vilken övningsskolan finns.

19 §

Den kommun i vilken övningsskolan finns är skyldig att av anläggningskostnaderna för den byggnad som behövs för övningsskolans grundskolestadium till staten betala den del som inte skulle täckas av sådan statsandel och sådant amorteringslån, som i varje enskilt fall beviljas enligt 2 § 1mom. lagen on statsandelar och -understöd samt lån åt kommunala grundskolor, gymnasier och allmänna bibliotek, om det vore fråga om kommunens egen grundskolebyggnad.

Som anläggningskostnader beaktas de kostnader som avses i 2 § § 3 mom. i den i 1 mom. nämnda lagen, med undantag av kostnaderna för att första gången inreda rummen samt utrusta dem med läromedel och annat lösöre. Om kostnaderna för att uppföra byggnaden eller motsvarande kostnader överstiger det normal pris för grundskolebyggnader som bestäms enligt grunder som statsrådet årligen fastställer, beräknas kommunens andel på detta normalpris.

Föreslagen lydelse

18 §

Den kommun där en elev *vid en tidpunkt som anges genom förordning* har sin hemort enligt lagen om befolkningsböcker (141/69) är skyldig att *delta i kostnaderna för övningsskolan. Kommunens betalningsandel per elev räknas ut så att från det på grundvalen av de i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/) angivna enhetspriserna för elevens hemkommuns grundskola eller gymnasium beräknade beloppet dras av ett belopp som motsvarar den statsandel som med beaktande av hemkommunens bärkraftsklass bestäms enligt 8 § 1 mom. i den nämnda lagen.*

Om elevens hemkommun inte *är huvudman för* något gymnasium, *skall* kommunens *betalningsandel beräknas på de enhetspriser som läggs till grund för statsandelen för gymnasiet i den kommun där övningsskolan finns.*

19 §

Den kommun där övningsskolan finns är skyldig att av anläggningskostnaderna för lokaler som behövs för övningsskolans grundskolestadium till staten betala den del *av det pris för projektet som avses i 27 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, som statsandelen inte skulle täcka om det vore fråga om kommunens eget anläggningsprojekt.*

Gällande lydelse

Om staten varaktigt avstår från att använda i 1 mom. nämnd byggnad för övningsskolans behov, är kommunen berättigad att återfå en så stor proportionell del av byggnadens värde som motsvarar den andel kommunen har betalt. Vad som är stadgat ovan gäller dock inte de byggnader som sedan användningen som övningsskola har upphört begagnas för ändamål som kan jämföras med användningssyftena enligt 18 § i den i 1 mom. nämnda lagen.

Föreslagen lydelse

Om staten *för gott* avstår från att använda *lokaler som avses i 1 mom.* för övningsskolans behov, *har kommunen rätt att få tillbaka den relativa andel av lokalernas* värde som svarar mot den andel kommunen har betalt. Vad som *sägs* ovan gäller dock inte de *lokaler* som *efter att* användningen som övningsskola har upphört *används* för ändamål som *avses i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.*

Denna lag träder i kraft den 199 .

Om ett anläggningsprojekt som behövs för en övningsskolas grundskolestadium har påbörjats innan denna lag träder i kraft, skall i fråga om övningsskolans förläggningskommuns skyldighet att delta i anläggningskostnaderna, med avvikelse från 19 § 1 mom. i denna lag, tillämpas de stadganden som gäller när denna lag träder i kraft.

8.

Lag

om ändring av 10 § lagen om Suomalais-venäläinen koulu benämnda skola

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 10 § lagen den 21 maj 1976 om Suomalais-venäläinen koulu benämnda skola (412/76), sådant detta lagrum lyder i lag av den 3 juni 1983 (501/83), som följer:

Gällande lydelse

10 §

Den kommun, där elev som går i Suomalais-venäläinen koulu vid en termins början har hemort enligt lagen om befolkningsböcker (141/69), är skyldig att för eleven till staten utge en ersättning som motsvarar kommunens andel av de i 4 § 2 mom. lagen om statsandelar och -understöd samt lån åt grundskolor, gymnasier och allmänna bibliotek avsedda genomsnittliga driftskostnaderna per elev i grundskolan och av de i lagens 5 § 2 mom. avsedda driftskostnaderna per elev i gymnasium i vederbörande kommun.

Föreslagen lydelse

10 §

Den kommun där eleven *vid en tidpunkt som anges genom förordning* har sin hemort enligt lagen om befolkningsböcker (141/69) är skyldig att till staten *betala den andel av Suomalais-venäläinen koulus driftskostnader som hänför sig till en elev på grundskolestadiet och gymnasiestadiet. Kommunens betalningsandel per elev räknas ut så att från det på grundvalen av de i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/) angivna enhetspriserna för elevens hemkommuns grundskola eller gymnasium beräknade beloppet dras av ett belopp som motsvarar den statsandel som med beaktande av hemkommunens bärkraftsklass bestäms enligt 8 § 1 mom. i den nämnda lagen.*

Om elevens hemkommun inte är huvudman för något gymnasium, skall kommunens betalningsandel beräknas på de enhetspriser som läggs till grund för den statsandel som betalas för gymnasiet i den kommun där skolan finns.

Denna lag träder i kraft den
199 .

9.

Lag

om ändring av 10 § lagen om Helsingin ranskalais-suomalainen koulu benämnda skola

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 10 § lagen den 7 januari 1977 om Helsingin ranskalais-suomalainen koulu benämnda skola (33/77),

sådant detta lagrum lyder i lag av den 3 juni 1983 (502/83), som följer:

Gällande lydelse

10 §

Den kommun, där elev som går i Helsingin ranskalais-suomalainen koulu vid en termins början har hemort enligt lagen om befolkningsböcker (141/69), är skyldig att för eleven till staten utge en ersättning som motsvarar kommunens andel av de i 4 § 2 mom. lagen om statsandelar och -understöd samt lån åt grundskolor, gymnasier och allmänna bibliotek avsedda genomsnittliga driftskostnaderna per elev i grundskolan och av de i lagens 5 § 2 mom. avsedda driftskostnaderna per elev i gymnasium i vederbörande kommun.

Föreslagen lydelse

10 §

Den kommun där eleven *vid en tidpunkt som anges genom förordning* har sin hemort enligt lagen om befolkningsböcker (141/69) är skyldig att till staten *betala den andel av Helsingin ranskalais-suomalainen koulus driftskostnader som hänför sig till en elev på grundskolestadiet och gymnasiestadiet. Kommunens betalningsandel per elev räknas ut så att från det på grundvalen av de i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/) angivna enhetspriserna för elevens hemkommuns grundskola eller gymnasium beräknade beloppet dras av ett belopp som motsvarar den statsandel som med beaktande av hemkommunens bärkraftsklass bestäms enligt 8 § 1 mom. i den nämnda lagen.*

Om elevens hemkommun inte är huvudman för något gymnasium, skall kommunens betalningsandel beräknas på de enhetspriser som läggs till grund för den statsandel som betalas för gymnasiet i den kommun där skolan finns.

Denna lag träder i kraft den 199 .

10.

Lag

om ändring av 17 a § lagen om skolor för hörselskadade och synskadade samt rörelsehindrade

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 17 a § 1 mom. lagen den 27 maj 1983 om skolor för hörselskadade och synskadade samt rörelsehindrade (481/83),
sådant det lyder i lag av den 10 januari 1986 (36/86), som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
17 a §	17 a §
Kommun är skyldig att till staten för sin ordinarie elev i specialskola som åsyftas i denna lag betala en ersättning som uppgår till 14 procent av driftskostnaderna per elev i specialskolan. Till skolans driftskostnader räknas härvid inte kostnader för elever som åsyftas i 17 § 3—6 punkten.	*Elevens hemkommun är skyldig att till staten för en ordinarie elev i en sådan specialskola som avses i denna lag erlägga en betalningsandel som beräknas på basis av de genomsnittliga, sannolika kostnaderna för de skolor som avses i denna paragraf, enligt vad som i lagen om finansiering av undervisnings- och kuluturverksamhet (/) stadgas om statens yrkesläroanstalter.*

Denna lag träder i kraft den 199 .

11.

Lag

om ändring av 5 § lagen om Steiner-skola

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 5 § lagen den 27 maj 1977 om Steiner-skola (417/77) som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
5 §	5 §
Steiner-skola erhåller i årligt statsunderstöd per elev samma markbelopp som det, vilket kommuner, som tillhör 6:e bärkraftsklassen och vilkas invånartäthet per kvadratkilometer landområde är över 15 men högst 100, i medeltal erhåller per elev i grundskolan för de driftsutgifter som avses i 26 § 1 och 2 mom. lagen om grunderna för skolsystemet.	*En Steiner-skola får för sina driftskostnader statsbidrag, vilket beräknas som en procentuell andel enligt femte bärkraftsklassen av det belopp som fås när det per elev bestämda enhetspriset i grundskolan i den kommun där skolan finns multipliceras med skolans elevantal.*

Denna lag träder i kraft den 199 .

12.

Lag

om ändring av 3 och 4 §§ lagen om steinerpedagogiska specialskolor

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 3 och 4 §§ lagen den 12 december 1986 om steinerpedagogiska specialskolor (932/86) som följer:

Gällande lydelse

3 §

Undervisningsministeriet kan bevilja skolorna rätt till statsunderstöd för driftskostnader som avses i 4 § 2 mom. lagen om statsandelar och statsunderstöd till grundskolor, gymnasier och allmänna bibliotek.

Statsunderstödets storlek bestäms enligt samma procenttal som det enligt vilket en kommun i bärkraftsklass 1 med stöd av den i 1 mom. nämnda lagen får statsandel för grundskolans driftskostnader.

Angående villkoren för erhållande av statsbidrag stadgas genom förordning.

4 §

Elevens hemkommun är skyldig att ersätta skolan med en fastställd andel av sådana till statsbidrag berättigande driftskostnader som skolgången medför förde elever vilka har sänts till skolan enligt beslut av kommunen. Andelen fastställs i enlighet med de grunder som stadgas i 88 § 2 mom. grundskolelagen (476/83).

Föreslagen lydelse

3 §

Undervisningsministeriet kan bevilja skolorna rätt *till statsandel* för *sina* driftskostnader. *Till driftskostnader räknas inte sådana utgifter som avses i 19 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/).*

Statsandelen bestäms utgående från de faktiska kostnader som berättigar till statsandel på basis av statsandelsskalan i 8 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, i enlighet med bärkraftsklassen för elevernas hemkommuner. Om den tidpunkt enligt vilken elevens hemkommun bestäms stadgas genom förordning.

4 §

Elevens hemkommun är skyldig att *för elever som den hänvisat till skolan betala en ersättning som beräknas så att från de driftskostnader per elev som berättigar till statsandel dras av den statsandel per elev som skall betalas till skolan.*

Denna lag träder i kraft den 199 .

13.

Lag

om ändring av lagen om yrkesläroanstalter

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 10 april 1987 om yrkesläroanstalter (487/87) 11 § 3 mom., 15 § 3 mom., 29 § och 32 § 2 mom.,

av dessa lagrum 29 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 29 december 1989 (1374/89) samt 32 § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 25 januari 1991 (146/91),

ändras 7 §, 13 § 3 mom., 15 § 1 mom., 21 §, 22 § 1 mom., 23 § 2 mom. samt 28, 35, 39 och 40 §§,

av dessa lagrum 7 § och 22 § 1 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 25 januari 1991, 21 § sådan den lyder i lag av den 15 juni 1990 (565/90) och 40 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 25 januari 1991, samt

fogas till lagen en ny 6 a § och ett nytt 7 a kap. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	3 kap.
	Förvaltning
	6 a §
	Grunderna för organisering av förvaltningen
	En yrkesläroanstalts förvaltning sköts av en direktion, en delegation, lärarkåren, rektor, biträdande rektor, prorektor, elevkåren och läroanstaltskommissionen, på det sätt som stadgas i denna lag.
	Om förvaltningen av en kommunal yrkesläroanstalt gäller vad som stadgas i kommunallagen (953/76) eller bestäms med stöd av den, om annat inte stadgas i denna lag eller en förordning som givits med stöd av den. Om förvaltningen av en kommunal yrkesläroanstalt gäller dessutom vad som stadgas i lagen om kommunernas undervisningsförvaltning (/).
7 §	7 §
Direktionen	*Direktionen*
En yrkesläroanstalt har en direktion med uppgift att svara för läroanstaltens verksamhet och utvecklande samt övervakning av undervisningen och att fullgöra andra uppgifter enligt vad som stadgas i denna lag och i en förordning som givits med stöd av den samt vad som *vid behov* bestäms i en instruktion.	*Statliga och privata* yrkesläroanstalter skall ha en direktion som skall svara för läroanstaltens verksamhet och för utvecklingen och övervakningen av undervisningen samt fullgöra andra uppgifter enligt vad som stadgas i denna lag eller i en förordning som givits med stöd av den och enligt vad som bestäms i en instruktion.
Om val av direktionen vid en läroanstalt med en statlig eller privat huvudman stadgas genom förordning. Om direktionen vid en läroanstalt	*Till direktionen för en statlig läroanstalt som ger grundläggande yrkesutbildning skall de heltidsanställda lärarna bland sig välja en, den*

Gällande lydelse

vars huvudman är en kommun eller ett kommunalförbund samt om val av dess medlemmar och suppleanter gäller med nedan nämnda undantag kommunallagen (953/76).

Till direktionen vid en läroanstalt som ger grundläggande utbildning väljs, utöver de ordinarie medlemmarna, representanter så att lärarna i huvudsyssla bland sig väljer en representant, den övriga personalen en representant och studerandena två representanter. För var och en av dessa representanter utses en personlig suppleant. Representanterna har rätt att vara närvarande och yttra sig vid direktionens möten.

Har två eller flera läroanstalter samma huvudman, kan de eller en del av dem ha en gemensam direktion. *Direktionen för en läroanstalt vars huvudman är ett kommunalförbund kan utgöras av förbundsstyrelsen.*

Om rätten att vara närvarande och yttra sig vid direktionens möten stadgas genom förordning och bestäms vid behov i instruktionen.

Föreslagen lydelse

övriga personalen en och studerandena två medlemmar samt för var och en av dem en personlig suppleant. De medlemmar som studerandena väljer bland sig skall ha fyllt 15 år. Om val av den direktion som avses i detta moment stadgas dessutom genom förordning.

Till direktionen för kommunala och privata läroanstalter som ger grundläggande yrkesutbildning kan väljas de medlemmar och suppleanter som avses i 2 mom. Valet av medlemmar till en kommunal läroanstalts direktion kan överföras från kommunfullmäktige till något annat kommunalt organ.

Om samma huvudman för en läroanstalt *som avses i 1 mom.* har två eller flera läroanstalter, kan de eller vissa av dem ha en gemensam direktion.

Om rätten att vara närvarande och yttra sig vid direktionen för en läroanstalt *som avses i 1 mom.* stadgas genom förordning och bestäms vid behov i instruktionen.

11 §

Biträdande rektor och prorektor

Gällande lydelse

— — — — — — — — — — — — — —

Beslut om fördelningen av uppgifterna mellan rektor och biträdande rektor fattas av direktionen, om inte annat bestäms i instruktionen.

— — — — — — — — — — — — — —

Föreslagen lydelse

— — — — — — — — — — — — — —

(3 mom. upphävs)

— — — — — — — — — — — — — —

13 §

Elevkåren

Gällande lydelse

— — — — — — — — — — — — — —

Direktionen kan på ansökan besluta att en elevförening som består av de ordinarie studerandena vid läroanstalten skall sköta de uppgifter som ankommer på elevkåren.

Föreslagen lydelse

— — — — — — — — — — — — — —

Huvudmannen för läroanstalten kan på ansökan besluta att en elevförening som består av de ordinarie studerandena vid läroanstalten skall sköta de uppgifter som ankommer på elevkåren. *Vid en statlig eller privat läroanstalt skall den beslutanderätt som avses här utövas av direktionen.*

Gällande lydelse

15 §

Instruktionen

En yrkesläroanstalt skall ha en instruktion som innehåller bestämmelser om de allmänna

Föreslagen lydelse

15 §

Instruktionen

Närmare bestämmelser om en yrkesläroanstalts verksamhet ges i en instruktion. I instruk-

21 311707M

Gällande lydelse

grunderna för läroanstaltens verksamhet samt dess förvaltning och övriga angelägenheter, i enlighet med vad som stadgas i denna lag och en med stöd av den given förordning.

— — — — — — — — — — — — — —

Instruktionen för en kommunal läroanstalt godkänns av kommunfullmäktige eller förbundsfullmäktige.

— — — — — — — — — — — — — —

21 §

Antalet undervisningstimmar samt undervisningsgrupper

Om maximiantalet undervisningstimmar vid en yrkesläroanstalt stadgas genom förordning och bestäms med stöd därav vid behov genom undervisningsministeriets beslut. Antalet undervisningstimmar räknas ut på basis av läroanstaltens utbildningsuppgifter, antalet studerande och andra faktorer, om vilka närmare stadgas genom förordning.

Om grunderna för bildande av undervisningsgrupper vid en yrkesläroanstalt beslutar läroanstaltens direktion enligt vad som stadgas genom förordning och med stöd av den vid behov bestäms i instruktionen.

22 §

Intagning av studerande

Om grunderna för intagning av studerande vid en läroanstalt som meddelar grundläggande yrkesutbildning stadgas genom förordning och bestäms vid behov med stöd av den genom undervisningsministeriets beslut.

— — — — — — — — — — — — — —

Föreslagen lydelse

tionen bestäms om de allmänna grunderna för läroanstaltens verksamhet, om förvaltningen, om läroanstaltens förvaltningsorgans samt *tjänsteinnehavarnas och befattningshavarnas behörighet och uppgifter* samt om övriga angelägenheter, enligt vad som stadgas i denna lag och en med stöd av den given förordning.

— — — — — — — — — — — — — —

(3 mom. upphävs)

— — — — — — — — — — — — — —

21 §

Antal undervisningstimmar

Om kommunala och privata läroanstalters kalkylerade antal undervisningstimmar samt om antalet undervisningstimmar vid statliga läroanstalter stadgas genom förordning och föreskrivs med stöd av den vid behov genom undervisningsministeriets beslut. Antalet undervisningstimmar skall beräknas utgående ifrån läroanstaltens utbildningsuppgift, antalet studerande samt andra faktorer som närmare stadgas genom förordning.

22 §

Intagning av studerande

Om grunderna för intagning av studerande vid en läroanstalt som meddelar grundläggande yrkesutbildning stadgas genom förordning och bestäms vid behov med stöd av den genom undervisningsministeriets beslut. *En sökande får inte grundlöst försättas i en annan ställning än andra på grund av börd, kön, ålder, religion, boningsort, övertygelse eller av någon annan med dessa jämförbar orsak.*

— — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

23 §

Studerandenas skyldigheter

En studerande som inte kan tillrättavisas med andra disciplinära medel kan *av direktionen* avstängas för en viss tid, dock för högst ett år.

En studerande som inte kan tillrättavisas med andra disciplinära medel får avstängas för en viss tid, högst ett år. *Vid statliga och privata läroanstalter beslutar direktionen om avstängning. Vid kommunala läroanstalter skall beslut om avstängning fattas av ett kollegialt organ som avses i 2 § lagen om kommunernas undervisningsförvaltning.*

28 §

Ställningen för personalen vid en privat läroanstalt

Om ledigförklarande av en lärarbefattning vid en privat läroanstalt som ger grundläggande yrkesutbildning, utnämning till befattningen, anställande av timlärare och avbrott i tjänsteutövningen, om de allmänna skyldigheterna för innehavare av lärarbefattning och timlärare vid en sådan läroanstalt samt om disciplinärt förfarande och avstängning från tjänsteutövning gäller i tillämpliga delar vad som därom stadgas beträffande statstjänstemän. Tjänstemannanämnd är den tjänstemannanämnd som tillsätts i anslutning till yrkesutbildningsstyrelsen.

28 §

Ställningen för personalen vid en privat läroanstalt

Om ledigförklarande av lärarbefattningar vid privata läroanstalter som ger grundläggande yrkesutbildning, om utnämning till befattningar, om anställning av timlärare och avbrott i tjänsteutövningen, om de allmänna skyldigheterna för innehavare av lärarbefattningar och timlärare vid sådana läroanstalter samt om disciplinärt förfarande och avstängning från tjänsteutövning gäller i tillämpliga delar vad som stadgas om statstjänstemän. Tjänstemannanämnd är den tjänstemannanämnd som tillsätts i anslutning till *länsstyrelsen.*

29 §

Pensionsskydd

Om pensionsskyddet för den som är anställd vid en statlig eller kommunal yrkesläroanstalt och familjepension efter honom stadgas särskilt.

Den som är anställd vid en privat yrkesläroanstalt som ger grundläggande yrkesutbildning och som enligt 8 och 10 b §§ samt 12 § 1 mom. 1 punkten lagen om finansiering av yrkesläroanstalter (494/83) har rätt att få statsunderstöd har i tillämpliga delar rätt till pension enligt de stadganden som gäller för statsanställda. Likaså betalas familjepension efter honom så som efter en statsanställd. Vad som sägs här gäller dock inte den som är anställd vid en privat hälsovårdsläroanstalt och om vars rätt till pension stadgas annorlunda i någon annan lag. Om rätt till pension för en anställd vid en privat specialyrkesläroanstalt och om familjepension efter denne gäller lagen om pension för arbetstagare (395/61).

29 §

(Upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

7 a kap.

Finansiering

31 a §

Anläggningsprojekt

Huvudmannen för en läroanstalt som ger grundläggande yrkesutbildning beviljas statsandel för läroanstaltens anläggningsprojekt enligt vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/).

Huvudmannen för en särskild yrkesläroanstalt kan beviljas statsunderstöd för läroanstaltens anläggningsprojekt, inom ramen för anslag som anvisats i statsbudgeten.

Såsom anläggningsprojekt anses också anskaffning av apparater samt förvärv av gårdsbruksenheter och övningsskog.

31 b §

Driftskostnader

För en yrkesläroanstalts driftskostnader beviljas statsandel enligt med vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

31 c §

Hemkommunens betalningsandel

För en elev som studerar vid en yrkesläroanstalt som ger grundläggande yrkesutbildning är hemkommunen skyldig att enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet till huvudmannen för läroanstalten betala den andel av läroanstaltens driftskostnader som hänför sig till eleven.

Om eleven inte har någon hemkommun, skall till läroanstaltens huvudman av statsmedel betalas ett belopp som svarar mot statsandelen och hemkommunens betalningsandel.

Elevens hemkommun skall till landskapet Åland erlägga en betalningsandel per elev enligt samma grunder som den i 1 mom. nämnda lagen stadgar om den betalningsandel som elevens hemkommun skall betala till staten.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

31 d §

Finansiering av kompletterande utbildning

Länsstyrelsen kan inom ramen för anslag som anvisats i statsbudgeten av yrkesläroanstalter köpa och kompletterande utbildning för att tillgodose sitt läns utbildningsbehov.

8 kap.

Särskilda stadganden

32 §

Specialundervisning inom yrkesutbildning

Vid en läroanstalt kan på de grunder som undervisningsministeriet bestämmer finnas skolgångsbiträden för gravt handikappade studerande.

(2 mom. upphävs)

35 §

Tillfällig yrkesutbildning

Vid yrkesläroanstalterna kan tillfälligt ordnas yrkesutbildning med avvikelse från denna lag och en med stöd av den given förordning, i enlighet med de grunder som fastställs av statsrådet.

35 §

Yrkesinriktad vuxenutbildning

Vid yrkesinriktad vuxenutbildning får avvikelse göras från denna lag och den förordning som givits med stöd av den, i enlighet med de grunder som statsrådet fastställer.

39 §

Tystnadsplikt och rätt att erhålla uppgifter

De som är anställda hos upprätthållaren av en yrkesläroanstalt samt medlemmarna av läroanstaltens förvaltningsorgan och andra som deltar i deras sammanträden får inte för utomstående röja vad de på grund av sina i denna lag angivna uppgifter har fått veta, om saken på grund av dess art skall hållas hemlig.

Om tystnadsplikten för studerande vid hälsovårdsläroanstalter och läroanstalter inom det sociala området stadgas genom förordning.

En läroanstalts direktion och rektor har rätt att av statliga och kommunala myndigheter få de uppgifter och utredningar som de behöver för sina åligganden.

39 §

Tystnadsplikt och rätt att erhålla uppgifter

Om tystnadsplikt och rätten att erhålla uppgifter gäller vid kommunala läroanstalter vad som stadgas om saken i lagen om kommunernas undervisningsförvaltning, om annat inte stadgas nedan i denna paragraf.

Om tystnadsplikten och rätten att erhålla uppgifter gäller vid statliga och privata läroanstalter i tillämpliga delar den lag som nämns i 1 mom., om annat inte stadgas nedan i denna paragraf.

Om tystnadsplikten för studerande vid hälsovårdsanstalter och läroanstalter inom den sociala sektorn stadgas genom förordning.

En läroanstalts huvudman och rektor har rätt att av statliga och kommunala myndigheter få de

Gällande lydelse

40 §

Sökande av ändring

Ändring i ett beslut som direktionen vid en statlig eller privat läroanstalt har fattat enligt denna lag eller den förordning som har givits med stöd av den söks genom besvär hos länsrätten enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50). I ett beslut som länsstyrelsen har fattat enligt denna lag eller en med stöd avden given förordning söks ändring genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen så som lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden stadgar.

Ändring i ett beslut som en kommunal läroanstalts direktion har fattat enligt denna lag eller en med stöd av den given förordning söks så som kommunallagen stadgar.

Ändring i ärenden som gäller en studerande och om vilka stadgas genom förordning skall med avvikelse från 1 och 2 mom. genom besvär sökas hos länsstyrelsen inom 14 dagar från delfåendet, varvid i övrigt skall iakttas lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden.

Genom förordning kan stadgas om de ärenden i vilka besvärsrätt inte finns.

Ändring i ett beslut, som enligt denna lag eller en med stöd av den given förordning har fattats av innehavaren av en tjänst eller befattning eller av ett annat förvaltningsorgan för läroanstalten än direktionen, får inte sökas genom besvär. Har beslutanderätten i ett ärende, som ankommer på direktionen, i instruktionen överförts på en innehavare av tjänst eller befattning som lyder under direktionen, skall denne, om någon är missnöjd med hans beslut och yrkar därpå, låta frågan avgöras av direktionen. Sådant yrkande skall framställas skriftligen inom 14 dagar efter det den missnöjde fick del av beslutet.

Om en elevs vårdnadshavare får söka ändring i direktionens, tjänsteinnehavarens eller befattningshavarens beslut eller i annan myndighets beslut som gäller eleven, har även eleven rätt att söka ändring.

Föreslagen lydelse

uppgifter och utredningar som de behöver för sina åligganden. Vid statliga och privata läroanstalter utövar direktionen huvudmannens rätt enligt detta moment.

40 §

Sökande av ändring

Ändring i beslut som en statlig eller privat läroanstalts *förvaltningsorgan, tjänsteinnehavare och befattningshavare* har fattat enligt denna lag eller den förordning som har givits med stöd av den får sökas genom besvär hos länsrätten enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50). Ändring i ett beslut som länsstyrelsen har fattat enligt denna lag eller en med stöd av den given förordning får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, så som lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden stadgar.

I beslut som *ett kommunalt förvaltningsorgan eller en tjänsteinnehavare* har fattat enligt denna lag eller en med stöd av den given förordning får ändring sökas så som kommunallagen stadgar.

Ändring i ärenden som gäller en studerande och om vilka stadgas genom förordning skall med avvikelse från 1 och 2 mom. genom besvär sökas hos länsstyrelsen inom 14 dagar från delfåendet, varvid i övrigt skall iakttas lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden.

Genom förordning kan stadgas att besvär i vissa fall inte får anföras.

Om en elevs vårdnadshavare har rätt att söka ändring i ett beslut som fattats enligt denna lag eller en med stöd av den given förordning, har även eleven rätt att söka ändring.

Gällande lydelse

Denna paragraf tillämpas inte på särskilda yrkesläroanstalter.

Föreslagen lydelse

Denna paragraf tillämpas inte på särskilda yrkesläroanstalter.

Denna lag träder i kraft den 199 .

En direktion som valts innan denna lag träder i kraft skall sitta kvar till slutet av sin mandatperiod.

Om en yrkesläroanstalts förvaltningsorgans samt dess tjänsteinnehavares och befattningshavares behörighet och uppgifter gäller vad som sägs i de stadganden som gällde när denna lag trädde i kraft, tills den instruktion som avses i denna lag har godkänts.

Vad 21 § stadgar om kommunala och privata läroanstalters kalkylerade antal undervisningstimmar skall tillämpas från början av år 1994. I fråga om statliga yrkesläroanstalter skall 2 mom. i ikraftträdelsestadgandet till lagen om ändring av 17 och 21 §§ lagen om yrkesläroanstalter (565/90) tillämpas till utgången av år 1993.

När ändring söks i ett beslut som har fattats före ikraftträdandet skall de stadganden om ändringssökande tillämpas som gällde vid den tidpunkt då denna lag trädde i kraft.

I fråga om pensionsskyddet för den som när denna lag träder i kraft är anställd vid en privat yrkesläroanstalt som ger grundläggande yrkesutbildning gäller vad som sägs i de stadganden som gäller vid den tidpunkt då denna lag träder i kraft. I fråga om pensionspremien, dröjsmålsräntan vid försenad betalning av pensionspremien, tvångsindrivning av pensionspremier och dröjsmålsräntor samt i fråga om skyldigheten att lämna sådana uppgifter som behövs för verkställighet av pensionsskyddet skall de stadganden tillämpas som gäller vid den tidpunkt då denna lag träder i kraft.

På de personers pensionsskydd som avses i 2 och 3 mom. i ikraftträdelsestadgandet lagen om ändring av 29 § lagen om yrkesläroanstalter (1374/89) skall de stadganden tillämpas som gäller vid den tidpunkt då denna lag träder i kraft.

14.

Lag

om ändring av lagen om studiesociala förmåner för yrkesläroanstalternas elever

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 3 juni 1983 om studiesociala förmåner för yrkesläroanstalternas elever (498/83) 3 § 2 mom. och 6 § samt

ändras 7 § som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 §	3 §
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Elev, som erhåller temporär yrkesutbildning och för vilken den dagliga tid som ägnas åt skolgången eller tidpunkten för den väsentligt och på ett för eleven olägligt sätt avviker från de tider och tidpunkter för skolgången som gäller för elever, vilka deltar i grundläggande yrkesutbildning som är avsedd såsom varaktig, kan i enlighet med grunder som statsrådet fastställer ges utökade studiesociala förmåner.	(2 mom. upphävs)
6 §	6 §
Yrkesläroanstalt kan i enlighet med grunder som statsrådet fastställer för eleverna ordna avgiftsfri skolskjuts eller betala kostnaderna för skolresorna.	(Upphävs)
7 §	7 §
Eleverna får avgiftsfritt bo i elevhem som godkänts av yrkesutbildningsstyrelsen.	Eleverna får avgiftsfritt bo i elevhem *som ägs av läroanstaltens huvudman.*

Denna lag träder i kraft den 199 .

15.

Lag

om upphävande av 19 § lagen om yrkespedagogiska lärarutbildningsinstitutioner

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
19 §	1 §
Pensionsskydd	
Om pensionsskyddet för den som är anställd vid en yrkespedagogisk lärarhögskola som staten är huvudman för, och om familjepension efter honom stadgas särskilt.	*Härmed upphävs 19 § lagen den 15 juni 1990 om yrkespedagogiska lärarutbildningsinstitutioner (557/90).*

Gällande lydelse

Föreståndaren, lärarna och annan nödvändig personal vid lärarutbildningsavdelningen vid en privat yrkesläroanstalt, som enligt 13 a § 1 mom. lagen om finansiering av yrkesläroanstalter får statsunderstöd för deras avlöning, har rätt till pension av statsmedel i tillämpliga delar enligt de stadganden som gäller för statsanställda. Likaså betalas familjepension efter dem såsom efter en statsanställd.

Föreslagen lydelse

2 §

Denna lag träder i kraft den 199 .

När denna lag träder i kraft har en privat yrkesläroanstalts föreståndare, lärare och övriga personal för vars löner yrkesläroanstalten i enlighet med 13 a § 1 mom. lagen om finansiering av yrkesläroanstalter har fått statsunderstöd när denna lag träder i kraft, alltjämt rätt till pension av statsmedel i tillämpliga delar enligt samma stadganden som statsanställda. Efter dem betalas också familjepension liksom efter statsanställda.

Som kostnad för det pensionsskydd som avses i 2 mom. skall en privat yrkesläroanstalt inom den månad som följer efter varje kvartal till statskontoret betala en pensionspremie som utgör 1/4 av lönesumman för dem som omfattas av pensionsskyddet. Läroanstalten skall varje år till statskontoret, i enlighet med dess anvisningar, för ordnandet av pensionsskyddet lämna uppgifter om sina anställda som omfattas av pensionsskyddet. Om pensionspremien inte betalas inom utsatt tid, uppbär statskontoret 16 procent i årlig dröjsmålsränta. Pensionspremierna och dröjsmålsräntorna får indrivas i den ordning som stadgas i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/61).

16.

Lag

om ändring av lagen om yrkesutbildningscentrer för vuxna

I enlighet med riksdagens beslut:
upphävs i lagen den 31 augusti 1990 om yrkesutbildningscentrer för vuxna (760/90) 14 § samt *ändras* 10 § 3 mom. och 16 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	10 §
	Statsunderstöd för anläggningskostnader
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
På statsunderstöd som har beviljats för ett vuxenutbildningscenters anläggningskostnader tillämpas 23—25 §§ lagen om statsandelar och -understöd åt kommuner och kommunalförbund, nedan statsandelslagen.	På statsunderstöd som har beviljats för ett vuxenutbildningscenters anläggningskostnader tillämpas *44 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/)*.
14 §	14 §
Förhållande till statsandelslagen	
På statsfinansiering enligt denna lag tillämpas inte statsandelslagen, utom i de fall som nämns i 10 § 3 mom.	(Upphävs)
16 §	16 §
Ersättning som skall betalas av en studerandes hemkommun	*Ersättning som skall betalas av en studerandes hemkommun*
Om en studerande deltar i sidan grundläggande yrkesutbildning eller utbildning i form av påbyggnadslinjer som ordnas vid ett vuxenutbildningscenter och som undervisningsmyndigheterna köper, är hans hemkommun skyldig att betala ersättning till staten. Angående ersättningen gäller 17 § lagen om finansiering av yrkesläroanstalter.	Om en studerande deltar i sådan grundläggande yrkesutbildning eller utbildning i form av påbyggnadslinjer som ordnas vid ett vuxenutbildningscenter och som undervisningsmyndigheterna köper, är hans hemkommun skyldig att betala ersättning till staten. *Ersättningen bestäms årligen på basis av de statliga yrkesläroanstalternas genomsnittliga per elev beräknade sannolika kostnader, med iakttagande av vad lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet stadgar om studerande vid statliga yrkesläroanstalter.*
	— — — — — — — — — — — — — —
	Denna lag träder i kraft den 199 .

17.

Lag

om ändring av 4 a § lagen om barnträdgårdslärarinstitut

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 4 a § lagen den 21 januari 1977 om barnträdgårdslärarinstitut (80/77), sådant detta lagrum lyder i lag av den 29 januari 1988 (94/88), som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
4 a §	4 a §
En elevs hemkommun är skyldig att till staten betala en ersättning per elev, vars grunder statsrådet årligen fastställer med hänsyn till de genomsnittliga sannolika kostnaderna för barnträdgårdslärarinstituten. Då grundernaförersättningen fastställs skall beaktas deårliga konsumptionsutgifterna vid barnträdgårdslärarinstituten sam utgifterna för anskaffningar av maskiner, inventarier och apparater. Från dessa utgifter skall läroanstaltens inkomster dras av. Av de utgifter som har fastställts per elen anses den procentuella andel som kommunens bärkraftsklass förutsätter och som avses i 6 § 1 mom. lagen om finansiering avyrkesläroanstalter tillkomma staten. *Ersättningen från elevens hemkommun till staten skall betalas i två poster, den första i maj och den andra i november. Posterna skall betalas utan hänsyn till att ändring har sökts.*	Elevens hemkommun är skyldig att delta i driftskostnaderna för barnträdgårdslärarinstitutet. Hemkommunens betalningsandel skall årligen bestämmas på basis av de genomsnittliga per elev beräknade sannolika kostnaderna för barnträdgårdslärarinstituten, *i tillämpliga delar med iakttagande av vad lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/) stadgar om hemkommunens betalningsandel för studerande vid statliga yrkesläroanstalter.*

Denna lag träder i kraft den 199 .

19.

Lag

om ändring av lagen om musikläroanstalter med statsandel

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 10 april 1987 om musikläroanstalter med statsandel (402/87) 6 § 1 mom. 4 punkten, 8—10 §§, 2 a kap. samt 15 och 17 §§,
av dessa lagrum 2 a kap. och 17 § sådana de lyder i lag av den 29 januari 1988 (93/88),
ändras lagens rubrik, rubriken för 2 kap., 3—5 §§, 11 § som samtidigt flyttas till 3 kap., samt 12, 13, 19, 20 och 21 §§,
av dessa lagrum 3 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 29 januari 1988, samt
fogas till lagen en ny 19 b §, som säljer:

Lag

om musikläroanstalter

Gällande lydelse

2 kap.

Statsandelar och statsunderstöd

3 §

Kommunala och privata musikläroanstalter som meddelar grundundervisning i musik och som uppfyller stadgade villkor får i statsandel 45 procent, och musikläroanstalter som meddelar grundundervisning och yrkesundervisning i musik och som uppfyller motsvarande villkor 55 procent av driftskostanderna enligt 4 §.

Med avvikelse från 1 mom. får läroanstalter som ger yrkesutbildning i musik statsandel i tillämpliga delar enligt 6 och 9 §§ lagen om finansiering av yrkesläroanstalter för sådana i 4 § nämnda driftskostnader som orsakas av att skolan ordner grundläggande yrkesutbildning som godkänts av statsrådet samt för driftskostnader som orsakas av studiesociala förmåner i samband med utbildningen vilka har ordnats och givits i enlighet med statsrådets beslut.

Fördelningen mellan driftskostnader för utbildning som avses i 2 mom. och driftskostnader för annan utbildning som läroanstalten ordnar görs i förhållande till antalet undervisningstimmar.

4 §

Till de driftskostnader som ger en musikläroanstalt rätt till statsandel hänförs

1) löner och arvoden till rektor, lärarna, timlärarna och föreläsarna samt till annan personal som behövs vid läroanstalten, likaså arbetsgivarens lagstadgade avgifter för lönerna samt grupplivförsäkringspremier och betalningsandelen till kommunala pensionsanstalten,

2) resekostnader som föranleds av undervisningen,

3) skäliga hyror för lokaliteterna samt utgifter för värme, vatten, belysning och drivkraft i egna och hyrda byggnader samt

4) läromedel och undervisningsmateriel, utgifter för elevkonserter och elevintagning samt övriga av skolstyrelsen godkända behövliga driftsutgifter, till vilka dock inte skall hänföras arvoden och andra ersättningar till medlemmarna i läroanstaltens förvaltningsorgan.

Föreslagen lydelse

2 kap.

Statsandel

3 §

Huvudmannen för en musikläroanstalt kan beviljas statsandel för anläggningsprojekt i enlighet med vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/).

Huvudmannen får statsandel för driftskostnaderna enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

4 §

Den kommun där en elev vid en tidpunkt som anges genom förordning har sin hemort enligt lagen om befolkningsböcker (141/69), är skyldig att enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet betala sin andel av de driftskostnader som hänför sig till en elev som får yrkesutbildning i musik.

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	Om eleven inte har någon hemkommun, skall till läroanstaltens huvudman för en sådan elev som avses i 1 mom. av statsmedel betalas ett belopp som motsvarar statsandelen och hemkommunens betalningsandel.
5 §	5 §
I samband med fastställandet av verksamhetsplanen bestämmer skolstyrelsen det antal undervisningstimmar under arbetsåret som ger musikläroanstalten rätt till statsandel.	Det antal undervisningstimmar *som läggs till grund för beräkningen av en musikläroanstalts statsandel fastställs av undervisningsministeriet.*
6 §	
Statsandel kan beviljas en musikläroanstalt vars verksamhet undervisningsministeriet konstaterat vara behövlig med tanke på musikfostran inom dess verksamhetsområde och som dessutom uppfyller följande villkor:	
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
4) läroanstalten skall uppfylla övriga i lag och en med stöd därav given förordning stadgade villkor för statsandel.	(4 punkten upphävs)
8 §	8 §
Skolstyrelsen kan ur det anslag som för ändamålet upptagits i statsförslaget bevilja understöd för kompletterande utbildning av musikläroanstalternas personal.	(Upphävs)
9 §	9 §
En musikläroanstalt får ur anslaget för ändamålet i statsförslaget beviljas ett särskilt statsunderstöd för försöksverksamhet.	(Upphävs)
En förutsättning för statsunderstöd för försöksverksamhet är att undervisningsministeriet på framställning av skolstyrelsen har godkänt en plan för försöksverksamheten.	
10 §	10 §
En musikläroanstalt kan ur det anslag för ändamålet som upptas i statsförslaget beviljas byggnadsunderstöd för anskaffning, utvidgning och grundlig förbättring av sina lokaliteter.	(Upphävs)
11 §	11 §
Utöver vad som stadgas i denna lag tillämpas på statsandelarna och statsunderstöden till kommunala och privata läroanstalter 2, 7, 8, 14, 15, 18—22 och 26—30 §§ lagen om statsandelar och -understöd åt kommuner och kommunalförbund (35/73), nedan statsandelslagen. Härvid tillämpas på en privat läroanstalt	(Se 3 kap.)

Gällande lydelse | *Föreslagen lydelse*

i tillämpliga delar vad som i nämnda stadganden sägs om kommun.

Såsom avdrag på driftskostnaderna räknas, med avvikelse från 7 § statsandelslagen, inte elevavgifterna.

Vederbörande statsmyndighet enligt statsandelslagen är skolstyrelsen. Vederbörande statsmyndighet är likväl i de fall som avses i 28 § 1 mom. i statsandelslagen undervisningsministeriet och i de fall som avses i 15 § 2 och 3 mom. finansministeriet.

2 a kap.

Betalningsandelar och ersättningar från elevernas hemkommuner till musikläroanstalter som ger yrkesutbildning

(2 a kap. upphävs)

11 a §

En elevs hemkommun är skyldig att till upprätthållaren av en kommunal musikläroanstalt som ger yrkesutbildning erlägga en betalningsandel per elev, vars belopp skolstyrelsen fastställer med beaktande av skalan i 6 § lagen om finansiering av yrkesläroanstalter och kommunernas bärkraftsklassificering. Betalningsandelen bestäms enligt de driftskostnader per elev för musikläroanstalten som avses i 3 § 2 mom. och berättigar till statsandel. Från driftskostnaderna avdras först de statsandelar för musikläroanstalten som hänför sig till sådan utbildning som här avses samt läroanstaltens övriga inkomster av denna utbildning.

Elevens hemkommun skall till upprätthållaren av en kommunal läroanstalt för betalningsandelar enligt 1 mom. på grundval av förskott som skolstyrelsen har utgivit, erlägga två förhandsbetalningar, den första i februari och den andra i oktober.

11 a §

(Upphävs)

11 b §

En elevs hemkommun är skyldig att till upprätthållaren av en privat musikläroanstalt som ger yrkesutbildning betala ersättning och förskott därpå enligt de grunder enligt vilka kommunen är skyldig att utge betalningsandel och förskott därpå till motsvarande upprätthållare av en kommunal läroanstalt. Då ersättningen fastställs, skall dock beaktas den pensionskostnadsandel som avses i 17 §.

11 b §

(Upphävs)

Gällande lydelse

11 c §

Med en elevs hemkommun avses den kommun där eleven i början av terminen har hemort enligt lagen om befolkningsböcker (141/69).

(Se 2 kap.)

12 §

En läroanstalt som upprätthålls av en kommun eller ett kommunalförbund skall ha en instruktion som godkänns av kommunfullmäktige respektive förbundsfullmäktige. En privat läroanstalt skall ha ett reglemente som fastställts av skolstyrelsen.

13 §

För förvaltningen av läroanstalten skall den som upprätthåller anstalten tillsätta en direktion. Denna skall ha minst fem medlemmar med en personlig suppleant för var och en. Till direktionen kan även förordnas förbundsstyrelsen för det kommunalförbund som upprätthåller läroanstalten eller styrelsen för det privata samfund som upprätthåller den.

En företrädare för lärarkåren som denna väljer inom sig samt en företrädare för eleverna som dessa väljer bland sig och som har fyllt 18

Föreslagen lydelse

11 c §

(Upphävs)

3 kap.

Förvaltning

11 §

Om förvaltningen av kommunala musikläroanstalter gäller vad som stadgas i kommunallagen (953/76) eller bestäms med stöd av den, om annat inte stadgas i denna lag eller den förordning som givits med stöd av den. Om förvaltningen av kommunala musikläroanstalter gäller dessutom lagen om kommunernas undervisningsförvaltning (/).

12 §

En kommunal musikläroanstalt kan ha en direktion vars sammansättning på det sätt som anges i detta moment avviker från kommunallagstadganden. Till direktionen väljs en medlem som lärarkåren inom sig har föreslagit, en medlem som den övriga personalen inom sig har föreslagit och två medlemmar som de 15 år fyllda eleverna inom sig har föreslagit. Vid konservatorier skall elevmedlemmen utses bland dem som bedriver yrkesstudier. Valet av de direktionsmedlemmar som avses i detta moment kan överföras från kommunfullmäktige till något annat kommunalt organ.

En privat musikläroanstalt skall ha en av huvudmannen tillsatt direktion. Vad som i 1 mom. stadgas om de medlemmar som skall väljas in i direktionen kan tillämpas även på en privat musikläroanstalt.

13 §

Närmare bestämmelser om en musikläroanstalts verksamhet ges i en instruktion. I instruktionen skall, utöver vad som stadgas i denna lag och med stöd av den i förordning, bestämmas om de allmänna grunderna för yrkesläroanstalten, om förvaltningen, om förvaltningsorganens, tjänsteinnehavarnas och befattningshavarnas behörighet och uppgifter samt om eventuella övriga angelägenheter.

Instruktionen för en privat musikläroanstalt godkänns av direktionen.

Gällande lydelse

år har rätt att delta i direktionens sammanträden och att yttra sig där. I ett konservatorium väljs elevernas företrädare i direktionen bland yrkesstuderandena.

Då flera kommuner hör till en kommunal musikläroanstalts verksamhetsområde, kan kommunerna komma överens om att en del av de medlemmar och suppleanter som nämns i 1 mom. väljs från en annan kommun än den där musikläroanstalten finns, på det sätt som stadgas i 104 § kommunallagen (953/76).

Om direktionens uppgifter och behörighet stadgas genom förordning och bestäms med stöd av den i en kommunal läroanstalts instruktion och i en privat läroanstalts reglemente.

15 §

Då ett maximibelopp för avlönande av ny personal har fastställts i statsförslaget, kan ny personal som berättigar till statsandel anställas endast upp till detta maximibelopp. Om en ny läroanstalt tas med i systemet med statsandelar, får tjänster och befattningar vid läroanstalten inrättas i enlighet med den kvot för undervisningstimmar som fastställts för läroanstalten.

17 §

Om rätt till pension för den som hör till personalen vid en privat musikläroanstalt med statsandel och om rätt till familjepension efter denne samt om den pensionskostnadsandel som skall dras av från läroanstaltens statsandel för avlöningar, gäller lagen om vissa pensioner, som skall betalas av statsmedel (382/69). Den procentuella kostnadsandel som avses i 6 § 2 mom. i nämnda lag bestäms på basis av den procentsats enligt vilken läroanstalten i enlighet med 3 § ovan själv samt, i det fallsom avses i 11 a och 11 b §§, elevens hemkommun deltar i avlöningskostnaderna.

19 §

Förändras en läroanstalts äganderättsförhållanden, organisationsform eller verksamhet så, att detta kan inverka på läroanstaltens rätt till statsandel *eller grunderna för beslutet om statsandelens belopp,* skall läroanstalten för att bevara sin rätt till statsandel ansöka om ändring av arbetsprogrammet.

Föreslagen lydelse

15 §

(Upphävs)

17 §

(Upphävs)

19 §

Förändras äganderättsförhållandena, organisationsformen eller verksamheten så väsentligt att detta kan inverka på läroanstaltens rätt till statsandel, skall läroanstalten för att bevara sin rätt till statsandel ansöka om ändring av arbetsprogrammet.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

19 b §

Om grunderna för intagningen av studerande till grundläggande yrkesutbildning stadgas genom förordning. En sökande får inte grundlöst försättas i en annan ställning än andra på grund av börd, kön, ålder, religion, boningsort, övertygelse eller av någon annan med dessa jämförbar orsak.

20 §

En elev som bryter mot läroanstaltens inre ordning eller stör arbetsron kan tilldelas varning eller avstängas från läroanstalten för viss tid, högst ett år. *Beslut om varning fattas av rektor.*

Beslut om avstängning fattas av direktionen sedan den hört eleven och lärarrådet avgivit utlåtande. Eleven eller, om han är minderårig, han och hans vårdnadshavare har rätt att söka ändring i direktionens beslut hos skolstyrelsen inom 30 dagar från det beslutet skriftligen delgavs honom.

20 §

En elev som bryter mot läroanstaltens inre ordning eller stör arbetsron kan tilldelas varning eller avstängas från läroanstalten för viss tid, högst ett år.

Beslut om att tilldela en elev varning fattas av rektor. Beslut om att avstänga en elev fattas i en kommunal läroanstalt av ett kollegialt organ som avses i 2 § lagen om kommunernas undervisningsförvaltning och i en privat läroanstalt av direktionen.

21 §

På sökande av ändring i beslut om statsandel tillämpas stadgandena i 26 § statsandelslagen.

Om begränsningar av rätten att söka ändring stadgas genom förordning.

21 §

I beslut som kommunala förvaltningsorgan och tjänsteinnehavare har fattat med stöd av denna lag eller en förordning som givits med stöd av lagen och som inte gäller statsandel, får ändring sökas enligt kommunallagen.

I beslut som en privat läroanstalts förvaltningsorgan eller befattningshavare har fattat med stöd av denna lag eller en förordning som givits med stöd av lagen och som inte gäller statsandel får ändring sökas hos länsrätten genom besvär, med iakttagande av vad som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

I beslut om avstängning av en elev får eleven och hans vårdnadshavare söka ändring genom att anföra besvär hos länsstyrelsen inom 14 dagar från delfåendet av beslutet och med iakttagande i övrigt av vad som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden.

Över beslut om att tilldela varning får besvär inte anföras. Över länsstyrelsens beslut om avstängning får besvär inte anföras. Genom förordning kan stadgas om vilka andra beslut med stöd av denna lag eller en förordning som givits med stöd av den som inte får överklagas.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 199 .

En direktion som valts innan denna lag träder i kraft sitter kvar till utgången av sin mandatperiod.

Den som när denna lag träder i kraft är anställd hos en privat musikläroanstalt och vars pensionsskydd när lagen träder i kraft har bestämts enligt lagen om vissa pensioner som skall utbetalas av statsmedel (382/69), har i sin anställning hos den privata musikläroanstalten rätt till pension av statsmedel i tillämpliga delar enligt samma stadganden som en statsanställd. Efter honom skall också betalas familjepension på samma sätt som efter den som har varit statsanställd.

Som kostnad för det pensionsskydd som avses i 3 mom. skall en privat musikläroanstalt inom den månad som följer efter varje kvartal till statskontoret betala en pensionspremie som utgör 25 procent av lönesumman för dem som omfattas av pensionsskyddet. Läroanstalten skall varje år till statskontoret, i enlighet med dess anvisningar, för ordnandet av pensionsskyddet lämna uppgifter om sina anställda. Om pensionspremien inte betalas inom utsatt tid, uppbär statskontoret 16 procent i årlig dröjsmålsränta. Pensionspremierna och dröjsmålsräntorna får indrivas i den ordning som stadgas i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/61).

När ändring söks i ett beslut som har fattats innan denna lag träder i kraft skall de stadganden om ändringssökande tillämpas som gällde vid ikraftträdandet.

20.

Lag

om ändring av 2 a och 14 a §§ lagen om statsunderstöd till folkhögskolor

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 13 juli 1984 om statsunderstöd till folkhögskolor (542/84) 2 a § samt 14 a § 1 och 3 mom.,

sådana de lyder, 2 a § i lag av den 11 januari 1991 (17/91) samt 14 a § 1 och 3 mom. i lag av den 29 januari 1988 (95/88), som följer:

Gällande lydelse

2 a §

Med avvikelse från 2 § får en folkhögskola som ordnar undervisning på av en grundskole- eller gymnasielinje eller på en linje för grundläggande yrkesutbildning eller en påbyggnadslinje statsunderstöd i tillämpliga delar enligt 6 och 9 §§ lagen om finansiering av yrkesläroanstalter (494/83) för sådana i 2 § nämnda driftskostnader som orsakas härav samt för driftskostnader för studiesociala förmåner i samband med utbildningen, vilka har ordnats och givits i enlighet med statsrådets beslut.

14 a §

En studerandes hemkommun är skyldig att till en i 2 a § nämnd upprätthållare av privat folkhögskola utge en ersättning per studerande, vars belopp skolstyrelsen fastställer med beaktande av skalan i 6 § lagen om finansiering av yrkesläroanstalter och kommunernas bärkraftsklassificering. Ersättningen bestäms enligt folkhögskolans i 2 a § nämnda driftskostnader som medför rätt till statsunderstöd och som beräknas per studerande. Då ersättningen fastställs skall dessutom beaktas den pensionskostnadsandel som avses i 13 §. Från driftskostnaderna avdras först de statsunderstöd för folkhögskolan som hänför sig till den utbildning som avses här samt folkhögskolans övriga inkomster av denna undervisning.

— — — — — — — — — — — — — — —

Studerandens hemkommun skall för de ersättningar som avses i 1 mom., på grundvalen av förskott som skolstyrelsen har utgivit, erläg-

Föreslagen lydelse

2 a §

Med avvikelse från 2 § får en folkhögskola som ordnar undervisning i form av en grundskole- eller gymnasielinje, en linje för grundläggande yrkesutbildning eller en påbyggnadslinje stats*bidrag* i tillämpliga delar *enligt 8 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/)* för sådana i 2 § nämnda driftskostnader som hänför sig till utbildningen samt för driftskostnader för studiesociala förmåner i samband med utbildningen, vilka har ordnats och givits i enlighet med statsrådets beslut.

14 a §

En studerandes hemkommun är skyldig att till en sådan *huvudman* för en privat folkhögskola som avses i 2 a § betala en ersättning per studerande, vars belopp *utbildningsstyrelsen* fastställer med beaktande av skalan *i 8 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet* och kommunernas bärkraftsklassificering. Ersättningen bestäms enligt folkhögskolans i 2 a § nämnda driftskostnader som medför rätt till statsbidrag och som beräknas per studerande. När ersättningen fastställs skall dessutom beaktas den pensionskostnadsandel som avses i 13 §. Från driftskostnaderna avdras först de statsunderstöd för folkhögskolan som hänför sig till den utbildning som avses här samt folkhögskolans övriga inkomster av denna undervisning.

— — — — — — — — — — — — — — —

Studerandens hemkommun skall i förskott på de ersättningar som avses i 1 mom., med beaktande av de förskott som *utbildningsstyrel-*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
ga två förhandsbetalningar, den första i februari och den andra i oktober.	*sen har betalat, betala två rater, den första i februari och den andra i oktober.*
	Denna lag träder i kraft den 199 .

21.

Lag

om ändring av biblioteksslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i biblioteksslagen av den 21 mars 1986 (235/86) 3, 5, 6, 9—11 och 16—20 §§,

av dessa lagrum 11 § sådan den lyder i lag av den 9 februari 1990 (134/90) och 17 § sådan den lyder delvis ändrad genom den sistnämnda lagen, samt

ändras 2, 4, 7 och 8 §§, 13 § 1 och 3 mom. samt 14 § 1 och 3 mom,

av dessa lagrum 13 § 1 mom. och 14 § 1 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 9 februari 1990, som följer:

Gällande lydelse

2 §

Upprätthållande av allmänt bibliotek

Då en kommun eller flera kommuner tillsammans upprätthåller ett allmänt bibliotek (nedan bibliotek), skall bibliotekets verksamhet ordnas i enlighet med denna lag och med stöd av den utfärdade stadganden och bestämmelser.

Angående allmänt bibliotek som upprätthålls av enskild stadgas i 17 §.

3 §

Kommunalt biblioteksväsen

En kommuns bibliotek bildar det kommunala biblioteksväsendet. Ett av biblioteken är huvudbibliotek och de övriga är underställda detta.

Två eller flera kommuner kan ha ett gemensamt biblioteksväsen, om kommunerna kommer överens därom. En kommun kan även avtala om att biblioteksverksamheten delvis skall ordnas i samarbete med annan kommun.

En kommun skall ha en av kommunfullmäktige godkänd instruktion för biblioteksväsendet, vilken skall bringas till länsstyrelsens kännedom.

4 §

Biblioteksnämnderna

För biblioteksväsendets förvaltning skall kommunen ha en biblioteksnämnd. Då två eller flera kommuner har ett gemensamt biblioteksväsen eller på annat sätt samarbetar i sin biblioteksverksamhet, kan kommunerna ha en sådan gemensam nämnd som avses i 104 §

Föreslagen lydelse

2 §

Ordnande av biblioteksservice

När en kommun eller flera kommuner tillsammans har ett allmänt bibliotek *eller annars ordnar motsvarande biblioteksservice, skall denna* organiseras i enlighet med denna lag och de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

I tvåspråkiga kommuner skall vardera språkgruppens behov beaktas på enahanda grunder.

3 §

(Upphävs)

4 §

Statsandel

Kommunerna beviljas statsandel för bibliotekens anläggningsprojekt enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/). Som anläggningsprojekt anses också anskaffning av biblioteksbussar och biblioteksbåtar.

Gällande lydelse

kommunallagen (953/76). Om en kommun har högst 1 000 invånare, kan kommunfullmäktige besluta att biblioteksnämndens uppgifter skall handhas av en annan nämnd eller av kommunstyrelsen.

I biblioteksnämnden i en tvåspråkig kommun skall båda språkgrupperna vara företrädda. Då biblioteksnämnden är gemensam för två eller flera kommuner och någon av kommunerna är tvåspråkig, skall båda språkgrupperna vara företrädda i biblioteksnämnden.

Om biblioteksnämndens uppgifter och befogenheter stadgas genom förordning. Närmare bestämmelser kan utfärdas instruktionen för biblioteksväsendet. Med stöd av förordning kan en uppgift, som ankommer på biblioteksnämnden, i instruktionen överföras på annan kommunal myndighet eller tjänsteinnehavare.

5 §

Samlingar och deras tillgänglighet

Ett kommunalt biblioteksväsens samlingar skall i fråga om mängd och beskaffenhet motsvara folkmängden och befolkningsstrukturen i kommunen. I en tvåspråkig kommun skall båda språkgruppernas behov beaktas på enahanda grunder.

Material som hör till biblioteksväsendets samlingar kan göras tillgängligt även på andra platser än i biblioteken, då detta är ändamålsenligt.

Ett bibliotek kan även ordna hemservice för personer som på grund av handikapp eller annat motsvarande hinder inte själva kan besöka biblioteket.

Kommunen kan ordna kundtransporter till biblioteket, då sådana med hänsyn till förhållandena är behövliga och skötta på ett ekonomiskt sätt.

6 §

Bibliotekslokalerna och deras öppethållning

Ett bibliotek skall förfoga över en för ändamålet godkänd lokal.

Om grunderna för bibliotekets öppethållning stadgas genom förordning.

Föreslagen lydelse

En kommun som ordnar sådan biblioteksservice som avses i denna lag får statsandel för bibliotekets driftskostnader enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

5 §

(Upphävs)

6 §

(Upphävs)

Gällande lydelse

7 §

Avgifter och ersättningar

Biblioteken får anlitas avgiftsfritt.

Ett bibliotek kan dock av den som anlitar det uppbära ersättning för förfarande som strider mot reglerna för nyttjande av biblioteket samt en reserveringsavgift som motsvarar skäliga omkostnader.

8 §

Personal

Inom ett kommunalt biblioteksväsen skall finnas ett behövligt antal bibliotekarietjänster som är huvudsysslor samt personal som har avlagt examen på institutsnivå inom biblioteksbranschen eller som uppfyller de behörighetsvillkor som anges i undervisningsministeriets beslut därom. Vid biblioteksväsendet kan även finnas andra tjänsteinnehavare och arbetstagare. Genom förordning stadgas vilka tjänster som är bibliotekarietjänster. En bibliotekarietjänst kan vara gemensam för två eller flera kommuner. Om det är motiverat till följd av att folkmängden i kommunen är liten, kan kommunfullmäktige besluta att kommunen inte skall ha någon bibliotekarietjänst som är huvudsyssla.

Undervisningsministeriet beslutar om grunderna för storleken av och strukturen hos den personal som behövs inom ett kommunalt biblioteksväsen.

9 §

Chef för biblioteksväsendet

Chef för ett biblioteksväsen är föreståndaren för huvudbiblioteket, om inte kommunen för denna uppgift har inrättat en särskild biblioteksdirektörstjänst. Om de uppgifter som ankommer på chefen för ett biblioteksväsen stadgas genom förordning och bestäms i instruktionen. Med stöd av förordning kan en del av de uppgifter som ankommer på chefen för ett biblioteksväsen i instruktionen överföras på annan tjänsteinnehavare inom biblioteksväsendet eller på en förtroendevald.

Föreslagen lydelse

7 §

Avgiftsfri biblioteksservice

För andvändningen av ett biblioteks egna samlingar i biblioteket och för bokutlåningen uppbärs ingen avgift.

8 §

Personal

Ett bibliotek skall ha tillräckligt många anställda som fått biblioteksutbildning och utbildning för informationstjänst.

Om behörighetsvillkoren för bibliotekets fackpersonal stadgas vid behov genom förordning.

9 §

(Upphävs)

Gällande lydelse

10 §

Behörighetsvillkor för personalen

Om behörighetsvillkoren för bibliotekarietjänsterna stadgas genom förordning, och om dem kan dessutom bestämmas i instruktionen. Om behörighetsvillkoren för annan personal bestäms, utöver vad som stadgas i 8 §, vid behov i instruktionen. Undervisningsministeriet kan beviljöa dispens från behörighetsvillkor om vilka är stadgat genom förordning.

11 §

Ledning och övervakning

Biblioteksverksamheten leds och övervakas av undervisningsministeriet och länsstyrelserna. Bibliotekens verksamhet inspekteras av länsstyrelserna.

13 §

Landskapsbiblioteken

Landskapsbibliotek är biblioteks*väsendet* i någon av undervisningsministeriet utsedd kommun, med kommunens samtycke. Verksamhetsområdet för landskapsbiblioteket bestäms av undervisningsministeriet.

— — — — — — — — — — — — — — —

Landskapsbibliotekens tjänster är avgiftsfria, med de undantag om vilka stadgas i 7 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

14 §

Centralbiblioteket för de allmänna biblioteken

Centralbibliotek för de allmänna biblioteken är biblioteks*vädendet* i någon av undervisningsministeriet bestämd kommun, med kommunens samtycke. Centralbibliotekets verksamhetsområde omfattar hela landet.

— — — — — — — — — — — — — — —

Centralbibliotekens tjänster är avgiftsfria, med de undantag om vilka stadgas i 7 §.

— — — — — — — — — — — — — — —

16 §

Samarbetet mellan biblioteken och skolorna

De allmänna bibliotekens och skolbibliotekens verksamhet skall samordnas på ett ändamålsenligt sätt, så att onödiga anskaffningar och överlaggande funktioner undviks.

Föreslagen lydelse

10 §

(Upphävs)

11 §

(Upphävs)

13 §

Landskapsbiblioteken

Landskapsbibliotek är biblioteket i någon av undervisningsministeriet utsedd kommun, med kommunens samtycke. Verksamhetsområdet för landskapsbiblioteket bestäms av undervisningsministeriet.

— — — — — — — — — — — — — — —

Landskapsbibliotekens *fjärrlån till de allmänna biblioteken är avgiftsfria.*

— — — — — — — — — — — — — — —

14 §

Centralbiblioteket för de allmänna biblioteken

Centralbibliotek för de allmänna biblioteken är biblioteket i någon av undervisningsministeriet utsedd kommun, med kommunens samtycke. Verksamhetsområdet för centralbiblioteket omfattar hela landet.

— — — — — — — — — — — — — — —

Centralbibliotekens *fjärrlån till de allmänna biblioteken är avgiftsfria.*

— — — — — — — — — — — — — — —

16 §

(Upphävs)

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
17 §	17 §
Privata bibliotek	
Ett bibliotek som upprätthålls av ett enskilt samfund eller en enskild stiftelse kan vara allmänt bibliotek då dess verksamhet är inriktad på en särskild kategori av personer eller annars omfattar sådan på de allmänna biblioteken ankommande verksamhet som inte kan åläggas någon kommun.	(Upphävs)
Undervisningsministeriet kan enligt prövning bevilja bibliotek som avses i 1 mom. understöd av anslag som för ändamålet har intagits i statsbudgeten.	
18 §	18 §
Nordiskt kommunalt samarbete	
En kommun, som tillsammans med en kommun i ett annat nordiskt land bedriver biblioteksverksamhet i enlighet med överenskommelsen mellan Finland, Danmark, Norge och Sverige om kommunalt samarbete över nordiska riksgränser (FördrS 2/79), på det sätt varom har avtalats mellan de berörda kommunerna, kan av undervisningsministeriet beviljas statsbidrag ur ett anslag som för ändamålet har intagits i statsförslaget.	(Upphävs)
Har statsbidrag beviljats för biblioteksverksamhet som nämns i 1 mom., ankommer ledningen av och tillsynen över verksamheten på de statliga myndigheter som drar försorg om den allmänna biblioteksverksamheten.	
19 §	19 §
Fördelning av kostnaderna	
Har två eller flera kommuner ett gemensamt biblioteksväsen, fördelas dess kostnader mellan kommunerna i förhållande till invånarantalet i dem, om inte kommunerna har överenskommit om en annan kostnadsfördelning.	(Upphävs)
20 §	20 §
Överlåtelse av avskrivet material	
Material som ett bibliotek avskrivit får utan ersättning överlåtas till centralbiblioteket för de allmänna biblioteken och till landskapsbibliotek samt i andra hand till annat offentligt bibliotek och till forskningsanstalt eller för annat ändamålsenligt bruk. Den del av det överlåtna mate-	(Upphävs)

Gällande lydelse

rialets värde som motsvarar statsandelen skall i sådana fall inte ersättas staten.

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 199 .

En biblioteksnämnd som har valts före ikraftträdandet sitter kvar till utgången av sin mandatperiod.

22.

Lag

om ändring av lagen om ungdomsarbete

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 20 december 1985 om ungdomsarbete (1068/85) 2 kap. samt 8—11, 16, 17 och 26 §§,

ändras rubriken för 5 kap. samt 7, 15 och 23 §§ samt

fogas till 2 § ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

— — — — — — — — — — — — — —

Kommunerna skall dessutom vid behov ordna ungdomsverksamhet samt sköta de kontakter och den information som gäller ungdomspolitik.

2 kap.

Ungdomsväsendets förvaltning i kommunen

(2 kap. upphävs)

4 §

För ungdomsarbete, ungdomsverksamhet och upprätthållande av kontakter som gäller ungdomspolitiken finns i kommunen en ungdomsnämnd.

Då det på grund av någon kommuns ringa invånarantal bör anses vara motiverat, kan kommunfullmäktige besluta att en annan nämnd eller kommunstyrelsen skall dra försorg om de i denna lag angivna uppgifterna. Vad som i denna lag eller med stöd därav stadgas om ungdomsnämnd tillämpas då på motsvarande sätt på den andra nämnden eller på kommunstyrelsen.

Om ungdomsnämndens uppgifter stadgas genom förordning.

4 §

(Upphävs)

5 §

Ungdomsnämnd består av minst fem medlemmar. Varje medlem har en personlig suppleant. Medlemmarna skall vara aktiva inom ungdoms-

5 §

(Upphävs)

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
verksamhet eller förtrogna med ungdomspolitik.	
I tvåspråkig kommuns ungdomsnämnd skall finnas en representation för den språkgrupp som är i minoritet.	
6 §	6 §
I kommuns tjänst skall finnas en eller flera tjänsteinnehavare för handhavande av uppgifter inom kommunens ungdomsarbete. Tjänst kan vara huvud- eller bitjänst eller vara kombinerad med annan tjänst. De tjänsteinnehavare för vilkas avlöning utges statsandel skall ha den behörighet som uppgiften förutsätter och vilken stadgas genom förordning.	(Upphävs)
7 §	7 §
Till kommun utges för varje kalenderår statsandel 1) för sådana i 5 § 4 punkten lagen om statsandelar och -understöd åt kommuner och kommunalförbund (35/73) angivna kostnader som föranleds av ungdomsdirektörs-, ungdomssekreterar- och ungdomsledartjänst eller av uppgifter som ansluter sig till det kommunala ungdomsarbetet och hör till annan i 6 § angiven bitjänst eller kombinerad tjänst i ungdomsarbetet, 2) för kostnader för stödjande av lokala ungdomsföreningar samt av annan ungdomsverksamhet som de unga själva ordnar, samt 3) för andra kostnader för ungdomsnämnds verksamhet. *Statsandel utges inte för avlöning av flera än en i 1 mom. 1 punkten förutsatt tjänsteinnehavare för varje påbörjat antal av 6 000 under föregående år mantalsskrivna invånare i kommunen, inte heller för avlöning av sammanlagt flera än tio tjänsteinnehavare. Av särskilda skäl kan undervisningsministeriet bevilja statsandel för avlöning även av flera tjänsteinnehavare.* *I tvåspråkig kommun utges statsandel ytterligare för avlöning av en tjänsteinnehavare för ungdomsarbete inom den språkgrupp som är i minoritet, om antalet föregående år i kommunen mantalsskrivna invånare som hör till denna språkgrupp överstiger 3 000.*	*Kommunerna beviljas statsandel för ungdomsarbetet enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/).*
8 §	8 §
Statsandel för avlöning av sådan ny personal som avses i 7 § 1 mom. 1 punkten beviljas inom ramen för statsförslaget.	(Upphävs)

Gällande lydelse | *Föreslagen lydelse*

Av de kostnader som avses i 7 § 1 mom. 2 och 3 punkten kan som grund för bestämmandet av statsandel beaktas ett av statsrådet årligen inom ramen för statsförslaget fastställt belopp för varje under föregående år i kommunen mantalsskriven invånare. Innan statsrådet beslutar om det i detta moment åsyftade beloppet, skall utlåtande av statens ungdomsråd inhämtas.

När statsrådet fastställer i 2 mom. nämnt belopp skall statsrådet samtidigt bestämma det belopp, som utgör grund för den statsandel som är avsedd för bestridande av de i 7 § 1 mom. 2 punkten nämnda kostnaderna.

I fråga om kommun med mindre än 4 000 invånare beaktas det i 2 mom. nämnda markbeloppet såsom grund för bestämmandet av statsandelen på samma sätt som i fråga om kommun med 4 000 invånare.

9 §

Angående de villkor, på vilka de i 7 § nämnda kostnaderna godkänns såsom berättigande till statsandel, kan närmare bestämmelser utfärdas av undervisningsministeriet.

9 §

(Upphävs)

10 §

Statsandel utges för de i 7 § nämnda kostnaderna enligt den i lagen om bärkraftsklassificering av kommunerna (649/85) angivna bärkraftsklassificeringen som följer:

Bärkrafts-klass	*Statsandel i procent*
1	*75*
2	*71*
3	*67*
4	*63*
5	*59*
6	*55*
7	*51*
8	*47*
9	*43*
10	*39*

Förskotten på statsandelarna betalas före den 20 april och den 20 november.

10 §

(Upphävs)

11 §

I lagen om statsandelar och -understöd åt kommuner och kommunalförbund avsedd vederbörande statsmyndighet är vid tillämpningen av stadgandena i denna lag undervisningsministe-

11 §

(Upphävs)

Gällande lydelse

riet. I 15 § 2 och 3 mom. i nämnda lag avsedd vederbörande statsmyndighet är likväl finansministeriet.

Till den del i denna lag inte annat stadgas skall iakttas vad som stadgas i lagen om statsandelar och -understöd åt kommuner och kommunalförbund.

5 kap.

Statsunderstöd *och lån* för ungdomslokaliteters anläggningskostnader

15 §

Inom ramen för ett i statsförslaget upptaget anslag kan kommun, kommunalförbund eller sådant aktiebolag i vilket bestämmanderätten innehas av kommun eller kommunalförbund beviljas statsunderstöd *och lån mot låg ränta* för anläggningskostnaderna för sådana lokaliteter som behövs för ungdomsverksamheten *och som avses i 3 § lagen om statsandelar och -understöd åt kommuner och kommunalförbund. Statsunderstöd och lån beviljas dock ej för anskaffningskostnaderna för markområde som behövs för ungdomslokaliteter, ej heller för kostnaderna för anskaffning av basförråd av konsumtionsartiklar. Undervisningsministeriet utfärdar närmare bestämmelser om vad som bör anses som godtagbara anläggningskostnader.*

Ur anslag som nämns i 1 mom. kan ovan angivna samfund beviljas statsunderstöd även för kostnaderna för anskaffning av ungdomsbuss och utrustning till denna.

16 §

I statsunderstöd som nämns i 15 § kan, i enlighet med bärkraft där understödsobjektet är beläget, beviljas högst ett mot den i 10 § 1 mom. nämnda procentuella andelen svarande belopp av de godtagbara anläggningskostnaderna. Undervisningsministeriet kan likväl av särskilda skäl bevilja statsunderstöd till högst 90 procent av de godtagbara anläggningskostnaderna.

17 §

Lån kan beviljas antingen särskilt för sig eller jämte understöd. Understödets och lånets belopp får sammanlagt utgöra högst 75 procent av de godtagbara anläggningskostnaderna. Undervisningsministeriet kan likväl av särskilda skäl

Föreslagen lydelse

5 kap.

Statsandelar för anläggningsprojekt som avser undgomslokaler

15 §

Kommuner och kommunalförbund *samt sammanslutningar* där kommuner eller kommunalförbund har bestämmanderätten kan inom ramen för anslag i statsbudgeten beviljas statsunderstöd för anläggningsprojekt som avser lokaler för ungdomsverksamhet, *i enlighet med vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.*

16 §

(Upphävs)

17 §

(Upphävs)

Gällande lydelse

bevilja statsunderstöd och lån till sammanlagt högst 90 procent av de godtagbara anläggningskostnaderna.

Lån skall återbetalas inom en tid av 15 år, räknat från den tidpunkt då den första låneraten har lyfts, i den ordning som närmare bestäms av statskontoret. Återbetalningen börjar under det tredje kalenderåret efter den tidpunkt då den första låneraten har lyfts. Beslut om låneräntan fattas av statsrådet.

23 §

I denna lag nämnda statsandelar och statsunderstöd *samt lån* betalas i första hand ur de anslag som i statsförslaget av vinstmedel, vilka inflyter genom tippning och penninglotteri, har anvisats för stödjande av ungdomsfostringsarbete.

26 §

Den som när denna lag träder i kraft innehar tjänst som kommunal ungdomsdirektör, ungdomssekreterare eller ungdomsledare eller annan sådan tjänst i det kommunala ungdomsarbetet, som motsvarar tjänst av ovan nämnt slag, eller motsvarande statlig tjänst eller befattning anses, utan hinder av vad som genom förordning stadgas om behörighetsvillkoren för tjänsterna, alltjämt behörig för tjänsten och för andra motsvarande tjänster, och kostnaderna för hans avlöning kan hänföras till de kostnader som berättigar till statsandel.

Föreslagen lydelse

23 §

De statsandelar och statsunderstöd som avses i denna lag skall i första hand betalas av de anslag som av tippnings- och penninglotterivinstmedlen i statsbudgeten har anvisats för ungdomsfostringsarbetet .

26 §

(Upphävs)

Denna lag träder i kraft den 199 .

23.

Lag

om ändring av idrottslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i idrottslagen av den 21 december 1979 (984/79) 2 kap., 8 a, 9, 10, 13—15 och 28 §§, av dessa lagrum 2 kap. 7 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 22 december 1983 (1146/83) och 8 a § sådan den lyder i sistnämnda lag, samt

ändras 3 och 8 § rubriken för 4 kap., 11, 12, 16 och 23 §§ samt 24 § 2 och 3 mom., av dessa lagrum 8 § sådan den lyder delvis ändrad genom den nämnda lagen av den 22 december 1983 och lagen av den 22 juli 1991 (1108/91), 11 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 6 mars 1987 (306/87), 24 § 2 mom. sådan den lyder i sistnämnda lag och 24 § 3 mom. sådan den lyder i nämnda lag av den 22 juli 1991, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 §	3 §
I syfte att för alla medborgare opartiskt skapa förutsättningar för idrott och erbjuda dem grundläggande idrottsservice beviljas, i enlighet med vad i denna lag stadgas, av statens medel statsandel och -understöd *samt lån* för stödjande av idrottsverksamheten.	I syfte att för alla medborgare opartiskt skapa förutsättningar för idrott och erbjuda dem grundläggande idrottsservice beviljas, enligt vad som stadgas i denna lag, av statens medel statsandel och statsunderstöd för stödjande av idrottsverksamheten.
2 kap.	
Kommunal idrottsförvaltning	(2 kap. upphävs)
5 §	5 §
I kommun finns en idrottsnämnd, som på sätt varom närmare stadgas genom förordning sörjer för planering och utvecklande av idrottsverksamheten samt stödjande av idrottsverksamheten i kommunen.	(Upphävs)
Då det på grund av kommuns ringa befolkning eller av andra orsaker bör anses motiverat, kan kommunalfullmäktige besluta, att någon annan nämnd eller kommunalstyrelsen har hand om de i denna lag förutsatta uppgifterna. Vad i denna lag eller med stöd av den är stadgat om idrottsnämnd äger härvid motsvarande tillämpning på annan nämnd eller kommunstyrelsen.	
6 §	6 §
Idrottsnämnd består av minst fem medlemmar, vilka envar har en personlig suppleant.	(Upphävs)
7 §	7 §
I kommuns tjänst kan finnas en eller flera tjänsteinnehavare för handhavande av uppgifter inom idrottsväsendet. De tjänsteinnehavare, för vilkas avlöning statsandel kan erhållas, skall inneha av uppgiften förutsatt kompetens, varom stadgas genom förordning.	(Upphävs)

Gällande lydelse

Två eller flera kommuner kan med undervisningsministeriets tillstånd ha en gemensam idrottsinstruktörstjänst, vars innehavare i huvudsak har till uppgift att organisera idrottsverksamhet för specialgrupper.

8 §

Till kommun erlägges för ettvart kalenderår statsandel:

1) för kostnader, som avses i 5 § 4 punkten lagen angående statsandelar och -understöd åt kommuner och kommunalförbund (35/73) och som föranledes av idrottsdirektörs-, idrottssekreterar- och idrottsinstruktörstjänster eller av uppgifter inom idrottsväsendet, vilka hör till kombinerad tjänst;

2) för kostnader föranledda av understöd som beviljas för idrottsföreningars verksamhet;

3) för kostnader föranledda av allmänt funktionellt utvecklande av kommunens idrottsväsende; och

4) för transportkostnader föranledda av idrottsnämndens verksamhet.

Statsandel erläggs icke för avlönande av flera än en i 1 mom. 1 punkten avsedd tjänsteinnehavare för varje påbörjat antal av 25 000 invånare, vilka föregående år mantalsskrivits i kommunen, icke heller för avlönande av flera än sammanlagt fem tjänsteinnehavare.

Utöver vad som är stadgat i 1 och 2 mom. betalas till kommunen med minst 10 000 invånare eller gemensamt till kommuner, vilkas sammanlagda invånarantal är minst 10 000, statsandel för kostnaderna för avlönande av en sådan idrottsinstruktör till vars uppgifter i huvudsak hör att organisera idrottsverksamhet för specialgrupper. Av särskilt skäl kan statsandel för samma ändamål betalas också till kommun vars invånarantal är mindre än 10 000.

Då i statsförslaget fastställts en övre gräns för inrättande av sådana nya tjänster som avses i 3 mom., betalas statsandel för kostnaderna för dessa tjänster endast upp till den övre gränsen.

Av de i 1 mom. 2, 3 och 4 punkten nämnda kostnader som kommunen har haft för uppgifter inom idrottsväsendet kan såsom grund för bestämmande av statsandelen beaktas högst ett av statsrådet årligen enligt statsbudgeten fastställt belopp som bestäms enligt kommunens invånarantal på årets första dag. Innan statsrådet beslutar om beloppet, skall utlåtande av statens idrottsråd inhämtas.

Föreslagen lydelse

8 §

Kommunerna beviljas statsandel för idrottsverksamheten enligt med vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (/).

Gällande lydelse

Då statsrådet fastställer i 5 mom. nämnda markbelopp, skall det samtidigt bestämma det belopp som minst skall användas för kostnader som avses i 1 mom. 2 punkten.

8 a §

Kommunerna skall ingå avtal om fördelningen av kostnaderna för avlönande av en gemensam idrottsinstruktör. För avtalet skall inhämtas undervisningsministeriets godkännande.

Har kommunerna ingått avtal om avlönande av en gemensam idrottsinstruktör, anses när statsandelen bestäms kostnaderna för avlönandet fördelas mellan kommunerna i enlighet med de grunder som bestämts i det av undervisningsministeriet godkända avtalet.

9 §

Närmare bestämmelser om de villkor, på vilka i 8 § avsedda kostnader godkännes såsom berättigande till statsandel utfärdas av undervisningsministeriet.

10 §

Statsandel erlägges för ovan i 8 § avsedda kostnader i enlighet med den i lagen om bärkraftsklassificering av kommunerna (665/67) avsedda bärkraftsklassificeringen som följer:

Bärkrafts-klass	*Statsandel i procent*
1	*75*
2	*71*
3	*67*
4	*63*
5	*59*
6	*55*
7	*51*
8	*47*
9	*43*
10	*39*

Förskotten på ovan i detta kapitel avsedda statsandelar erlägges före den 20 mars och den 20 oktober.

4 kap.

Understöd och lån för idrottsanläggningars anläggningskostnader

11 §

Inom ramen för ett i statsförslaget upptaget anslag kan en kommun eller ett annat samfund

Föreslagen lydelse

8 a §

(Upphävs)

9 §

(Upphävs)

10 §

(Upphävs)

4 kap.

Statsunderstöd för anläggningsprojekt som avser idrottsanläggningar

11 §

Inom ramen för anslag i statsbudgeten kan kommuner och kommunalförbund samt andra

Gällande lydelse

eller en stiftelse beviljas understöd eller *lån mot låg ränta* för sådant i 3 § lagen om statsandelar och -understöd åt kommuner och kommunalförbund nämnda anläggningskostnader för uppförande, anskaffande och utrustande av idrottsanläggningar samt till dessa anslutna fritidsutrymmen. *Understöd och lån beviljas dock inte för kostnader som avses i 3 § 1 och 2 punkten i nämnda lag för anskaffande av ett jordområde som behövs för en idrottsanläggning, eller för kostnader enligt 5 punkten som föranleds av att grundförråd av konsumtionsförnödenheter anskaffas.*

Med understöden *och lånen* främjas i synnerhet uppförande, anskaffande och utrustande av idrottsanläggningar, avsedda att utnyttjas av stora grupper. Understöd *och lån* beviljas i första hand kommuner, kommunalförbund eller aktiebolag, i vilka bestämmanderätten innehas av kommun eller kommunalförbund.

12 §

Förutsättning för erhållande av understöd *eller lån* är, att idrottsanläggningen eller anskaffningen därav planerats på ett ändamålsenligt sätt och motsvarar av undervisningsministeriet särskilt utfärdade bestämmelser. Vidare bör uppmärksamhet fästas vid att projektet är anpassat till de riks- och länsomfattande samt lokala planerna beträffande idrottsanläggningar.

13 §

I understöd kan, i enlighet med bärkraftsklassen för den kommun, där objektet är beläget, beviljas högst ett mot den i 10 § 1 mom. nämnda procentuella andelen svarande belopp av de godtagbara anläggningskostnaderna.

Är sökanden annan än kommun eller kommunalförbund eller aktiebolag, i vilket bestämmanderätten innehas av kommun eller kommunalförbund, skall vid prövning av understödets belopp särskild uppmärksamhet dessutom fästas vid sökandens egen ekonomiska ställning och vid idrottsanläggningens allmänna betydelse.

14 §

Lån kan beviljas antingen särskilt för sig eller utöver understöd. Understödets och lånets belopp får sammanlagt utgöra högst 75 procent av de godtagbara anläggningskostnaderna. Om objektet är beläget i kommun som hör till bärkrafts-

Föreslagen lydelse

sammanslutningar och stiftelser beviljas statsunderstöd för anläggningsprojekt som avser idrottsanläggningar med tillhörande fritidsutrymmen, enligt vad som stadgas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Med understöden främjas i synnerhet uppförande, förvärv och utrustning av idrottsanläggningar som är avsedda för stora användargruppers behov. Understöd beviljas i första hand kommuner och kommunalförbund samt sammanslutningar där kommuner och kommunalförbund har bestämmanderätt.

12 §

En förutsättning för understöd är att idrottsanläggningen eller förvärvet av den har planerats ändamålsenligt och uppfyller de föreskrifter som undervisningsministeriet utfärdar särskilt. Vidare skall det beaktas hur projektet är anpassat till de gällande riks- och länsomfattande samt lokala planerna för idrottsanläggningar.

13 §

(Upphävs)

14 §

(Upphävs)

Gällande lydelse

klass 1 eller 2, får understödets och lånets sammanlagda belopp likväl utgöra 90 procent av anläggningskostnaderna.

15 §

Lån skall återbetalas inom 15 år efter det den första raten lyfts, i den ordning som närmare bestämms av statskontoret. Återbetalningen börjar under det tredje kalenderåret efter det lånets första rat lyfts. Beslut om låneräntan fattas av statsrådet.

16 §

Undervisningsministeriet utfärdar beträffande olika slags idrottsanläggningar närmare anvisningar om vad som bör anses vara godtagbara anläggningskostnader. Undervisningsministeriet utfärdar även närmare bestämmelser om återindrivningen av lånen samt övriga närmare bestämmelser rörande i detta kapitel avsedda understöd och lån.

23 §

De statsunderstöd och -andelar samt lån, som avses i denna lag erlägges i första hand ur de anslag vilka i statsförslaget har anvisats av tippningsvinstmedlen och penninglotterivinstmedlen för ändamål som främjar idrott och fysisk fostran.

24 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Om beviljande av statsandelar som nämns i *3 kap. samt statsunderstöd som nämns* i 4 kap. beslutar undervisningsministeriet.

Undervisningsministeriet beslutar om beviljande av understöd och lån som nämns i 4 kap. Länsidrottsnämnden kan dock bevilja understöd och lån för anläggningskostnaderna för en idrottsanläggning enligt vad som bestäms genom beslut av undervisningsministeriet. Innan ministeriet beslutar om beviljande av understöd och lån, skall det inhämta utlåtanden hos länsidrottsnämnden och statens idrottsråd.

28 §

Den som då denna lag träder i kraft innehar tjänst såsom kommuns idrottsdirektör, idrottssekreterare eller idrottsinstruktör eller annan sådan motsvarande tjänst inom kommuns idrottsförvaltning anses, utan hinder av vad genom förordning stadgas om kompetensvillkoren för

Föreslagen lydelse

15 §

(Upphävs)

16 §

Undervisningsministeriet kan meddela närmare föreskrifter om understöd som avses i detta kapitel.

23 §

De statsandelar och statsunderstöd som avses i denna lag skall i första hand betalas av de anslag som av tippnings- och penninglotterivinstmedlen i statsbudgeten har anvisats för ändamål som främjar idrott och fysisk fostran.

24 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Om beviljande av statsandelar som nämns i 21 § beslutar undervisningsministeriet.

Innan den statsbidragsmyndighet som avses i 41 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet beslutar om beviljande av understöd som avses i denna lags 4 kap. skall myndigheten inhämta utlåtande från länsidrottsnämnden och statens idrottsråd. Sådant understöd kan också beviljas av länsidrottsnämnden i enlighet med vad statsrådet beslutar om grunderna för kompetensfördelningen.

28 §

(Upphävs)

Gällande lydelse

tjänsterna, fortfarande kompetent för tjänsten, och de av hans avlöning föranledda kostnaderna hänföres till kostnader som berättigar till statsandel.

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 199 .

27.

Lag

om ändring av 2 § lagen om funktionärskollektivavtal för privata statsunderstödda institutioner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 2 § 3 mom. lagen den 23 februari 1979 om funktionärskollektivavtal för privata statsunderstödda institutioner (238/79) som följer:

Gällande lydelse

2 §

Lagen tillämpas icke på registrerade partier och deras medlemsföreningar, ej heller på de privata samfund eller anstalter, vilka av staten uppbär understöd uteslutande av tippningsvinstmedel, penninglotterimedel eller penningautomatföreningens avkastning.

Föreslagen lydelse

2 §

Lagen tillämpas inte på registrerade partier och deras medlemsföreningar och inte heller på sådana privata sammanslutningar och institutioner som får statsunderstöd uteslutande av tippnings- och penninglotterivinstmedel eller penningautomatföreningens avkastning. *Lagen tillämpas inte heller på sådana teatrar och orkestrar som får statsandel.*

Denna lag träder i kraft den 199 .